

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi SESV sutarties 287 straipsnio 1 ir 4 dalių, 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1081/2010, 129 ir 143 straipsniais, bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsnių nuostatomis,

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2011 m. rugsėjo 8 d. posėdyje priėmė**2010 finansinių metų****METINES ATASKAITAS.**

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (Pirmininkas), David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULOID, Massimo VARI, Juan RAMALLO, Olavi ALA-NISSILÄ, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Eoin O'SHEA, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ, Lazaros S. LAZAROU, Gijs DE VRIES, Harald WÖGERBAUER, Hans Gustaf WESSBERG.

METINĖ BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITA

(2011/C 326/01)

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Bendras įvadas	7
1 skyrius — Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	9
2 skyrius — Pajamos	43
3 skyrius — Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	71
4 skyrius — Sanglauda, energetika ir transportas	101
5 skyrius — Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	139
6 skyrius — Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	165
7 skyrius — Administracinės ir kitos išlaidos	191
8 skyrius — Siekiant ES biudžeto rezultatų	205
Priedas — Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą	227

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta institucija, įgaliota atlikti Europos Sąjungos (ES) finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius, jie padeda gerinti ES finansų valdymą ir atlieka nepriklausomo Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį. Daugiau informacijos apie Audito Rūmus galima rasti jų metinėje veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis dėl ES išlaidų programų ir pajamų bei nuomonių apie naujus teisės aktus ar jų pakeitimus yra skelbiama Audito Rūmų interneto svetainėje: www.eca.europa.eu

0.2. Ši ataskaita yra 34-oji Audito Rūmų parengta metinė ES biudžeto vykdymo ataskaita. Ji apima 2010 finansinius metus. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima sprendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Audito Rūmų metinė ataskaita, taip pat jų specialiosiomis ataskaitomis remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kai Europos Parlamentas sprendžia, ar Europos Komisija tinkamai vykde savo pareigas įgyvendinant biudžetą. Audito Rūmai siunčia savo metinę ataskaitą nacionaliniams parlamentams ir tuo pat metu Europos Sąjungos Parlamentui ir Tarybai.

0.4. Svarbiausia Audito Rūmų ataskaitos dalis yra patikinimo pareiškimas (DAS) dėl Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo (ataskaitoje vadinamo operacijų tvarkingumu). Ataskaita pradedama pačiu patikinimo pareiškimu, tolesnė medžiaga iš esmės yra šį patikinimo pareiškimą pagrindžiančio audito darbo ataskaita.

— 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas ir Audito Rūmų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo audito rezultatų santrauka, taip pat 2010 metų biudžeto valdymo apibendrinamoji ataskaita.

— 2–7 skyriuose išsamūs audito nustatyti faktai yra pateikti ES pajamų ir išlaidų „specialiuosiuose vertinimuose“. 2 skyriuje nagrinėjama ES biudžeto pajamų dalis, 3–7 skyriuose apžvelgiamos penkios politikos sričių grupės, pagal kurias tvirtinamos ir registruojamos ES biudžeto išlaidos. Šios poli-

tikos sričių grupės iš esmės atitinka 2007–2013 metų finansinės programos išlaidų kategorijas, pagal kurias rengiami ES bendrieji daugiamečiai išlaidų planai.

0.5. Specialieji vertinimai iš esmės yra grindžiami: Audito Rūmų atlikto operacijų tvarkingumo testavimo rezultatais; svarbiausių atitinkamoms pajamoms ir išlaidoms taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimu; taip pat Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumo peržiūra.

0.6. Šių metų metinė ataskaita nuo ankstesniųjų skiriasi keletu svarbių aspektų.

— Patikinimo pareiškimo forma ir turinys atspindi peržiūrėtus tarptautinius audito standartus, kurie įsigaliojo 2011 m. pradžioje ⁽¹⁾.

— Specialiųjų vertinimų struktūra buvo pakeista taip, kad būtų teikiama naudingesnė ES išlaidų analizė. 4 skyrius apima ES energetikos ir transporto išlaidas kartu su struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo išlaidomis. Tuo tarpu švietimas, pilietybė, ekonominiai ir finansų reikalai bei moksliniai tyrimai nagrinėjami 6 skyriuje „Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos“.

— Naujame 8 skyriuje, skirtame veiklos audito klausimams, nagrinėjamas trijų Komisijos generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitose pateiktas veiklos rezultatų vertinimas ir nustatomos svarbios bendros temos 2010 metais Audito Rūmų priimtose specialiosiose ataskaitose.

0.7. Šiame dokumente yra pateikti Komisijos ir atitinkamai kitų ES institucijų bei įstaigų atsakymai į Audito Rūmų pastabas. Kai kuriuose atsakymuose Komisija naujai interpretuoja Audito Rūmų nustatytus faktus arba pateikia išvadas, kurių jie nebuvo padarę. Audito Rūmams aprašant savo nustatytus faktus ir išvadas atsižvelgiama į audituojamojo subjekto pastabas. Tačiau Audito Rūmai, kaip išorės auditorius, privalo pateikti savo nustatytus faktus, pagal šiuos faktus parengti išvadas ir tokiu būdu pateikti nepriklausomą ir nešališką finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo įvertinimą.

⁽¹⁾ Konkrečiai ISSAI 1705 „Nepriklausomo auditoriaus ataskaitoje pareikštos nuomonės pataisos“ ir ISSAI 4200 „Su atskaitomybės auditu susijęs atitikties auditas“.

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas – nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–XII
Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo	VII–VIII
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo	IX–XII
Įvadas	1.1–1.5
2010 finansinių metų audito metu nustatyti faktai	1.6–1.25
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.6–1.8
Operacijų tvarkingumas	1.9–1.16
Specialiųjų DAS įvertinimų santrauka	1.9–1.14
Palyginimas su ankstesnių metų rezultatais	1.15–1.16
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	1.17–1.25
Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių pareiškimai	1.17–1.20
Komisijos vidaus auditoriaus nuomonė	1.21–1.22
Komisijos apibendrinamoji ataskaita	1.23–1.25
Dažnesnio išankstinio finansavimo taikymo poveikis	1.26–1.37
Biudžeto valdymas	1.38–1.44

EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI TEIKIAMAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS – NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

I. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį Audito Rūmai auditavo:

- a) 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduota finansinė atskaitomybė⁽¹⁾ ir konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos⁽²⁾;
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą, vadovybė yra atsakinga už Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) su Europos Sąjungos metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusi vadovybės atsakomybė apima: tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų; tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles⁽³⁾ ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Pagal Finansinio reglamento 129 straipsnį Komisija patvirtina Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas po to, kai jas konsoliduoja Komisijos apskaitos pareigūnas, atsižvelgdamas į kitų institucijų ir įstaigų pateiktą informaciją, ir parengia su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis pateikiamą aiškinamąjį raštą, be kita ko, nurodydamas, kad jis turi pakankamą patikinimą, kad jos visais reikšmingais aspektais tikrai ir teisingai atspindi Europos Sąjungos finansinę būklę.
- b) būdas, kuriuo vadovybė vykdo su operacijų teisėtumo ir tvarkingumo užtikrinimu susijusius įsipareigojimus, priklauso nuo Finansiniame reglamente nustatyto biudžeto vykdymo metodo. Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma rezultatyvi ir veiksminga vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir pririnkus teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo biudžeto vykdymo metodo, galutinė atsakomybė už Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, kad Europos Sąjungos metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

(1) Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai (taip pat segmentų informacija).

(2) Konsoliduotas biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos, biudžeto principų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai.

(3) Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės buhalterijų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, jei jų nėra, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos paskelbtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) / Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Pagal Finansinį reglamentą 2010 finansinių metų konsoliduota finansinė atskaitomybė yra parengta pagal šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles (kaip tai yra daroma nuo 2005 finansinių metų), kuriose kaupiamosios apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Europos Sąjungos kontekstui, o konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynujų pinigų judėjimu.

IV. Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisinės sistemos reikalavimams, ar tai būtų dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Įvertindamas šias rizikas, auditorius tikrina su konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusių vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. Pajamų srityje Audito Rūmai atlieka pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių auditą, remdamiesi valstybių narių parengtais ir Komisijos gautais makroekonominiais suvestiniais rodikliais; po to jie įvertina Komisijos sistemas, skirtas apdoroti duomenims prieš juos įtraukiant į galutines finansines ataskaitas ir prieš gaunant valstybių narių įnašus. Audituodami tradicinius nuosavus išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja maito mokesčių srautą prieš tai, kai sumos įtraukiamos į galutines finansines ataskaitas ir jas gauna Komisija.

VI. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VII. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, Europos Sąjungos metinėse finansinėse ataskaitose Sąjungos finansinė būklė 2010 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų rezultatai ir pinigų srautai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Su finansinių ataskaitų patikimumu susijęs dalyko pabrėžimas

VIII. Neprieštaraujant VII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į pasikeitusį Komisijos apskaitos metodą, susijusį su išankstinio finansavimo mokėjimais, skirtais suformuoti finansų inžinerijos priemonės arba prie jų prisidėti, kurie dar nebuvo panaudoti teikiant paskolas, garantijas arba vykdant nuosavo kapitalo investicijas. Dėl to Komisija turėjo pertvarkyti 2009 m. Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas, dėl kurių Audito Rūmai paskelbė besąlyginę nuomonę⁽⁴⁾ (žr. 2010 m. Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų 2.5, 2.9, 2.10 ir 3.4 aiškinamąsias pastabas, kuriose paaiškinami atlikti pataisymai).

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Audito Rūmų nuomone, 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

⁽⁴⁾ Žr. OL C 303, 2010 11 9, p. 10–12.

Įsipareigojimai*Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų įsipareigojimų teisėtumo ir tvarkingumo*

X. Audito Rūmų nuomone, 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimi įsipareigojimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Mokėjimai*Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas*

XI. Audito Rūmai daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemų visuma yra iš dalies veiksminga užtikrinant finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių, Sanglaudos, energetikos ir transporto politikos grupės yra reikšmingai paveiktos klaidų. Audito Rūmų įvertintas finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,7 %.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

XII. Audito Rūmų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2011 m. rugsėjo 8 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA**I V A D A S**

1.1. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- pateikiama su Audito Rūmų patikinimo pareiškimu susijusi bendroji informacija ir nagrinėjami audito metu nustatyti faktai ir išvados, kuriais yra paremtas patikinimo pareiškimas (žr. 1.2–1.25 dalis);
- aptariamas dažnesnio išankstinio finansavimo taikymo Sąjungos finansų srityje ir Komisijos sąskaitose poveikis (žr. 1.26–1.37 dalis);
- apibendrinamas 2010 m. biudžeto vykdymas (žr. 1.38–1.44 dalis);
- paaiškinama, kaip Audito Rūmai atlieka savo DAS auditą (žr. **1.1 priedą**);
- pristatomi Komisijos vykdyti veiksmai, susiję su ankstesniais metais pateiktomis pastabomis dėl finansinių ataskaitų patikimumo. Jame taip pat yra pateiktas Komisijos atsakymas į Audito Rūmų rekomendacijas dėl susigrąžinimų ir finansinių pataisymų 2009 m. metinėje ataskaitoje (žr. **1.2 priedą**).

1.2. Audito Rūmai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą (DAS) ⁽⁵⁾, susijusį su finansinių ataskaitų patikimumu ir jose atspindimų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Audito Rūmai šį pareiškimą gali papildyti kiekvienos didelės ES veiklos srities specialiaisiais įvertinimais ⁽⁶⁾.

1.3. Darbo, tikrinant Europos Sąjungos finansinių ataskaitų patikimumą, tikslas – padaryti išvadą, kiek tinkamai buvo užregistruoti pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai ir ar metinės finansinės ataskaitos teisingai atspindi finansinę būklę 2010 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusią finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus (žr. 1.6–1.8 dalis).

1.4. Audito Rūmų audito darbo, tikrinant 2010 metų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą, tikslas – padaryti išvadą, ar šios operacijos neprieštaruja galiojantiems teisės aktams arba sutarčių nuostatomis ir ar yra apskaičiuotos teisingai (1.9–1.14 dalyse pateikta rezultatų apžvalga, o išsamesnės informacijos rasite 2–7 skyriuose).

⁽⁵⁾ Iš prancūzų k. „Déclaration d'assurance“.

⁽⁶⁾ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 287 straipsnį.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

1.5. Audito Rūmai išanalizavo Komisijos vadovybės pareiškimų, visų pirma generalinių direktorių pareiškimų ir Komisijos tarnybų metinių veiklos ataskaitų bei susijusių apibendrinamųjų ataskaitų, patikimumą siekdami įvertinti, kiek teisingai juose yra įvertinta finansinio valdymo kokybė ir kiek jie padeda Audito Rūmams teikti bendrą patikinimą (žr. 1.17–1.20 ir 1.23–1.25 dalis ir skirsnį „Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas“ 2–7 skyriuose). Darbas taip pat apėmė bendrąją Komisijos vidaus auditoriaus nuomonę, kuri buvo pareikšta pirmą kartą ir apėmė Komisijos finansų valdymą 2010 biudžetinais metais (žr. 1.21, 1.22 dalis).

2010 FINANSINIŲ METŲ AUDITO METU NUSTATYTI FAKTAI

Finansinių ataskaitų patikimumas

1.6. Audito Rūmų pastabos yra skirtos 2010 finansinių metų Europos Sąjungos metinėms finansinėms ataskaitoms (toliau – finansinės ataskaitos), kurias pagal 2002 m. birželio 25 d. Finansinio reglamento 129 straipsnio nuostatas ⁽⁷⁾ parengė Komisijos apskaitos pareigūnas bei patvirtino Komisija ir kurias Audito Rūmai gavo 2011 m. liepos 27 d. Finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduota finansinė atskaitomybė, kuri apima balansą (kuriame pateiktas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), ekonominių rezultatų ataskaitą (kurioje pateiktos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų lentelę (kurioje yra parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaitą (kurioje paaiškinami grynojo turto pokyčiai) bei susiję aiškinamieji raštai; ir
- b) konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos, apimančios finansinių metų pajamas ir išlaidas.

1.7. Komisijos apskaitos pareigūnas Audito Rūmams pateikė raštą su vadovybės pareiškimais, kuriame patvirtinama, kad su tam tikromis nereikšmingomis išlygomis ⁽⁸⁾ finansinės ataskaitos yra išsamios ir patikimos.

⁽⁷⁾ Pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, 2002 9 16, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1081/2010 (OL L 311, 2010 11 26, p. 9), reikalaujama, kad galutinės finansinės ataskaitos būtų išsiųstos iki ateinančių finansinių metų liepos 31 d.

⁽⁸⁾ Žr. **1.2 priedo** 1 punktą.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

1.8. Audituodami 2010 m. finansinę atskaitomybę Audito Rūmai nustatė, kad joje nebuvo reikšmingo netikslumų lygio (tačiau žr. 1.26–1.37 dalis ir **1.2 priede** pateiktą informaciją, susijusią su atsižvelgimu į ankstesnių metų pastabas dėl finansinių ataskaitų patikimumo).

Operacijų tvarkingumas

Specialiųjų DAS įvertinimų santrauka

1.9. 2 skyriuje Audito Rūmai pateikia specialiuosius įvertinimus, susijusius su pajamomis, o 3–7 skyriuose – su biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis (BSVS) politikos sričių grupėmis (žr. **1.1 lentelę**). Kiekviename specialiajame įvertinime pateikiamas įvadas, nustatyti faktai ir išvados dėl operacijų tvarkingumo, sistemų veiksmingumo ir Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumo bei Komisijos atsakymas, atsižvelgiant į Audito Rūmų rekomendacijas.

1.10. 2010 m. Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų politikos grupė, aptarta 6 skyriuje, yra sudaryta iš politikos grupių ir (arba) sričių, kurioms 2009 m. metinėje ataskaitoje buvo taikomi kiti specialieji įvertinimai ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupės mokslinių tyrimų dalis anksčiau buvo nagrinėjama ataskaitos 5 skyriuje, buvusi Švietimo ir pilietybės politikos grupė – 7 skyriuje, o buvusi Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupė – 8 skyriuje (išsamesnė informacija pateikta 6.1 dalyje). Be to, buvusios Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupės energetikos ir transporto dalys šiuo metu yra aptariamoms 4 skyriuje kartu su buvusia Sanglaudos politikos grupe.

1.1 lentelė. 2010 m. mokėjimai pagal metinės ataskaitos skyrius

(milijonais eurų)

2010 m. biudžeto nomenklatūrą atitinkantys skirsniai (S) ir antraštinės dalys (A) ⁽¹⁾ , suskirstytos pagal Audito Rūmų metinės ataskaitos skyrius	2010 m. atlikti mokėjimai ⁽²⁾
Metinės ataskaitos skyriai	
Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	56 841
Žemės ūkis ir kaimo plėtra (A.05) Aplinka (A.07) Žuvininkystė ir jūrų reikalai (A.11) Sveikata ir vartotojų apsauga (A.17)	
Sanglauda, energetika ir transportas	40 630
Užimtumas ir socialiniai reikalai (A.04) Energetika ir transportas (A.06) Regioninė politika (A.13)	
Išorės pagalba, vystymasis ir plėtra	6 543
Išorės santykiai (A.19) Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis (A.21) Plėtra (A.22) Humanitarinė pagalba (A.23)	
Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	8 953
Ekonomikos ir finansų reikalai (A.01) Įmonės (A.02) Konkurencija (A.03) Moksliniai tyrimai (A.08) Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (A.09) Tiesioginiai moksliniai tyrimai (A.10) Vidaus rinka (A.12) Švietimas ir kultūra (A.15) Komunikacija (A.16) Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė (A.18) Prekyba (A.20)	
Administracinės ir kitos išlaidos	9 264
Parlamentas (S. I) Taryba (S. II) Komisija (S. III) Teisingumo Teismas (S. IV) Audito Rūmai (S. V) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (S. VI) Regionų komitetas (S. VII) Europos ombudsmenas (S. VIII) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (S. IX)	
Iš viso	122 231

(1) Bendrojo biudžeto III skirsnio 14 ir 24–31 biudžeto antraštinės dalys, visų pirma susijusios su administracinėmis išlaidomis, yra skelbiamos 7 skyriaus Europos Komisijos skirsnyje.

(2) Administracinės išlaidos yra išskaičiuojamos iš politikos grupių ir parodomos atskiroje išlaidų kategorijoje; todėl yra skirtumų, palyginti su 3–6 skyriuose pateikta informacija.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.11. Audito Rūmai daro išvadą, kad pajamų srityje (127 795 milijonai eurų)⁽¹⁰⁾ ir Administracinių ir kitų išlaidų politikos grupės mokėjimuose (9 264 milijonai eurų) reikšmingo klaidų lygio nebuvo ir kad priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos (žr. **1.2 lentelę** ir 2.41, 2.42, 7.33 ir 7.34 dalis). Visų politikos grupių įsipareigojimuose reikšmingo klaidų lygio taip pat nebuvo.

1.12. Audito Rūmai daro išvadą, kad Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų politikos grupėje (8 953 milijonai eurų) reikšmingo klaidų lygio nebuvo ir kad priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Tačiau mokslinių tyrimų bendrųjų programų (BP) tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose buvo reikšmingas klaidų lygis (žr. **1.2 lentelę** ir 6.48 ir 6.49 dalis). Audito Rūmai taip pat daro išvadą, kad Išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros politikos grupėje (6 543 milijonai eurų) reikšmingo klaidų lygio nebuvo ir kad priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Tačiau tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose buvo reikšmingas klaidų lygis (žr. **1.2 lentelę**, 5.35 ir 5.36 dalis).

1.13. Audito Rūmai daro išvadą, kad Žemės ūkio ir gamtinių išteklių (55 990 milijonų eurų kompensuotų išlaidų) ir Sanglaudos, energetikos ir transporto (37 556 milijonai eurų kompensuotų išlaidų) politikos grupes paveikė reikšmingas klaidų lygis. Tačiau tiesioginiuose mokėjimuose ūkininkams, kuriems yra taikoma IAKS⁽¹¹⁾, reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Audito Rūmai taip pat daro išvadą, kad audituotos Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos. Be to Audito Rūmai daro išvadą, kad visos Sanglaudos, energetikos ir transporto politikos grupės audito institucijos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant operacijų tvarkingumą (žr. **1.2 lentelę**, 3.55, 3.56, 4.47 ir 4.48 dalis).

1.14. Audito Rūmai daro išvadą, kad mokėjimų visumą paveikė reikšmingas klaidų lygis ir kad iš esmės mokėjimų priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos (žr. **1.2 lentelę**).

1.13. Audito Rūmų išvada dėl žemės ūkio ir gamtos išteklių patvirtina teigiamą tendenciją, kad praėjusiais metais labiausiai tikėtinas klaidų dažnis beveik prilygsta 2 % reikšmingumo ribai. Komisija taip pat pažymi, kad labiausiai tikėtinas Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) išlaidų, kurios 2010 m. sudarė 77 % visų išlaidų pagal šį skyrių, klaidų dažnis yra daug žemesnis už reikšmingumo ribą, o tiesioginių išmokų, kurioms taikoma integruoto administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), atveju – dar žemesnis. Be to, grėsmė ES biudžetui tinkamai pašalinama atitikties patvirtinimo procedūra. Taip pat žr. atsakymą į 3.17 dalies pastabas.

Komisija mano, kad apskritai IAKS yra veiksminga kontrolės sistema klaidų ar neteisėtų išlaidų grėsmei riboti. Dėl kaimo plėtros Komisija mano, kad priežiūros ir kontrolės sistemos nuolat tobulėja.

Dėl sanglaudos Komisija pažymi, kad antrus metus iš eilės klaidų dažnis yra gerokai mažesnis už tą, kurį Audito Rūmai nustatė per 2006–2008 m. Komisijos nuomone, šie teigiami pokyčiai įvyko dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio sugriežtintų kontrolės nuostatų ir jos 2008 m. veiksmų plano (taip pat žr. atsakymą į 4.24 dalies pastabas).

⁽¹⁰⁾ Dėl pajamų audito apimties žr. 2.7–2.13 dalis.

⁽¹¹⁾ Integruota administravimo ir kontrolės sistema.

1.2 lentelė. 2010 m. su operacijų tvarkingumu susijusių nustatytų faktų santrauka

Politikos grupė	Mokėjimai (milijonais eurų)	Labiausiai tikėtinasis klaidų lygis (MLE), %	Patikimumo lygis, %		Klaidų dažnis, ⁽¹⁾ %	Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ⁽²⁾
			Apatinė klaidų riba (LEL)	Viršutinė klaidų riba (UEL)		
Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	55 990 ⁽³⁾	2,3	0,8	3,8	37	Iš dalies veiksminga
Sanglauda, energetika ir transportas	37 556 ⁽⁴⁾	7,7	4,7	10,7	49	Iš dalies veiksminga
Išorės pagalba, vystymasis ir plėtra	6 543	1,7	0,1	3,3	23	Iš dalies veiksminga
Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos	8 953	1,4	0,6	2,1	39	Iš dalies veiksminga
Administracinės ir kitos išlaidos	9 264	0,4	0,0	1,1	7	Veiksminga
Audito metu tikrinta populiacija	118 306 ⁽⁵⁾	3,7	2,6	4,8	36	Iš dalies veiksminga
Pajamos	127 795	0,0	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>	Veiksminga

⁽¹⁾ Klaidų dažnis atspindi imties dalį, kurią paveikė kiekybiškai įvertinamos ir neišvertinamos klaidos.

⁽²⁾ Sistemos yra klasifikuojamos kaip „iš dalies veiksmingos“, nustatius, kad kai kurios kontrolės priemonės veikia tinkamai, o kitos – ne. Taigi, kartu jos gali neužkirsti kelio klaidoms susijusiose operacijose iki priimtino lygio. Išsamesnė informacija yra pateikta 2–7 skyrių skirsnyje „Audito apimtis ir metodas“.

⁽³⁾ Kompensuotos išlaidos (žr. 3.16 dalį).

⁽⁴⁾ Kompensuotos išlaidos (žr. 4.23 dalį).

⁽⁵⁾ 2010 m. mokėjimų (122 231 milijonas eurų, žr. **1.1 lentelę**) ir visos operacijų tvarkingumo kontekste tikrintos tiriamosios visumos sumos skirtumą sudaro Žemės ūkio ir gamtinių išteklių (851 milijonas eurų) ir Sanglaudos, energetikos ir transporto (3 074 milijonai eurų) politikos grupėms sumokėti avansai (žr. 3.16 ir 4.23 dalis).

Palyginimas su ankstesnių metų rezultatais

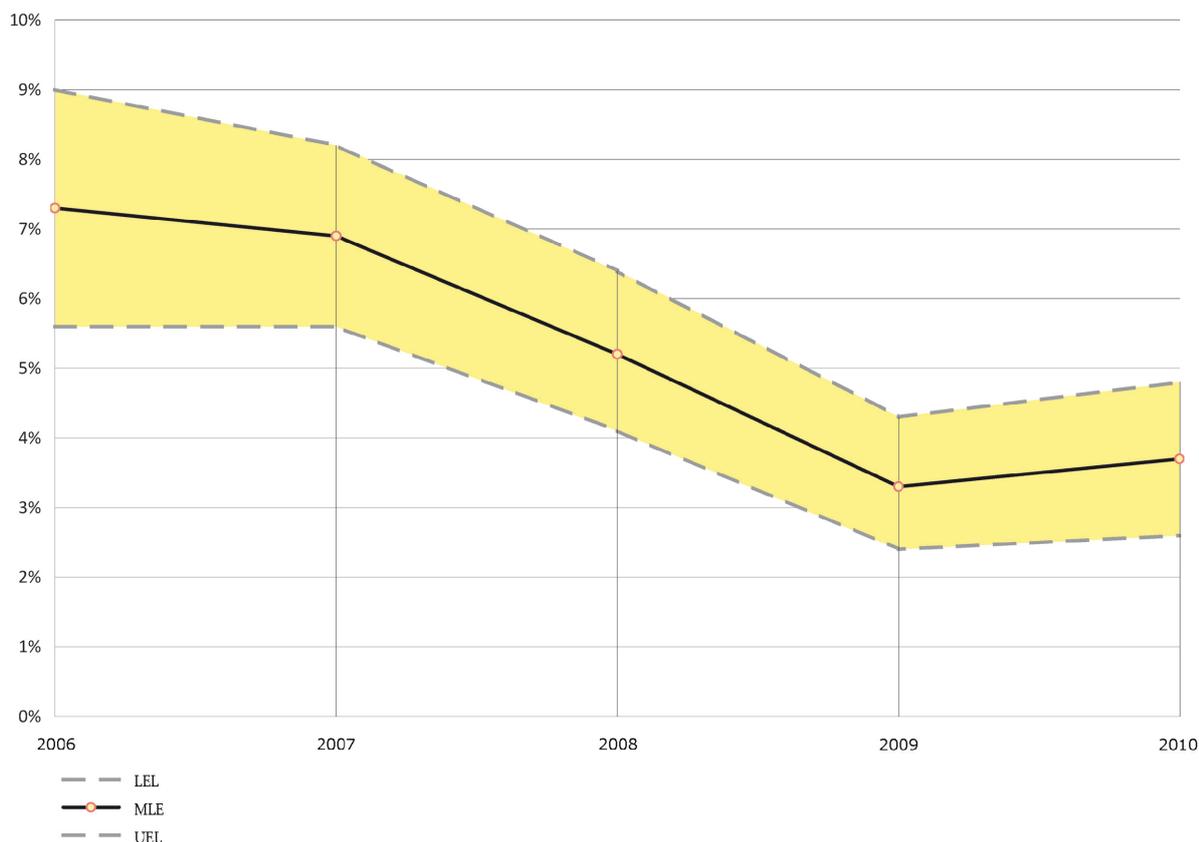
1.15. 2010 m. Audito Rūmų audito rezultatai rodo, kad padidėjo jų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis Sanglaudos, energetikos ir transporto politikos grupės⁽¹²⁾ mokėjimuose, palyginti su 2009 m. Sanglaudos politikos grupe⁽¹³⁾. Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis, susijęs su kitų politikos grupių mokėjimais, išliko palyginti stabilus.

1.16. Dėl to bendras Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų mokėjimuose lygis padidėjo nuo 3,3 % 2009 m. iki 3,7 % 2010 m. (žr. **1.1 diagramą**)⁽¹⁴⁾. Audito Rūmai nustatė, kad apie trečdalį testuotų operacijų paveikė klaidos (2009 m. – ketvirtadalį visų operacijų).

1.15–1.16. Ilgainiui dauguma klaidų dažnių nekito arba sumažėjo. Tačiau 2010 m. tam tikrų sričių pažanga nekompensavo nedidelio klaidų dažnio padidėjimo sanglaudos srityje, todėl, vertinant apskritai pagal visą biudžetą, klaidų dažnis šiek tiek išaugo.

Dėl sanglaudos Komisija pažymi, kad labiausiai tikėtinas 2010 m. klaidų dažnis yra gerokai mažesnis už nustatytąjį 2006–2008 finansiniais metais. Mažesnis klaidų lygis 2010 m., t. y. 4,7 %, atrodo palankiai, palyginti su 11 % 2008 m.

1.1 diagrama. Audito Rūmų įvertinto tikrintos mokėjimų populiacijos labiausiai tikėtino klaidų lygio pokytis (2006–2010 m.)

⁽¹²⁾ Žr. Šios metinės ataskaitos **1.2 lentelę** ir įvairių politikos grupių x.1 priedus bei 2009 m. metinės ataskaitos Sanglaudos politikos grupės 4.17–4.19 dalis.

⁽¹³⁾ 2010 m. energetika ir transportas sudarė 7 % konsoliduotos politikos grupės (taip pat žr. 9 išnašą).

⁽¹⁴⁾ Taip pat žr. 2009 m. metinės ataskaitos 1.26 dalį.

Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas

Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių pareiškimai

1.17. Kiekvienas generalinis direktorius apie savo pareigų vykdymą kasmet praneša veiklos ataskaitoje. Ji yra teikiama kartu su pareiškimu, kuriame, be kita ko, nurodoma, koku mastu ištekliai buvo naudojami pagal numatytą paskirtį, o kontrolės procedūros užtikrino operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

1.18. Visi generaliniai direktoriai patvirtino, kad pirmiau minėtų reikalavimų buvo laikomasi. Trylika generalinių direktoratų ir tarnybų pateikė vieną arba daugiau išlygų⁽¹⁵⁾, kuriose daugiausiai nurodomi su operacijų tvarkingumu susiję trūkumai (žr. 2–7 skyrių x.3 priedus).

1.19. Generaliniai direktoriai išlygas į savo patikinimo pareiškimus įtraukia remdamiesi savo trūkumų reikšmingumo vertinimu ir (arba) pastabomis, susijusiomis su atskiromis jų metinių veiklos ataskaitų dalimis. Vienas šio vertinimo elementų, kurio svarba ypač padidėjo 2010 m., yra likutinės rizikos arba likutinio klaidų lygio – iš esmės atspindinčio daugiamečiu pagrindu įvertintą kontrolės mechanizmo poveikį klaidų lygiui – apskaičiavimas. Siekiant nustatyti, ar yra reikalinga išlyga, šis lygis yra lyginamas su 2 % reikšmingumo riba.

1.19–1.20. *Pagal įprastą Komisijos praktiką likutinė suma, kuria rizikuojama, apskaičiuojama kaip atitinkamos veikla grindžiamo biudžeto sudarymo veiklos procentinė dalis, kuri palyginama su 2 % reikšmingumo riba, siekiant nustatyti, ar būtina išlyga. Be to, Komisija pabrėžia, kad likutinio klaidų dažnio apskaičiavimas yra tik vienas iš įgaliotajam leidimus suteikiančiam pareigūnui (angl. AOD) prieinamų rizikos dydžio nustatymo būdų.*

Kadangi valdymo ir kontrolės sistemos labai skiriasi pagal politikos sritis, Komisijos skyriai laikosi skirtingos nuomonės, kaip vertinti ir apskaičiuoti likutinį klaidų dažnį. Komisija sutinka, kad esamos rekomendacijos gali būti nepakankamai išsamios ir jomis neužtikrinama, kad visos tarnybos nuosekliai vartotų terminijų ir taikytų kriterijus. Ji ėmėsi taikyti tarpusavio vertinimo procedūrą, kad užtikrintų nuoseklumą, jeigu skirtingi generaliniai direktoratai įgyvendina panašias programas.

⁽¹⁵⁾ Bendras jų skaičius sumažėjo nuo 20 išlygų 2009 metais iki 17 išlygų 2010 metais. Reikia pažymėti, kad 2010 m. Energetikos ir transporto generalinis direktoratas buvo padalintas į du generalinius direktoratus (Mobilumo ir transporto generalinį direktoratą ir Energetikos generalinį direktoratą). Dėl to į dvi dalis buvo išskaidyta ir 2009 m. išlyga.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pagal rekomendacijas įgaliotasis leidimais suteikiantis pareigūnas kiekvienu atveju turi turėti tam tikrą vertinimo laisvę.

Nors kiekybiškai vertinant klaidų riziką metinėse veiklos ataskaitose (MVA) siekiama nurodyti sumas, kuriomis rizikuojama, ir apskaičiuoti galimus ataskaitinių metų mokėjimų finansinius pataisymus, generalinis direktorius turi kitų priemonių ES lėšoms apsaugoti, pvz., nutraukti ar sustabdyti mokėjimus ir taikyti finansinius pataisymus. Kiekybinis klaidų rizikos vertinimas MVA neturi tokios pat paskirties, kaip Audito Rūmų nustatomas klaidų dažnis, todėl Komisija mano, kad jų negalima ir nereikėtų lyginti. Generalinis direktorius gali įvertinti, ar yra riziką ribojančių „švelninančių priemonių“. Sanglaudos atveju esami teisiniai reikalavimai iš tiesų yra švelninančios priemonės, o vertinant 2010 m. klaidų rizikos galimybes reikėtų atsižvelgti į šiuos papildomus kontrolės mechanizmus, kuriais galima apimti gerokai daugiau nei Audito Rūmų ataskaitinius metus (nacionalinių audito institucijų metinį auditą, Regioninės politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato atliekamą papildomą auditą, baigiamuosius auditus užbaigus programas).

1.20. Nuolatinėse metinėse veiklos ataskaitoms skirtose instrukcijose, kurias paskelbė generalinis sekretoriatas ir Biudžeto generalinis direktoratas nėra pateiktos gairės dėl šios likutinės rizikos arba likutinio klaidų lygio įvertinimo. Todėl susiję generaliniai direktoratai šią sąvoką taikė nenuosekliai (pavyzdžiui, nebuvo nurodytos susigrąžinimų, kuriuos buvo numatoma gauti, tikrosios sumos, nebuvo kiekybiškai įvertinama kai kurių programų klaidų rizika, kai ji neviršijo 5 %, atsižvelgiant į reglamente nustatytą mokėjimų sulaikymo normą⁽¹⁶⁾), buvo atmetami naujų audito programų, turinčių ribotą audito aprėptį, neigiami audito rezultatai).

Komisijos vidaus auditoriaus nuomone

1.21. Komisijos vidaus auditorius paskelbė savo pirmą bendrąją nuomonę⁽¹⁷⁾ dėl kontrolės būklės Komisijoje. Ji yra pagrįsta metinėse veiklos ataskaitose teikiamais patikinimais ir Komisijos Vidaus audito tarnybos (VAT) ir skirtingų generalinių direktoratų vidaus audito skyrių 2008–2010 m. atliktu darbu.

⁽¹⁶⁾ Žr. 4.3 priedą.

⁽¹⁷⁾ Žr. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams „Komisijos 2010 m. rezultatų valdymo srityje apibendrinimas“, COM(2011) 323 galutinis, 2011 m. birželio 1 d., 2.3 dalį: „Komisijos Vidaus audito tarnyba mano, kad 2010 m. Komisija nustatė valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procedūras, tinkamas pagrįstai patikinti, kad bus pasiekti jos finansiniai tikslai, išskyrus tas finansų valdymo sritis, dėl kurių generaliniai direktoriai savo patikinimo pareiškimuose pateikė išlygų ir dėl kurių buvo pateiktos pastabos dėl rizikos valdymo, susijusios su klaidomis, padarytomis vykdant pagrindines operacijas“.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.22. Bendroji nuomonė yra taikytina Komisijos vidaus kontrolės sistemos kontekste. Tačiau daugiau kaip 90 % visų klaidų buvo nustatytos ne Komisijos, o naudos gavėjų lygmeniu. Apskritai Komisijos vidaus auditorius šią sistemą įvertino kaip tinkamą. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad taikant įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas nėra užkertamas kelias klaidoms arba jos nėra aptinkamos ir ištaisomos tiek, kad iš biudžeto vykdomos susijusios operacijos iš esmės būtų teisėtos ir tvarkingos.

Komisijos apibendrinamoji ataskaita

1.23. Apibendrinamosios ataskaitos⁽¹⁸⁾ įvade yra konstatuojama, kad ją patvirtindama Komisija prisiima politinę atsakomybę⁽¹⁹⁾ už tai, kaip jos vyresnioji vadovybė vykdo ES biudžetą. Komisija pažymi, kad generaliniai direktoriai sėkmingai ištaisė 25 % trūkumų, susijusių su 2009 m. pateiktomis išlygomis. Jos manymu, vienas iš susijusių teigiamų pokyčių yra geresnis tinkamumo taisyklių, taikomų naudos gavėjų deklaruotoms išlaidoms, laikymasis.

1.24. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad dar yra sričių, kurias būtina gerinti, visų pirma pasidalijamojo valdymo srityje, ir siūlo šiuos veiksmus šiems klausimams spręsti:

- peržiūrėti Finansinį reglamentą ir sektorinius teisės aktus laikotarpiui po 2013 m., siekiant pagerinti finansavimo schemų koncepciją, mažinti klaidų riziką, apriboti naudos gavėjams ir kitoms suinteresuotosioms šalims tenkančią administracinę našą bei sumažinti kontrolės priemonių veiklos sąnaudas;
- griežtai vykdyti Komisijos priežiūros vaidmenį bei sistemingai ir laiku taikyti mokėjimų nutraukimą, laikino sustabdymo procedūras ir finansinius pataisymus, jei yra nustatoma rimtų kontrolės trūkumų;
- dėti daugiau pastangų sanglaudos srityje sprendžiant reikšmingo klaidų lygio ir klaidingų išmokų sumos padidėjimo, palyginti su 2009 m. klausimą, kuris iškilo dėl padidėjusio operacijų skaičiaus ir didesnės deklaruojamų išlaidų sumos;

1.22. *Vidaus auditoriaus išvada apima kontrolės sistemas, kurias įgyvendina Komisija, kad įvertintų lėšų gavėjų klaidų dažnio klausimą.*

Tikrindamas Komisijos kontrolės sistemas, Komisijos vidaus auditorius siekia įsitikinti, kad kiekviena tarnyba yra įgyvendinusi kontrolės strategiją, pagal kurią kontrolės sąnaudos yra proporcingos pagrindinių operacijų klaidų rizikai ir kuri veiksmingai atgrasytų nuo klaidų lėšų gavėjų pateikiamose deklaracijose, o atsiradus klaidoms leistų veiksmingai susigrąžinti netinkamai išmokėtas sumas.

1.24.

— Žr. atsakymą į 1.37 dalies pastabas.

- Komisija ir jos tarnybos savo priežiūros funkciją veiksmingai įgyvendino nutraukusios 63 (49 ERPF ir 14 ESF) mokėjimų terminus ir priėmusios vieną laikino sustabdymo sprendimą dėl 2007–2013 m. veiklos programos ir 5 laikino sustabdymo sprendimus (ESF) dėl 2000–2006 m. veiklos programų, kurių atveju nustatyti dideli trūkumai ar pažeidimai, kol valstybės narės atliks būtinus taisomuosius veiksmus. Komisija šią griežtą politiką įgyvendina 2011 m., per pirmąjį šių metų pusmetį priimti 52 sprendimai nutraukti mokėjimo terminą (40 ERPF ir 12 ESF).

⁽¹⁸⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams – „Komisijos 2010 m. rezultatų valdymo srityje apibendrinimas“, COM(2011) 323 galutinis, 2011 birželio 1 d.

⁽¹⁹⁾ Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 317 straipsnį.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- modernizuoti ES viešųjų pirkimų taisykles, kurios yra svarbus klaidų šaltinis, visų pirma sanglaudos srityje ⁽²⁰⁾;
- toliau gerinti metinių veiklos ataskaitų skaitomumą ir palyginamumą.

1.25. Komisija apibendrinamojoje ataskaitoje atsižvelgė į vadovybės ataskaitas ir nurodė, kad jomis „Kolegija yra užtikrinama, kad jos tarnybų valdymo ir vidaus kontrolės rezultatai vertinami teigiamai ir ji pagrįstai patikinama, kad yra pajėgi siekti savo tikslų“ ⁽²¹⁾. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad jie anksčiau buvo iškelę klausimų ⁽²²⁾, kurie liko neišspręsti:

- kai kurių sričių išlygų apimtis turėtų būti didesnė (žr. 1.20, 3.52–3.54, 4.45, 4.46, 5.31–5.34, 6.46 ir 6.47 dalis ir 2–7 skyrių x.3 priedus);

- valstybių narių duomenys apie susigrąžinimus ar panaikinimus vis dar nėra išsamūs arba dar nebuvo audituoti ir (arba) jų nepatvirtino Komisija (žr. **1.2 priedo** 3 punktą);

- vis dar nėra pakankamai atsižvelgiama į finansinių pataisymų mechanizmų ir susigrąžinimų skirtumą (finansiniai pataisymai yra atliekami dėl priežiūros ir kontrolės sistemose nustatytų trūkumų, o susigrąžinimai yra susiję su netvarkingais mokėjimais) bei jų poveikio skirtumą (finansinius pataisymus finansuoja mokesčių mokėtojai, o susigrąžinimus apmoka atskiri naudos gavėjai) (žr. **1.2 priedo** 3 punktą).

1.25.

- Komisija mano, kad išlygų aprėptis ar mastas yra tinkami (žr. atsakymus į 1.19–1.20, 3.52–3.54, 4.46 ir 5.33–5.34 dalių pastabas).

- Su susigrąžintomis lėšomis susijusi informacija įtraukta į finansinių ataskaitų 6 aiškinamąjį raštą.

Sanglaudos atveju dėl 2000–2006 m. programavimo laikotarpio Komisija tikrina, ar pateikta programų užbaigimo informacija yra išsami ir patikima. Dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio Komisija atlieka specialų audito tyrimą, kurio metu tiria valstybių narių susigrąžinimo sistemas, kad įsitikintų susigrąžinimo ir panaikinimo metinėse ataskaitose pateiktų duomenų kokybę. Tikimasi, kad į pirmuosius šio audito rezultatus bus atsižvelgta 2011 m. metinėse veiklos ataskaitose.

- Komisija pateikia ataskaitinę informaciją savo ataskaitose ES biudžeto lygmeniu ir mano, kad lėšų susigrąžinimas turi esminę reikšmę ES biudžeto apsaugai. Komisija supranta, kad Audito Rūmų nurodyti susigrąžinimai susiję su susigrąžinimais iš lėšų gavėjų valstybėse narėse, ir reikalauja, kad pateikta informacija apimtų tokius susigrąžinimus. Tačiau pasidalijamojo valdymo srityse ši atsakomybė tenka valstybėms narėms, kaip paaiškinta Komisijos atsakymuose į Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos 1.39 dalies pastabas. Kai tik valstybė narė grąžina netinkamai išmokėtas lėšas (taikydama veiksmingą kompensavimą arba užskaitą), Komisija mano, kad ES biudžetas yra apsaugotas. Tačiau, jeigu įmanoma ir tinkama, valstybės narės privalo susigrąžinti netinkamai išmokėtas sumas.

⁽²⁰⁾ Žr. Žaliąją knygą dėl ES viešųjų pirkimų politikos (Direktyvų 2004/18/EB ir 2004/17/EB) modernizavimo.

⁽²¹⁾ Žr. COM(2011) 323 galutinis, 2011 m. birželio 1 d., 2.3 punktą.

⁽²²⁾ Žr. 2009 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 1.31 dalį.

**DAŽNESNIO IŠANKSTINIO FINANSAVIMO
NAUDOJIMO POVEIKIS**

1.26. Svarbus Komisijos atliekamų mokėjimų elementas yra susijęs su išankstiniu išlaidų, kurias vėliau vykdo išorės įstaigos, finansavimu. Kai šie mokėjimai yra teisingai pripažįstami išankstiniu finansavimu, Sąjungos sąskaitose jų atlikimo momentu jie nėra laikomi galutinėmis išlaidomis. Vietoj to balanse jie yra registruojami kaip turtas, kol nėra pagrindžiama, kad išlaidos buvo įvykdytos (arba rečiau – kad būtina veikla buvo užbaigta). Tuo remdamasi, Komisija registruoja susijusias išlaidas ekonominių rezultatų ataskaitoje ir panaikina balanso įrašą.

1.27. Kai avansai sąskaitose yra pripažįstami galutinėmis išlaidomis, nėra jokio privalomo apskaitos įrašo, parodančio galutinį lėšų panaudojimą. Dėl to didėja rizika, kad lėšų panaudojimas nebus pagrįstas ir kad pažeidimai nebus aptikti arba bus aptikti tik po kurio laiko. Todėl gali būti sunkiau susigrąžinti neteisėtai sumokėtas sumas.

Reikšmingas išankstinio finansavimo padidėjimas 2005–2010 m.

1.28. Per paskutinius šešerius metus bendra užregistruota išankstinio finansavimo suma padidėjo daugiau kaip du kartus (nuo 39 milijardų iki 84 milijardų eurų, žr. **1.3 lentelės** pirmą eilutę). Vykdydama finansinių metų atskyrimo procedūrą⁽²³⁾, Komisija taip pat įvertina naudos gavėjų iki metų pabaigos įvykdytas išlaidas, dėl kurių dar nebuvo gauti mokėjimo prašymai. Šios sukauptos sąnaudos (žr. **1.3 lentelės** antrą eilutę) yra išskaičiuojamos iš susijusio bendro išankstinio finansavimo likučio. Šitaip apskaičiuotas balanse nurodytas grynas išankstinis finansavimas (žr. **1.3 lentelės** trečią eilutę) taip pat gerokai padidėjo, tačiau ne tiek daug (nuo 29 milijardų eurų iki 49 milijardų eurų).

1.27. Komisijos apskaitos tarnybos tęsia darbą, siekdamas išsiaiškinti klausimus, susijusius su išankstinio finansavimo pripažinimu ir tvirtinimu (taip pat žr. atsakymą į 1.37 dalies pastabas).

Nepaisant antroje Audito Rūmų pastabų dalyje nurodyto principo galiojimo, pažymėtina, kad, pvz., finansų inžinerijos priemonių (FIP) atveju teisiniu pagrindu numatyta tik viena patirtų išlaidų tinkamumo patikra užbaigiant programą arba programavimo laikotarpio pabaigoje (atsižvelgiant į tai, kas įvyksta pirmiau). Todėl, nepaisant Komisijos valstybėms narėms išmokėtiems gryniesiems pinigams taikomų apskaitos principų, galimi pažeidimai bus nustatyti tik tuo metu.

1.28. Komisija stebi padėtį, susijusią su išankstinio finansavimo sumų didėjimu. Daugeliu atvejų šis didėjimas yra grindžiamas perėjimu prie naujojo programavimo laikotarpio (2007–2013 m.) ir yra susijęs su išankstiniu finansavimu, išmokamu pagal pasidalijamojo valdymo teisės aktus. Vis dėlto Komisijos apskaitos tarnybos toliau dirba su vykdomaisiais generaliniais direktoratais, stengdamosi, kad išankstinio finansavimo sumos būtų kuo mažesnės, tačiau šis darbas neretai gali prieštarauti pagrindiniams teisės aktams.

⁽²³⁾ Atskyrimo procedūra siekiama užtikrinti, kad visos pajamos ir išlaidos būtų išsamiai ir tiksliai įrašytos į tinkamą apskaitos laikotarpį.

1.3 lentelė. Išankstinio finansavimo ⁽¹⁾ ir susijusių sukauptų sąnaudų pokyčiai nuo 2005 iki 2010 m. (milijonais eurų)

	2005 12 31	2006 12 31	2007 12 31	2008 12 31	2009 12 31	2010 12 31	2005 ir 2010 m. skirtumas	
							Suma	%
Visas bendrasis išankstinis finansavimas (prieš atskyrimą)	38 854	43 129	55 099	73 754	84 761	84 387	45 533	117 %
Sukauptos sąnaudos	9 489	12 649	20 501	34 469	35 934	34 966	25 477	268 %
Visas grynas išankstinis finansavimas (po atskyrimo)	29 365	30 480	34 598	39 285	48 827	49 421	20 056	68 %

(¹) Nėra įtrauktos finansinės inžinerijos priemonės skirtos iš anksto finansuotos išlaidos, kurios sudarė 4 775 milijonus eurų 2010 m. ir 2 153 milijonus eurų 2009 m. (žr. 1.31–1.33 dalis).

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Netikslūs arba neišsamūs išankstinio finansavimo duomenys

Nepakankamas išankstinio finansavimo tvirtinimas

1.29. Nors tvirtinant išankstinį finansavimą visada gali iškilti poreikis pasitelkti tam tikrus vertinimus, keletas generalinių direktoratų vidaus politikos ir išorės veiksmų srityse sąskaitose toliau registruoja įverčius net ir tuomet, kai išlaidų ataskaitas jie yra pripažinę tinkamu tolesnių mokėjimų naudos gavėjui pagrindu ⁽²⁴⁾. Įvertinimų taikymas apskaičiuojant sukauptas sąnaudas gerokai padidėjo – nuo mažiau kaip ketvirtadalio avansu sumokėtų sumų 2005 m. iki beveik pusės 2010 m. (žr. **1.3 lentelės** antrą eilutę). Audito Rūmai išreiškė susirūpinimą dėl padažnėjusio šios praktikos taikymo ⁽²⁵⁾.

1.29. Komisija supranta Audito Rūmų susirūpinimą dėl šios srities ir stengiasi šį klausimą spręsti. Šiuo metu persvarstant Finansinį reglamentą, Komisija yra pasiūliusi padaryti reguliary išankstinio finansavimo tvirtinimą privalomą.

Dėl klaidų rizikos nepatvirtintose ir (arba) audito nepatikrintose išlaidų ataskaitose nemažai įgaliotųjų leidimus suteikiančių pareigūnų nėra linkę išmokėti lėšų remdamiesi šiomis ataskaitomis. Jie remiasi nepatvirtintomis ir (arba) audito nepatikrintomis išlaidų ataskaitomis sprendami apie subsidijuojamų veiksmų pažangą ir išmoka papildomas išankstinio finansavimo sumas, kad užtikrintų nuolatinį subsidijuojamiems projektams skirtų mokėjimų finansinį srautą. Tada tvirtinimas atidedamas iki projekto pabaigos.

Verta paminėti, kad ir Komisijai, ir lėšų gavėjams ir (arba) rangovams (visų pirma vidaus politikos ir išorės pagalbos srityse) teks atlaikyti administracinio darbo krūvį, kai reguliarius išankstinio finansavimo tvirtinimas taps veiksmingesnis.

⁽²⁴⁾ Žr. 2006 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 1.28 dalį, 2007 m. metinės ataskaitos 1.23 dalies antrą įtrauką, 1.24 dalies antrą įtrauką ir 1.26 dalį, 2008 m. metinės ataskaitos 1.14 dalį ir 2009 m. metinės ataskaitos 1.12 dalį.

⁽²⁵⁾ Savo Nuomonėje Nr. 6/2010 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento pasiūlymo Audito Rūmai išreiškė susirūpinimą dėl labai žymaus netvirtinamo išankstinio finansavimo padidėjimo ir nurodė, kad turi būti imtasi veiksmų.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neišsamus išankstinio finansavimo registravimas

1.30. Nuo 2009 m. žymiai padaugėjo mokėjimų, visų pirma susijusių su finansų inžinerijos priemonėmis, kurių sąnaudas ir (arba) veiklą yra numatyta pagrįsti tik vėlesniu laikotarpiu. Audito metu nustatytas reikšmingas skaičius atvejų, kai Komisija iš pradžių mokėjimų nebuvo tinkamai užregistravusi kaip atsiradusio turto. Tokiu būdu nesilaikant principo „esmė svarbiau už formą“⁽²⁶⁾, sąskaitose buvo sudaromas įspūdis, kad gavėjai buvo visiškai pagrindę lėšų panaudojimą, nors iš tikrųjų taip nebuvo.

Finansų inžinerijos priemonės

1.31. Įnašai, skirti finansų inžinerijos priemonėms, yra reikšmingiausias atskiras šios problemos elementas. Susijusiuose teisės aktuose sanglaudos ir kaimo plėtros srityse⁽²⁷⁾ nustatyta, kad iš veiksmų programų atliekami mokėjimai, skirti suformuoti finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimui skirtus fondus ar prie jų prisidėti, yra įtraukiami į išlaidų deklaracijas. Komisija taiko praktiką registruoti visas valstybių narių deklaruojamas sumas kaip išlaidas ekonominių rezultatų ataskaitoje – taip, lyg deklaracija būtų galutinai sureguliuota.

1.30. Šis klausimas pirmą kartą iškeltas 2011 m. pradžioje. Pagal pasidalijamojo valdymo teisės aktus nereikalaujama, kad susijusios sumos, mokamos kaip avansas, Komisijai būtų deklaruojamos atskiroje išlaidų ataskaitoje, nereikalaujama ir kad galutinis gavėjas periodiškai atsiskaitytų už jų naudojimą. Taip pat žr. atsakymus į 1.31 ir 1.32 dalių pastabas.

1.31. Neturėdama apie FIP atliktus mokėjimus jokios informacijos, kurios pagal galiojančią teisinę pagrindą iš valstybių narių nėra prašoma, Komisija iš pradžių neturėjo kito pasirinkimo kaip tik laikyti šiuos mokėjimus išlaidomis.

Remdamasi informacija, kurios ji prašė valstybių narių pateikti ir kurią gavo 2011 m. birželio mėn., Komisija FIP mokėjimus, įskaitant 2009 m. lyginamuosius duomenis, 2010 m. ataskaitose priskyrė prie aktyvų. Žr. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 2.5, 2.9, 2.10 ir 3.4 aiškinamuosius raštus, kuriuose pateikta visa išsami informacija. Taip pat žr. atsakymą į 1.32 dalies pastabas.

⁽²⁶⁾ Šis principas yra apibrėžtas 1 Tarptautiniame viešojo sektoriaus apskaitos standarte (TVSAS): „Siekiant teisingai nurodyti su operacijomis ir kitais įvykiais, kuriuos yra siekiama atspindėti, susijusių informaciją, jie turi būti atskleidžiami ir skelbiami atsižvelgiant į jų esmę ir ekonominę realybę, o ne tik į jų teisinę formą. Operacijų ir kitų įvykių esmė ne visada nuosekliai atitinka jų teisinę formą“ („2011 m. Tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos nutarimų vadovo“ 1 tomo A priedas, p. 70). Taip pat žr. Finansinio reglamento 124 straipsnį.

⁽²⁷⁾ Žr. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 210, 2010 7 31, p. 25) 4 skirsnio 44 straipsnį ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 (OL L 371, 2006 12 27, p. 1) 8 skirsnio 43–46 straipsnius dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 277, 2005 10 21, p. 1) 71 straipsnio 5 dalį ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 (OL L 368, 2006 12 23, p. 15) 50–52 straipsnius dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.32. Tačiau pagal sektorinius teisės aktus institucijos valstybėse narėse privalo pateikti tik galutinę deklaraciją dėl jų panaudojimo galutiniams gavėjams suteiktų paskolų, garantijų arba nuosavo kapitalo investicijų forma vėlesniu laikotarpiu (paprastai programos laikotarpio pabaigoje). Todėl 2010 m. Komisija neturėjo išsamios informacijos apie finansinės inžinerijos priemonėms iš tikrųjų panaudotas sumas ir tik 2011 m. pradžioje iškilus šiai problemai, ji galėjo iš valstybių narių surinkti būtiną informaciją. Dėl to 2010 m. negalutinių finansinių ataskaitų balanse kaip išankstinis finansavimas nebuvo užregistruoti apie 4,8 milijardo eurų ⁽²⁸⁾.

Kitos pagalbos schemos

1.33. Kai kuriose kitose dotacijų schemose taip pat leidžiama naudoti gavėjams sumokėti avansus prieš pateikiant galutinę išlaidų ataskaitą. Praktikoje jos taip pat yra traktuojamos kaip lyg jos būtų galutinės išlaidos. Todėl jos nėra išskiriamos ir skelbiamos balanse. Susijusią sumą Komisijai yra sudėtinga kiekybiškai įvertinti.

Komisijos vykdyti veiksmai

1.34. Komisija siekė gauti pakankamai informacijos galutinėms finansinėms ataskaitoms parengti. Pagal 2011 m. birželio mėn. pabaigoje iš valstybių narių gautą informaciją, ES įnašas finansinės inžinerijos priemonėms sudaro 6,4 milijardo eurų. Remiantis finansinės inžinerijos priemonėms nepanaudotų sumų įvertinimu 2010 m. gruodžio 31 d., reikšmingiausi pataisymai, kurie turėjo būti atlikti, buvo išlaidų 2009 ir 2010 m. finansinėse ataskaitose perklasifikavimas į turtą (žr. 2010 m. finansinių ataskaitų 2.5, 2.9, 2.10 ir 3.4 aiškinamąsias pastabas, kuriose paaiškinami atlikti pataisymai).

Išvados ir rekomendacijos

1.35. Komisija ištaisė reikšmingas problemas, susijusias su išankstinio finansavimo išsamumu, registruodama atskyrimo operacijas ir pataisymus (žr. 1.34 dalį). Vis dėlto trūkstant aktualios informacijos apie valstybių narių iš tikrųjų panaudotas ES lėšas, labai sumažėja apskaitos informacijos naudingumas vadovybei, visų pirma Komisijai vykdamas biudžeto vykdymo įsipareigojimus.

1.32. Reikėtų pažymėti, kad informacija, kurios prašyta valstybių narių pateikti ir kuri gauta, yra susijusi ne su FIP faktiškai panaudotomis sumomis, bet su FIP įmokėtomis sumomis. Atsižvelgdama į sąnaudų ir naudos kriterijų, Komisija apskaičiavo nepanaudotas sumas tiesiniu metodu ir priskyrė jas aktyvams.

Taikant dabartinį teisinį pagrindą, iki 2015 m. iš viso bus amortizuota 4,8 mlrd. EUR aktyvų.

Taip pat žr. atsakymą į 4.32 dalies pastabas.

1.33. Kalbant apie minėtas FIP, pagalbos schemoms pagal teisinį pagrindą taip pat nenumatyta teikti konkrečių ataskaitų dėl sumokėtų sumų ir jų panaudojimo. Iki šiol Komisija yra pastebėjusi, kad pagal pagalbos schemas avansai mokami trumpesnį laikotarpį nei FIP. Dėl neatsiejamų įprastos veiklos nulemtų judėjimų ir vėlavimo deklaruoti faktiškai patirtas išlaidas sunku kiekybiškai apskaičiuoti tokių avansų finansinį poveikį.

Taip pat žr. atsakymą į 1.36 dalies pastabas.

1.35 Komisija nori pabrėžti surinktos informacijos apie FIP sumokėtas įmokas kiekį ir svarbą, nes tai yra svarbus žingsnis siekiant, kad apskaitos informacija būtų tikslesnė.

⁽²⁸⁾ Šią sumą sudaro ilgalaikis išankstinis finansavimas (3 820 milijonų eurų) ir trumpalaikis išankstinis finansavimas (955 milijonai eurų).

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

1.36. Komisija turi imtis tolesnių veiksmų, skirtų užtikrinti, kad būtų gauta būtina informacija, sąskaitose atspindimos operacijos būtų nuosekliai traktuojamos ir visi generaliniai direktoratai palaikytų išsamius, tikslius ir atnaujintus apskaitos įrašus.

1.37. Pradėjus dažniau taikyti išankstinį finansavimą ES biudžete ir naujus finansinių priemonių tipus, Komisija nedelsiant turėtų iš naujo išnagrinėti susijusią finansinę taisyklę ir pateikti tinkamą rekomendaciją dėl išankstinio finansavimo pripažinimo ir patvirtinimo. Be to, turi būti pagerinta priežiūra ⁽²⁹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.36. 4 pasidalijamojo valdymo generaliniuose direktoratuose apskaitos tvarka taikyta nuosekliai ir atitiko teisinį pagrindą. Be to, šiuo etapu nebūtų pagrįsta keisti valstybių narių pateiktoms išlaidų ataskaitoms taikytą tvarką. Komisija toliau sudarys metų pabaigoje nepanaudotų sumų sąmatą ir atitinkamai patikslins apskaitą.

Reikia atsižvelgti į sąnaudų efektyvumą, nes Komisija turi neleisti, kad ataskaitų dėl avansų teikimas (tai lėšų gavėjams yra privaloma) taptų pernelyg sudėtingas ir kad dėl to visoms susijusioms šalims reikėtų naudoti daug išteklių.

Komisija jau pasiūlė atitinkamai pakeisti esamą struktūrinių fondų reglamento sektorių teisinį pagrindą. Ji į būsimus pasiūlymus taip pat įtrauks atitinkamas nuostatas dėl būsimų teisinių pagrindų.

1.37. Komisija pabrėžia, kad reikėtų atskirti išankstinį finansavimą, teikiamą pagal išorės pagalbos priemones bei vidaus politiką, ir išankstinį finansavimą, teikiamą esant pasidalijamajam valdymui, visų pirma susijusiam su finansų inžinerijos priemonėmis.

Komisija taip pat pabrėžia, kad išankstinio finansavimo patvirtinimo prieš įvykdant galutinius mokėjimus klausimas nėra vien apskaitos rekomendacijų dalykas. Praktiškai tai reiškia išlaidų kompensavimą pagal tarpinių išlaidų ataskaitas, nors pirmiausia reikia patikrinti, kiek jos atitinka sudėtingas tinkamumo taisykles. To negalima padaryti lėšų gavėjams ir Komisijos tarnyboms iš esmės nepadidinus administracinio darbo krūvio.

Be to, reikėtų keisti Finansinį reglamentą ir sektorių teisės aktus, pagal kuriuos dabar leidžiamas laipsniškas išankstinis finansavimas, pagrįstas subsidijuojamų veiksmų pažanga. Komisija, persvarstydama atitinkamą Finansinio reglamento straipsnį, jau pasiūlė nustatyti, kad būtų privalomas reguliarus išankstinio finansavimo tvirtinimas.

Galiausiai Komisija pažymi, kad 2010 ir 2011 m. jos apskaitos tarnybos teikė rekomendacijas, rengė mokymus ir seminarus dėl išankstinio finansavimo ir tai bus daroma toliau.

⁽²⁹⁾ Taip pat žr. 2008 m. metinės ataskaitos 1.43 dalį.

BIUDŽETO VALDYMAS

1.38. Šiame skirsnyje yra apibendrintas ES bendrojo biudžeto vykdymas 2010 m.

*Biudžetiniai asignavimai mokėjimams
ir išsipareigojimams*

1.39. Visi 2010 m. asignavimai, atsižvelgiant į perkeltus asignavimus⁽³⁰⁾, asiguotąsias pajamas⁽³¹⁾ ir taisomuosius biudžetus⁽³²⁾, sudaro 147,3 milijardo eurų išsipareigojimų ir 130,5 milijardo eurų mokėjimų, t. y. atitinkamai buvo 0,9 % ir 4,8 % didesni, palyginti su 2009 m. asignavimais (žr. **III** ir **IV diagramas** šios metinės ataskaitos **priede**).

1.40. Metiniai biudžetiniai išsipareigojimų asignavimai 0,6 milijardo eurų viršijo finansinės programos ribą, kadangi buvo panaudotos lėšos, kurioms tai yra leidžiama⁽³³⁾. Visi mokėjimų asignavimai buvo 11,4 milijardo eurų mažesni nei nustatyta riba.

Biudžeto vykdymo lygiai

1.41. Komisija rengia dokumentus, kuriuose, be kita ko, nurodoma ši informacija apie Europos Sąjungos biudžeto vykdymą⁽³⁴⁾:

- 2010 m. pabaigoje biudžeto perviršis sudarė 4,5 milijardo eurų (2009 m.: 2,3 milijardo eurų).
- 2010 m. išsipareigojimų ir mokėjimų panaudojimo lygis atitinkamai sudarė 99 % ir 97 %.

1.41.

⁽³⁰⁾ Iš 2009 m. perkelti asignavimai sudaro 0,3 milijardo eurų išsipareigojimų ir 1,8 milijardo eurų mokėjimų.

⁽³¹⁾ 2010 m. asiguotosios pajamos (taip pat žr. 35 išnašą) sudaro 5,4 milijardo eurų išsipareigojimų ir 5,8 milijardo eurų mokėjimų.

⁽³²⁾ Dėl patvirtintų aštuonių taisomųjų biudžetų 2010 finansiniais metais asignavimai išsipareigojimams iš viso padidėjo 99 milijonais eurų, o asignavimai mokėjimams – 19 milijonų eurų.

⁽³³⁾ Pagal Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo (OL C 139, 2006 6 14, p. 1) kai kurie į biudžetą įrašyti išsipareigojimų asignavimai, kaip antai Neatidėliotinos pagalbos rezervas, Europos Sąjungos solidarumo fondas ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas, gali viršyti nustatytą ribą.

⁽³⁴⁾ Su išsamia informacija apie 2010 m. biudžeto vykdymą galima susipažinti Europos Sąjungos 2010 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų II dalyje ir Komisijos (Biudžeto generalinio direktorato) dokumentuose „2010 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, teikiama kartu su Bendrijos finansinėmis ataskaitomis“ bei „2010 m. struktūrinių ir sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizės ataskaita“.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- 2010 m. buvo panaikinti 3,3 milijardo eurų sukaupytų neįvykdytų išsipareigojimų (2009 m.: 1,9 milijardo eurų). Panaikintų išsipareigojimų didėjimą iš esmės sąlygojo 04 antraštinė dalis „Užimtumas ir socialiniai reikalai“ (1,4 milijardo eurų).
- 1,5 milijardo eurų nepanaudotų mokėjimų asignavimų (išskyrus asignuotąsias pajamas)⁽³⁵⁾ buvo perkelti iš 2010 m. į 2011 m.
- Žemės ūkio ir kaimo plėtros (05 antraštinė dalis), Sanglaudos (04 ir 13 antraštinės dalys) ir Žuvininkystės ir jūrų reikalų (11 antraštinė dalis) politikos srityse bendras mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis sudarė 98 %.
- Regioninės politikos srityje mokėjimų asignavimai buvo didesni nei numatyta (106 % pradinio biudžeto). Jie buvo iš esmės finansuojami 1,8 milijardo perskirstymais iš 04 („Užimtumas ir socialiniai reikalai“) ir 05 („Žemės ūkis ir kaimo plėtra“) antraštinių dalių, kurių mokėjimai buvo mažesni nei numatyta, kadangi buvo nutraukti ir laikinai sustabdyti Europos socialinio fondo mokėjimai (88 % įvykdymas), gauta mažiau deklaracijų kaimo plėtros srityje (94 % įvykdymas) ir buvo lėtai vykdomos programų užbaigimo procedūros⁽³⁶⁾.

1.42. 2010 finansiniais metais buvo pakeisti atitinkami reglamentai⁽³⁷⁾, kuriais 2007–2013 m. laikotarpiu buvo suteiktas papildomas išankstinis finansavimas struktūriniais veiksmais. Pagal pakeistus teisės aktus buvo suteikti papildomi avansai Europos socialiniam fondui, kurie sudarė 371 milijoną eurų, Sanglaudos fondui – 404 milijonus eurų ir Europos žuvininkystės fondui – 0,8 milijono eurų ir buvo paskirstyti toms valstybėms narėms, kurias labiausiai paveikė ekonominė krizė. 2010 biudžetinėmis metais Žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje be tinkamo teisinio pagrindo valstybėms narėms buvo skirtas papildomas išankstinis finansavimas, kuris sudarė 401 milijoną eurų. 3 skyriuje atitinkama suma yra nurodyta kaip teisėtumo ir tvarkingumo klaida⁽³⁸⁾.

- 2010 m. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas gavo galutinius prašymus dėl ESF 2000–2006 m. programavimo laikotarpio. Programoms, kurių atveju visa deklaruota suma buvo mažesnė nei numatytoji pagal finansinį programavimą, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas panaikino neįvykdytus šią sumą viršijančius išsipareigojimus (RAL).
- 2010 m. ESF įvykdytas tik 88 %, nes, atlikus kai kurių 2000–2006 m. (mokėjimų sustabdymas) ir 2007–2013 m. (mokėjimų nutraukimas) programų auditą, kai kurie mokėjimai buvo užblokuoti, nustatčius didelių sistemos trūkumų ar pažeidimų. Kai kurioms Ispanijos, Prancūzijos ir Italijos 2000–2006 m. programoms, kurių atveju mokėjimų asignavimai buvo perkelti iš 2009 į 2010 m. ir šiuo etapu liko užblokuoti, finansinės sustabdymo ir pataisų procedūros bus sujungtos su galutiniais mokėjimais, tvarkomais kartu su 2000–2006 m. baigiamosiomis deklaracijomis (visi atvejai, išskyrus vieną). Pagal Finansinį reglamentą kreditų perkėlimo negalima perkelti į kitą biudžeto eilutę, todėl 2010 m. jie liko nepanaudoti.

1.42. 401 mln. EUR avansų kaimo plėtrai nėra netinkami mokėjimai galutiniams lėšų gavėjams. Be to, šios sumos vis dar susigrąžinamos; jos bus susigrąžintos iki 2011 m. pabaigos.

⁽³⁵⁾ Asignuotąsias pajamas, be kita ko, sudaro lėšos, atsiradusios susigrąžinus klaidingai sumokėtas sumas, kurios yra perskirstomos į pradinę biudžeto eilutę, ELPA narių įnašai, kuriais padidinamos biudžeto eilutės ar iš trečiųjų šalių gautos pajamos, jei buvo sudarytos sutartys, kuriomis numatomas finansinis įnašas į ES veiklą.

⁽³⁶⁾ „2010 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, teikiama kartu su Bendrijos finansinėmis ataskaitomis“.

⁽³⁷⁾ Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 (OL L 223, 2006 8 15, p. 1) ir Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006.

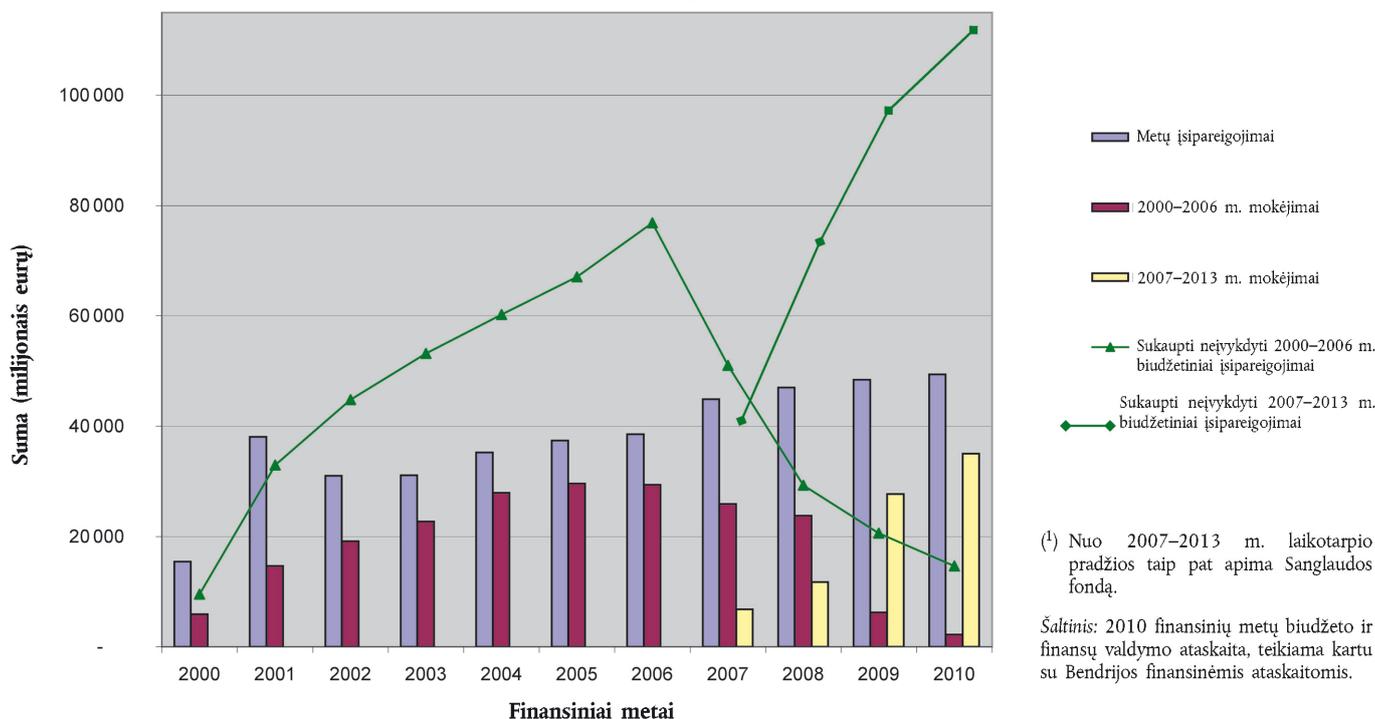
⁽³⁸⁾ Žr. 3.13, 3.15 ir 3.22 dalis.

Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai

1.43. Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai, apimantys aktyvius įsipareigojimus, kurie dar nebuvo apmokėti ir (arba) panaikinti ⁽³⁹⁾, padidėjo 17 milijardų eurų (9,7 %) iki 194 milijardų eurų, daugiausia tose politikos srityse, kurios yra finansuojamos diferencijuotais asignavimais ⁽⁴⁰⁾, ir sudaro 2,2 metų diferencijuotiems įsipareigojimams arba 2,8 metų diferencijuotiems mokėjimams pagal 2010 m. biudžeto įvykdymo lygį tolygią sumą atitinkamose politikos srityse.

1.43–1.44. Neįvykdyti įsipareigojimai atsiranda dėl įprasto daugiamečių programų valdymo ir bendro naujų įsipareigojimų lygio didėjimo. Struktūrinių fondų atveju RAL dydis kontroliuojamas taikant taisyklę $N + 2 / N + 3$, apibrėžtą atitinkamuose reglamentuose. Pagal šią taisyklę numatomas RAL lygis turi atitikti 2 ar 3 įsipareigojimų metus. Todėl dauguma dabartinių neįvykdytų įsipareigojimų pagal pagrindines taisykles yra „įprasti“. Be to, biudžeto institucijai kasmet pranešama apie galimus neįprastus neįvykdytus įsipareigojimus. Komisija stebi šiuos įsipareigojimus, kuriuos reikia panaikinti.

1.2 diagrama. Sukauptų neįvykdytų įsipareigojimų, susijusių su 2000–2006 m. struktūriniais fondais ir 2007–2010 m. sanglaudos sritimi ⁽¹⁾, pokytis

⁽³⁹⁾ Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai yra tiesioginė diferencijuotų išlaidų pasekmė, kai išlaidų programos vykdomos kelerius metus iš eilės, o įsipareigojimai yra prisiimami ankstesniais metais nei atliekami atitinkami mokėjimai. Kadangi įsipareigojimai įvykdomi atliekant mokėjimus, įsipareigojimams žymiai viršijant mokėjimus neįvykdytų įsipareigojimų suma nuolat kaupiasi ir tokia situacija kartojasi kiekvienais metais.

⁽⁴⁰⁾ Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuoti asignavimai naudojami finansuoti metinio pobūdžio operacijas, pavyzdžiui, administracines išlaidas. Diferencijuoti asignavimai buvo sukurti daugiamečioms operacijoms valdyti. Susiję mokėjimai gali būti atliekami įsipareigojimo metais ir vėliau. Diferencijuoti asignavimai iš esmės naudojami struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo srityje.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

1.44. Didžioji neįvykdytų įsipareigojimų dalis yra susijusi su Sanglaudos politikos grupe (žr. **1.2 diagramą**). Šioje srityje neįvykdytų įsipareigojimų suma sudarė 128 milijardus eurų ⁽⁴¹⁾ (apie 66 % visos sumos) ir yra lygi 2,6 metų įsipareigojimų arba 3,4 metų mokėjimų vertei šioje srityje pagal 2010 m. biudžeto įvykdymo lygį. Didžioji šių neįvykdytų įsipareigojimų dalis šioje srityje (113,2 milijardo eurų arba 88 % visos sumos) yra susijusi su dabartiniu 2007–2013 m. laikotarpiu. Tai rodo pastangų neįvykdytus įsipareigojimus sureguliuoti atliekant mokėjimus iki automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisyklės taikymo (taisyklė „n+2“ / taisyklė „n+3“) ⁽⁴²⁾, poveikį.

⁽⁴¹⁾ Dėl sanglaudos žr. „2010 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, teikiama kartu su Bendrijos finansinėmis ataskaitomis“, p. 23, 36–41.

⁽⁴²⁾ Pagal taisyklę „n + 2“ / „n + 3“, turi būti automatiškai panaikinti su visomis antrųjų / trečiųjų metų po asignavimų skyrimo pabaigoje nepanaudotomis ar mokėjimo prašyme nepareikalautomis lėšomis susiję įsipareigojimai. Įgyvendinant trečiąjį „supaprastinimo paketą“, taisyklė „n+2“ / „n+3“ buvo paskutinį kartą iš dalies pakeista 2007 m. Sanglaudos įsipareigojimų srityje (žr. Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006, iš dalies pakeistą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 539/2010 (OL L 158, 2002 6 24, p. 1). Tačiau tai neturėjo reikšmingo poveikio mokėjimų asignavimų panaudojimo lygiui.

1.1 PRIEDAS

AUDITO METODAS IR METODIKA

1 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

1. Siekiant įvertinti, ar konsoliduotos finansinės ataskaitos, kurias sudaro konsoliduota finansinė atskaitomybė ir konsoliduotos biudžeto įvykdymo ataskaitos ⁽¹⁾, visais reikšmingais aspektais teisingai atspindi Europos Sąjungos finansinę padėtį bei operacijų ir pinigų srautų rezultatus finansinių metų pabaigoje, yra taikomi šie pagrindiniai vertinimo kriterijai:

- a) *teisėtumas ir tvarkingumas*: finansinės ataskaitos yra parengtos pagal taisykles, ir yra patvirtinti biudžeto asignavimai;
- b) *išsamumas*: finansinėse ataskaitose yra užregistruotos visos atskaitinio laikotarpio pajamų ir išlaidų operacijos bei visas turtas ir įsipareigojimai (įskaitant nebalansinius elementus);
- c) *operacijų tikrumas bei turto ir įsipareigojimų buvimas*: kiekviena pajamų ir išlaidų operacija yra pagrįsta įvykiu, kuris yra priskirtinas ūkiniam subjektui ir priklauso atskaitiniam laikotarpiui; turtas arba įsipareigojimai egzistuoja balanso dieną ir priklauso ataskaitą teikiančiam subjektui;
- d) *matavimas ir vertės nustatymas*: pajamų ir išlaidų operacijos bei turtas arba įsipareigojimai finansinėse ataskaitose yra užregistruoti tinkama verte, atsižvelgiant į atsargumo principą;
- e) *informacijos pateikimas*: pajamų ir išlaidų operacijos, turtas arba įsipareigojimai yra atskleisti ir apibūdinti pagal galiojančias apskaitos taisykles ir normas bei skaidrumo principą.

2. Auditas apima šiuos pagrindinius elementus:

- a) apskaitos kontrolės aplinkos įvertinimo atnaujinimą;
- b) pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimo patikrinimą;
- c) svarbiausių apskaitos duomenų analitines (nuoseklumo ir pagrįstumo) patikras;
- d) sąskaitų ir (arba) likučių analizes ir suderinimus; ir
- e) įsipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindžiamuosius testus, pagrįstus reprezentatyviomis imtimis.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

3. Audito Rūmų pasirinktą finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo audito metodą sudaro:

- tiesioginis operacijų testavimas kiekvienoje pajamų arba išlaidų srityje (žr. **1.1 lentelę**), siekiant nustatyti, kiek jos yra tvarkingos; ir
- priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimas.

4. Be to, yra naudojami iš kitų auditorių darbų gauti įrodymai (jei jų yra) ir Komisijos vadovybės pareiškimų analizė.

Kaip Audito Rūmai testuoja operacijas

5. Tiesioginis operacijų testavimas, susijęs su kiekvienu specialiuoju įvertinimu (2–7 skyriuose), yra pagrįstas įplaukų (pajamų atveju) ir mokėjimų, susijusių su atitinkama politikos grupe ⁽²⁾, **reprezentatyvia imtimi**. Šis testavimas leidžia gauti atitinkamos populiacijos operacijų netvarkingumo statistinį įvertį.

⁽¹⁾ Įskaitant aiškinamuosius raštus.

⁽²⁾ Be to, yra atrenkama horizontali reprezentatyvi įsipareigojimų imtis, kuriai yra taikomi atitikties galiojančioms taisyklėms ir kitiems teisės aktams testai.

6. Nustatydami, koks turi būti imties dydis, kad būtų gautas patikimas rezultatas, Audito Rūmai remiasi **audito patikinimo modeliu**. Jį taikant yra įvertinama klaidų atsiradimo operacijose rizika (būdinga rizika) ir rizika, kad sistemos neužkirs kelio klaidoms ar jų neaptiks ir neištays (kontrolės rizika).

7. Operacijų testavimo metu yra **nuodugnai nagrinėjama** kiekviena į imtį atrinkta operacija, be kita ko, siekiant patikrinti, ar prašymas ar mokėjimas buvo teisingai apskaičiuotas ir ar jis atitinka šioms išlaidoms taikomas taisykles ir kitus teisės aktus. Audito Rūmai sudaro į biudžetines sąskaitas įrašytų operacijų imtį ir atseka mokėjimą iki pat galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus arba pagalbos vystymuisi projekto teikėjo) ir kiekvienu lygmeniu testuoja atitiktį. Kai operacija (bet kurio lygmeniu) yra apskaičiuota neteisingai arba neatitinka teisės aktų ar sutarčių nuostatų, yra laikoma, kad joje yra **klaida**.

Kaip Audito Rūmai vertina ir pateikia operacijų testavimo rezultatus

8. **Klaidos** operacijose atsiranda dėl įvairių priežasčių ir yra skirtingos formos, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, kokia konkreči taisyklė ar sutartinis įsipareigojimas buvo pažeisti. Atskirų operacijų klaidos ne visada daro poveikį bendrai sumokėtai sumai.

9. Audito Rūmai klaidas **klasifikuoja**:

— **į kiekybiškai įvertinamas ar kiekybiškai neįvertinamas**, pagal tai, ar įmanoma išmatuoti, kiek į ES biudžetą sumokėtą ar iš jo išmokėtą sumą paveikė klaida; ir

— pagal jų **pobūdį**, į **tinkamumo** (mokėjimas neatitinka tinkamumo finansuoti taisyklių), **tikrumo** (kompensuojamos išlaidos, neįrodžius, kad jos buvo padarytos), **tikslumo** (neteisingai apskaičiuojamas mokėjimas).

10. Viešieji pirkimai yra viena sričių, kuriose Audito Rūmai dažnai nustato klaidų. ES viešųjų pirkimų teisė iš esmės sudaro keletas procedūrinių reikalavimų. Kad būtų užtikrintas pagrindinis Sutartyje nustatytas konkurencijos principas, sutartys turi būti skelbiamos; pasiūlymai turi būti vertinami pagal nustatytus kriterijus; sutartys negali būti dirbtinai suskaidomos į mažesnes dalis, siekiant išvengti nustatytų ribų, ir kt.

11. Siekdami savo audito tikslų, Audito Rūmai tokiu būdu kiekybiškai įvertina procedūrinio reikalavimo nesilaikymą:

- „rimtomis“ jie laiko klaidas, kurios neleidžia pasiekti viešųjų pirkimų taisyklių tikslų: sąžiningos konkurencijos ir sutarties sudarymo su geriausiai įvertinto pasiūlymo teikėju ⁽³⁾;
- jie vertina, kad „rimtas“ viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas paveikia visą mokėjimo, susijusio su sutartimi, vertę ir todėl yra 100 % kiekybiškai įvertinama klaida ⁽⁴⁾;
- mažiau rimtas klaidas, kurios nepaveikia konkurso procedūros rezultato, jie laiko kiekybiškai neįvertinamomis klaidomis ⁽⁵⁾.

Priimant sprendimą dėl veiksmų viešųjų pirkimų taisyklių netinkamo taikymo atveju, Audito Rūmų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių taikomo įvertinimo.

12. Klaidų atsiradimo **dažnį** Audito Rūmai išreiškia pateikdami kiekybiškai įvertinamų ir neįvertinamų klaidų paveiktą imties dalį. Jis parodo tikėtiną klaidų paplitimą visoje politikos grupėje. Ši informacija pateikta 2–7 skyrių x.1 prieduose, jei yra nustatytas reikšmingas klaidų lygis.

13. Atsižvelgdami į klaidas, kurios buvo kiekybiškai įvertintos, Audito Rūmai, pasitelkdami statistikos metodus, įvertina kiekvieno specialiojo įvertinimo ir viso biudžeto išlaidų **labiausiai tikėtiną klaidų lygį** (MLE). MLE yra procentinių klaidų lygių, nustatytų imtyje, svertinis vidurkis ⁽⁶⁾. Audito Rūmai pasitelkdami statistikos metodus taip pat įvertina intervalą, kuriame jie yra 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje atitinka kiekvieną specialųjį (ir visų išlaidų) įvertinimą. Tai – intervalas tarp apatinės klaidų ribos (LEL) ir viršutinės klaidų ribos (UEL) ⁽⁷⁾ (žr. paveikslą žemiau).

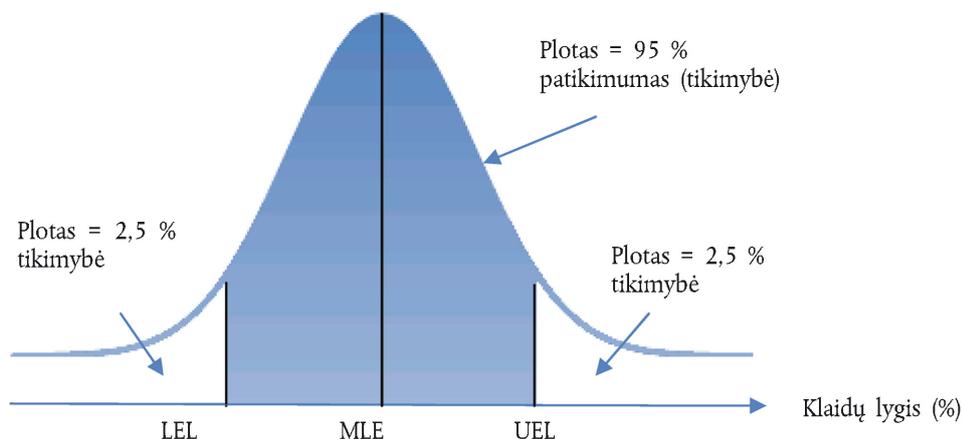
⁽³⁾ Iš esmės yra dvi geriausio pasiūlymo nustatymo sistemos: mažiausios kainos pasiūlymo ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo.

⁽⁴⁾ Kiekybiškai įvertinamos klaidos pavyzdžiai: nėra konkurencijos ar ribota konkurencija (išskyrus teisės aktuose specialiai nustatytus atvejus) sudarant pagrindinę ar papildomą sutartį; netinkamas pasiūlymų vertinimas, kuris padarė poveikį konkurso rezultatui; reikšmingas sutarties apimties pasikeitimas; sutarties suskaidymas pagal skirtingas statybvietes, turinčias tą pačią ekonominę funkciją. Audito Rūmai paprastai taiko kitokį metodą, kai viešųjų pirkimų direktivas netinkamai taiko ES institucijos, kadangi susijusios sutartys paprastai lieka galioti. Tokios klaidos DAS kontekste nėra įvertinamos kiekybiškai.

⁽⁵⁾ Kiekybiškai neįvertinamos klaidos pavyzdžiai: netinkamas pasiūlymų, neturinčių poveikio konkurso rezultatui, įvertinimas; formalūs konkurso procedūros arba konkurso specifikacijos trūkumai; formalūs skaidrumo reikalavimų nesilaikymo aspektai.

⁽⁶⁾ $MLE = \frac{1}{\sum ASI} \times \sum_i (ASI_i \times \frac{\text{klaidingų sumų}}{\text{tikrinama suma}})$, kur ASI yra vidutinis atrankos intervalas, i yra operacijų numeracija imtyje.

⁽⁷⁾ $LEL = MLE - t_{n,95\%} \times \frac{s}{\sqrt{n}}$ ir $UEL = MLE + t_{n,95\%} \times \frac{s}{\sqrt{n}}$, kur t yra t skirstinio koeficientas, n – imties dydis, s – procentinių klaidų lygių standartinis nuokrypis.

14. Po kreive esančio tamsesnio ploto procentinė dalis parodo tikimybę, kad tikrasis populiacijos klaidų lygis yra tarp LEL ir UEL.

15. Planuodami savo audito darbą Audito Rūmai nustato tokias procedūras, kurios jiems leistų palyginti įvertintą klaidų lygį populiacijoje su planuojama **reikšmingumo riba** – 2 %. Vertindami audito rezultatus, Audito Rūmai vadovaujasi šiuo reikšmingumo lygiu ir formuluodami savo audito nuomonę atsižvelgia į klaidų pobūdį, sumą ir kontekstą.

Kaip Audito Rūmai vertina sistemas ir skelbia rezultatus

16. Pasidalijamojo ar decentralizuoto valdymo atveju Komisija ir valstybės narės bei šalys naudos gavėjos įdiegia **priežiūros ir kontrolės sistemas**, kad galėtų valdyti riziką biudžetui ir operacijų tvarkingumui. Todėl sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimas yra pagrindinė audito procedūra, kuri ypač naudinga formuluojant rekomendacijas dėl patobulinimų.

17. Kiekviena politikos grupė bei pajamų sritis priklauso nuo daugelio skirtingų sistemų. Todėl paprastai Audito Rūmai kiekvienais metais atrinka tikrintinų sistemų imtį. **Sistemų vertinimo** rezultatai yra pateikti 2–7 skyrių x.2 prieduose pateiktoje lentelėje, pavadintoje „Sistemų patikrinimo rezultatai“. Sistemos klasifikuojamos kaip „veiksmingos“ mažinant klaidų operacijose riziką, „iš dalies veiksmingos“ (kai yra kai kurių sistemos veiksmingumą mažinančių trūkumų) ar „neveiksmingos“ (kai trūkumai yra tiek paplitę, kad visiškai sutrikdo sistemos veikimą).

18. Jei yra gaunama audito įrodymų, Audito Rūmai papildomai teikia politikos grupės sistemų **bendrą įvertinimą** (kuris taip pat pateiktas 2–7 skyrių x.2 prieduose), kuriame atsižvelgiama tiek į pasirinktų sistemų įvertinimą, tiek į operacijų testavimo rezultatus.

Kaip Audito Rūmai įvertina Komisijos vadovybės pareiškimus ir pristato rezultatus

19. Kaip nustatyta tarptautiniuose audito standartuose, Audito Rūmai iš Komisijos gauna raštą su vadovybės pareiškimais, kuriame patvirtinama, kad Komisija įvykdė savo įsipareigojimus ir atskleidė visą informaciją, kuri galėtų būti svarbi auditoriui. Jame taip pat yra patvirtinama, kad Komisija atskleidė visą informaciją, susijusią su sukčiavimo rizikos įvertinimu, visą informaciją, susijusią su sukčiavimu arba įtariamam sukčiavimu, kuri yra žinoma Komisijai, ir visus reikšmingus įstatymų ir kitų teisės aktų nesilaikymo atvejus.

20. Be to, 2–7 skyriuose yra nagrinėjamos atitinkamų generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitos. Jose skelbiama, ar buvo pasiekti politikos tikslai, ir ar yra įdiegtos valdymo ir kontrolės sistemos, kurios gali užtikrinti operacijų tvarkingumą bei patikimą išteklių panaudojimą. Kiekviena metinė veiklos ataskaita teikiama kartu su generalinio direktoriaus pareiškimu, kuriame, be kita ko, nurodoma, koku mastu ištekliai buvo naudojami pagal numatytą paskirtį, o kontrolės procedūros užtikrino operacijų tvarkingumą⁽⁸⁾.

21. Audito Rūmai įvertina metines veiklos ataskaitas ir kartu teikiamus pareiškimus, siekdami nustatyti, koku mastu juose yra teisingai atspindimas finansinis valdymas operacijų tvarkingumo atžvilgiu. Audito Rūmai šio įvertinimo rezultatus skelbia 2–7 skyrių skirsnyje „Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas“ ir – jei yra reikšmingų nustatytų faktų – pateikia pastabą po išvadų dėl operacijų tvarkingumo ir sistemų veiksmingumo.

⁽⁸⁾ Papildoma informacija apie šiuos procesus ir nuorodos į naujausias ataskaitas yra pateiktos http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/index_en.htm.

Kaip Audito Rūmai formuoja savo patikinimo pareiškime teikiamą nuomonę

22. Audito Rūmai savo nuomonę dėl Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo, teikiamą patikinimo pareiškime, suformuoja atsižvelgdami į savo audito darbą, aptartą šios ataskaitos 2–7 skyriuose, įskaitant klaidų paplitimo įvertinimą. Pagrindinis jo elementas yra išlaidų operacijų testavimo rezultatų nagrinėjimas. Iš viso Audito Rūmų visų 2010 m. išlaidų geriausias klaidų lygio įvertis sudaro 3,7 %. Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 2,6 % iki 4,8 %. 3–7 skyriuose nurodyta, kaip svyruoja atskirose politikos srityse nustatyti klaidų lygiai. Audito Rūmai įvertino, kad klaidos yra paplitusios ir apima daugumą išlaidų sričių. Remdamiesi papildoma horizontalia imtimi, Audito Rūmai pateikia bendrą nuomonę dėl išipareigojimų tvarkingumo.

Pažeidimai arba sukčiavimas

23. Didžioji dauguma klaidų atsiranda dėl neteisingo dažnai sudėtingų ES išlaidų schemų taisyklių taikymo ar neteisingo jų supratimo. Jei Audito Rūmai turi pagrindą įtarti, kad įvyko sukčiavimo atvejis, jie apie tai praneša OLAF, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai, kuri yra atsakinga už bet kokių susijusių tyrimų vykdymą. Vykdydami savo audito darbą Audito Rūmai OLAF per metus praneša apie maždaug tris atvejus.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNIŲ METŲ AUDITO RŪMŲ PASTABAS DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ PATIKIMUMO

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymai	Audito Rūmų analizė
<p>1. Apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimas</p> <p>Komisijos apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimuose atkreiptas dėmesys į tai, kad kai kurių konsoliduotų įstaigų apskaitos pareigūnai pareiškimų nepateikė ar juos pakeitė. Visų pirma nebuvo pateikta būtina informacija dėl apskaitos ir vietinių sistemų patvirtinimo.</p>	<p>Apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimas</p> <p>Dėl 2010 m. finansinių ataskaitų Komisijos apskaitos pareigūnas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — konstatuoja, kad apskaitos ir (arba) vietinės sistemos keturiuose agentūrose ir dviejose bendrosiose įmonėse nebuvo patvirtintos arba buvo patvirtintos tik iš dalies ir pabrėžia, kad šie patvirtinimai yra susijusių apskaitos pareigūnų atsakomybė; — pažymi, kad viena vykdomoji įstaiga vadovybės pareiškimui panaudojo praėjusių metų šabloną, todėl trūksta kai kurių neseniai įtrauktų pareiškimo dalių; <p>Tačiau Komisijos apskaitos pareigūnas pabrėžė, kad jo manymu, šie klausimai neturi reikšmingo poveikio Komisijos finansinėms ataskaitoms.</p>	<p>Apskaitos pareigūno pareiškimas</p> <p><i>Nurodyti nepatvirtinimai neturi įtakos finansinių ataskaitų patikimumui.</i></p>	<p>Apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimas</p> <p>Audito Rūmai atsižvelgė į bendrą patikinimą, kurį suteikia apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimas. Savo būsimų auditų metu Audito Rūmai vykdys tolesnę konkrečių nustatytų trūkumų priežiūrą.</p>
<p>2. Išankstinis finansavimas, mokėtinų sumos ir atskyrimo procedūros</p> <p>Dėl išankstinio finansavimo, mokėtinų sumų ir susijusio atskyrimo Audito Rūmai nustatė apskaitos klaidų, kurių bendras finansinis poveikis buvo nereikšmingas, tačiau dažnis buvo didelis. Tai rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinius apskaitos duomenis kai kurių generalinių direktoratų lygmeniu.</p>	<p>Išankstinis finansavimas, mokėtinų sumos ir atskyrimo procedūros</p> <p>Komisija tęsė darbą, skirtą padidinti savo apskaitos duomenų tikslumą, vykdydama anksčiau pradėtus veiksmus, kaip antai apskaitos kokybės projektą ir vietinių sistemų patvirtinimą.</p>	<p>Išankstinis finansavimas, mokėtinų sumos ir atskyrimo procedūros</p> <p><i>Žr. Komisijos atsakymą į 1.29 dalies pastabas.</i></p> <p><i>Komisija toliau tęs darbą, kad pagerintų apskaitos duomenų tikslumą, tęsdama jau atliekamus veiksmus, kaip antai apskaitos kokybės projektai.</i></p>	<p>Išankstinis finansavimas, mokėtinų sumos ir atskyrimo procedūros</p> <p>Audito Rūmai vykdys tolesnę nustatytų trūkumų priežiūrą.</p>

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymai	Audito Rūmų analizė
<p>Vykdam išankstinio finansavimo sumų apskaitą Audito Rūmai taip pat nustatė šiuos trūkumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — išankstinio finansavimo likučio patvirtinimas ne visada atliekamas tinkamai. Dalis patvirtinimų išvis nebuvo atlikti arba buvo patvirtintos neteisingos sumos; ir — kai kurie generaliniai direktoratai nustatydami atskirimą turimos informacijos apie padarytą pažangą ir susijusias įvykdytas išlaidas neapdoruoja ir atitinkamas išankstinio finansavimo sumas tvirtina ne atsižvelgdami į šią pažangą, o pasitelkdami apytiksles sumas. <p>Be to, kai kurie generaliniai direktoratai nesilaikė reikalavimo sąskaitas faktūras ir išlaidų ataskaitas užregistruoti per penkias darbo dienas po jų gavimo.</p>	<p>Nepaisant apskaitos pareigūno pastangų pagerinti padėtį, Audito Rūmai nustatė, kad keletas generalinių direktoratų vidaus politikos ir išorės veiksmų srityse sąskaitose toliau registruoja įvertinimus net ir tuomet, kai jie turi tinkamą išankstinių mokėjimų patvirtinimo pagrindą (žr. 1.29 dalį).</p> <p>Audito Rūmų reprezentatyvių išankstinio finansavimo ir sąskaitų faktūrų ir (arba) išlaidų deklaracijų imčių audito metu buvo vėl nustatyta klaidų, kurios turėjo nereikšmingą bendrą finansinį poveikį, tačiau didelį dažnį. Todėl Komisija turėtų toliau dėti pastangas gerindama pagrindinius apskaitos duomenis kai kurių generalinių direktoratų lygmeniu.</p> <p>Nepaisant to, kad buvo nustatytas pagerėjimas, susijęs su išlaidų deklaracijoms užregistruoti reikalingu laiku, kai kurie generaliniai direktoratai vis dar ne visada laikosi reikalavimo gautas sąskaitas faktūras ir išlaidų deklaracijas registruoti kaip galima skubiau.</p>		<p>Be to, 2010 m. audito metu buvo iškeltas naujas klausimas, susijęs su reikšmingu skaičiumi atvejų, kai Komisija iš pradžių mokėjimų tinkamai neregistravo kaip atsiradusio turto (pavyzdžiui, finansinės inžinerijos priemonių atveju). Į šį klausimą buvo atsižvelgta galutinėse finansinėse ataskaitose, remiantis 2011 m. birželio mėn. iš valstybių narių gauta informacija (žr. 1.32 dalį). Komisija pasiūlė iš dalies pakeisti dabartinį teisinį pagrindą ir pateiks atitinkamus pasiūlymus dėl laikotarpio po 2013 m.</p>
<p>3. Informacijos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais, atskleidimas</p> <p>Nors Komisija ėmėsi veiksmų teikti daugiau ir kokybiškesnės informacijos dėl ES biudžetui taikomų taisomųjų mechanizmų, informacija dar nėra visiškai patikima, kadangi Komisija ne visada gauna patikimą informaciją iš valstybių narių.</p>	<p>Informacijos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais, atskleidimas</p> <p>Komisijos patikros vietoje parodė, kad dar ne visose valstybėse narėse duomenų registravimui ir skelbimui skirtos sistemos yra visiškai patikimos. Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų dėl šių duomenų nenuoseklumo ir valstybėms narėms pateikė patobulinimo rekomendacijų.</p>	<p>Informacijos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais, atskleidimas</p> <p><i>Palyginti su praėjusiais metais, iš valstybių narių gautų susigrąžinimo duomenų patikimumas pagerėjo, tačiau Komisija sutinka, kad jie turi būti dar patikimesni. Šiuo tikslu Komisija 2011 m. pradžioje ėmėsi valstybių narių susigrąžinimo sistemų audito pagal kiekvienais metais iki kovo 31 d. pateikiamas ataskaitas, kad pagerintų nacionalinių finansinių pataisymų pateikimą Komisijai ir užtikrintų ataskaitų išsamumą, tikslumą bei pateikimą laiku.</i></p>	<p>Informacijos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais, atskleidimas</p> <p>Audito Rūmai vykdys tolesnę nustatytų trūkumų priežiūrą. Jie nekeičia savo pozicijos ir konstatuoja, kad jei įmanoma, turėtų būti pateikiamas klaidų ir susijusių susigrąžinimų ir (arba) finansinių pataisų palyginimas.</p>

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymai	Audito Rūmų analizė
<p>Be to, turėtų būti išnagrinėtas poreikis patobulinti finansinių ataskaitų teikimo gaires, kuriose nurodoma, kokia informacija turi būti įtraukta ir kaip ji turėtų būti traktuojama.</p> <p>Kai kuriose išlaidų srityse Komisija nepateikia informacijos, kuri leistų palyginti metus, kuriais buvo atliktas atitinkamas mokėjimas, metus, kuriais buvo nustatyta susijusi klaida, ir metus, kuriais vėliau atliktas finansinis pataisymas buvo paskelbtas finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose.</p> <p>2009 m. pabaigoje sanglaudos srityje dar buvo likusi įvykdyti 2,3 milijardo eurų bendra suma (t. y. Komisijai gavus pinigus kaip grąžinamąjį mokėjimą arba valstybei narei atlikus išskaičiavimą iš mokėjimo prašymo).</p>	<p>Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendaciją pagerinti gaires dėl informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimo, Komisija paskelbė nurodymus dėl užbaigimo procedūros, tačiau jie dar turėtų būti pagerinti.</p> <p>Dar nėra teikiama informacija, kuri leistų palyginti išmokas, klaidas ir finansinius pataisymus.</p> <p>2010 m. sanglaudos srityje dar neįvykdytos sumos padidėjo apie 0,2 milijardo eurų (t. y. sumos, kurios buvo patvirtintos ir (arba) dėl jų buvo priimtas sprendimas, bet jos dar nebuvo įvykdytos, padidėjo nuo 2 327 milijonų eurų 2009 m. iki 2 516 milijonų eurų 2010 m.). Mažo įvykdymo lygio, kuris sudarė 71 %, priežastys yra aiškinamos vykdoma užbaigimo procedūra. Mokėjimo prašymai, kurie buvo gauti 2010 m. pabaigoje, dar nėra patvirtinti, todėl susijusiais finansiniais pataisymais, kurie sudarė 2,3 milijardo eurų, negali būti remiamasi apskaičiuojant 2010 m. įvykdymo rodiklius (žr. 2010 m. finansinių ataskaitų 6 aiškinamąją pastabą, 6.3.3 skirsnį „finansiniai pataisymai – kaupiamieji duomenys ir įvykdymo lygis“).</p>	<p>Komisija toliau tobulins užbaigimo gaires ir nurodymus, taikomus 2011 m. programų užbaigimui.</p> <p>Komisija kontroliuoja visas išlaidas praėjus keleriems metams nuo tų metų, kai atitinkamas mokėjimas faktiškai įvykdytas, visų pirma užbaigiant programą. Be to, finansinis pataisymas gali būti pritaikytas nustatant valstybės narės kontrolės sistemos trūkumą, ir tokiu atveju nėra tiesioginio ryšio su mokėjimais. Todėl neįmanoma ir nereikia, kad atitinkamo mokėjimo metai atitiktų finansinio pataisymo paskelbimo ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose metus.</p> <p>Patvirtinamieji dokumentai, kuriuos valstybė narė turi pateikti užbaigdamą programą, nurodyti teisės aktuose. Visus išlaidų ir audito patvirtinamuosius įrodymus saugo veiklos programos valdymo institucija, kad juos būtų galima pateikti Komisijai.</p> <p>Kai kurių 2000–2006 m. programų atveju iš Audito Rūmų ir Komisijos rezultatų aišku, kad abejota užfiksuotų ir pateiktų su panaikiniu ir susigrąžinimu susijusių duomenų išsamumu ir patikimumu. Nors per 2007–2010 m. Komisija, atlikusi auditą, visose valstybėse narėse pastebėjo pagerėjimą, ji toliau išlieka budri tikrindama programų užbaigimą ir visų programų institucijų paprašė pateikti ataskaitas dėl nacionalinio lygmens įgyvendinamųjų veiksmų (įskaitant finansinius pataisymus), susijusių su visais pažeidimais, kiekvienos programos atveju užregistruotais skolininkų sraše. Komisija užbaigs programas tik tada, kai nuspręs, kad ši informacija yra nuosekli ir išsami.</p> <p>Pagal 2007–2013 m. teisinį reglamentavimą tvirtinančioji institucija iki kiekvienų metų kovo 31 d. privalo nusiųsti Komisijai praėjusių metų finansinių pataisymų ataskaitą. Pagal šią naują ataskaitų teikimo nuostatų sistemą užtikrinamas patikimesnės ir vienodesnės informacijos apie pataisymus pateikimas elektronine forma (naudojant 2007 m. SFC). Be to, Regioninės politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas persvarstė savo audito strategijas, kad įtrauktų konkretų modulį rizikingiausių nacionalinių susigrąžinimo sistemų auditui atlikti nuo 2011 m. antrosios pusės.</p> <p>Komisija laikosi nuomonės, kad dėl pasidalijamojo valdymo programų daugiamečio taisyklių sistemų pobūdžio (finansiniai pataisymai ne visada įgyvendinami tais pačiais metais, kuriais juos pripažįsta valstybės narės) išmokų, klaidų ir finansinių pataisų palyginimas duoda labai mažai papildomos naudos. Be to, kadangi išlaidų deklaravimo sistema per daugiamečių laikotarpį yra kaupiamojo pobūdžio ir kai kuriais atvejais tai yra sistemos pataisos, toks palyginimas yra beveik neįmanomas.</p>	

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymai	Audito Rūmų analizė
<p>Nors prie konsoliduotų finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose yra pateikta informacija apie tai, kad kai kuriuos mokėjimus Komisijos tarnybos arba valstybės narės vėliau gali ištaisyti, šiuose raštuose vis dar nėra nurodytos išlaidų sumos ir sritys, dėl kurių gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų patvirtinimo procedūros.</p>	<p>Konsoliduotų finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose dar nėra pateikiamos sumos, dėl kurių gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų tvirtinimas (priešingai nei potencialūs susigrąžinimai, kurių kiekybinis įvertinimas yra pateikiamas).</p>	<p><i>Kaip jau buvo atsakyta ankstesniais metais, pagal Finansinį reglamentą Komisija gali kontroliuoti visas išlaidas kelerius metus po faktinių išlaidų metų. Ataskaitose neturėtų būti nuostatos, kad dėl ateityje atlikimos kontrolės reikia pripažinti visas susijusias išlaidas. Kitaip visas biudžeto išlaidas reiktų laikyti laikinomis, kol jos bus patikrintos ex post arba pasibaigs minėtas senaties terminas. Jeigu galima kiekybiškai apskaičiuoti galimų susigrąžinimų sumas, jos atskleidžiamos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 6 aiškinamajame rašte. Žemės ūkyje finansinio patvirtinimo sprendimas priimamas praėjus maždaug 6 mėnesiams nuo atitinkamų finansinių metų pabaigos, ir per šį terminą Komisija nustato išlaidų, kurios pripažįstamos kaip mokamos iš tų metų ES biudžeto, sumą. Šio finansinio patvirtinimo sprendimo vaidmens nepaneigia tai, kad vėliau valstybės narėms pagal atitikties sprendimus gali būti taikomi finansiniai pataisymai. Išlaidų suma, kuri pagal tokius būsimus atitikties sprendimus gali būti nefinansuojama ES, atskleidžiama finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose.</i></p> <p><i>Kiekybiškai apskaičiuotinos sumos, kurios gali būti susigrąžintos iš valstybių narių, ir išlaidų suma, kuri pagal būsimus atitikties sprendimus gali būti nefinansuojama, į Komisijos apskaitos sistemą ir į finansinių ataskaitų aiškinamąjį raštą įtraukiamos kaip aktyvai (arba atskleidžiamos kaip neapibrėžtieji aktyvai).</i></p> <p><i>Komisijos nuomone, žemės ūkyje informacija apie susigrąžintas sumas, kurią ji gauna iš valstybių narių, yra patikima, nes ją tvirtina nepriklausomi auditoriai.</i></p> <p><i>Žemės ūkyje atitikties sprendimuose kiekvieno finansinio pataisymo atveju nurodomi metai, kuriais atliktas su tokiu pataisymu susijęs mokėjimas.</i></p> <p><i>Į žemės ūkio srities finansines ataskaitas įtraukiama informacija apie valstybių narių susigrąžintas sumas, taip pat apie Komisijos atliktus pataisymus, apie pataisymų konkrečiais finansiniais ir kalendoriniais metais sumą, apie šių pataisymų finansinį įgyvendinimą ir atitinkamas išgrynintas sumas (EŽŪGF ir kaimo plėtrai).</i></p>	

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymai	Audito Rūmų analizė
<p>4. „Galileo“ turto perdavimas</p> <p>Dar nėra visiškai įgyvendinti susitarimai dėl nuosavybės teisių į visą turtą, kuris buvo sukurtas, plėtotas ir įsigytas vykdant „Galileo“ programą, perdavimo. Kadangi visos išlaidos, kurios buvo iki šiol įvykdytos, yra laikomos mokslinių tyrimų išlaidomis, balansui poveikis nėra daromas. Tačiau Komisija turėtų užtikrinti, kad siekiant veiksmingai apsaugoti turtą perdavimo metu būtų galima pasinaudoti visa informacija.</p>	<p>„Galileo“ turto perdavimas</p> <p>Komisija bendradarbiauja su Europos kosmoso agentūra, kad galėtų užtikrinti, kad perdavimo metu būtų galima pasinaudoti visa reikalinga apskaitos ir technine informacija, kuri leistų jį sklandžiai įvykdyti. Šį perdavimą yra numatyta atlikti užbaigus tinkamumo patvirtinimo etapą, kurio laukiama pabaigos data yra 2012 m.</p> <p>Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje atsakingo generalinio direktoriaus pateiktą išlygą dėl Europos kosmoso agentūros finansinių ataskaitų patikimumo.</p>	<p>Galileo turto perdavimas</p> <p><i>Komisija atidžiai stebi, kaip Europos kosmoso agentūra įgyvendina savo naują apskaitos sistemą ir kaip dėl to gerėja jos finansinės ataskaitos.</i></p>	<p>„Galileo“ turto perdavimas</p> <p>Audito Rūmai vykdys tolesnę šio klausimo priežiūrą.</p>

2 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	2.1–2.13
Pajamų grupės ypatumai	2.2–2.6
Audito apimtis ir metodas	2.7–2.13
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.8–2.11
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.12–2.13
Operacijų tvarkingumas	2.14–2.17
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.15
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.16
Kitos pajamos	2.17
Sistemų veiksmingumas	2.18–2.35
Tradiciniai nuosavi ištekliai	2.19–2.21
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	2.22–2.25
Vis dar yra seniai neišspręstų išlygų, tačiau atsilikimasyra šalinamas	2.22–2.23
PVM direktyvų taikymo priežiūros vėlavimai	2.24–2.25
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	2.26–2.30
Bendrosios ir specialiosios išlygos	2.26–2.27
BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimasdar nėra užbaigtas	2.28–2.30
JK korekcija	2.31–2.33
Susigrąžintinų sumų atsisakymai	2.34–2.35
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	2.36–2.38
Išvados ir rekomendacijos	2.39–2.41
Išvados	2.39–2.40
Rekomendacijos	2.41
Atsižvelgimas į Specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2008 dėl privalomos tarifinės informacijos pareikštas pastabas	2.42–2.45

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IVADAS

2.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis pajamų, kurios apima nuosavus išteklius ir kitas pajamas, įvertinimas. **2.1 lentelėje** pateikta pagrindinė finansinė informacija, susijusi su 2010 m. pajamomis. Nuosavi ištekliai yra pats svarbiausias biudžeto išlaidų finansavimo šaltinis (93,8 %). Šiame skyriuje taip pat yra pateikta veiksmų, kurių ėmėsi Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų Specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2008 dėl privalomos tarifinės informacijos pateiktus nustatytus faktus, apžvalga.

2.1 lentelė. Pajamos. Pagrindinė informacija

Biudžeto antraštinė dalis	Pajamų rūšis	Aprašymas	2010 m. pajamos	
			milijonais eurų	%
1	Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)	Cukraus gamybos mokestis (11 skyrius)	145	0,1
		Muito mokesčiai (12 skyrius)	15 514	12,1
	PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	Einamųjų finansinių metų PVM (pridėtinės vertės mokestiu) pagrįsti ištekliai (13 skyrius)	13 393	10,5
		BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	Einamųjų finansinių metų BNPj (bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis) pagrįsti ištekliai (14 skyrius)	90 948
	Biudžeto disbalanso korekcija	JK korekcija (15 skyrius)	- 128	- 0,1
	Bendras metinių BNPj pagrįstų nuosavų išteklių sumažinimas	Taikomas Nyderlandams ir Švedijai (16 skyrius)	- 3	0,0
VISI NUOSAVI IŠTEKLIAI			119 869	93,8
3		Perviršiai, likučiai ir patikslinimai	1 460	1,1
4		Pajamos, susijusios su asmenimis, dirbančiais institucijose ir kitose Bendrijos įstaigose	1 123	0,9
5		Pajamos, susijusios su institucijų administracine veikla	388	0,3
6		Įmokos ir grąžinamosios išmokos pagal Bendrijos susitarimus ir programas	3 511	2,7
7		Palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir baudas	1 408	1,1
8		Skolinimosi ir skolinimo operacijos	—	0,0
9		Įvairios pajamos	36	0,0
VISOS KITOS PAJAMOS			7 926	6,2
Visos finansinių metų pajamos			127 795	100,0

Šaltinis: 2010 m. Europos Sąjungos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pajamų ypatumai

2.2. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių ⁽¹⁾: tradiciniai nuosavi ištekliai (surinkti importo muitai ir cukraus gamybos mokesčiai – TNI), nuosavi ištekliai, apskaičiuoti pagal valstybių narių surinktą pridėtinės vertės mokestį (PVM), ir nuosavi ištekliai, pagrįsti valstybių narių bendromis nacionalinėmis pajamomis (BNPj).

2.3. Tradicinius nuosavus išteklius nustato ir surenka valstybės narės. Trys ketvirtadaliai šių sumų sumokami į Sąjungos biudžetą, o likęs ketvirtadalis paliekamas surinkimo išlaidoms padengti. Kiekviena valstybė narė siūnia Komisijai nustatytų mokesčių mėnesio išrašą (su „A“ sąskaita susijusį išrašą) ir tų nustatytų mokesčių, kurie nėra į jį įtraukti, ketvirčio išrašą (su „B“ sąskaita susijusį išrašą) ⁽²⁾.

2.4. PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai – tai lėšos, kurios yra atitinkamai gaunamos taikant vienodus tarifus valstybių narių abstrakčiai suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms arba valstybių narių BNPj.

2.5. Kai kurioms valstybėms narėms yra teikiamos lengvatos – nustatomas mažesnis PVM išteklių pareikalavimo tarifas ⁽³⁾ bei sumažinamas bendras metinis BNPj pagrįstas įnašas ⁽⁴⁾ 2007–2013 m. Be to, Jungtinei Karalystei yra suteikta biudžeto disbalanso korekcija („JK korekcija“), sumažinant jos BNPj pagrįstų nuosavų išteklių įmokas.

2.6. Įvertinus bendrą TNI, PVM pagrįstų nuosavų išteklių ir kitų pajamų sumą, BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai yra panaudojami biudžetui subalansuoti. Bet koks konkrečios valstybės narės tikrųjų BNPj sumažinimas (arba padidėjimas) – nors jis ir nepaveikia visos BNPj pagrįstos nuosavų išteklių sumos – reiškia, kad iki tol, kol klaida yra ištaisoma, padidėja (arba sumažėja) kitų valstybių narių įmokos.

⁽¹⁾ Žr. 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007 6 23, p. 17) ir 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantį Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000 5 31, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 105/2009 (OL L 36, 2009 2 5, p. 1).

⁽²⁾ Tais atvejais, kai muitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų, arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali suspenduoti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į šią atskirą sąskaitą.

⁽³⁾ Vokietijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai.

⁽⁴⁾ Nyderlandams ir Švedijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

2.7. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl pajamų audito dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) audito metu Komisijos lygmeniu buvo nagrinėjama reprezentatyvi statistinė 55 susigrąžinimo pavedimų imtis, apimanti visų rūšių pajamas (žr. **2.1 priedą**);
- b) sistemų įvertinimas apėmė:
  - i) TNI, PVM pagrįstų ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių sistemas;
  - ii) Komisijos sistemas, kuriomis remiantis yra apskaičiuojama JK korekcija (įskaitant galutinės 2006 m. sumos apskaičiavimo patikrinimą);
  - iii) atsisakymo susigrąžinti sumas, dėl kurių gali būti pateiktas susigrąžinimo pavedimas, sistemas, remiantis 19 atsisakymų (iš viso sudariusių 11 milijonų eurų sumą), kuriuos 2010 m. leido atlikti Komisija ⁽⁵⁾, imtimi iš visos 22 milijonų eurų sumos;
  - iv) Komisijos baudų ir netesybų valdymą;
- c) Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūra apėmė DG BUDG metinę veiklos ataskaitą.

Tradicioniai nuosavi ištekliai

2.8. Audito Rūmų atliekamas finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų auditas negali apimti nedeklaruoto importo arba importo, išvengusio muitinės priežiūros.

2.9. Audito Rūmai atliko priežiūros ir kontrolės sistemų Italijoje, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje, kurios įneša apie 38 % visų TNI, įvertinimą. Jie peržiūrėjo jų apskaitos sistemas ir patikrino TNI srautą nuo jų nustatymo iki deklaravimo Komisijai, siekdami gauti pakankamą patikinimą, kad užregistruotos sumos buvo teisingos ir išsamios. Auditoriai

⁽⁵⁾ EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba (AIDCO), kuri 2011 m. taps Vystymosi ir bendradarbiavimo generaliniu direktoratu – EuropeAid (DG DEVCO), Konkurencijos generalinis direktoratas (DG COMP) ir Energetikos generalinis direktoratas (DG ENER).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

testavo pagrindines kontrolės priemones, susijusias su lengvatinių muitų tarifų taikymu, „ypatingojo supaprastinimo“ leidimo suteikimu procedūros, įforminamos asmens pageidaujamoje vietoje, (pranešimo atsisakymo)⁽⁶⁾ vartotojams bei važtos ir draudimo sąnaudų aiškinimu valstybėse narėse.

2.10. Be to, šešių su TNI susijusių susigrąžinimo pavedimų iš 2.7 dalyje nurodytos imties atveju Audito Rūmai palygino atrinktą mėnesio išrašą su atitinkamais įrašais valstybių narių sąskaitose⁽⁷⁾.

2.11. Audito Rūmai taip pat įvertino Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemas, įskaitant jos atliktus patikrinimus valstybėse narėse.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

2.12. PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai yra paremti statistiniais duomenimis, pagal kuriuos susijusių operacijų negalima audituoti tiesiogiai. Dėl šios priežasties auditas buvo pradėtas nuo to momento, kai Komisija gavo valstybių narių parengtus visuminius makroekonominis duomenis. Tuomet buvo įvertintos Komisijos sistemos, skirtos apdoroti duomenis, naudojamus nustatant sumas, kurios turi būti įtrauktos į galutinės biudžeto sąskaitas. Taigi Audito Rūmai nagrinėjo biudžeto sudarymą bei valstybių narių įnašų teisingumą.

2.13. Audito metu taip pat buvo įvertintos Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos, skirtos suteikti patikinimą, kad šie ištekliai yra apskaičiuoti ir surinkti teisingai. Auditas taip pat apėmė Komisijos su PVM ir BNPj susijusių išlygų valdymą, jos BNPj inventorių valstybėse narėse patikras ir jos PVM direktyvų taikymo stebėjimą. Audito Rūmų audito metu nebuvo vertinama Komisijos iš valstybių narių gautų PVM ir BNPj duomenų kokybė.

⁽⁶⁾ Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 266 straipsnio 2 dalis: „Su sąlyga, kad tai neturi įtakos tinkamai operacijos vykdymo kontrolei, muitinė gali: [...] b) esant tam tikroms ypatingoms aplinkybėms, kuomet tai būtina dėl prekių prigimties ir greitos jų apyvartos, netaikyti asmeniui, kuriam išduotas leidimas, reikalavimo pranešti kompetentingai muitinės įstaigai apie kiekvieną prekių atgabėnimą, [...]“, Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93 (OL L 253, 1993 10 11, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais Reglamentu (ES) Nr. 430/2010 (OL L 125, 2010 5 21, p. 10).

⁽⁷⁾ Belgijoje, Čekijos Respublikoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Švedijoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

2.14. **2.1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testus, buvo nustatyta, kad jos nebuvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio ⁽⁸⁾. Audito Rūmų vertinimu labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 0 %. Tačiau buvo nustatyta keletas sistemų trūkumų, susijusių su operacijų testavimu, kurie yra nurodyti toliau.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

2.15. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai valstybių narių Komisijai siunčiamuose su „A“ sąskaita susijusiuose išrašuose reikšmingų klaidų nebuvo. Tačiau vienos ⁽⁹⁾ iš šešių tikrintų operacijų atveju nebuvo įmanoma deklaruotos TNI sumos palyginti su atitinkamais įrašais sąskaitose.

2.15. Komisija šią problemą sprendžia su valstybių narių institucijomis.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

2.16. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad apskaičiuojant valstybių narių įnašus ir joms atliekant mokėjimus nebuvo reikšmingų klaidų. Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad Komisija padarė klaidą apskaičiuodama galutinę į 2010 m. biudžetą įtrauktą 2006 m. JK korekcijos sumą ⁽¹⁰⁾, dėl kurios Jungtinei Karalystei suteikta korekcija buvo padidinta 189 milijonais eurų (3,5 % JK korekcijos 2006 m.) (žr. **2.5 priedą**, visų pirma jo 6 ir 7 dalis). Kad būtų ištaisyta klaida, Komisija padarė išimtį pasiūlydama visų valstybių narių pritarimu pataisyti 2011 m. biudžetą.

2.16. Atsižvelgiant į atliekamus taisomuosius veiksmus, klaidos poveikis bus nedidelis.

Kitos pajamos

2.17. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai testuotose operacijose, susijusiose su kitomis pajamomis, reikšmingų klaidų nebuvo.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

2.18. **2.2 priede** pateikta sistemų tikrinimo rezultatų santrauka. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai užtikrinant operacijų tvarkingumą sistemos buvo veiksmingos.

⁽⁸⁾ Audito Rūmai įvertintą klaidų lygį apskaičiuoja naudodamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Pajamų audito atžvilgiu Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje nesiekia 2 %.

⁽⁹⁾ Belgijos mėnesinis išrašas. 2010 m. šios valstybės narės TNI sudarė 9,5 % visų TNI.

⁽¹⁰⁾ Galutinė apskaičiuota „n“ metų JK korekcijos suma yra įrašoma į „n + 4“ metų biudžetą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tradiciniai nuosavi ištekliai

2.19. Kaip ir ankstesniais metais ⁽¹⁾, Audito Rūmai nustatė su procedūromis ir sistemomis, darančiomis poveikį į „B“ sąskaitą įtrauktoms sumoms, susijusių problemų. Visų pirma jos apima:

- a) nepagrįstus įrašus (garantija užtikrintus ir neginčytinus atvejus) ir nurašymus ⁽¹²⁾;
- b) vėlavimus nustatant TNI, į sąskaitas įtraukiant skolas muitinei ir (arba) apie jas siunčiant pranešimus ⁽¹³⁾;
- c) per vėlai pradėtus susigrąžinimo veiksmus, siekiant surinkti gautinas sumas ⁽¹⁴⁾.

2.20. Italijos, Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės nacionalinės institucijos negalėjo visiškai pagrįsti sumų, įrašytų į „B“ sąskaitos išrašus, kadangi jos neatitiko patvirtinamųjų dokumentų.

2.21. Aplankytose valstybėse narėse Audito Rūmų audito metu taip pat buvo nustatyta trūkumų atliekant patikras prieš prekių išleidimą į laisvą apyvartą, visų pirma susijusių su lengvatinių muitų tarifų taikymu, „ypatingojo supaprastinimo“ leidimo suteikimu procedūros, įforminamos asmens pageidaujamoje vietoje, vartotojams bei važtos ir draudimo sąnaudų aiškinimu. Dėl ne visai veiksmingos nacionalinės muitinės priežiūros didėja rizika, kad bus surinktos neteisingos TNI sumos.

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

Vis dar yra seniai neišspręstų išlygų, tačiau atsilikimas yra šalinamas

2.22. Išlygos yra priemonės, kurios leidžia pasibaigus Bendrijos teisės aktais nustatytam ketverių metų terminui išsaugoti galimybę ištaisyti abejones keliančius duomenis valstybių narių teikiamose PVM ataskaitose. 2010 m. buvo patvirtintos 52 ir panaikintos 67 išlygos. Metų pabaigoje iš viso galiojo 152 išlygos (žr. **2.2 lentelę**). Grynasis 67 išlygų panaikinimo poveikis buvo PVM pagrįstų nuosavų išteklių padidėjimas beveik 90 milijonų eurų ⁽¹⁵⁾.

2.19. Komisija pareikalaus iš atitinkamų valstybių narių imtis taisomųjų veiksmų rastiems trūkumams panaikinti, o prireikus bus pareikalauta grąžinti nevisiškai sumokėtus tradicinius nuosavus išteklius su visomis palūkanomis. Atlikdama įprastinius patikrinimus Komisija toliau analizuos „B“ sąskaitą.

2.20. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų faktų ir atsižvelgs į valstybių narių atsakymus į juos. Prireikus ji pareikalaus iš atitinkamų valstybių narių imtis taisomųjų veiksmų.

2.21. Komisija Audito Rūmų nustatytus faktus aptars su atitinkamomis valstybėmis narėmis, tinkamai atsižvelgdama į jų atsakymus dėl nustatytų faktų. Prireikus iš valstybių narių bus pareikalauta imtis taisomųjų veiksmų, kad būtų sumokėtos visos negrąžintos tradicinių nuosavų išteklių sumos. Be to, prireikus bus siekiama susigrąžinti palūkanas už vėlavimą. Pastaraisiais metais tikrindama tradicinius nuosavus išteklius Komisija daugiausia dėmesio skyrė valstybių narių muitiniam tikrinimui, įskaitant asmens pageidaujamoje vietoje įforminamas procedūras.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, 2009 m. metinės ataskaitos 2.20 dalyje.

⁽²⁾ Jungtinėje Karalystėje.

⁽³⁾ Italijoje, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje.

⁽⁴⁾ Jungtinėje Karalystėje.

⁽⁵⁾ Jį sudaro padidėjimas apie 105 milijonais litų ir sumažėjimas beveik 15 milijonų litų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.23. Audito Rūmai pažymėjo, kad buvo padaryta nemaža pažanga panaikinant seniai neišspręstas PVM išlygas. 2010 m. aštuonios jų, susijusios su laikotarpiu prieš 2000 m., vis dar buvo sprendžiamos, palyginti su 2009 m. pabaigoje. Audito Rūmai mano, kad seniai neišspręstos išlygos turėtų būti apibrėžiamos kaip išlygos, susijusios su prieš dešimt ir daugiau metų buvusiais laikotarpiais. Dėl to papildomai prisideda aštuonios išlygos, susijusios su 2001 m.

2.2 lentelė. PVM išlygos 2010 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės	Galiojančių išlygų skaičius 2009 m. gruodžio 31 d.	2010 m. nustatytos išlygos	2010 m. panaikintos išlygos	Galiojančių išlygų skaičius 2010 m. gruodžio 31 d.	Seniausi metai, kuriems taikomos išlygos
Belgija	3	0	3	0	
Bulgarija	1	1	0	2	2007
Čekijos Respublika	9	0	1	8	2004
Danija	5	5	1	9	2004
Vokietija	4	0	3	1	2003
Estija	8	4	3	9	2004
Airija	17	1	8	10	1998
Graikija	11	0	4	7	1999
Ispanija	2	1	2	1	2003
Prancūzija	10	0	4	6	2001
Italija	9	5	6	8	1995
Kipras	3	3	0	6	2004
Latvija	5	2	1	6	2004
Lietuva	7	0	5	2	2005
Liuksemburgas	3	0	1	2	2004
Vengrija	4	1	1	4	2004
Malta	10	0	0	10	2004
Nyderlandai	7	4	3	8	2004
Austrija	5	1	0	6	2002
Lenkija	6	1	1	6	2004
Portugalija	10	8	4	14	1999
Rumunija	0	0	0	0	
Slovėnija	3	0	3	0	
Slovakija	3	0	3	0	
Suomija	10	1	3	8	1995
Švedija	7	9	6	10	1995
Jungtinė Karalystė	5	5	1	9	1998
IŠ VISO	167	52	67	152	

Šaltinis: Europos Komisija.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.23. Nei Komisija, nei valstybės narės negali imtis veiksmų nenurodytai problemai spręsti, todėl Komisija mano, kad apibrėžiant seniai neišspręstas išlygas reikėtų atsižvelgti į laikotarpį, praėjusį nuo pranešimo apie išlygą. Taigi Komisija stebi tas seniai neišspręstas išlygas, kurios tebėra neišspręstos praėjus daugiau nei penkeriems metams nuo pranešimo.

PVM direktyvų taikymo stebėjimo vėlavimai

2.24. Komisija yra atsakinga už tai, kad būtų užtikrintas teisingas PVM direktyvų taikymas bei turėtų stebėti jų perkėlimą ir valstybių narių taikomų nacionalinių įgyvendinimo priemonių atitiktį. Neteisingas ar nevisiškas perkėlimas gali daryti poveikį surenkamai PVM sumai ir kartu mokėtinai PVM pagrįstų nuosavų išteklių sumai. 2010 m. įsigaliojo trys PVM direktyvos: dvi susijusios su „PVM paketu“⁽¹⁶⁾ ir viena susijusi su bendra PVM sistema, skirta kovai su mokesčių slėpimu vykdant Bendrijos vidaus operacijas⁽¹⁷⁾.

2.25. Septynių valstybių narių atveju Komisijos „PVM paketo“ nacionalinių įgyvendinimo priemonių vertinimas 2010 m. pabaigoje, praėjus 12 mėnesių nuo direktyvų įsigaliojimo, vis dar buvo vykdomas. Iki tos pačios datos Komisija buvo pradėjusi vykdyti PVM direktyvos dėl kovos su mokesčių slėpimu vertinimo procedūrą dviejų valstybių narių atžvilgiu.

2.25. Nuo 2011 m. gegužės 16 d. Komisijos vykdytas stebėjimas buvo užbaigtas pateikiant viso 22 valstybių narių PVM paketo bendrą vertinimą. 5 likusių valstybių narių vertinimas vis dar tęsiamas, jis bus baigtas iki 2011 m. rugsėjo mėn.

Kalbant apie PVM direktyvą dėl kovos su mokesčių slėpimu, 2010 m. kovo mėn. Komisija iškėlė pažeidimo bylas devynioms valstybėms narėms, kad galėtų atlikti tinkamą vertinimą.

2009 ir 2010 m. Komisija iškėlė ir aptarė šią problemą su kitomis dviem valstybėmis narėmis Kovos su mokesčiniu sukčiavimu strategijos grupėje (angl. AFTS) ir Administracinio bendradarbiavimo nuolatiname komitete (angl. SCAC). Išsamus vertinimas bus pateiktas iki 2011 m. pabaigos.

⁽¹⁶⁾ 2008 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2008/8/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 2006/112/EB nuostatas, susijusias su paslaugų teikimo vieta (OL L 44, 2008 2 20, p. 11) ir 2008 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2008/9/EB, nustatanti Direktyvoje 2006/112/EB numatyto pridėtinės vertės mokesčio grąžinimo apmokestinamiesiems asmenims, kurie nėra įsisteigę PVM grąžinančioje valstybėje narėje, o yra įsisteigę kitoje valstybėje narėje, išsamias taisykles (OL L 44, 2008 2 20, p. 23).

⁽¹⁷⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 2008/117/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, siekiant kovoti su mokesčiniu sukčiavimu, susijusiu su sandoriais Bendrijos viduje (OL L 14, 2009 1 20, p. 7).

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

Bendrosios ir specialiosios išlygos

2.26. 2010 m. pabaigoje galiojo bendrosios išlygos⁽¹⁸⁾, susijusios su ES 15 valstybių narių 2002–2006 m. laikotarpio ir ES 10 valstybių narių 2004–2006 m. laikotarpio BNPj duomenimis, kol nėra atlikta atnaujintų arba naujų BNPj inventorių analizė⁽¹⁹⁾.

2.27. 2010 m. pradžioje galiojo keturios⁽²⁰⁾ specialiosios išlygos dėl BNP⁽²¹⁾, susijusios su 1995–2001 m. laikotarpiu. 2010 m. Komisija nė vienos jų nepanaikino. Kadangi nebuvo pareikšta nė viena papildoma specialioji išlyga, galiojančių specialiųjų išlygų skaičius metų pabaigoje išliko nepasikeitęs.

BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas dar nėra užbaigtas

2.28. 2010 m. Komisija atliko vizitus šešiose valstybėse narėse, siekdama patikrinti BNPj inventorius. Keturiuose iš jų ji atliko tiesioginę patikrą, tačiau apsiribojo labai nedideliu BNPj komponentų skaičiumi. Pagal Eurostato gaires, šiuo tiesioginiu patikros metodu paprastai nėra grindžiamos išvados dėl visų įvertintų BNPj dalių.

2.29. 2010 m. pabaigoje Eurostatas nebuvo paruošęs jokių įvertinimo ataskaitų dėl valstybių narių 2002 ir vėlesnių metų BNPj duomenų ir todėl negalėjo bendrųjų išlygų (žr. 2.26 dalį) pakeisti specialiosiomis išlygomis, susijusiomis su tais metais.

2.27. Komisija toliau bendradarbiauja su dviem valstybėmis, kurios vis dar turi 1995–2001 m. laikotarpio BNPj išlygų (2010 m. pabaigoje viena Graikijos ir trys Jungtinės Karalystės), kad būtų galima jas panaikinti. Šių pastangų rezultatas – 2011 m. gegužės mėn. buvo panaikinta viena Jungtinės Karalystės išlyga.

2.28. Kalbant apie likusias dvi valstybes, 2011 m. balandžio mėn. buvo atlikta tiesioginė patikra Rumunijoje, o 2011 m. pabaigoje planuojama ją atlikti Bulgarijoje. Komisija atlieka tiesioginę patikrą siekdama papildyti šalių BNPj inventorių tikrinimą pagal BNPj inventorių vertinimo klausimyną (angl. GIAQ). Komisijos išvados yra pagrįstos šiuo išsamiau patikros metodu. Komisija mano, kad ji pasirinko tinkamą komponentų skaičių tiesioginei patikrai atlikti pagal BNPj komiteto patvirtintas Tiesioginės patikros gaires.

2.29. Vertinimo ataskaitas Komisija pateiks 2011 m., kad prireikus bendrąsias išlygas būtų galima pakeisti specialiosiomis išlygomis, tačiau galima išimtis Bulgarijai ir Rumunijai, kurios savo BNPj inventorius 2009 m. pabaigoje perdavė pagal tvarkaraštį, dėl kurio buvo susitarta BNPj komitete.

⁽¹⁸⁾ Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, su pataisymais, 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad po ketvirtųjų metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, rugsėjo 30 d., į BNP/BNPj pakeitimus nebeatsižvelgiama, išskyrus atvejus, apie kuriuos per šį laikotarpį praneša Komisija arba valstybė narė. Šie atvejai yra vadinami išlygomis. Bendroji išlyga apima visus valstybės narės duomenis. Pagal ketverių metų taisyklę visi Bulgarijos ir Rumunijos BNPj duomenys gali būti koreguojami.

⁽¹⁹⁾ Pagal Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 3 straipsnį (OL L 181, 2003 7 19, p. 1) valstybės narės pagal ESS 95 pateikia Komisijai (Eurostatui) procedūrų ir statistikos, naudojamų BNPj bei jų sudėtinėms dalims apskaičiuoti, aprašą.

⁽²⁰⁾ Šios galiojančios išlygos yra susijusios su Graikija (1) ir Jungtine Karalyste (3) ir yra iš esmės susijusios su metodikos ir sudarymo aspektais.

⁽²¹⁾ Specialioji išlyga apima atskirus BNPj elementus (iki 2001 m. BNP), kaip antai pasirinktų veiklos sričių bendrąją pridėtinę vertę, bendrąsias galutinio vartojimo išlaidas arba bendrąją veiklos likutį ir mišriąsias pajamas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.30. Valstybių narių nacionalinėse statistikos institucijose (NSI) priežiūros ir kontrolės sistemos turėtų padėti užtikrinti BNPj duomenų palyginamumą, patikimumą ir išsamumą⁽²²⁾. Tačiau Eurostatas dar neužbaigė savo NSI priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimo ir dar nepatvirtino gairių dėl šių sistemų taikymo rengiant valstybių narių nacionalines finansines ataskaitas.

JK korekcija

2.31. 2007–2009 referenciniais metais apskaičiuodama JK korekciją Komisija į bendras paskirstytas išlaidas, kurios yra pagrindinis dėmuo apskaičiuojant korekciją, neįtraukė apie 2 % visų sumokėtų ES lėšų sumos. Komisija šių sumų neįtraukė, nes nebuvo informacijos apie tai, kur šios išlaidos buvo patirtos. Komisija nepatikrino, ar šios išlaidos galėjo būti priskirtos prie apskaičiuojant korekciją taikomos sumos (žr. **2.5 priedą**, visų pirma jo 3–5 ir 10–11 dalis).

2.32. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad Komisijai nustatant „faktinius mokėjimus“, kurie yra naudojami apskaičiuojant bendras paskirstytas išlaidas:

- a) nėra įtraukiamos išlaidos, finansuojamos iš asignuotųjų pajamų (numatytų išlaidų), kurios nuo 2007 iki 2009 m. reikšmingai padidėjo – nuo 1 % iki 5 % visų išmokų iš biudžeto;
- b) iš paskirstytų išlaidų nėra atimamos sumos, kurios buvo gautos įvykdžius susigrąžinimo pavedimus, susijusios su 6 biudžeto antraštine dalimi „Išmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Bendrijos susitarimais ir programomis“. Iš šio šaltinio gautos pajamos per tą patį laikotarpį sudarė apie 3–5 % visų mokėjimų.

Jei būtų atsižvelgta į pirmiau minėtas biudžeto operacijas, priskiriant išlaidas būtų išlaikytas principas „esmė svarbiau už formą“ (žr. **2.5 priedą**, visų pirma jo 3–5 ir 10–11 dalis).

2.33. Dėl pirmiau pateiktose dviejose pastraipose paminėtų praleistų sumų mažėja JK korekcijos apskaičiavimo tikslumas. Nėra įmanoma nustatyti, kuria kryptimi jie paveikia apskaičiavimo rezultata.

⁽²²⁾ Žr. 2009 m. metinės ataskaitos 2.28 dalį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.30. Komisija mano, kad jos taikomas metodas (BNPj klausimynų administracinė patikra, BNPj inventorių patikra naudojantis GIAQ ir kartu tiesiogiai tikrinant) yra tinkamas galutiniam valstybių narių BNPj vertinimui. Komisijos nuomone, nacionalinių sąskaitų patikimumas visų pirma priklauso nuo konkrečių naudojamų statistikos šaltinių ir taikomų metodų, todėl BNPj patikrą grindžia sąskaitų patikra ir tobulinimu. Šiomis aplinkybėmis valstybių narių nacionalinėse statistikos institucijose naudojamos priežiūros ir kontrolės sistemos (angl. SCS) yra organizacinio pobūdžio ir jomis konkrečiai nenurodomas sąskaitų patikimumas, tačiau naudojantis SCS galima sumažinti nacionalinių sąskaitų klaidų pavojų. Komisija jau atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas ir stengiasi sukurti priežiūros ir kontrolės sistemų gaires, o 2010 m. spalio 27 d. šis klausimas buvo aptartas BNPj komiteto posėdyje.

2.31. Pasiiekti 100 proc. tikslumą būtų labai sudėtinga išteklių veiksmingumo atžvilgiu, nes reikėtų rankiniu būdu kruopščiai patikrinti tūkstančius atskirų operacijų.

2.32.

- a) Išorės asignuotosios pajamos (dažniausiai apie trečdalis bendros sumos) neturėtų būti įtrauktos. Komisija pažymi, kad 2010 m. asignuotosiomis pajamomis finansuotų išlaidų procentinė dalis vėl tapo tokia pat kaip 2007 m.
- b) Idealiu atveju šiuos finansavimo šaltinius reikėtų atimti iš šaliai naudos gavėjai priskirtų išlaidų, tačiau šią informaciją galima gauti tik rankiniu būdu, be to, visada yra dvigubo apskaitymo pavojus. Kaip jau buvo pažymėta, tokių operacijų yra tūkstančiai ir šiam procesui atlikti reikėtų labai daug išteklių.

Tačiau, Komisijos nuomone, tai nepateisinama dėl sąnaudų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Susigrąžintinių sumų atsisakymas

2.34. Pagal finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles⁽²³⁾, susigrąžinimo pavedimų gali būti atsisakyta tais atvejais, kai numatomos susigrąžinimo sąnaudos viršija susigrąžintina sumą, kai gautina suma negali būti susigrąžinta dėl jos senumo arba skolininko nemokumo ir kai susigrąžinimas neatitinka proporcingumo principo. Atsisakymo sprendimas turi būti pagrįstas.

2.35. Atsisakymų sistemos auditas parodė, kad iš esmės Komisija laikėsi susigrąžinimo pavedimų atsisakymui skirtų procedūrų ir pagrindė priimtus sprendimus. Tačiau Audito Rūmai nustatė Komisijos valdymo trūkumų 1995–2008 m. laikotarpiu, dėl kurių padidėjo rizika, kad gautinos sumos nebus atgautos. Kiekvienu iš toliau pateiktų atsisakymo atveju buvo nustatytas vienas ar daugiau trūkumų (2.1, 2.2 ir 2.3 pavyzdžiai).

2.1 pavyzdys

Rangovų finansinio pajėgumo įvertinimas

Vienu atveju (vertė sudarė apie 500 000 eurų), susijusiu su 5BP (5-ajai mokslinių tyrimų bendrajai programai) skirta dotacija, įmonės galimybės gauti pelną vykdant savo veiklą buvo įvertintos neigiamai. Tačiau Komisija nemanė, kad susitarimui dėl dotacijos sudaryti buvo reikalingos finansinės garantijos. Galiausiai turėjo būti pareikštas atsisakymas, nes įmonei buvo paskelbtas bankrotas.

Kitais 15 atvejų (6 milijonai eurų), susijusių su 5BP ir išorės veiksmų dotacijų skyrimo procedūromis, Komisija negalėjo pateikti įrodymų, kad ji įvertino pareiškėjų finansinį pajėgumą. Aštuoniais iš šių atvejų dėl naudos gavėjų nemokumo buvo pareikšti atsisakymai.

2.35. Dažnai susigrąžintinas sumas nustatyti vėluojama dėl neišvengiamų audito ir teisiųjų procesų. Komisija mano, kad jos valdymas neturėjo jokio esminio neigiamo poveikio tikrajam gautinų sumų susigrąžinimui.

2.1 pavyzdys

Rangovo finansinio pajėgumo įvertinimas

2001 m. Audito Rūmai inicijavo bylą, ir nuo tada finansinio pajėgumo patikros gerokai patobulėjo, nes jos buvo pritaikytos 5BP (5-ajai bendrajai programai). Sudėtingesnis santykis buvo naudojamas 6BP ir šiuo metu yra naudojamas 7BP. Be to, Komisija patvirtino taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nuolatinės dalyvių buvimo ir juridinio statuso bei jų veiklos ir finansinio pajėgumo (2007 m. birželio 13 d. Komisijos sprendimas C(2007) 2466) patikras, kurių laikosi atitinkami GD.

Komisija mano, kad dabar nustatytos reikiamos priemonės, kuriomis galima sumažinti panašios situacijos pavojų.

2003 m. pradėjus naudoti privalomą kvietimo teikti paraiškas mechanizmą pareiškėjų finansinio pajėgumo vertinimo sistema buvo sustiprinta ir suvienodinta. Iš dotacijos pareiškėjų dabar reikalaujama pateikti patvirtinamuosius dokumentus ir įrodyti, jog jie turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kad galėtų vykdyti veiklą tuo laikotarpiu, kuriuo ji bus vykdoma, ir dalyvautų ją finansuojant.

⁽²³⁾ 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 357, 2002 12 31, p. 1), įgyvendinimo taisykles, su paskutiniais pakeitimais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 478/2007 (OL L 111, 2007 4 28, p. 13), 87 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.2 pavyzdys

Sutarčių valdymas

Pirmiau minėtos 5BP sutarties koordinatorius išankstinio finansavimo mokėjimo nepaskirstė kitiems už projekto įgyvendinimą atsakingiems rangovams. Komisija neužtikrino, kad būtų laikomasi sutarčių sąlygų, susijusių su išankstinių mokėjimų paskirstymu. Didelė šių lėšų dalis negalėjo būti susigrąžinta ir gautinos sumos (500 000 eurų) buvo atsisakyta, nes po trejų metų koordinatorius bankrutavo.

Kitu atveju (145 000 eurų), susijusiu su Europos Bendrijos investuotojų partnerystės (ECIP) finansine priemone, buvo nustatyta, kad Komisija valdydama sutartį ilgą laiką (1998–2005 m.) nesiėmė administracinių veiksmų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.2 pavyzdys

Sutarčių valdymas

Vykdamas ECIP programą iki 2005 m. buvo vėluojama dėl administracinių priežasčių, nuo tada per „EuropeAid“ visuotinio likvidavimo procesą 600 rūšių veiklai buvo grąžinti 35 milijonai eurų. Aptariamuoju atveju buvo grąžinta (kompensuojant) 2/3 mokėtinos sumos, o 145 000 eurų buvo atsisakyta iš esmės todėl, kad, nepaisant pakartotinių bandymų nuo 2005 m. nustatyti šių bylų statusą, nebuvo galima patikimai nustatyti, kam turi būti priskirta banko atsakomybė perėmus konsorciumą.

2.3 pavyzdys

Susigrąžinimo pavedimų išdavimas ir susigrąžinimo procedūros

Penkiais atsakymo atvejais (2,5 milijono eurų) buvo nepagrįstai vėluojama išduoti susigrąžinimo pavedimus ir (arba) pradėti susigrąžinimo procedūras. Šie atvejai buvo susiję su 5BP (1) ir išorės veiksmais (4) bei buvo pareikšti atsakymai dėl skolininko nemokumo.

Pirmiau minėtu atveju, susijusiu su ECIP finansine priemone, Komisija neįvertino visų galimybių atlikti užskaitymą.

2.3 pavyzdys

Susigrąžinimo pavedimų išdavimas ir susigrąžinimo procedūros

Nustatyti susigrąžintinas sumas dažnai vėluojama dėl neišvengiamų audito ir teisinių procesų. Komisija mano, kad jos valdymas neturėjo jokio esminio neigiamo poveikio tikrajam gautinų sumų susigrąžinimui.

Be to, pagerėjo vidaus procedūros, nes debetiniai dokumentai yra išduodami laiku.

ECIP atveju galimas papildomas kompensacijos užskaitymas 2008 m. buvo techniškai neįmanomas dėl metų pabaigoje vykdytų apskaitos procedūrų.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

2.36. 2.3 *priede* yra pateikta vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatų santrauka. Audito Rūmai svarbias pastabas išsamiai pateikia tolesnėse dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.37. Audito Rūmų audito dėl sąskaitų patikimumo TNI srityje metu vienoje valstybėje narėje nustatyti sistemos trūkumai (žr. 2.15 dalį) taip pat buvo nustatyti Komisijos patikros metu. Audito Rūmai mano, kad šis trūkumas turėjo būti paminėtas DG BUDG metinėje veiklos ataskaitoje.

2.38. Audito Rūmų nustatyta klaida, susijusi su Komisijos atliktu galutinės 2006 m. JK korekcijos sumos apskaičiavimu (žr. 2.16 dalį), yra aprašyta DG BUDG metinėje veiklos ataskaitoje, kurioje yra nurodytos vėliau įdiegtos papildomos kontrolės priemonės. Tačiau Audito Rūmai mano, kad atsižvelgiant į Komisijos reikšmingumo kriterijus, DG BUDG generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime turėjo būti pateikta išlyga.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

2.39. Remdamiesi savo audito darbu ⁽²⁴⁾, Audito Rūmai daro išvadą, kad:

- a) valstybių narių deklaracijose ir mokėjimuose, susijusiuose su TNI;
- b) Komisijos atliktuose valstybių narių įnašų apskaičiavimuose, remiantis iš valstybių narių gautais PVM ir BNPj duomenimis; ir
- c) kitose pajamose

2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais nebuvo reikšmingų klaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.37. Nuo 2008 m. Komisija atidžiai stebi, kaip sprendžiamos šios valstybės narės apskaitos sistemos problemos. Šiai problemai spręsti Komisija atliko iš viso tris paskirtuosius TNI patikrinimus (vieną 2008 m., du 2009 m.) ir pareikalavo imtis taisomųjų veiksmų, įskaitant vidaus kontrolės gerinimą ir išsamius apskaitos sistemos išorės auditus. Šios valstybės narės padaryta pažanga bus dar kartą aptarta 2011 m. liepos mėn. per Nuosavų išteklių patariamąjį komitetą (NIPK) posėdį remiantis naujausio Komisijos atlikto patikrinimo ataskaita. Kadangi anksčiau buvo rasta trūkumų, Komisija juos atidžiai stebi, ir jie yra taikomi tik vienai valstybei narei, kurios per mažas TNI mokėjimas dar nenustatytas. 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje problema nebuvo konkrečiai paminėta.

2.38. Dėl atliekamų taisomųjų veiksmų galutinis klaidos poveikis bus mažesnis nei Komisijos nustatyta 2011 m. reikšmingumo riba.

⁽²⁴⁾ Dėl 2.12 ir 2.13 dalyse paaiškintų priežasčių šia išvada nėra teikiamas Komisijos iš valstybių narių gautų PVM ir BNPj duomenų kokybės įvertinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.40. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos užtikrinant pajamų tvarkingumą. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į toliau nurodytus trūkumus:

- a) Audito Rūmų auditų metu vis dar aptinkama su „B“ sąskaitų naudojimu (2.19 dalis) ir su „A“ ir „B“ sąskaitų išrašų patikimumu (2.15 ir 2.20 dalys) susijusių problemų. Taip pat buvo nustatyta nacionalinės muitinės priežiūros trūkumų (2.21 dalis). Audito Rūmai daro išvadą, kad audituotų valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos yra tik iš dalies veiksmingos užtikrinant, kad užregistruoti TNI būtų išsamūs ir teisingi;
- b) vis dar yra seniai neišspręstų išlygų (2.23 dalis). Audito Rūmai taip pat nustatė Komisijos vykdomo nagrinėtų valstybių narių PVM direktyvų taikymo stebėjimo trūkumų (2.25 dalis);
- c) Komisija dar nebaigė tikrinti savo BNPj inventorių, apimančių 2002 ir vėlesnių metų valstybių narių BNPj duomenis (2.29 dalis) ir dar nepanaikino keturių specialiųjų BNP išlygų, susijusių su 1995–2001 m. laikotarpiu (2.27 dalis);
- d) buvo padaryta klaida apskaičiuojant galutinę 2006 m. JK korekcijos ⁽²⁵⁾ sumą (žr. 2.16 dalį). Buvo trūkumų apskaičiuojant korekciją vėlesniais metais (žr. 2.31–2.33 dalis). Audito Rūmai daro išvadą, kad Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant, kad JK korekcija būtų apskaičiuota teisingai;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.40.

a) *Prireikus Komisijos tarnybos pareikalaus susijusių valstybių narių imtis atitinkamų veiksmų, kad būtų pašalinti Audito Rūmų rasti trūkumai. Siekdama sumažinti šių trūkumų skaičių Komisija toliau analizuos „B“ sąskaitų atlikdama įprastinius patikrinimus. Kaip buvo minėta 2.21 dalyje, atlikdama paskutinius tradicinių nuosavų išteklių patikrinimus Komisija daugiausia dėmesio skyrė valstybių narių muitinių priežiūrai. Komisija atlikdama patikrinimus ir toliau stebės, kaip vykdoma ši priežiūra.*

b) *Komisija aktyviai stengiasi išspręsti šių likusių seniai neišspręstų išlygų, kurios nėra susijusios su ETT nagrinėjamomis pažeidimo tyrimo procedūromis, klausimą.*

Kalbant apie PVM paketą, 5 likusių valstybių narių vertinimas vis dar vykdomas, jį baigti Komisija planuoja iki 2011 m. rugsėjo mėn. Kalbant apie PVM direktyvą dėl kovos su mokesčių slėpimu, gavusi pavėluotus valstybių narių pranešimus Komisija jau yra pasirengusi iki 2011 m. pabaigos baigti išsamų įgyvendinimo stebėjimą ir pateikti Tarybai ataskaitą (žr. 2.25).

c) *Vertinimo ataskaitas dėl valstybių narių BNPj duomenų Komisija pateiks 2011 m., kad prireikus bendrąsias išlygas būtų galima pakeisti specialiosiomis išlygomis. Komisija toliau bendradarbiauja su dviem valstybėmis, kurios dar turi 1995–2001 m. laikotarpio BNP išlygų, kad šias išlygas būtų galima panaikinti. Šių pastangų rezultatas – 2011 m. buvo panaikinta viena Jungtinės Karalystės išlyga.*

d) *Audito Rūmams aptikus šią klaidą, priežiūros ir kontrolės sistema buvo kruopščiai peržiūreta.*

Komisija mano, jog paskirstytų išlaidų apskaičiavimo metodika yra pakankamai išsami, kad būtų galima apskaičiuoti JK dalį. Audito Rūmų aptikti „trūkumai“ atsirado todėl, kad buvo įvertinta, jog skaičiavimo patobulinimo paieškos ribinės sąnaudos būtų nuostolingos.

⁽²⁵⁾ Be to, 2009 m. gruodžio mėn. Komisija nustatė klaidų, apskaičiuojant 2008 ir 2009 m. JK korekcijos laikinuosius įvertinimus, kurie atitinkamai sudarė 138 milijonus eurų (2,6 %) ir 458 milijonus eurų (13 %). Žr. 2009 m. metinės ataskaitos 2.17 dalį. Į patikslintas sumas buvo atsižvelgta 2010 m. atliekant atnaujintus įvertintus JK korekcijos apskaičiavimą (prieš apskaičiuojant galutines sumas 2012 ir 2013 m.).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- e) biudžeto nuostolių, atsiradusių dėl gautinų sumų atsiskyrimo, buvo galima išvengti arba juos buvo galima sumažinti, jei Komisija būtų buvusi iniciatyvesnė (2.35 dalis).

Rekomendacijos

2.41. **2.4 priede** pateikti Audito Rūmų atlikto pažangos, padarytos vykdant ankstesnių metų metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, įvertinimo rezultatai. Reikėtų pažymėti šiuos aspektus:

- TNI srityje Komisija atliko trūkumų, susijusių su importui taikomomis supaprastintomis muitinės procedūromis, vertinimą. Audito Rūmų požiūris dėl skolų muitinei, atsiradusių areštavus prekes, įtraukimo į „B“ sąskaitą nesikeičia.
- BNPj pagrįstų nuosavų išteklių atžvilgiu valstybės narės ne visada laikosi gairių dėl informavimo apie pagrindines statistines peržiūras ir nebuvo padaryta pažangos įgyvendinant bendrą peržiūros politiką Europos Sąjungoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- e) Audito Rūmai neprieštaravo Komisijos sprendimams dėl atsiskyrimų. Sistemos, kurių auditą dėl atsiskyrimų atliko Audito Rūmai, yra per daug susijusios su prieš 10 metų buvusiomis valdymo ir teisinėmis aplinkybėmis. Nuo tada buvo įsteigtas bendradarbiavimo biuras „EuropeAid“ (2001 m.), pradėta įgyvendinti naują finansinį reglamentą (2003 m.), sukurta IT pagrįsta bendroji RELEX informacinė sistema (2003 m.), o išorės pagalbos valdymas buvo perduotas šios srities delegacijoms (2004 m.).

2.41.

- 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija įvertino trūkumus, susijusius su supaprastintomis muitinės procedūromis. Be to, ji patikrino, kaip visose valstybėse narėse laikomasi muitinės kontrolės strategijos, ir parengė teminę ataskaitą apie per šiuos patikrinimus ir Audito Rūmų atliktą auditą nustatytus trūkumus. Šios ataskaitos projektą ji pristatė 2010 m. gruodžio mėn. per NIPK posėdį, o galutinė šios ataskaitos versija bus aptarta per 2011 m. liepos mėn. vykiantį NIPK posėdį.

Komisijos pozicija dėl skolų muitinei, atsiradusių sulaikius prekes, įtraukimo į „B“ sąskaitas skiriasi nuo Audito Rūmų pozicijos. Komisija išanalizavo ETT sprendimus bylose Elshani (byla C-459/07) ir Dansk Logistik (byla C-230/08) ir nusprendė, kad gali toliau laikytis savo dabartinės pozicijos.

Komisijos atsakymą žr. 2.4 priede.

- Kalbant apie nuosavų išteklių BNPj, peržiūrų problema aptarta dokumente GNIC/085, o valstybių narių BNPj peržiūros stebimos naudojantis metinėmis kokybės ataskaitomis ir atsižvelgiant į BNPj reglamentą. Kalbant apie CMFB⁽¹⁾ svarbių statistinių peržiūrų komunikatų gaires, Komisija (Eurostatas), visų pirma per BNPj komiteto posėdžius, toliau pabrėš, kad valstybės narės turėtų taikyti šias gaires. Komisija diskutuoja su valstybėmis narėmis, siekdama, kad Europos Sąjungoje bendra peržiūros politika būtų įgyvendinama atsižvelgiant į Audito Rūmų pastabas.

⁽¹⁾ Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komitetas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- toliau dėti pastangas užtikrinant, kad „B“ sąskaita būtų teisingai naudojama, kad apskaitos sistemos leistų parengti akivaizdžiai išsamius ir teisingus „A“ ir „B“ sąskaitų išrašus ir kad nacionalinė muitinės priežiūra būtų toliau stiprinama (TNI),
- pateikti BNPj komitetui valstybių narių BNPj duomenų įvertinimo ataskaitas, kad 2011 m. būtų galima visas galiojančias bendrąsias išlygas, susijusias su 2002 ir vėlesniais metais, pakeisti specialiosiomis išlygomis. Vertinant valstybių narių BNPj, atsižvelgti į NSI priežiūros ir kontrolės sistemų, susijusių su nacionalinių finansinių ataskaitų parengimu, įvertinimą ir aiškiai nurodyti pareiškiamos nuomonės apimtį (BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai).

- Atlikdama patikrinimus Komisija toliau analizuos „B“ sąskaitas ir apskaitos sistemas, siekdama užtikrinti, kad valstybių narių pareiškimai apie „A“ ir „B“ sąskaitas būtų tikslūs. Kaip minėta 2.21 dalyje, atlikdama paskutinius tradicinių nuosavų išteklių patikrinimus Komisija daugiausia dėmesio skyrė valstybių narių muitinių priežiūrai, o atlikdama būsimus patikrinimus Komisija toliau stebės nacionalinių muitinių priežiūrą ir valstybių narių veiksmus jai stiprinti.
- 2011 m. Komisija pateiks vertinimo ataskaitas, kad prireikus bendrąsias išlygas būtų galima pakeisti specialiosiomis išlygomis. Komisija mano, kad jos taikomas metodas (BNPj klausimynų administracinė patikra, BNPj inventorių patikra naudojantis GIAQ ir kartu tiesiogiai tikrinant) yra tinkamas galutiniam valstybių narių BNPj vertinimui. Todėl priežiūros ir kontrolės sistemos (SCS) yra organizacinio pobūdžio ir jomis konkrečiai nenurodomas sąskaitų patikimumas, nes tai visų pirma priklauso nuo naudotų statistikos šaltinių ir metodų, tačiau naudojantis SCS galima sumažinti nacionalinių sąskaitų klaidų pavojų. Komisija toliau stengsis sukurti SCS gaires, pagal kurias valstybės narės galės rengti savo nacionalines sąskaitas, atsižvelgdamos į Audito Rūmų pastabas.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS SPECIALIOJOJE ATASKAITOJE NR. 2/2008 DĖL PRIVALOMOS TARIFINĖS INFORMACIJOS

Įvadas

2.42. 2008 m. Audito Rūmai paskelbė savo Specialiąją ataskaitą Nr. 2/2008 dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI) ⁽²⁶⁾. PTI – tai raštiškas sprendimas dėl tarifų klasifikacijos, kuri valstybių narių muitinės išduoda ekonominių operacijų vykdytojui gavusios jo prašymą. Šiuo sprendimu visos Europos Sąjungos muitinės yra teisiškai įpareigojamos šią klasifikaciją taikyti jos turėtojo atžvilgiu šešerius metus nuo sprendimo išdavimo dienos.

2.43. Buvo nustatyta, kad iš esmės PTI sistema veikė gerai. Vis dėlto buvo reikalingi kai kurie pagerinimai.

⁽²⁶⁾ OL C 103, 2008 4 24, p. 1.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.44. 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo sprendime ⁽²⁷⁾ Parlamentas paragino Komisiją pasistengti pašalinti esamus trūkumus ir išspręsti su tarifų klasifikacija susijusius ginčus. Taryba paragino Komisiją toliau gerinti PTI sistemą ir stebėti jos įgyvendinimą ir taikymą valstybėse narėse, tačiau pabrėžė, kad galima valstybių narių finansinė atsakomybė, jei ji būtų nagrinėjama, turėtų būti vertinama labai atsargiai ⁽²⁸⁾.

Atsižvelgimas į rekomendacijas

a) *Rekomendacija:* Komisija turėtų sumažinti vėlavimus sprendžiant nenuoseklios tarifinės klasifikacijos problemas (Specialiosios ataskaitos Nr. 2/2008 43 ir 44 dalys).

Padaryta pažanga: Buvo padidintas darbuotojų, užsiimančių PTI klausimais, skaičius bei buvo sumažinti vėlavimai sprendžiant nenuoseklios tarifinės klasifikacijos problemas.

b) *Rekomendacija:* Komisija turėtų įvertinti bendrą neteisingų PTI aktų išdavimo finansinį poveikį ir atnaujinti Europos privalomos tarifinės informacijos (EBTI-3) duomenų bazę (Specialiosios ataskaitos Nr. 2/2008 45 ir 46 dalys).

Padaryta pažanga: Komisija galėjo įrodyti, kad ji stengėsi valstybes nares įpareigoti prisiimti atsakomybę už lėšas, prarastas dėl išduotos neteisingos PTI.

Kad būtų labiau laikomasi teisinių nuostatų, EBTI-3 duomenų bazėje buvo įdiegta naujų funkcijų. Viešosios EBTI-3 duomenų bazės naudotojo sąsaja dabar yra visiškai išversta į visas oficialias ES kalbas (išskyrus maltiečių ir airių), o terminų žodynas yra palaipsniui atnaujinamas.

c) *Rekomendacija:* Teisės aktai, kuriuos papildė Komisijos administracinės gairės, turėtų būti sustiprinti (Specialiosios ataskaitos Nr. 2/2008 47 dalis).

Padaryta pažanga: Buvo patvirtinta importuotojo pareiga deklaruoti savo prekių PTI ⁽²⁹⁾, tačiau ji nebus taikoma tol, kol neįsigalios modernizuoto muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos. Šiomis nuostatomis taip pat siekiama pagerinti „atidėjimo laikotarpio“ valdymą.

2.44.**b)**

Komisija toliau analizuos netinkamą naudojamą privalomąją tarifinę informaciją (PTI), darantį neigiamą poveikį tradiciniams nuosaviems ištekliais, ir prirėkus pareikalaus finansinės valstybių narių atsakomybės.

⁽²⁷⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento sprendimo dėl 2007 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo III skirsnis „Komisija“.

⁽²⁸⁾ 2881 Tarybos posėdis, Liuksemburgas, 2008 m. birželio 23 ir 24 d.

⁽²⁹⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 450/2008, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotą muitinės kodeksą) (OL L 145, 2008 6 4, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) *Rekomendacija:* Komisija turėtų paraginti valstybes nares pašalinti nustatytus trūkumus (Specialiosios ataskaitos Nr. 2/2008 48 dalis).

Padaryta pažanga: Atlikdama savo stebėjimo vizitus Komisija ėmėsi tolesnių priemonių dėl Audito Rūmų paskelbtų trūkumų ir teisės aktų nesilaikymo atvejų.

Išvados

2.45. Komisija pagerino PTI sistemą ir stebėjo jos įgyvendinimą ir taikymą valstybėse narėse. Tačiau pagrindinės taisomosios priemonės bus veiksmingos tik įsigaliojus modernizuoto muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatomis ir Komisija turėtų toliau dėti pastangas, kad būtų sumažintas laikotarpis, reikalingas klasifikavimo problemoms išspręsti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) *Pagal su PTI valdymu susijusias procedūras Komisija atliko išsamią valstybių narių stebėseną. Jomis naudotis pradėta 2007 m. viduryje ir naudojama toliau atliekant tolesnius veiksmus. Be to, Komisija ketina atlikti 5 tradicinių nuosavų išteklių patikras vietoje, susijusias su 2011 m. PTI.*

Komisija toliau stebi valstybių narių pažangą ir reguliariai sprendžia teisinių reikalavimų taikymo trūkumus.

2.45. *Komisija toliau stengiasi paspartinti klasifikacijos problemų sprendimą ir skiria joms daug dėmesio.*

2.1 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2010				2009	2008	2007
	TNI	PVM / BNPj, korekcijos pagal biudžeto 1 antraštinę dalį	Kitos pajamos	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA							
Visos operacijos (iš kurių):	6	43	6	55	62	60	66
susigrąžinimo pavedimai	6	43	6	55	62	60	66
TESTAVIMO REZULTATAI (1)							
Testuotų operacijų dalis:							
Nepaveiktos klaidų	100 % (6)	100 % (43)	100 % (6)	100 % (55)	95 %	100 %	100 %
Paveiktos vienos ar daugiau klaidų	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	5 %	0 %	0 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS							
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis (2)				0 %			

(1) Skliausteliuose yra nurodytas faktinis operacijų skaičius

(2) Kadangi nebuvo nustatyta reikšmingų klaidų, yra nurodytas tik labiausiai tikėtinas klaidų lygis

2.2 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Susijusi sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė (Komisija)			Pagrindinės kontrolės priemonės audituotose valstybėse narėse	Bendras įvertinimas
	Komisijos patikros valstybėse narėse	Komisijos gautinų sumų apskaičiavimas / dokumentų patikros	Komisijos išlygų / biudžeto įvykdymo valdymas		
TNI	Veiksminga	Veiksminga	n. d.	Iš dalies veiksminga	Veiksminga
PVM / BNPj	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	n. d.	Veiksminga
JK korekcija	n. d.	Iš dalies veiksminga	n. d.	n. d.	Iš dalies veiksminga
Atsisakymai	n. d.	Veiksminga	Veiksminga ⁽¹⁾	n. d.	Veiksminga
Baudos ir netesybos	n. d.	Veiksminga	n. d.	n. d.	Veiksminga

n. d.: Nėra duomenų (netaikoma arba neįvertinta)

⁽¹⁾ Dėl 2010 m. atliktų atsisakymų Audito Rūmai nustatė Komisijos valdymo ankstesniais metais trūkumų, dėl kurių padidėjo rizika, kad gautinos sumos nebus atgautos.

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga

2.3 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas	
				2010	2009
BUDG	Be išlygų, susijusių su nuosavais ištekliais	n. d.	<p>Finansinių ataskaitų patikimumo TNI srityje Belgijoje atlikto Audito Rūmų audito metu nustatyti reikšmingi sistemų trūkumai taip pat buvo nustatyti Komisijos patikromis. Audito Rūmai mano, kad šis trūkumas turėtų būti paminėtas DG BUDG metinėje veiklos ataskaitoje (žr. 2.37 dalį).</p> <p>Audito Rūmų nustatyta klaida, susijusi su Komisijos galutinės 2006 m. JK korekcijos sumos apskaičiavimu, yra aprašyta DG BUDG metinėje veiklos ataskaitoje, kurioje yra nurodytos papildomos kontrolės priemonės, kurios buvo vėliau įdiegtos. Tačiau Audito Rūmai mano, kad atsižvelgiant į Komisijos reikšmingumo kriterijus DG BUDG generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime turėjo būti padaryta išlyga (žr. 2.38 dalį).</p>	B	A

n. d.: Nėra duomenų (netaikoma arba neįvertinta)

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje nepateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

2.4 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU PAJAMOMIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	2009 m. metinės ataskaitos 2.32 dalyje Audito Rūmai atkreipė dėmesį į Specialiosios ataskaitos Nr. 1/2010 dėl supaprastintų muitinės importo procedūrų audito rezultatus ir nurodė, kad savo 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija turės atsižvelgti į šios ataskaitos išvadas bei tolesnius veiksmus, susijusius su jos pačios supaprastintų procedūrų ir valstybių narių kontrolės strategijos patikrų metu nustatytais faktais.	Komisija pripažino, kad valstybių narių atliekamos supaprastintų procedūrų muitinės patikros turėjo trūkumų. Tačiau atsižvelgdama į šiuo metu vykdomą patikrą, iš esmės teigiamą valstybių narių reakciją į Audito Rūmų nustatytus faktus ir nedidelį nustatytų klaidų bendrą finansinį poveikį, Komisija manė, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime (įtrauktame į DG BUDG metinės veiklos ataskaitą) išlygos šiuo klausimu pareikšti nereikėjo.	2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija įvertino trūkumus, susijusius su supaprastintomis muitinės procedūromis. Komisija toliau stebi, kokių veiksmų imasi valstybės narės, atsižvelgdamos į atliktus patikrinimus ir Audito Rūmų auditais nustatytus faktus. Kelios valstybės narės jau pranešė apie taisomuosius veiksmus, kurių ėmėsi ar ketina imtis, kad pašalintų nustatytus kontrolės trūkumus. Ateityje bus atlikti šių veiksmų patikrinimai. Be to, Komisija patikrino, kaip visose valstybėse narėse laikomasi muitinės kontrolės strategijos, ir parengė teminę ataskaitą apie per šiuos patikrinimus ir Audito Rūmų atliktą auditą nustatytus trūkumus. Šios ataskaitos projektą ji pristatė 2010 m. gruodžio mėn. per NIPK posėdį. Valstybėms narėms buvo duota laiko pastaboms apie projektą pateikti, o galutinė ataskaitos versija, atsižvelgiant į šias pastabas, bus aptarta per 2011 m. liepos mėn. vyksiantį NIPK posėdį.	Audito Rūmai atsižvelgia į šį Komisijos įvertinimą ir savo analizę atliks pateikdami savo tolesnes pastabas dėl Specialiosios ataskaitos Nr. 1/2010 dėl supaprastintų muitinės importo procedūrų.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	2009 m. metinės ataskaitos 2.22 dalyje Audito Rūmai laikėsi požiūrio, kad skolos, atsiradusios prekes areštavus po to, kai jos perėjo pirmąją muitinės įstaigą, esančią Bendrijos teritorijoje, turėtų būti registruojamos „B“ sąskaitose. Su šiuo požiūriu, kuris atitiko 2009 m. balandžio mėn. Teisingumo Teismo sprendimą (bylos Nr. C-459/07), nesutiko Komisija.	Komisija išanalizavo neseniai paskelbtą Teisingumo Teismo sprendimą (2010 m. balandžio mėn.) panašiu klausimu (bylos Nr. C-230/08).	Komisijos pozicija dėl skolų muitinei, atsiradusių sulaukusių prekes, įtraukimo į „B“ sąskaitas skiriasi nuo Audito Rūmų pozicijos. Komisijos pozicija pagrįsta Reglamento (EEB) Nr. 2454/93, įgyvendinančio ES muitinės kodeksą, 867a straipsniu, pagal kurį, jei prekės yra areštuotos ir konfiskuotos, laikoma, kad joms pagal Muitinės kodekso 98 straipsnį buvo taikyta muitinio sandėliavimo procedūra. Į šią procedūrą įtrauktų prekių skola muitinei yra laikoma sustabdyta ir neturėtų būti įtraukta į jokiais sąskaitas. Komisija išanalizavo ETT sprendimus bylose Elshani (byla C-459/07) ir Dansk Logistik (byla C-230/08) ir nusprendė, kad gali išlaikyti savo dabartinę poziciją.	Audito Rūmų požiūris dėl skolų muitinei, atsiradusių areštavus prekes, įtraukimo į „B“ sąskaitas nesikeičia. Šį požiūrį patvirtina du Teisingumo Teismo sprendimai.
2009	2009 m. metinės ataskaitos 2.27 dalyje Audito Rūmai nurodė, kad Komisija (savo 2010 m. sausio mėn. ataskaitoje Tarybai (Ecofin) apie Graikijos vyriausybės deficitą ir skolų statistiką) išreiškė abejonių dėl Graikijos makroekonominės statistikos, įskaitant nacionalinius ataskaitų rinkinius, kokybės ir kad Komisija ir Taryba suabejojo priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumu Graikijos nacionalinėje statistikos tarnyboje, kuri taip pat rengia BNP duomenis, skirtus nuosaviems ištekliams apskaičiuoti.	Komisijos atlikta nuodugni po šio su Graikijos deficitu ir skola susijusių duomenų patikrinimo paaiškėjusių problemų poveikio analizė parodė, kad nebuvo padarytas didelis poveikis BVP / BNP lygiui. 2010 m. Komisijos (Eurostato) atliktas Graikijos fiskalinių duomenų patikrinimas, atsižvelgiant į 2010 m. sausio mėn. ataskaitoje nurodytus trūkumus, parodė nuo 0,5 iki 0,9 % poveikį Graikijos BVP lygiui.	2010 m. pavasarį Komisijos pateiktame atsakyme į Audito Rūmų pastabą rengiant 2009 m. Audito Rūmų metinę ataskaitą buvo kalbama apie 2010 m. sausio mėn. ataskaitoje, kurioje nebuvo užsiminta apie viešųjų korporacijų perklasifikavimą, nustatytus faktus. Audito Rūmų minėtas poveikis BVP atsiranda dėl viešųjų korporacijų perklasifikavimo, kuris yra 2010 m. lapkričio mėn. baigto darbo rezultatas. Todėl nereikia persvarstyti Komisijos atsakymo į pastabą, kuri yra įtraukta į Audito Rūmų 2009 finansinių metų metinę ataskaitą. Tolesniais metais Komisija vadovaujasi ankstesnių metų valstybių narių duomenimis pagal patikimas BNP stebėsenos procedūras.	Komisijos atliktame su Graikijos vyriausybės deficitu ir skolų statistika susijusių trūkumų poveikio BVP / BNP vertinime turėtų būti atsižvelgta į jos 2010 m. lapkričio mėn. užbaigto darbo rezultatus.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	<p>Audito Rūmai 2006 m. metinės ataskaitos 4.24–4.26 dalyse pateikė pastabų dėl Graikijos BNPj ir 4.32 dalyje Komisijai rekomendavo:</p> <p>a) parengti informavimo apie BNPj duomenų peržiūras taisykles, kurios leistų Komisijai ir BNPj komitetui iš anksto susipažinti su pagrindinėmis peržiūromis;</p> <p>b) įgyvendinti suderintą nacionalinių sąskaitų duomenų peržiūrėjimo politiką, užtikrinant reguliarią lyginamąją analizę;</p> <p>c) užtikrinti, kad Graikijos inventoriaus patikros išvados būtų padarytos pakankamai anksti, kad į finansines ataskaitas būtų galima įtraukti ištaisytus 2007 finansinių metų duomenis.</p> <p>2007, 2008 ir 2009 metinėse ataskaitose Audito Rūmai į šiuos klausimus atitinkamai atsižvelgė 4.2 priede (2007 ir 2008 m.) ir 2.4 priede (2009 m.).</p>	<p>a) Keturios valstybės narės atliko esminę 2010 m. klausimynų ir kokybės ataskaitų peržiūrą. Vienu atveju (Suomijoje) nebuvo pateiktas išankstinis pranešimas apie peržiūrą.</p> <p>b) 2010 m. sausio mėn. Monetarinės, finansinės ir mokėjimų balanso statistikos (CMFB) komiteto posėdyje buvo nuspręsta, kad Komisija (Eurostatas) ir Europos Centrinis Bankas 2010 m. rudenį turės pradėti poveikio tyrimą dėl „nacionalinių sąskaitų ir mokėjimų balanso peržiūrėjimo politikos“ ir šio tyrimo rezultatus turės pateikti 2011 m. sausio mėn. CMFB posėdžio metu. Tačiau dėl naujos ESS (Europos sąskaitų sistemos) ir kitų užduočių užbaigimo buvo nuspręsta tyrimo pradžią atidėti iki 2011 m. pradžios, o poveikio tyrimo rezultatus pristatyti 2011 m. liepos mėn.</p> <p>c) Komisija (Eurostatas) tęsia bendradarbiavimą su Graikijos NSI, siekdama panaikinti vienintelę likusią išlygą dėl BNP 1995–2001 m. laikotarpio.</p>	<p>a) Komisija nuolat, visų pirma per BNPj komiteto posėdžius ir dvišalius susitikimus, valstybėms narėms primena, kad reikia taikyti gaires. Nors Suomijos atveju visa informacija buvo suteikta iš anksto per BNPj komiteto posėdžius ir apsilankymą Suomijoje, Komisija toliau stebės ir pabrėš, jog svarbu, kad valstybės narės laikytųsi Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto procedūros reikalavimų.</p> <p>b) Pastabų nėra.</p> <p>c) Komisija (Eurostatas) toliau bendradarbiauja su Graikijos institucijomis, kad galėtų panaikinti vieną likusią 1995–2001 m. laikotarpio BNP išlygą.</p>	<p>a) Komisija turėtų imtis tinkamų priemonių, kad užtikrintų, jog valstybės narės visada laikytųsi gairių dėl informavimo apie pagrindines statistines peržiūras (kurias nustatė CMFB).</p> <p>b) Audito Rūmai pažymi, kad 2010 m. Komisija (Eurostatas) nepadarė pažangos įgyvendinant bendrą peržiūros politiką Europos Sąjungoje.</p> <p>c) Žr. 2.26, 2.27 ir 2.29 dalis.</p>

2.5 PRIEDAS

JUNGTINEI KARALYTEI PALANKIOS KOREKCIJOS APSKAIČIAVIMAS 2006 IR VĖLESNIAIS METAIS

1. 2006 m. Jungtinės Karalystės korekcijos apskaičiavimo sistema yra nustatyta 2000 m. nuosavų išteklių sprendime ⁽¹⁾ ir Komisijos darbiniam dokumente, kurį patvirtino Taryba priimdama nuosavų išteklių sprendimą ⁽²⁾.
2. Jungtinei Karalystei palankios korekcijos apskaičiavimą sudaro keletas etapų.
3. Pirmasis dėmuo randamas
  - a) apskaičiuojant šių sumų skirtumą:
    - i) Jungtinei Karalystei tenkančios neapribotų ⁽³⁾ PVM apskaičiavimo bazių sumos procentinės dalies ir
    - ii) Jungtinei Karalystei tenkančios visų paskirstytų išlaidų procentinės dalies;
  - b) tokiu būdu pagal a punktą apskaičiuotą skirtumą dauginant iš visų paskirstytų išlaidų;
  - c) pagal b punktą apskaičiuotą rezultatą dauginant iš 0,66.
4. „Neapribotos PVM apskaičiavimo bazės“ buvo PVM pagrįstų nuosavų išteklių pagrindas, taikomas tuo metu, kai buvo įvesta Jungtinei Karalystei palanki korekcija.
5. „Paskirstytos išlaidos“ yra Sąjungos biudžeto išlaidos, kurios gali būti skiriamos valstybių narių gavėjams. Taigi jos neapima ne Europos Sąjungoje patiriamų išlaidų arba išlaidų, kurios negali būti priskirtos arba kurių paskirtis negali būti nustatyta. Iš visų paskirstytų išlaidų išskaičiuojama valstybių narių, kurios į Sąjungą įstojo 2004 m., pasirengimo narystei išlaidų suma.
6. Antrajame korekcijos apskaičiavimo etape yra apskaičiuojamas „JK pranašumas“, atsiradęs dėl PVM pagrįstų nuosavų išteklių sistemos pokyčių po to, kai buvo įvesta Jungtinės Karalystės korekcija (tarifo, kuriuo remiantis yra surenkami PVM pagrįsti nuosavi ištekliai, sumažinimo, PVM bazių „apribojimo“ 50 % valstybių narių bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) suma) ir dėl ketvirtojo nuosavų išteklių šaltinio, pagrįsto bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis, įvedimo.
7. „JK pranašumo“ apskaičiavimo elementas, kuris yra susijęs su 2.16 dalyje pateikta kritika, yra 2006 m. taikomo PVM pagrįstų nuosavų išteklių vienodo tarifo apskaičiavimas. Jis atliekamas iš PVM „maksimalaus pareikalavimo tarifo“ (0,50 % 2006 m.) atimant „fiksotą normą“, kuri yra susijusi su Jungtinės Karalystės korekcijos dydžiu. 2.16 dalyje minėta klaida yra susijusi su tuo, kad Komisija šią „fiksotą normą“ pridėjo prie „maksimalaus pareikalavimo tarifo“, o ne iš jo atėmė.
8. Atliekant tolesnį korekcijos patikslinimą yra atimama „TNI pagautė“. Valstybėms narėms yra paliekama 25 % surenkamų TNI; įvedant Jungtinės Karalystės korekciją, sulaikoma suma sudarė 10 %. Korekcija yra sumažinama tokiu dydžiu, kokiu dėl šio pakeitimo sumažėja Jungtinės Karalystės nuosavų išteklių mokėjimai.
9. Po 2006 m. taikoma Jungtinės Karalystės korekcijos apskaičiavimo sistema yra nustatyta 2007 m. nuosavų išteklių sprendime ⁽⁴⁾ ir naujame Komisijos darbiniam dokumente, kurį patvirtino Taryba ⁽⁵⁾. Po 2006 m. galiojanti sistema kai kuriais smulkiais aspektais skiriasi nuo 2006 m. korekcijos sistemos.

⁽¹⁾ 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 253, 2000 10 7, p. 42).

⁽²⁾ Komisijos darbinis dokumentas dėl biudžeto disbalanso korekcijų apskaičiavimo, finansavimo, mokėjimo ir įrašymo į biudžetą, vadovaujantis Sprendimo 2000/597/EB 4 ir 5 straipsniais (Nuoroda 10646/00, 2000 m. rugsėjo 21 d. Tarybos Generalinio sekretoriato pranešimo Nuolatinųjų atstovų komitetui / tarybai dėl „I/A“ punkto 2 priedas, Tarybos sprendimo 2000/597/EB, Euratomas dėl ES nuosavų išteklių sistemos priėmimas).

⁽³⁾ Pagal Sprendimo 2000/597/EB 2 straipsnio 1 dalies c punktą PVM apmokestinimo bazė, į kurią reikia atsižvelgti apskaičiuojant nuosavus išteklius, turi sudaryti ne daugiau kaip 50 % BNP (iki 2001 m.) / BNPj (nuo 2002 m.).

⁽⁴⁾ Žr. Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas.

⁽⁵⁾ Komisijos darbinis dokumentas dėl Jungtinei Karalystei palankių biudžeto disbalanso korekcijų apskaičiavimo, finansavimo, mokėjimo ir įrašymo į biudžetą (Nuoroda 9851/07, 2007 m. gegužės 23 d. Tarybos Generalinio sekretoriato pranešimo Nuolatinųjų atstovų komitetui / tarybai dėl „I/A“ punkto 2 priedas, Tarybos sprendimo 2007/436/EB, Euratomas dėl ES nuosavų išteklių sistemos priėmimas).

10. Paskirstytų išlaidų atžvilgiu, kurių apskaičiavimo bendrieji principai nesikeičia (palyginti su 2000 m. nuosavų išteklių sprendimu), visų pirma turėtų būti atkreiptas dėmesys į du, su 2.31–2.33 dalyse pareikšta kritika susijusius aspektus:
- a) Komisijos dariniame dokumente yra nustatyta, kad tais atvejais, kai Komisijai yra žinoma apie išlaidas, kurių gavėjas veikia kaip tarpininkas, mokėjimai, jei įmanoma, turi būti priskirti valstybei (-ėms) narei (-ėms), kurioje (-se) reziduoja galutinis (-iai) naudos gavėjas (-ai), atsižvelgiant į jų gaunamas šių mokėjimų dalis;
  - b) apskaičiuojant JK korekciją Komisijos taikoma išlaidų sąvoka atitinka su atitinkamais finansiniais metais susijusius „faktinius mokėjimus“, atsižvelgiant į metinį biudžetą arba nepanaudotų asignavimų perkėlimus į kitus metus.
11. 2.31–2.33 dalyse nurodyta, kad Komisija nesiėmė tinkamų priemonių, kad apskaičiuojant korekciją būtų įtrauktos visos paskirstytos išlaidos arba, kai tai yra įmanoma, priskirti mokėjimai.

3 SKYRIUS

Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	3.1–3.16
Politikos grupės ypatumai	3.2–3.15
Audito apimtis ir metodas	3.16
Operacijų tvarkingumas	3.17–3.22
Sistemų veiksmingumas	3.23–3.51
Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis	3.23–3.48
Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	3.23–3.41
Sistemos, susijusios su išieškojimais ir finansiniais pataisymais	3.42–3.48
Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys	3.49–3.51
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	3.52–3.54
Išvados ir rekomendacijos	3.55–3.60
Išvados	3.55–3.56
Rekomendacijos	3.57–3.60

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

ĮVADAS

3.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų atliktas žemės ūkio ir gamtinių išteklių specialusis įvertinimas, apimantis šias politikos sritis: 05 – žemės ūkis ir kaimo plėtra, 07 – aplinka, 11 – jūrų reikalai ir žuvininkystė ir 17 – sveikata ir vartotojų apsauga. **3.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie tirtas veiklas ir 2010 m. išlaidas.

3.1 lentelė. Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai. Pagrindinė 2010 m. informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
5	Žemės ūkis ir kaimo plėtra	Administracinės išlaidos	131	Tiesioginis centralizuotas
		Intervencijos į žemės ūkio rinkas	4 314	Pasidalijamasis
		Tiesioginė pagalba	39 676	Pasidalijamasis
		Kaimo plėtra	11 483	Pasidalijamasis
		Pasirengimo stojimui priemonės	14	Decentralizuotas
		Kita	(7)	Pasidalijamasis
		55 611		
7	Aplinka	Administracinės išlaidos	91	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	267	Tiesioginis centralizuotas/netiesioginis centralizuotas
			358	
11	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	Administracinės išlaidos	40	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	616	Centralizuotas/pasidalijamasis
			656	
17	Sveikata ir vartotojų apsauga	Administracinės išlaidos	112	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	478	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis centralizuotas
			590	

Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾ 374

Visos veiklos išlaidos 56 841

Iš jų: — avansai 851

— tarpiniai/galutiniai mokėjimai 55 990

Visi finansinių metų mokėjimai 57 215

Visi finansinių metų įsipareigojimai 60 992

(¹) Administracinių išlaidų auditas aprašytas 7 skyriuje.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2010 m. metinės finansinės ataskaitos.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA**Politikos grupės ypatumai****Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis**

3.2. Sutartyje nustatyti šie bendros žemės ūkio politikos tikslai ⁽¹⁾: padidinti žemės ūkio našumą, užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.

3.3. Didžioji dalis bendros žemės ūkio politikos išlaidų yra finansuojama iš ES biudžeto per du fondus ⁽²⁾: Europos žemės ūkio garantijų fondą („EŽŪGF“), kuris visiškai finansuoja ES tiesioginę pagalbą ir rinkos priemones ⁽³⁾, ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai („EŽŪFKP“), kuris įvairiomis dalimis bendrai finansuoja kaimo plėtros programas.

3.4. Pagrindinės iš EŽŪGF finansuojamos priemonės (43 990 milijonų eurų) yra šios:

- *tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos schema“ (BIS)*: BIS išmokos yra pagrįstos „teisėmis į išmokas“ ⁽⁴⁾, kurių kiekviena yra aktyvuojama ją susiejant su vienu hektaru ūkininko deklaruotos tinkamos finansuoti žemės. 2010 m. su BIS susijusios išlaidos sudarė 29 070 milijonų eurų (73 % tiesioginės pagalbos),
- *tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos už plotą schema“ (BIPS)*, pagal kurią mokamos vienodo dydžio sumos už kiekvieną tinkamą finansuoti žemės ūkio paskirties žemės hektarą. Šiuo metu BIPS yra taikoma dešimtyje naujųjų valstybių narių ⁽⁵⁾ ir 2010 m. iš viso sudarė 4 460 milijonų eurų išlaidų (11 % tiesioginės pagalbos),
- kitos *tiesioginės pagalbos* schemas (susietosios išmokos), susijusios su konkrečiais žemės ūkio gamybos tipais. 2010 m. šios schemas sudarė 6 146 milijonus eurų išlaidų (16 % tiesioginės pagalbos),

⁽¹⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 straipsnis.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽³⁾ Išskyrus kai kurias priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių vartojimo skatinimo mokyklose schemą, kurios yra bendrai finansuojamos.

⁽⁴⁾ Kiekvieno ūkininko teisių į išmokas skaičių ir vertę nacionalinės institucijos apskaičiavo pagal vieną iš ES teisės aktuose numatytų modelių. Taikant *istorinį modelį*, kiekvienam ūkininkui teisės į išmokas suteikiamos remiantis gautos pagalbos vidurkiu ir per referencinį 2000–2002 m. laikotarpį dirbtu plotu. Taikant *regioninį modelį*, visų regiono teisių į išmokas vertė yra lygi nustatyto dydžio sumai, o ūkininkui suteikiama teisė į išmoką už kiekvieną finansuoti tinkamą hektarą, kuris deklaruojamas pirmais paraiškų teikimo metais. *Mišrusis modelis* sujungia istorinį ir nustatyto dydžio sumos elementus ir, jei jis yra *dinaminis*, istorinis elementas kasmet mažėja tol, kol šis modelis iš esmės tampa nustatyto dydžio sumos sistema.

⁽⁵⁾ Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— *intervencijos į žemės ūkio rinkas*: pagrindinės priemonės yra intervencinės atsargos ir eksporto grąžinamosios išmokos (šių abiejų priemonių svarba pastaraisiais metais mažėjo) ir kitos priemonės, kaip antai speciali parama vyno, vaisių ir daržovių bei maisto programoms (kuri 2010 m. iš viso sudarė 4 314 milijonų eurų).

3.5. EŽŪFKP bendrai finansuoja *kaimo plėtros* išlaidas, kurios apima daugelį priemonių, kaip antai agrarinės aplinkosaugos schemas, kompensacijos už ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, investicijos į ūkius ir į kaimo vietovių infrastruktūrą (11 497 milijonai eurų) ⁽⁶⁾.

3.6. Pagal visas EŽŪGF tiesioginės pagalbos schemas ⁽⁷⁾ ir kai kurias EŽŪFKP pagalbos schemas ES pagalbos gavėjai yra teisiškai įpareigoti laikytis „kompleksinio paramos susiejimo“ reikalavimų, susijusių su aplinkosauga, visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove (teisės aktuose nustatyta valdymo reikalavimų) ir su žemės ūkio paskirties žemės geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) ⁽⁸⁾ užtikrinimu. ES teisės aktuose numatyta, kad nustačius, jog šių reikalavimų nesilaikoma, taikomas išmokų sumažinimas ar neskylimas ⁽⁹⁾ visai tiesioginių išmokų sumai, išmokėtai pagal paraišką, pateiktas tais kalendoriniais metais, kai nesilaikymo faktas buvo nustatytas.

3.7. ES pagalbą pagal plotą gali gauti tik ūkininkai. Ūkininkas apibrėžiamas kaip fizinis ar juridinis asmuo, kuris verčiasi žemės ūkio veikla, o pastaroji yra apibrėžiama kaip žemės ūkio produktų gamyba, auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimas, gyvulių veisimas ir ūkinių gyvulių laikymas arba geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės išlaikymas ⁽¹⁰⁾. Geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės išlaikymas sudaro būtiną minimalią žemės ūkio veiklą, suteikiančią pareiškėjui teisę gauti pagalbą.

3.6. *Išmokos sumažinamos arba neskiriamos tik tada, kai reikalavimų nesilaikoma dėl veikimo arba neveikimo, už kurį tiesiogiai atsako ūkininkai, ir jei tas veikimas arba neveikimas yra reikšmingas.*

⁽⁶⁾ Ši suma apima išlaidas, susijusias su ankstesniais programavimo laikotarpiais ir su pasirengimo narystei pagalbos priemonėmis.

⁽⁷⁾ Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

⁽⁸⁾ Jei Reglamento (EB) Nr. 73/2009 III priede nustatyti GAAB standartai taikomi visose valstybėse narėse, to paties reglamento II priede nustatyti valdymo reikalavimai (TANVR) privalomi tik ES-15 šalyse. ES-10 šalyse TANVR įvedami laipsniškai per 2009–2013 m. laikotarpį, o ES-2 šalyse – per 2012–2014 m. laikotarpį.

⁽⁹⁾ Pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 796/2004 (OL L 141, 2004 4 30, p. 18) 66 ir 67 straipsnius sumažinimo lygis už TANVR ar GAAB reikalavimų nesilaikymą dėl aplaidumo gali svyruoti nuo 1 % iki 5 %, o tyčinio nesilaikymo atveju visa pagalba gali būti atmesta.

⁽¹⁰⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 73/2009 1 straipsnį ir 2 straipsnio a ir c punktus.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.8. Iš abiejų fondų finansuojamos išlaidos yra skirstomos per maždaug 80⁽¹¹⁾ nacionalinių ar regioninių mokėjimo agentūrų 27 valstybėse narėse. Šios mokėjimo agentūros yra atsakingos už mokėjimų naudos gavėjams atlikimą, o prieš tai darydamos, jos privalo tiesiogiai arba per įgaliotas įstaigas įsitikinti, kad paraiškos pagalbai gauti atitinka reikalavimus. Mokėjimo agentūrų sąskaitas ir mokėjimo išrašus tikrina nepriklausomos audito įstaigos (sertifikavimo įstaigos), kurios atsiskaito Komisijai kitų metų vasario mėnesį.

Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

3.9. Sąjungos aplinkos politikos paskirtis – prisidėti saugant ir gerinant aplinkos, žmonių sveikatos kokybę, taip pat racionaliai naudojant gamtinius išteklius, įskaitant tarptautiniu lygmeniu. Aplinkos finansinė priemonė (LIFE)⁽¹²⁾ yra didžiausias finansavimo instrumentas (jo išlaidos 2010 m. sudarė 205 milijonus eurų), apimantis ES indėlį į projektus valstybėse narėse, skirtus gamtai ir biologinei įvairovei išsaugoti, taip pat į projektus, susijusius su aplinkos politika, valdymu, informacinėmis technologijomis ir komunikacija.

3.10. Europos žuvininkystės fondas⁽¹³⁾ (EŽF) yra pagrindinis jūrų reikalų ir žuvininkystės politikos sritys instrumentas (jo išlaidos 2010 m. sudarė 395 milijonus eurų⁽¹⁴⁾). Bendros žuvininkystės politikos tikslai jos nustatytoje srityje yra tokie pat kaip ir bendros žemės ūkio politikos (žr. 3.2 dalį).

3.11. Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje ES prisideda, viena vertus, prie žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos apsaugos ir, kita vertus, vartotojų gerovės (2010 m. šios sritys išlaidos sudarė 478 milijonus eurų).

Avansai ir tarpiniai bei galutiniai mokėjimai

3.12. EŽŪGF išlaidas iš esmės sudaro (tarpinių ir (arba) galutinių mokėjimų forma) ES kompensuojamos subsidijos, kurias valstybės narės išmokėjo ūkininkams ir kitiems naudos gavėjams.

3.13. Visus 2010 m. EŽŪFKP priskirtus mokėjimus sudarė avansai ir tarpiniai mokėjimai. EŽF atveju buvo atlikti tik tarpiniai mokėjimai.

⁽¹¹⁾ Mokėjimo agentūrų skaičius: 2010 finansinių metų pradžioje jų buvo 82, o 2010 finansinių metų pabaigoje – 81 (Šaltinis: DG AGRI MVA, p. 32).

⁽¹²⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 614/2007 (OL L 149, 2007 6 9, p. 1).

⁽¹³⁾ Dabartiniu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu EŽF pakeitė Žuvininkystės orientavimo finansinę priemonę (ŽOFP). Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 (OL L 223, 2006 8 15, p. 1).

⁽¹⁴⁾ Į šią sumą įtrauktos ankstesnių programavimo laikotarpių išlaidos, visų pirma susijusios su ŽOFP.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

3.14. Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje išankstiniai mokėjimai nėra atliekami; valstybės narės gauna kompensacijas pagal jų deklaruotas išlaidas. Aplinkos srityje vieno LIFE projekto išankstinis finansavimas gali siekti iki 40 % ES įnašo, nelygu kaip nustatyta susitarime dėl dotacijos.

Ženklaus mokėjimų asignavimų sumažinimas – EŽŪFKP

3.15. EŽŪFKP srityje 2010 m. pabaigoje ⁽¹⁵⁾ mokėjimų asignavimai buvo sumažinti 1 160 milijonų eurų suma (maždaug 9 % pradinių mokėjimų asignavimų) visų pirma dėl to, kad sulėtėjo lėšų įsisavinimas valstybėse narėse dėl sunkumų užtikrinant nacionalinį bendrąjį finansavimą esant dabartinei ekonominei situacijai.

Audito apimtis ir metodas

3.16. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės audito konkrečiai reikėtų pažymėti šiuos aspektus:

- atliekant auditą buvo nagrinėjama 238 mokėjimų imtis, kurių sudarė 146 EŽŪGF mokėjimai, 80 EŽŪFKP mokėjimų ir 12 mokėjimų, susijusių su aplinka, jūrų reikalais ir žuvininkyste bei sveikata ir vartotojų apsauga. Visi šie mokėjimai buvo tarpiniai ir galutiniai mokėjimai,
- atliktas į EŽŪGF IAKS auditus įtrauktų sistemų, atrinktų naudojant reikšmingumo, rizikos ir atsitiktinės atrankos (MUS) kriterijų derinį, įvertinimas penkiose mokėjimo agentūrose trijose BIS taikančiose valstybėse narėse: Vokietijoje (Saksonijoje ir Žemutinėje Saksonijoje), Ispanijoje (Kastilijoje-La Manchoje ir Estremadūroje) ir Jungtinėje Karalystėje (Velse). Vienoje valstybėje narėje (Prancūzijoje) buvo vertinama kontrolės sistema, susijusi su priemone „cukraus pramonės restruktūrizavimas“. *Kaimo plėtros* srityje Audito Rūmai atsitiktiniu būdu atrinko ir testavo priežiūros ir kontrolės sistemas Vokietijoje (Meklenburge-Pomeranijoje), Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje), Rumunijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Italijoje (Toskanoje), Latvijoje ir Prancūzijoje. *Aplinkos* srityje Audito Rūmai testavo DG ENV vidaus kontrolės sistemą,
- trijose mokėjimo agentūrose (Graikijoje, Bulgarijoje ir Rumunijoje) buvo vykdomi tolesni veiksmai dėl trūkumų, susijusių su žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS) ir patikromis vietoje, apie kuriuos buvo pranešta 2008 ir 2009 metų DAS,

---

⁽¹⁵⁾ Lėšos buvo perskirstytos kitoms programoms atlikus visuotinį asignavimų perskirstymą.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

- be pirmiau minėtų mokėjimų ir sistemų auditų, Nyderlanduose ir Čekijos Respublikoje buvo atlikti auditai, kurie buvo vykdomi kartu su olandų ir čekų aukščiausiomis audito institucijomis. Nyderlanduose audito metu buvo nagrinėjama papildoma 55 mokėjimų imtis. Iš jų 53 mokėjimai buvo atlikti pagal EŽŪGF priemones, o du buvo susiję su kaimo plėtros išlaidomis. Taip pat buvo atliktas atitinkamų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas. Čekijos Respublikoje vykdyto audito metu buvo nagrinėjama 30 mokėjimų, susijusių su keturiomis kaimo plėtros programos priemonėmis, ir atliktas atitinkamų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas. Rezultatais, kurie buvo gauti išnagrinėjus šias papildomas imtis, buvo naudojamosi apskaičiuojant klaidų lygį⁽¹⁶⁾,

- kompleksinio paramos susiejimo atveju Audito Rūmai apsiribojo GAAB išipareigojimų (minimali dirvožemio danga, nepageidaujamos augalijos skverbimosi išvengimas), kurių įrodymus galima gauti ir išvadas padaryti audito vizito metu, testavimu. Buvo testuojami su EŽŪFKP mokėjimais susiję tam tikri teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai (gyvūnų identifikavimas ir registravimas). Be to, atlikdami sistemų auditus, Audito Rūmai nagrinėjo, kaip (nacionaliniu lygmeniu) buvo įdiegti GAAB standartai ir valstybių narių kontrolės sistemos. Aptikti neatitikties atvejai šiuo metu nėra įtraukiami apskaičiuojant klaidų lygį,

- Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūra apėmė DG AGRI, DG CLIMA, DG ENV, DG MARE ir DG SANCO metines veiklos ataskaitas,

- be to, siekdami įvertinti Komisijos finansinio patvirtinimo sprendimų pagrindą, Audito Rūmai išnagrinėjo 61 sertifikavimo įstaigų parengtą sertifikatą ir ataskaitas, susijusias su 56 mokėjimo agentūromis.

⁽¹⁶⁾ Apskaičiuodami klaidų įvertį, Audito Rūmai olandų ir čekų operacijų imčių rezultatus pakoregavo pagal jų lyginamąjį reikšmingumą, atsižvelgdami į Nyderlandams ir Čekijos Respublikai atitenkančią BŽŪP išlaidų dalį.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

3.17. **3.1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testus, buvo nustatyta, kad 37 % operacijų buvo paveiktos klaidų. Atlikus operacijų testus, Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis siekia 2,3 % ⁽¹⁷⁾. Audito Rūmai taip pat nustatė, kad Komisija valstybėms narėms yra atlikusi netvarkingų išankstinių mokėjimų (žr. 3.22 dalį) už 401 milijoną eurų (o tai sudaro 0,7 % visų finansinių metų mokėjimų) ⁽¹⁸⁾.

3.18. Audito Rūmų audito metu buvo patvirtinti ankstesnių metų rezultatai, kad klaidų mokėjimuose dažnis ir poveikis įvairiose politikos srityse yra nevienodai pasiskirstę. Audito Rūmai pažymi, kad kaimo plėtros išlaidos yra ypač pažėdžiamos klaidų, o tiesioginėse išmokose, kurioms taikomos IAKS kontrolės sistemos, reikšmingo klaidų lygio nustatyta nebuvo.

3.19. Iš 146 EŽŪGF į imtį įtrauktų operacijų 39 (27 %) buvo paveiktos klaidų. 29 (74 %) iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų. Iš 80 su kaimo plėtros išlaidomis susijusių į imtį įtrauktų operacijų 40 (50 %) buvo paveikta klaidų. 21 (52 %) iš šių operacijų buvo paveikta kiekybiškai įvertinamų klaidų. Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse iš 12 į imtį įtrauktų operacijų 8 (67 %) buvo paveiktos klaidų. 4 (50 %) iš šių operacijų buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų.

3.20. 2010 m. iš visų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, 54 (62 %) operacijos buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su tinkamumu finansuoti, o daugiausia – su tikslumu (97 % EŽŪGF ir 52 % EŽŪFKP atveju) visų pirma dėl deklaruojant nurodytos per didelės tinkamos finansuoti žemės.

3.21. Audito Rūmų nustatytų klaidų santrauka pateikta toliau (žr. 3.1 pavyzdį):

⁽¹⁷⁾ Audito Rūmai klaidų įvertį apskaičiuoja naudodamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis (žinomas kaip labiausiai tikėtinas klaidų lygis). Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 0,8 iki 3,8 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

⁽¹⁸⁾ Pagal dabartinį Audito Rūmų metodą šie išankstiniai mokėjimai nebuvo į imtį įtrauktos populiacijos dalis. Nors šie mokėjimai yra netvarkingi, jie neturi įtakos galutiniams naudos gavėjams išmokamų sumų teisingumui.

3.17. *Audito Rūmų išvada dėl žemės ūkio ir gamtinių išteklių patvirtina teigiamą tendenciją, kad pastarųjų metų labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra artimas 2 % reikšmingumo ribai. Komisija taip pat pažymi, kad labiausiai tikėtinas EŽŪGF išlaidų, kurios 2010 m. sudarė 77 % visų išlaidų pagal šį skyrių, klaidų lygis yra daug žemesnis už reikšmingumo ribą, o tiesioginių išmokų, kurioms taikoma IAKS, atveju – dar žemesnis.*

Be to, nuo ES biudžetui kylančios rizikos pakankamai apsisaugoma atitikties patvirtinimo procedūra.

401 mln. EUR, išmokėti kaip avansas, nėra netvarkingi mokėjimai galutiniams pagalbos gavėjams. Be to, vyksta šių sumų išieškojimo procedūros, jos bus baigtos iki 2011 m. pabaigos.

3.18. *Komisija sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad kai kuriose kaimo plėtros išlaidų srityse klaidų pasitaiko dažniau, bet mano, kad priežiūros ir kontrolės sistemos nuolat tobulėja. Komisija mano, kad dėl to klaidų lygis šioje srityje mažėja.*

3.19. *Komisija pažymi, kad dauguma kiekybiškai įvertinamų klaidų finansiniu požiūriu yra palyginti smulkios ir daugiausia susijusios su nedideliais skirtumais, iškilusiais Audito Rūmams permąstius žemės sklypus (žr. 3.20 dalį).*

3.1 pavyzdys

Su EŽŪGF susijusių tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdys

Vienos valstybės narės nacionalinėms institucijoms išmokėta 4,3 milijono eurų suma už 1 965 tonas intervencinio sviesto ⁽¹⁹⁾, kuris pagal ES pagalbos maistu nepasiturintiems asmenims programą buvo pristatytas kaip išmoka (natūriniai mainai) konkurso laimėtojams antroje valstybėje narėje ⁽²⁰⁾. Mainais už sviestą konkurso laimėtojai (operatoriai) pasiūlė tiekti nepasiturintiems asmenims įvairių rūšių sūrį ir kitus pieno produktus.

ES reglamentuojančiose taisyklėse ⁽²¹⁾ numatyta, kad operatoriui neleidžiama sviesto teikti į rinką toje valstybėje narėje, kurioje jis yra priimamas intervencijai; jis turi perduoti produktą antrajai valstybei narei. Šio reikalavimo tikslas – užkirsti kelią sviesto grąžinimui į tą valstybę narę, kurioje jis buvo supirktas intervencijai rinkos valdymo tikslais ⁽²²⁾. Sviestas iš intervencinių atsargų buvo pristatytas prie antrosios valstybės narės ⁽²³⁾ sienos, kur buvo įforminti ES kontrolės dokumentai. Tačiau didžioji sviesto dalis nebuvo iškrauta, o buvo iškart pargabenta atgal į pirminę valstybę narę, kur jis buvo pateiktas parduoti šalies rinkoje apeinant ES taisyklės ⁽²⁴⁾.

Su EŽŪGF susijusių tikslumo klaidų pavyzdys

Audito Rūmai nustatė, kad BIS išmokos maždaug 12 500 atskirų naudos gavėjų buvo išmokėtos remiantis pasenusia ŽSIS informacija, todėl iš viso buvo permokėta 11 milijonų eurų suma. Nacionalinės institucijos, prieštaraudamos ES teisės aktams, nusprendė šią sumą apmokėti iš nacionalinio biudžeto, o ne susigrąžinti iš ūkininkų permokėtas sumas, tokiu būdu suteikdamos nepatvirtintą nacionalinę paramą. Individualios išmokos ūkininkams yra nepagrįstai padidintos ir todėl yra netvarkingos.

3.1 pavyzdys

Su EŽŪGF susijusių tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdys

Komisija mano, kad šiuo atveju schemos tikslas, t. y. nemokamai suteikti maisto labiausiai nepasiturintiems asmenims, buvo visiškai pasiektas, šiems asmenims suteikto sūrio ir sviesto vertė viršijo finansinių įmokų į ES biudžetą dydį. Komisija taip pat mano, kad šis atvejis pirmiausia susijęs su konkrečios 2009 m. schemos taisyklės, pagal kurią kitam veiklos vykdytojui nebuvo draudžiama perduoti produktus, kaip šiuo atveju, pirmai valstybei narei, laikantis laisvo prekių judėjimo principo, veiksmingumu. Todėl, nors pagrindinis tos nuostatos principas nebuvo visiškai įvykdytas, Komisija nemato pagrindo atitinkamoms sumoms išieškoti.

Problema susijusi tik su 2009 m. programa, nes paskesnėse programose panašios taisyklės nebuvo nustatytos.

Tačiau Komisija apsvarstys galimybes padidinti natūrinių mainų, kurie yra svarbiausia pagalbos labiausiai nepasiturintiems asmenims sudedamoji dalis ir kuriuos dėl to ateiityje Komisija ketina toliau taikyti, susitarimų skaidrumą.

Su EŽŪGF susijusių tikslumo klaidų pavyzdys

Komisija žino apie šiuos ŽSIS trūkumus, ji juos nagrinėja pagal atitikties patvirtinimo procedūras. Tačiau reikėtų pažymėti, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 796/200473 straipsnio 4 dalį ūkininkui prievolė grąžinti išmokas netaikoma, jeigu išmoka buvo netinkamai skirta dėl kompetentingos arba kitos institucijos padarytos klaidos ir jeigu tokios klaidos ūkininkas pagrįstai galėjo neaptikti. Bet kuriuo atveju nacionalinių institucijų sprendimu šią sumą apmokėti iš nacionalinio biudžeto užtikrinama, kad iš ES biudžeto nebūtų dengiamos jokios neteisėtos išlaidos.

⁽¹⁹⁾ Ši suma yra dalis šiai valstybei narei išmokėtos bendros 21,6 milijono eurų sumos, sumokėtos už visą 9 894 tonų intervencinio sviesto kiekį.

⁽²⁰⁾ Konkurso dalyviai yra kviečiami pateikti savo pasiūlymus tiekti tam tikrą produktą mainais už sviestą, skiriamą iš intervencinių atsargų.

⁽²¹⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 1111/2009 5 straipsnio 2 dalis (OL L 306, 2009 11 20, p. 5).

⁽²²⁾ Reglamento (EB) Nr. 1111/2009 7 konstatuojamoji dalis.

⁽²³⁾ Visa iš ES biudžeto padengta suma už 9 894 tonų sviesto transportavimą sudarė 0,9 milijono eurų.

⁽²⁴⁾ Savo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 6/2009 dėl ES pagalbos maistu nepasiturintiems asmenims Audito Rūmai jau buvo nurodę, kad natūrinių mainų susitarimai naudojant intervencines atsargas yra netinkami, ne visuomet užtikrina skaidrumą, ne visada yra ekonomiškai naudingi ir kad jie nebeturėtų būti sudaromi.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su EŽŪFKP susijusių tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdžiai

Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas: EŽŪFKP projektas dėl dviračių tako įrengimo, kurio metu naudos gavėjas darbų dalį atlikti skyrė tiesiogiai. Kadangi nebuvo viešųjų pirkimų procedūros, su šia sutartimi susijusių mokėjimų dalis yra netvarkinga.

Specialiųjų tinkamumo finansuoti kriterijų nesilaikymas: buvo atliktas mokėjimas pagal kaimo plėtros priemonę „miškų ekonominės vertės didinimas“. Projekto tikslas buvo miško medžių tankumo retinimas siekiant pagerinti medienos kokybę, o kartu ir jos vertę. Du tinkamumo finansuoti kriterijai, kurių naudos gavėjas turėjo laikytis, buvo šie: 1. medžių tankumas prieš juos praretinant turėtų būti bent 800 kamienų viename hektare; 2. darbai turėtų būti vykdomi spalio–sausio mėn., kad būtų sumažintas pavojus augalų sveikatai. Šių dviejų tinkamumo finansuoti kriterijų nebuvo laikomasi: medžių tankumas prieš juos išretinant buvo 600, o darbai buvo vykdomi kovo–gegužės mėn. Todėl šis mokėjimas yra netvarkingas.

Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse nustatytų klaidų pavyzdys

DG ENV neteisingai išskaičiavo tinkamas finansuoti LIFE III projekto personalo sąnaudas. Jos buvo iš dalies kompensuotos neteisingai tinkamais pripažįstant atlyginimus, kurie buvo išmokėti ne projekto laikotarpiu. Be to, deklaruotų išlaidų patvirtinamieji dokumentai buvo neišsamūs.

Su EŽŪGF susijusių tinkamumo finansuoti klaidų pavyzdžiai

Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas:

Komisija šį atvejį nagrinės per atitikties patvirtinimo procedūrą.

Specialiųjų tinkamumo finansuoti kriterijų nesilaikymas:

Komisija pažymi, kad tinkamumo finansuoti sąlygą, susijusią su darbų vykdymo laikotarpiu, regiono valdžios institucijos greičiausiai nustatė tinkamai neįvertinusios jos pagrįstumo ir poveikio. Ji rekomenduoja valstybėms narėms įdiegti skaidrias procedūras, pagal kurias nustatant specialiąsias tinkamumo finansuoti sąlygas, kurios papildo nacionalines taisykles, dalyvautų visi regiono lygmens suinteresuotieji subjektai.

3.22. 2007–2009 m. Taryba, daugiausia reaguodama į „naujus iššūkius“ (pvz., sprendama klimato kaitos, biologinės įvairovės apsaugos ir kitas problemas), priėmė keletą sprendimų padidinti kaimo plėtros biudžetą 5,43 milijardo eurų. 3 milijardus eurų šios sumos sudarė lėšos, kurios buvo perkeltos iš tiesioginės pagalbos priemonių į kaimo plėtros priemones („moduliacija“). Todėl valstybės narės pakoregavo savo kaimo plėtros programas jas išplėsdamos, o 2010 m. Komisija išmokėjo šioms papildomoms programoms skirtus 401 milijono eurų avansus. Tačiau teisės aktuose tokie papildomi avansai nėra numatyti (išankstinį finansavimą leidžiama vykdyti tik tais atvejais, kai kaimo plėtros programos yra tvirtinamos programavimo laikotarpio pradžioje, t. y. 2007–2008 m., o ne tada, kai jos yra tikslinamos). Be to, teisės aktais išankstinis moduliavimo lėšų finansavimas yra aiškiai uždraustas. Todėl nebuvo teisinio pagrindo išmokėti šią 401 milijoną eurų siekiančią sumą.

3.22. Komisija sutinka su Audito Rūmų pastaba, bet pažymi, kad 401 mln. EUR avansai nėra netvarkingi mokėjimai galutiniams pagalbos gavėjams. Vykdomos šių sumų išieškojimo procedūros, jos bus baigtos iki 2011 m. pabaigos.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis

Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

3.23. **3.2 priede** pateikta integruotos administravimo ir kontrolės sistemos (IAKS) – pagrindinės EŽŪGF ir EŽŪFKP operacijų ⁽²⁵⁾ tvarkingumą užtikrinančios kontrolės sistemos – analizės rezultatų santrauka.

3.24. Audito Rūmai, 2010 m. atlikę šešių mokėjimo agentūrų auditą, nustatė, kad keturių agentūrų atveju IAKS sistemos buvo veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, o likusių dviejų agentūrų atveju jos buvo iš dalies veiksmingos. Be to, Audito Rūmai trijose mokėjimo agentūrose atliko tolesnius auditus ir nustatė, kad vis dar yra su ŽSIS ir patikrų vietoje kokybe susijusių trūkumų.

3.25. Išauditavę devynias kaimo plėtros priežiūros ir kontrolės sistemas, Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, dvi iš įdiegtų kontrolės sistemų buvo neveiksmingos, šešios – iš dalies veiksmingos ir viena veiksminga.

3.26. Kiekvienoje valstybėje narėje IAKS sudaro valdų ir paraiškų duomenų bazę, žemės ūkio paskirties sklypų nustatymo ir gyvulių registravimo sistemos, o BIS įgyvendinančiose valstybėse narėse – dar ir teisių į išmokas registras. Sistemą sudaro keletas reikalavimų atitikties kontrolės priemonių: mokėjimo agentūrų atliekama visų paraiškų administracinė patikra, kryžminės patikros su duomenų bazėmis, kad būtų išvengta atvejų, kai paraiška dėl to paties žemės ploto ar gyvulių teikiama du kartus, – ir mažiausiai 5 % ūkių patikrų vietoje.

3.24. Dėl šešių mokėjimo agentūrų, kurių auditą Audito Rūmai atliko 2010 m. – iš Audito Rūmų nustatytų faktų matyti, kad, palyginti su praėjusiais metais, kai Audito Rūmai nustatė, kad tik 1 iš 8 IAKS, kurių auditas buvo atliktas, veikia veiksmingai, padėtis labai pagerėjo. Be to, visi Audito Rūmų dviejose IAKS nustatyti trūkumai yra nereikšmingi ir iš dalies nekelia rizikos ES biudžetui. Bet kuriuo atveju iš sertifikavimo įstaigų patvirtintų šių mokėjimų agentūrų kontrolės statistinių duomenų matyti, kad galimas finansinis trūkumų poveikis mokėjimo agentūros lygmeniu nėra reikšmingas.

Dėl Audito Rūmų atliktų trijų tolesnių auditų – suinteresuotosios valstybės narės (Bulgarija, Rumunija ir Graikija) įvykdė arba netrukus įvykdys veiksmų planus, skirtus savo IAKS trūkumams pašalinti. Todėl padėtis šiose valstybėse narėse labai pagerėjo.

Dėl bendro IAKS vertinimo taip pat žr. atsakymą į 3.29 dalies pastabas.

3.25. Komisija sutinka su Audito Rūmų pastabomis dėl dviejų priežiūros ir kontrolės sistemų, kurios buvo įvertintos kaip neveiksmingos. Dėl kitų valstybių narių – iš Komisijos audito duomenų matyti, kad jos įdiegė veiksmingas arba iš dalies veiksmingas sistemas, išskyrus 2 prioritetinės krypties priemones Bulgarijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje (žr. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generolinio direktorato 2010 m. metinę veiklos ataskaitą).

⁽²⁵⁾ Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1122/2009 (OL L 316, 2009 12 2, p. 65).

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.27. IAKS apima pagrindines pagal EŽŪGF finansuojamas schemas, konkrečiai: BIS, BIPS ir visas su plotu susijusias susietosios pagalbos schemas bei priemonių už gyvulius schemas. EŽŪFKP atveju, ypač agrarinės aplinkosaugos ir mažiau palankių ūkininkauti vietovių srityse, kai kurių pagrindinių elementų, kaip antai tinkamo finansuoti ploto ir gyvulių skaičiaus, patikros atliekamos naudojant IAKS, o kiti reikalavimai tikrinami specialiai numatytais kontrolės priemonėmis (26).

3.28. Audito Rūmų IAKS auditas apėmė atitinkamų teisės aktų nuostatų laikymąsi ir sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimą. Konkrečiai Audito Rūmai nagrinėjo šiuos elementus:

- I) administracines procedūras ir kontrolės priemones, užtikrinančias teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę;
- II) kontrolės sistemas, pagrįstas patikromis vietoje;
- III) sistemas, užtikrinančias kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę.

Kompleksinio paramos susiejimo reikalavimų nesilaikymas daro poveikį visai ES tiesioginės pagalbos sumai, nes pagalbos gavėjai yra teisiškai įpareigoti šių reikalavimų laikytis (žr. 3.6 dalį).

3.29. Per pastaruosius kelerius metus atlikti Audito Rūmų metiniai IAKS sistemų auditai atskleidė, kad IAKS veiksmingumą neigiamai veikia duomenų bazėse esantys netikslūs duomenys, nepakankamos kryžminės patikros arba netinkamos ar nepakankamos tolesnės priemonės šalinant nustatytas anomalijas. Šių trūkumų Audito Rūmai aptiko kai kuriose mokėjimo agentūrose. Keliose Audito Rūmų audituotose mokėjimo agentūrose buvo nustatyta, kad dvi pagrindinės kontrolės priemonės – pagal ŽSIS deklaruotų sklypų kryžminės patikros ir šių sklypų patikros vietoje – buvo veikiamos trūkumų.

3.28.

III. Komisija primena, kad tai, ar ūkininkai laikosi kompleksinio paramos susiejimo kriterijų, nėra tinkamumo finansuoti kriterijus, todėl šių kriterijų kontrolė neturi ryšio su atitinkamų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Šių kriterijų nesilaikantys ūkininkai turi teisę gauti išmokas, bet jiems taikomos sankcijos pagal nustatytos neatitikties dydį, mastą, trukmę ir pasikartojamumą, taip pat už atitinkamų pagalbos gavėjų aplaidumą arba tyčią.

3.29. Komisija mano, kad apskritai IAKS yra veiksminga klaidų ir neteisėtų išlaidų rizikos ribojimo kontrolės sistema.

Bendrą IAKS veiksmingumą ir nuolatinį tobulinimą patvirtina atitikties auditų, kuriuos Komisija per pastaruosius metus atliko visose valstybėse narėse, rezultatai, pagal kontrolės statistinius duomenis, kuriuos ji gauna iš valstybių narių ir kurie yra sertifikavimo įstaigų patikrinti ir patvirtinti, nustatytas žemas klaidų lygis, taip pat pačių Audito Rūmų 2010 m. patikinimo pareiškimuose nustatyti faktai, iš kurių matyti, kad tiesioginių išmokų klaidų lygis yra 1 %.

Likusieji trūkumai dažnai yra nereikšmingesni, dėl jų IAKS nepraranda veiksmingumo, bet, greičiau, yra tobulintinos. Visi šie trūkumai šalinami taikant atitikties patvirtinimo procedūras, kurias taikant užtikrinama, kad nuo ES biudžetui kylančios rizikos būtų tinkamai apsaugota.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.24 dalies pastabas.

(26) 2006 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1975/2006, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisykles, susijusias su paramos kaimo plėtrai priemonėmis (OL L 368, 2006 12 23, p. 74).

I) Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę

3.30. Mokėjimo agentūros privalo vykdyti administracines patikras siekdamas nustatyti, ar paraiškos atitiko schemos reikalavimus⁽²⁷⁾. Kur tai yra įmanoma ir tikslinga, administracinės patikros turi apimti kryžmines patikras, be kita ko, sutikrinant duomenis su IAKS duomenų bazių duomenimis. Audito Rūmai tikrino, ar duomenų bazės yra išsamios ir patikimos, ar atliekant patikras buvo nustatomos anomalijos ir ar buvo imamasi veiksmų klaidoms ištaisyti. Pagrindiniai aptikti sistemų trūkumai pateikti toliau.

EŽŪGF

3.31. Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS) – tai duomenų bazė, kurioje yra registruojamas visas valstybės narės žemės ūkio paskirties plotas (referenciniai sklypai), ir gali būti įtraukiamos ortofotografinės nuotraukos⁽²⁸⁾. Trijose valstybėse narėse (Graikijoje, Rumunijoje ir Ispanijoje) Audito Rūmai nustatė atvejų, kai „daugiamečių ganyklų“⁽²⁹⁾ referenciniai sklypai buvo įtraukti į ŽSIS kaip 100 % atitinkantys tinkamumo finansuoti reikalavimus, nepaisant to, kad jie buvo iš dalies apsodinti tankiu mišku ar kitais netinkamais finansuoti elementais, todėl buvo tik iš dalies tinkami finansuoti (žr. 3.2 pavyzdį).

3.2 pavyzdys

Ispanijoje (Kastilijoje-La Mančioje ir Estremadūroje) Audito Rūmai aptiko atvejų, kai daugiamečių ganyklų referenciniai sklypai į ŽSIS buvo įtraukti kaip visiškai atitinkantys tinkamumo finansuoti reikalavimus, nors jie tik iš dalies buvo apsodinti žole, o likęs plotas buvo padengtas netinkamais finansuoti elementais, pavyzdžiui, uolienomis, krūmais, tankiu mišku ir t. t. Graikijoje buvo nustatyta atvejų, kai ištisi miškai buvo traktuojami kaip daugiametės ganyklos ir todėl buvo laikomi atitinkančiais reikalavimus BIS išmokoms gauti. Todėl ŽSIS registruotas tinkamas finansuoti plotas, naudojamas administracinėms patikroms atlikti, dažnai būdavo padidintas. Tai turėjo neigiamos įtakos tokių kryžminių patikrų kokybei.

3.31. Tais atvejais, kai per auditą buvo nustatyta, kad už žemę tiesioginė pagalba skirta nesilaikant teisinių nuostatų, pradėtos atitikties patvirtinimo procedūros.

3.2 pavyzdys

Komisija žino apie padėtį Graikijoje, ji paprašė Graikijos valdžios institucijų išspręsti problemas. Dėl padėties Ispanijoje – Komisija kitose autonominėse srityse nustatė panašių problemų į nurodytąsias Audito Rūmų.

Tačiau abiejose valstybėse narėse nustatytos problemos ne visais atvejais sistemaiškai lemia netvarkingus mokėjimus, o kai taip nutinka, Komisija sprendžia problemą taikydama atitikties patvirtinimo procedūras.

⁽²⁷⁾ Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 11 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 796/2004 24 straipsnis.

⁽²⁸⁾ Reglamento (EB) Nr. 73/2009 17 straipsnyje numatyta, kad žemės ūkio paskirties sklypų sistema sukurama remiantis žemėlapiiais, žemės registro dokumentais ar kita kartografinė medžiaga. Taikomi kompiuterinės geografinės informacinės sistemos metodai, įskaitant pirmiausia aerofotografijų ar erdvinių fotografijų ortovaizdavimą, laikantis vienodo standarto, garantuojančio tikslumą, kuris būtų bent jau lygiavertis 1:10 000 mastelio kartografijai.

⁽²⁹⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 1120/2009 2 straipsnyje (OL L 316, 2009 12 2, p. 1) numatyta, kad daugiametė ganykla – tai žemė, kurioje natūraliai auga arba yra specialiai auginama žolė ar kitokie žoliniai pašarai. Tai reiškia, kad žole ir (arba) žoline augmenija neapsodinti plotai, kaip antai miškai, uolienos, tvenkiniai, takai, nėra daugiamečių ganyklų ploto dalis, todėl jie neturi būti įtraukiami į tinkamą finansuoti plotą, kaip tai yra apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 73/2009 34 straipsnio 2 dalyje ir 2 straipsnio h punkte.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.32. Penkiose valstybėse narėse (Bulgarijoje, Nyderlanduose⁽³⁰⁾, Graikijoje, Rumunijoje ir Ispanijoje) Audito Rūmai nustatė ŽSIS atnaujinimo trūkumą.

3.33. Audito Rūmai nustatė, kad su IAKS nesusijusi Prancūzijoje vykdomos priemonės „cukraus pramonės restruktūrizavimas“ kontrolės sistema buvo tik iš dalies veiksminga (žr. 3.3 pavyzdį).

3.3 pavyzdys

Pagal ES restruktūrizavimo planą 2008–2009 m. cukraus gamintojai, atsisakę visų arba dalies jiems skirtų kvotų, gauna pagalbą už atsisakytos cukraus kvotos toną, kuri siekia nuo 218,75 euro (paprasto atsisakymo atveju) iki 625 eurų (visiško gamybos įrenginių išmontavimo atveju). Gamintojas privalo priskirti atsisakytas kvotas gamybos įrenginiams, neviršydamas didžiausių šių įrenginių pajėgumų. 10 % pagalbos lėšų turi būti išmokėta cukrinių runkelių augintojams, kurie tokiu būdu praranda savo turimas cukrinių runkelių tiekimo cukraus gamintojams teises.

Prancūzijoje cukraus gamintojui buvo suteikta pagalba už gamybos įrenginių išmontavimą, kuri buvo lygiavertė 93 500 atsisakytų kvotų tonoms. Tačiau, prieš pateikdamas paraišką pagalbai gauti, naudos gavėjas buvo pateikęs prašymą padidinti šių įrenginių gamybos pajėgumus nuo 72 000 tonų iki 93 500 tonų. Jo prašymas buvo patvirtintas. Tačiau faktinė gamyklos produkcija niekada nebuvo viršijusi 60 000 tonų. Pajėgumai buvo dirbtinai padidinti siekiant gauti didesnę 625 eurų už toną pagalbą už ne mažesnę nei 21 500 tonų cukraus kiekį. Be to, 10 % šios pagalbos lėšų buvo išmokėta augintojams, kurie taip niekada ir nebuvo pristatę cukrinių runkelių į išmontuotą gamyklą.

3.32. Dėl Nyderlandų – žr. Komisijos atsakymą į 3.21 dalies pastabas (su EŽŪGF susijusių tikslumo klaidų pavyzdys). Graikijoje iki 2008 m. buvo užbaigta nauja, moderni ŽSIS. Rumunijoje taisomųjų veiksmų planas patvirtintas 2009 m., užbaigtas 2011 m. pradžioje. Bulgarijoje taisomųjų veiksmų planas patvirtintas 2009 m., jis bus užbaigtas iki 2011 m. pabaigos. Ispanija turi modernizavimo planą, bet jos paprašyta 2011 m. šioje srityje dėti daugiau pastangų.

3.3 pavyzdys

Pagal ES taisykles numatyta, kad sprendimą dėl kiekvieno restruktūrizavimo pagalbos paraiškos tinkamumo finansuoti priima valstybių narių kompetentingos institucijos. Audito Rūmų nurodytu gamintojo restruktūrizavimo plano atveju buvo sutarta, kad bus atsisakyta tam tikro cukraus gamybos kiekio, tai bus įvykdyta visiškai išmontuojant vieną gamyklą ir dar trijose gamylose atsisakant gamybos kvotos.

Pagal ES taisykles taip pat numatyta, kad pareiškėjų pateiktuose restruktūrizavimo planuose turi būti nurodyta kiekvieno suinteresuotojo fabriko kvota, kurios atsisakoma, ji „turi būti mažesnė už visiškai ar iš dalies išmontuotinių gamybos įrenginių gamybos pajėgumą arba jam lygi“. Pagal tas taisykles nenustatyta, kaip gamybos pajėgumai valstybėse narėse turi būti nustatomi, todėl valstybės narės iš esmės gali laisvai pasirinkti priimtinausią metodą. Prancūzijos valdžios institucijos patvirtino, kad taikyta metodika buvo siekiama nustatyti fabriko gamybos pajėgumus, o ne faktinę gamybos apimtį tam tikru laiko momentu. Tačiau Komisija nagrinėja šį atvejį pagal vykdomą atitikties patvirtinimo procedūrą, siekdama nustatyti, ar ES taisyklių visapusiškai laikytasi.

EŽŪFKP

3.34. Administracinės patikros apima pareiškėjo pateiktų deklaracijų teisingumą ir tinkamumo finansuoti kriterijų laikymąsi skiriant ir išmokant pagalbą⁽³¹⁾. Taikant šias kontrolės priemones, atliekamos kryžminės patikros su administracijai prieinamais duomenimis, pvz., IAKS duomenų bazėse.

⁽³⁰⁾ Šio ŽSIS neatnaujinimo poveikis Nyderlanduose buvo labai neįdomus. 2010 paraiškų teikimo metais Nyderlandų institucijos ėmėsi tinkamų taisomųjų veiksmų.

⁽³¹⁾ 2007–2013 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros priemonėms taikomi išsamūs administracinių patikrų reikalavimai nustatyti Reglamente (EB) Nr. 1975/2006.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.35. Vienos iš pagrindinių administracinių patikrų, kuriomis tikrinamos priemonės⁽³²⁾, skirtos padidinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą, pavyzdžiui, modernizuojant ūkius bei gerinant ir vystant kaimo infrastruktūrą, tikslas – įvertinti deklaruotų sąnaudų pagrįstumą. Todėl reikalaujama, kad valstybės narės įdiegtų tinkamas naudos gavėjų deklaruotų sumų vertinimo sistemas. Audito Rūmai nustatė, kad šio teisės aktuose nustatyto reikalavimo veiksmingai neįgyvendino keturios iš septynių šiuo aspektu audituotų nacionalinių institucijų.

3.36. Kai kurių EŽŪFKP projektų atveju administracinės patikros apima veiklos vykdymo atitikties taikomoms nacionalinėms ir ES taisyklėms, įskaitant viešuosius pirkimus, tikrinimą. Audito Rūmai nustatė, kad Portugalijoje su užtvankos statymu susijusios sąnaudos buvo išskirstytos į kelias sutartis, kurios tokiu būdu galėjo būti sudarytos tiesiogiai, o ne konkurso tvarka. Administracinių patikrų metu tai nebuvo aptikta.

II) Patikromis vietoje pagrįstos kontrolės sistemos

3.37. Valstybės narės kiekvienais metais privalo atlikti patikras vietoje, apimdamos daugumos pagalbos schemų atveju, ne mažiau kaip 5 % visų naudos gavėjų⁽³³⁾. Audito Rūmų audito metu dėmesys buvo sutelktas į rizikos analizės procedūrų, susijusių su naudos gavėjų atranka šioms patikroms, adekvatumą, patikrų kokybę ir padarytų pataisymų adekvatumą.

3.38. Pakartotinai atlikdami mokėjimo agentūrų atliktas patikras vietoje, Audito Rūmai dažnai nustatydavo, kad kontrolės priemonės nebuvo tinkamai vykdomos (žr. 3.4 pavyzdį).

3.4 pavyzdys

Bulgarijoje, Graikijoje, Rumunijoje, Čekijos Respublikoje ir Nyderlanduose Audito Rūmai pakartotinai atliko nacionalinių inspektorių atliktus sklypų matavimus. Nustatyta, kad tinkami finansuoti plotai, apie kuriuos duomenis pateikė nacionaliniai inspektoriai, buvo neteisingai apskaičiuoti 13 iš 43 sklypų Bulgarijoje atveju, 6 iš 32 sklypų Graikijoje atvejais, 12 iš 29 sklypų Rumunijoje atveju, 35 iš 67 sklypų Čekijos Respublikoje atvejais ir 16 iš 174 sklypų Nyderlanduose atveju. Tačiau nagrinėtais atvejais finansinis poveikis buvo nežymus.

3.39. EŽŪFKP atveju Audito Rūmai nustatė patikrų vietoje planavimo ir rezultatų analizės trūkumų. Pavyzdžiui, Portugalijoje beveik visos patikros (97,5 %) buvo atliktos labai vėluojant, pvz., praėjus metams ar net dvejiems po tų metų, dėl kurių buvo pateikta paraiška išmokai gauti. Dėl to tampa dar sunkiau aptikti neatitikties reikalavimams atvejus.

⁽³²⁾ Jos yra nurodytos Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 II antraštinėje dalyje.

⁽³³⁾ Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 12 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 1122/2009 30 straipsnis.

3.35. Komisija sutinka su nuomone, kad administracinės sąnaudų pagrįstumo patikros yra ypač svarbios užtikrinant visos kontrolės sistemos veiksmingumą. Šios ypač svarbios patikros yra sistemiskai nagrinėjamos per Komisijos audito vizitus. Padaryta bendra vertinimo išvada, kad išskyrus du atvejus, valstybėse narėse, kuriose Komisija vykdė auditą, yra įdiegtos veiksmingos arba iš dalies veiksmingos sistemos.

3.36. Komisija šį atvejį nagrinės pagal atitikties patvirtinimo procedūrą.

3.4 pavyzdys

Graikijoje problema susijusi tik su ganyklų plotu, šis klausimas nagrinėjamas pagal atitikties patvirtinimo procedūrą.

3.39. Komisija per auditą Portugalijoje nustatė tuos pačius trūkumus. Tačiau Portugalijos valdžios institucijos Komisijai pateikė informaciją, iš kurios matyti, kad 2010 paraiškų pateikimo metais padėtis labai pagerėjo ir kad didžioji patikrų dalis buvo baigta iki 2010 m. gruodžio mėn.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

III) Sistema, užtikrinanti kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę

3.40. Kompleksinio paramos susiejimo reikalavimus sudaro teisės aktuose nustatyti valdymo reikalavimai (TANVR) ir GAAB standartai (žr. 3.5 dalį). Jei TANVR yra nustatyti įvairiose ES direktyvose ir reglamentuose, tai GAAB standartai turi būti nustatyti nacionaliniu lygmeniu. Kompleksinio paramos susiejimo atveju mokėjimo agentūros privalo patikrinti bent 1 % paraiškų tiesioginėms išmokoms gauti.

3.41. Patikrų vietoje metu Audito Rūmai, remdamiesi ribotu auditu (žr. 3.16 dalies penktą įtrauką), nustatė kompleksinio paramos susiejimo pažeidimų maždaug 12 % mokėjimų, kuriems taikomos kompleksinio paramos susiejimo prievolės. Pastebėti neatitikties atvejai buvo susiję tiek su TANVR (gyvūnų identifikavimu bei registravimu), tiek su GAAB (nepageidaujamos augalijos skverbimusi).

Sistemos, susijusios su išieškojimais ir finansiniais pataisymais

Išieškojimų atvejai

3.42. Audito Rūmai paskelbė specialiąją ataskaitą dėl išieškojimų BŽŪP srityje audito ⁽³⁴⁾, kurioje buvo nustatyta, kad dabar sistemos veiksmingiau apsaugo ES finansinius interesus ir kad išieškojimų, susijusių su 2006 ir vėlesniais metais, lygis išaugo. Tačiau sistemos turi būti toliau gerinamos patikslinant taisykles ir tokiu būdu sumažinant galimybes interpretuoti ir taikyti nevienodą praktiką valstybėse narėse.

Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūra

3.43. Didžiosios žemės ūkio išlaidų dalies valdymą dalijasi valstybės narės ir Komisija. Pagalbos lėšas moka valstybės narės, kurios vėliau gauna kompensaciją iš Komisijos ⁽³⁵⁾. Išlaidoms galutinai pripažinti taikoma dviejų etapų procedūra, vadinama sąskaitų patvirtinimo procedūra. Šiuos du etapus sudaro metinis finansinis sprendimas ir daugiamečiai sprendimai dėl atitikties, kuriuos priima Komisija.

3.44. Ankstesnėse metinėse ataskaitose ir specialiojoje ataskaitoje ⁽³⁶⁾ dėl sąskaitų patvirtinimo procedūros audito Audito Rūmai kritikavo tai, kad finansinių pataisymų našta tenka valstybėms narėms, o ne galutiniams naudos gavėjams ir kad su atitiktimi susiję pataisymai iš esmės yra pagrįsti nustatyto dydžio pataisymais, kurie nėra tiesiogiai susiję su faktine neteisėtų išmokų suma. Atitikties patvirtinimo sistema 2010 m. liko nepakitusi.

3.41. *Audito Rūmų nustatytus faktus patvirtina Komisijos iš valstybių narių gauti kontrolės statistiniai duomenys. Iš šių statistinių duomenų matyti, kad yra taikomos sankcijos.*

3.42. *Komisija pritaria Audito Rūmų vertinimui, kad išieškojimų BŽŪP srityje valdymas ir auditas per pastaruosius metus patobulėjo. Dėl specialiojoje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų toliau gerinti sistemą, Komisija, teikdama pasiūlymus dėl įstatymo galių turinčių BŽŪP teisės aktų artėjant 2020 m., apsvaistys galimybes ją pakeisti ir prireikus sugriežinti, suderinti arba paaiškinti tam tikras taisykles.*

3.44. *Tai, ką Audito Rūmai kritikuoja atitikties patvirtinimo sistemoje, yra šios sistemos ypatumas. Atitikties patvirtinimo paskirtis – neleisti ES lėšomis padengti išlaidų, kurios padarytos nesilaikant ES taisyklių. Tačiau tai nėra mechanizmas, kuriuo būtų išieškomos neteisėtos išmokos pagalbos gavėjams – pagal pasidalijamojo valdymo principą už išieškojimą išimtinai atsakingos valstybės narės.*

⁽³⁴⁾ Specialioji ataskaita Nr. 8/2011.

⁽³⁵⁾ Kas mėnesį EŽŪGF atveju ir kas ketvirtį EŽŪFKP atveju.

⁽³⁶⁾ Specialioji ataskaita Nr. 7/2010.

Tais atvejais, kai atliekant atitikties patvirtinimą gali būti nustatyta neteisėtų išmokų pagalbos gavėjams, valstybių narių reikalaujama imtis priemonių joms išieškoti iš tų pagalbos gavėjų. Tačiau net ir tais atvejais, kai nieko išieškoti iš pagalbos gavėjų nereikia, nes finansinės korekcijos susijusios tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumais, bet ne su neteisėtomis išmokomis, tos korekcijos yra svarbi priemonė valstybių narių sistemoms tobulinti ir taip užkirsti kelią netvarkingiems mokėjimams pagalbos gavėjams arba juos nustatyti ir išmokas išieškoti.

Teisingumo Teismas pritarė, kad vienodo dydžio normų taikymas atitinka atitikties darbui taikomas teisės normas, tam tikromis aplinkybėmis savo 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje (83 dalyje) tam pritarė ir Europos Parlamentas.

Pagaliau Komisija valstybėms narėms nurodė, kad jei jų sertifikavimo įstaigos pakartotinai visapusiškai patikrins reprezentatyvią operacijų imtį, kurią mokėjimo agentūra tikrino per patikras vietoje, ir tuo remdamosi patvirtins valstybės narės kontrolės statistinių duomenų patikimumą, tada Komisija pripažins, kad nustatytas klaidų lygis rodo didžiausią galimą riziką ir kad jokios atitinkamų metų finansinės korekcijos to lygio neviršys.

Mokėjimo agentūrų patikrų rezultatų patvirtinimas

3.45. Prašoma, kad sertifikavimo įstaigos pateiktų savo nuomonę dėl mokėjimo agentūrų atliktų patikrų vietoje kokybės bei patvirtintų patikrų rezultatų suvestinę. Savo metinėse veiklos ataskaitose Komisija naudoja patikrų rezultatus likutiniam klaidų žemės ūkio išlaidose lygiui įvertinti.

3.46. Komisijos gairėse sertifikavimo įstaigoms suteikta galimybė rinktis, lydėti ar pakartotinai atlikti patikras vietoje. Didžioji sertifikavimo įstaigų dauguma pasirenka patvirtinti patikrų kokybę ne pakartotinai jas atlikdami, bet lydėdami nacionalinius inspektorius. Audito Rūmai, remdamiesi savo patirtimi, mano, kad patikrų kokybė pagerėtų, jei būtų sistemingai reikalaujama, kad sertifikavimo įstaigos pakartotinai atliktų ankstesnes patikras.

3.46. Nors Komisija sutinka, kad laiku pakartotinai atliktos ankstesnės patikros užtikrina tikslesnę patikrų vietoje kokybės įvertinimą, kontrolės aplinką taip pat galima vertinti, kai inspektorius lydi sertifikavimo įstaigos atstovai. Tam tikrais atvejais patikras pakartotinai laiku atlikti net gali būti neįmanoma. Šie apribojimai būdingi daugeliui ex post kontrolės, kurią vykdo išorės auditoriai, atvejų. Tokiais atvejais inspektorių lydėjimas yra gera alternatyva. Tai suteikia ir papildomą naudą, nes ūkininkui tenka mažesnė administracinė našta, kadangi išvengiama papildomos kontrolės.

Iš sertifikavimo įstaigų 2010 finansinių metų ataskaitų analizės matyti, kad sertifikavimo įstaigos iš viso patikrino beveik 3 000 patikrų. 24 % sertifikavimo įstaigų tikrintų atvejų patikros buvo atliktos pakartotinai, 45 % atvejų – inspektorai buvo lydimi, o 12 % atvejų – taikyti abu metodai. Dar 19 % atvejų sertifikavimo įstaigos šių dviejų metodų tiksliai neatskyrė.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

3.47. Nors Audito Rūmams patiems pakartotinai atlikus Bulgarijoje, Rumunijoje, Graikijoje ir Nyderlanduose vykdytas EŽŪGF ploto patikras⁽³⁷⁾, buvo aptikta nacionalinių patikrų kokybės trūkumų, atitinkamos sertifikavimo įstaigos pranešė, kad patikrų kokybė yra gera⁽³⁸⁾ ar bent jau tinkama⁽³⁹⁾.

3.48. Be to, pagal ES teisės aktus reikalaujama, kad sertifikavimo įstaigos veiktų nepriklausomai nuo mokėjimo agentūrų, kad būtų išvengta bet kokio galimo interesų konflikto. Tuo tarpu, kai daugelyje valstybių narių sertifikavimo įstaigos funkcija yra priskirta nacionalinei audito tarnybai, privačiai audito bendrovei arba finansų ministerijos vidaus audito departamentui, Nyderlandai šią funkciją priskyrė žemės ūkio ministerijos vidaus audito departamentui, kuris, Audito Rūmų nuomone, nėra nepriklausomas nuo BŽŪP igyvendinančių valdžios institucijų.

Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

3.49. Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, taip pat sveikatos ir vartotojų apsaugos sritis Komisija valdo naudodama specialias kontrolės sistemas. Audito metu buvo nagrinėjama DG ENV vidaus kontrolės sistema.

DG ENV vidaus kontrolės sistema

3.50. Buvo atlikti trisdešimties atsitiktiniu būdu atrinkti, pagal LIFE+ programą finansuoti mokėjimų testai. Audito metu buvo atskleista, kad pagrindinės kontrolės priemonės nebuvo tinkamai pagrįstos dokumentais ir dėl to yra rizika, kad tokios kontrolės priemonės nėra taikomos. Be to, tam tikrais atvejais nebuvo tinkamai dokumentuotos deklaruotų sąnaudų patikros.

3.51. Trys iš 30 testuotų mokėjimų buvo susiję su EBPO skirtomis dotacijomis. Aplinkos generalinis direktoratas nepatvirtino patirtų sąnaudų patvirtinamųjų dokumentų ir jas laikė tinkamomis finansuoti remdamasis vien tik galutinėje ataskaitoje pateiktu jų aprašymu. Tačiau galutinėje ataskaitoje nebuvo pateikta pakankamai informacijos, kad galima būtų nustatyti, ar sąnaudos iš tikrųjų buvo patirtos ir buvo tinkamos finansuoti.

⁽³⁷⁾ Žr. 3.4 pavyzdį.

⁽³⁸⁾ Graikijoje ir Nyderlanduose.

⁽³⁹⁾ Bulgarijoje ir Rumunijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.47. Bulgarijos, Rumunijos ir Nyderlandų atveju per mokėjimo agentūrų atliktas patikras jokių nustatytų trūkumų finansinis poveikis nebuvo reikšmingas, todėl sertifikavimo įstaigos, remdamosi Komisijos gairėmis, patikras teisingai įvertino kaip geras arba tinkamas.

Dėl Graikijos – sertifikavimo įstaiga 2010 finansinių metų ataskaitoje kai kuriuos kontrolės vietoje aspektus įvertino kaip prastus, kitus – kaip tinkamus.

3.48. Komisija šį klausimą toliau nagrinės su Nyderlandų valdžios institucijomis, siekdama, kad sertifikavimo įstaigos veiklos nepriklausomybė būtų sustiprinta. Tačiau Komisija pažymi, kad Audito Rūmai nenustatė nieko, kas rodytų, kad dėl nepriklausomo statuso rizika pasitvirtino.

3.50. Kiekvienas finansų ir techninis specialistas pažymi, kad atliko reikiamą kontrolę, už kurią atsako, pasirašydamas operaciją. Iš pastabų dėl bylų skaičiaus, elektroninių laiškų ir ranka rašytų pastabų matyti, kad bylos buvo tikrinamos. Komisija mano, kad jos vidaus kontrolės sistemos yra patikimos. Tačiau ji ir toliau tobulins kai kurių kontrolės priemonių dokumentavimą.

3.51. Komisija tikrino apskaitą, vidaus kontrolę, auditą ir EBPO pirkimų procedūras pagal finansinio reglamento 53 straipsnio d dalį, jų teikiamos garantijos prilygsta tarptautiniu mastu pripažintiems standartams. Tai, kad galutinė ataskaita priimtina, nuspręsta atsižvelgiant į specialią kontrolės tvarką, apibrėžtą 2006 m. Komisijos ir EBPO bendrajame susitarime.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

3.52. **3.3 priede** pateikta Komisijos vadovybės pareiškimų, konkrečiai Komisijos generalinių direktoratų AGRI, CLIMA, ENV, MARE ir SANCO metinių veiklos ataskaitų (MVA) ir generalinių direktorių deklaracijų peržiūros rezultatų santrauka.

3.53. DG AGRI 2009 m. MVA buvo pateikta išlyga dėl 2 krypties kaimo plėtros priemonių (aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas) išlaidų. Generalinis direktorius nemanė esant reikalinga šią išlygą perkelti į 2010 m. MVA. Audito Rūmai mano, kad šios išlygos panaikinimas nebuvo pagrįstas (žr. **3.3 priedą**).

3.52. Šiame priede Audito Rūmai nurodo, kad Aplinkos generalinis direktoratas panaikino išlygą, remdamasis nepatvirtintomis prielaidomis. Aplinkos generalinis direktoratas mano, kad jo vertinimas pagrįstas ketverių metų rizika grindžiamo audito rezultatų analize, ir yra įsitikinęs, kad tai sudaro tvirtą pagrindą klaidų lygiui apskaičiuoti ir išlygai panaikinti. Taip pat Komisija nemanė, kad būtina nustatyti išlygą Sveikatos ir vartotojų reikalų generaliniam direktoratui, nes klaidų lygis po to, kai nustatytos klaidos buvo ištaisytos, buvo mažesnis už 2 %.

Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas panaikino išlygą, nors valstybės narės nevisiškai sutiko su korekcija, nes programos užbaigimo procedūros dar vyksta ir Komisija atliks reikiamą (visą) finansinę korekciją per programos užbaigimo procedūras. Šiomis aplinkybėmis Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas manė, kad tikslinga išlygos toliau netaikyti.

Tai valdymo sprendimai, priimti nuodugniai apsvarsčius aplinkybes ir įvertinus riziką – tai suteikia patikimiausią pagrindą patikinimo deklaracijai priimti.

3.53. Išlyga Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2008 ir 2009 metinėse veiklos ataskaitose dėl 2 prioritetinės krypties kaimo plėtros priemonių išlaidų buvo grindžiama tuo, kad iš valstybių narių kontrolės statistinių duomenų matyti, kad pagal šias priemones klaidų lygis buvo daug aukštesnis už šiuo metu Audito Rūmų taikomą 2 % reikšmingumo ribą, dėl to bendrų kaimo plėtros išlaidų klaidų lygis, kuris pagal Komisijos dabartines instrukcijas dėl išlygų taikymo sudaro pagrindą klaidų reikšmingumui vertinti, taip pat liko aukštesnis už 2 %.

2010 m. dėl bendrų Komisijos ir valstybių narių pastangų kontrolės statistinių duomenų kokybė, patikimumas ir nustatytų bei ataskaitose nurodytų klaidų kiekybinio įvertinimo lygis labai pagerėjo. Dėl šių patobulinimų Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas galėjo apskaičiuoti visos kaimo plėtros srities klaidų likutinį lygį tiksliau negu praėjusiais metais, kai neturėjo reikalingo patikinimo, kad rinkdamos statistinius duomenis valstybės narės tinkamai laikėsi tikslumo reikalavimo, o dabar jos naudoja tą pačią metodiką, kuri taikoma EŽŪGF išlaidoms. Pagal šią metodiką likutinis visos kaimo plėtros srities klaidų lygis buvo mažesnis už 2 % reikšmingumo ribą⁽¹⁾.

(1) Skaiciavimas pagrįstas informacija, kurią pateikė visos valstybės narės, išskyrus Kiprą ir Portugaliją, kurios negalėjo įvykdyti naujų atsiskaitymo už finansiskai svarbias žemės ūkio ir aplinkos priemones reikalavimų. Tačiau, net jei šių dviejų valstybių narių klaidų lygis būtų aukštesnis už vidutinį, dėl jų bendras likutinis klaidų lygis kaimo plėtros srityje greičiausiai nepakiltų aukščiau už 2 % reikšmingumo ribą.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.54. Kaip ir 2009 m., DG AGRI ir toliau mano, kad atsitiktiniu būdu atrinktų patikrų vietoje metu nacionalinių inspektorių nustatytos anomalijos atspindi nagrinėjamos pagalbos schemos likutinius klaidų lygius. Audito Rūmai išlaiko savo 2009 m. metinėje ataskaitoje suformuluotą pastabą, kad jie negali pritarti šiam metodui, kuriam yra būdingi šie trūkumai:

- jis yra grindžiamas patikromis, kurių kokybė, kaip liudija pačios Komisijos ir Audito Rūmų atliktų auditų rezultatai, kelių mokėjimo agentūrų atveju yra nepakankama,
- jį taikant pasikliaujama statistiniais duomenimis, kurie yra neteisingai kompiliuojami; o apie tai Komisija jau yra informuota,
- jis yra nevisapusiškas, nes jį taikant neatsižvelgiama į paraiškų, kuriose yra nustatyta trūkumų, administracinio valdymo likutines klaidas.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**Išvados**

3.55. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais su žemės ūkiu ir gamtiniais ištekliais susijusius mokėjimus paveikė reikšmingas klaidų lygis. Tačiau tiesioginėse išmokose, kurioms taikomos IAKS kontrolės sistemos, reikšmingo klaidų lygio nebuvo.

Be to, ankstesnių metų išlygoje numatytas veiksmų planas buvo užbaigtas, nuspręsta, kad nustatyti klaidų lygiai, išskyrus kelias išimtis, yra toleruoti. Klaidų lygį dar labiau sumažinti buvo galima tik didinant patikrų vietoje skaičių, bet tai nebuvo veiksminga išlaidų požiūriu.

Pagaliau dėl aukšto Bulgarijos ir Rumunijos 2 prioritetinės krypties priemonių klaidų lygio – atitinkamos šių dviejų valstybių narių išlaidos įtrauktos į išlygą dėl IAKS. Taip pat kaip į naują išlygą dėl Portugalijos dėl didelių jos IAKS trūkumų įtrauktos 2 prioritetinės krypties priemonių išlaidos.

3.54. Didžiąją dalį valstybių narių kontrolės statistinių duomenų tikrina ir tvirtina sertifikavimo įstaigos – tokią galimybę Audito Rūmai rekomendavo 2005 m. metinėje ataskaitoje, šio darbo rezultatai yra aptarti Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje.

Siekdamas pašalinti riziką, kad pagal šiuos kontrolės statistinius duomenis dėl duomenų bazių netikslumų arba nepakankamų tolesnių priemonių šalinant anomalijas, kaip nurodo Audito Rūmai, galėjo būti nustatytas per žemas klaidų lygis, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas šį lygį padidino 25 % paklaida, kuri, jo manymu, yra visiškai pakankama, kad būtų atsižvelgta į Audito Rūmų nurodytą riziką. Net ir pritaikius šią paklaidą, likutinis tiesioginėse pagalbos, rinkos intervencinių priemonių ir kaimo plėtros priemonių išlaidų klaidų lygis būtų gerokai žemesnis už 2 %.

Be to, pirmojo ramsčio, ypač tiesioginių išmokų, kurioms taikoma IAKS, srityje pačių Audito Rūmų audito rezultatai patvirtina, kad klaidų lygis yra gerokai žemesnis už 2 % reikšmingumo ribą, o tai iš esmės patvirtina kontrolės statistinių duomenų rezultatus ir rodo, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos.

3.55. Audito Rūmų išvada dėl žemės ūkio ir gamtinių išteklių patvirtina teigiamą tendenciją, kad pastarųjų metų labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra artimas 2 % reikšmingumo ribai. Komisija taip pat pažymi, kad labiausiai tikėtinas EŽŪGF išlaidų, kurios 2010 m. sudarė 77 % visų išlaidų pagal šį skyrį, klaidų lygis bus daug žemesnis už reikšmingumo ribą, o tiesioginių išmokų, kurioms taikoma IAKS, atveju – dar žemesnis.

Be to, nuo ES biudžetui kylančios rizikos pakankamai apsaugoma atitiktis patvirtinimo procedūra.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.56. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad audituotos žemės ūkio ir gamtinių išteklių priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

Rekomendacijos

3.57. **3.4 priede** pateikti Audito Rūmų atlikto pažangos, padarytos vykdamant ankstesnėse (2008–2009 m.) metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, įvertinimo rezultatai. Reikėtų pažymėti šiuos aspektus:

— Komisija ėmėsi svarbių taisomųjų veiksmų, susijusių su kaimo plėtros priemonių supaprastinimu bei į ŽSIS įrašytos informacijos patikimumu ir išsamumu,

— vadovaujantis naujuoju Tarybos reglamentu, rekomendacijų, kad ES lygmeniu turėtų būti nustatyti kiekvienais metais taikomi minimalūs priežiūros reikalavimai ganykloms ir kad į ES teisės aktus būtų įtraukta nuostata, užtikrinanti, kad tiesioginė pagalba nebūtų mokama pareiškėjams, kurie niekada žemės nedirbo ir niekada nepalaikė jos GAAB, įgyvendinimas buvo paliktas valstybių narių nuožiūrai.

3.56. Komisija mano, kad apskritai IAKS yra veiksminga klaidų ir neteisėtų išlaidų rizikos ribojimo kontrolės sistema.

Dėl kaimo plėtros, Komisija mano, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra nuolatos tobulinamos, dėl to klaidų lygis šioje srityje mažėja.

3.57.

— Per pastaruosius ketverius metus Komisija ir valstybės narės įgyvendino veiksmų planą, kuriuo siekė užtikrinti geresnes žemės ūkio ir aplinkos priemonių kontrolės galimybes, dėl to sumažėjo klaidų lygis. Įgyvendintos dabartiniam programavimo laikotarpiui skirtos supaprastinimo iniciatyvos, jos bus įgyvendinamos ir ateityje, vykdamas BŽŪP reformą po 2013 m. Tačiau akivaizdu, kad reikia rasti tinkamą politikos tikslų, administracinių išlaidų ir klaidų rizikos pusiausvyrą.

2010 paraiškų teikimo metais valstybės narės privalo įvertinti savo ŽSIS kokybę. Nors 2010 m. yra pirmieji tokio reikalavimo taikymo metai, ši tvarka valstybėms narėms jau buvo naudinga nustatant sritis, kurioms reikia skirti dėmesio.

— Pagal dabartinę sistemą sukurta bendra teisinė sistema, pagal kurią valstybės narės yra atsakingos už GAAB palaikymo kriterijų nustatymą. Tai leidžia atsižvelgti į ES žemės ūkio sričių ir tradicijų įvairovę.

Audito Rūmų nurodytas ūkininkų apibrėžties klausimas buvo sprendžiamas per BŽŪP reformos patikrinimą, valstybėms narėms suteikiant galimybę tiesioginių išmokų schemomis neleisti naudotis fiziniams arba juridiniams asmenims, jei jų pagrindiniuose veiklos tiksluose nenurodytas žemės ūkio veiklos vykdymas arba jei jų žemės ūkio veikla sudaro tik nedidelę dalį (Reglamento (EB) Nr. 73/200928 straipsnio 2 dalis).

Kitos nuostatos, susijusios su tikslingesniu paramos skyrimu aktyviems ūkininkams, kaip nurodyta Komisijos komunikate dėl BŽŪP artėjant 2020 m., numatytos pagal BŽŪP, kuri bus įgyvendinama po 2013 m., atsižvelgiant į tai, kad reikia vengti sudėtingų taisyklių, kurios kontrolės sistemą paverstų sudėtinga ir brangia įgyvendinti, taip pat prieštarautų Komisijos pastangoms ją supaprastinti.

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA

3.58. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai imtis tinkamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad:

- a) naudojimasis ortofotografinėmis nuotraukomis būtų privalomas ir kad ŽSIS būtų reguliariai atnaujinama remiantis naujomis ortofotografinėmis nuotraukomis (žr. 3.31 dalį);
- b) mokėjimo agentūros ištaisytų nustatytus su kontrolės sistemomis ir IAKS duomenų bazėmis susijusius trūkumus (žr. 3.23–3.25 dalis);
- c) patikros vietoje būtų pakankamos kokybės siekiant patikimai nustatyti finansuoti tinkamą plotą (žr. 3.38–3.39 dalis);
- d) sertifikavimo įstaigos tinkamai tikrintų patikrų kokybę ir apie ją praneštų (žr. 3.46–3.47 dalis).

3.59. Kaimo plėtros srityje Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms ištaisyti nustatytus trūkumus, visų pirma gerinant su IAKS nesusijusių priemonių patikrų veiksmingumą.

3.60. Pagaliau būtina, kad Komisija ir valstybės narės imtųsi veiksmingų priemonių tam, kad būtų išspręstos aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse nustatytos problemos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.58.

- a) Į rekomendaciją dėl reguliaraus ŽSIS atnaujinimo atsižvelgta naujai įdiegtoje privalomojo ŽSIS kokybės vertinimo tvarkoje. Svarstoma galimybė privalomo ortofotografinių nuotraukų naudojimo reikalavimą nustatyti vykdant BŽŪP reformą po 2013 m.
- b) Komisija kartu su valstybėmis narėmis stengiasi užtikrinti, kad priežiūros ir kontrolės sistemos būtų nuolat tobulinamos. Tuo klausimu per eilinius auditus teikiamos rekomendacijos, o valstybės narės, kuriose esama rimtų problemų, rengia ir įgyvendina veiksmų planus. Komisija mano, kad šie planai buvo sėkmingi.

Be to, nuo 2010 paraiškų teikimo metų valstybės narės privalo vertinti savo ŽSIS kokybę. Nors 2010 m. yra pirmieji tokio reikalavimo taikymo metai, ši tvarka valstybėms narėms jau buvo naudinga nustatant sritis, kurioms reikia skirti dėmesio.

Visi likusieji trūkumai šalinami taikant atitikties patvirtinimo procedūras, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus.

- c) Jei Komisija nustato tokių trūkumų, valstybėms narėms pateikia rekomendacijas dėl jų ištaisymo, pagal atitikties patvirtinimo procedūras daromos finansinės korekcijos, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus.
- d) Komisija mano, kad bendra sertifikavimo įstaigų atliekamo kontrolės vietoje patikrinimo struktūra ir atsiskaitymo reikalavimai yra tinkami (taip pat žr. atsakymą į 3.46 ir 3.47 dalių pastabas). Taigi 2011 paraiškų teikimo metams Komisija neketina keisti sertifikavimo įstaigoms skirtų gairių. Tačiau Komisija ir toliau vykdys sertifikavimo įstaigų darbo kokybės stebėseną.

3.59. Komisija mano, kad tobulinant valdymo ir kontrolės sistemas kaimo plėtros srityje padaryta didelė pažanga, tai patvirtina ir nuolatinio klaidų lygio mažėjimo tendencija, ypač pagal tas priemones, kurioms netaikoma IAKS, pagal kurias, remiantis valstybių narių kontrolės statistiniais duomenimis, klaidų lygis 2010 m. buvo daug mažesnis už 2 % reikšmingumo ribą.

3.60. Komisija išnagrinės Audito Rūmų nustatytas klaidas, kad galėtų įvertinti, ar jos padarytos dėl sisteminių trūkumų, ir, jei taip, galėtų imtis priemonių jiems pašalinti. Be to siūlydama naujas išlaidų programas Komisija sieks supaprastinti taisykles, kartu išsaugodama tinkamą kontrolės lygį. Taip siekiama paskatinti galimus pagalbos gavėjus kreiptis dėl ES finansinės paramos ir sumažinti klaidų skaičių bei pagalbos gavėjams, Komisijai ir valstybėms narėms tenkančią administravimo našą. Pasidalijamojo valdymo srityje valstybės narės turės užtikrinti, kad nacionalinės tinkamumo finansuoti taisyklės būtų aiškios, paprastos ir veiksmingai kontroliuojamos, kad būtų sumažintas klaidų lygis.

3.1 PRIEDAS

ŽEMĖS ŪKIO OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2010				2009	2008	2007
	EŽŪGF	KP	SANCO, ENV, MARE	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA ⁽¹⁾							
Visos operacijos (iš kurių):	146	80	12	238	241	204	196
Avansai	0	0	0	0	0	0	0
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	146	80	12	238	241	204	196
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾							
Testuotų operacijų dalis, kuri buvo							
Be klaidų	73 % (107)	50 % (40)	33 % (4)	63 % (151)	73 %	68 %	69 %
Paveikta vienos ar daugiau klaidų	27 % (39)	50 % (40)	67 % (8)	37 % (87)	27 %	32 %	31 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė							
Analizė pagal išlaidų rūšį							
Avansai	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 %	0 %	0 %
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	100 % (39)	100 % (40)	100 % (8)	100 % (87)	100 %	100 %	100 %
Analizė pagal klaidų rūšį							
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	26 % (10)	48 % (19)	50 % (4)	38 % (33)	36 %	32 %	36 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	74 % (29)	52 % (21)	50 % (4)	62 % (54)	64 %	68 %	64 %
Tinkamumo	3 % (1)	48 % (10)	100 % (4)	28 % (15)	17 %	20 %	36 %
Tikrumo	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 %	2 %	3 %
Tikslumo	97 % (28)	52 % (11)	0 % (0)	72 % (39)	81 %	78 %	61 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS ⁽⁴⁾							
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis				2,3 %			
Apatinė klaidų riba				0,8 %			
Viršutinė klaidų riba				3,8 %			

⁽¹⁾ Šios lentelės dalys susijusios tik su 3.16 dalies pirmoje įtraukoje paminėta imtimi. Į jas neįtrauktos operacijos, tikrintos koordinuotų auditų metu.

⁽²⁾ Kad būtų galima geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

⁽³⁾ Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinį operacijų skaičių.

⁽⁴⁾ Koordinuotų auditų metu nagrinėtų operacijų analizės rezultatai yra įtraukti į klaidų lygio skaičiavimus.

3.2 PRIEDAS

ŽEMĖS ŪKIO IR GAMTINIŲ IŠTEKLIŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

3.2.1. Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas (IAKS). EŽŪGF

Valstybė narė (mokėjimo agentūra)	Schema	Su IAKS susijusios išlaidos (= nacionalinė viršutinė riba, Reglamento (EB) Nr. 73/2009 VIII priedas) (1 000 eurų)	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė	Bendras įvertinimas
Vokietija (Žemutinė Saksonija)	BIS	5 770 254	Veiksminga	Iš dalies veiksminga C	Iš dalies veiksminga b	Veiksminga
Vokietija (Saksonija)	BIS	5 770 254	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga b	Veiksminga
Ispanija (Kastilija-La Manča)	BIS	4 858 043	Iš dalies veiksminga 1, 2, 3, 4	Iš dalies veiksminga A, B	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Ispanija (Estremadūra)	BIS	4 858 043	Iš dalies veiksminga 1, 4, 5, 6	Iš dalies veiksminga C	Iš dalies veiksminga a	Iš dalies veiksminga
Jungtinė Karalystė (Velsas)	BIS	3 985 895	Veiksminga	Iš dalies veiksminga B, D	Iš dalies veiksminga b	Veiksminga
Nyderlandai	BIS	853 090	Veiksminga	Iš dalies veiksminga D	Iš dalies veiksminga a	Veiksminga

N. B. Bendras įvertinimas negali būti geresnis nei administracinių procedūrų ir kontrolės priemonių įvertinimas

- 1 Nepatikimai nustatomi tankiu mišku apodintų daugiamečių ganyklų netinkami finansuoti plotai
- 2 Neteisingai taikomos nuobaudos už per didelį deklaravimą
- 3 Neteisingai taikomos nuobaudos už per mažą deklaravimą
- 4 Neteisingas paraiškų pakeitimų traktavimas
- 5 ŽSIS neteisingai atnaujinama atlikus patikras vietoje
- 6 Neteisingai taikoma akivaizdžios klaidos sąvoka

- A Kontroluojamos populiacijos priskyrimas rizika pagrįstai ar atsitiktinei atrankai statistiniuose kontrolės duomenyse atliekamas *ex post*
 B Trumpi apsilankymai vietoje traktuojami kaip patikros vietoje
 C Neteisingai nustatomas pasėlių grupės tinkamas finansuoti plotas
 D Nepakankama patikrų vietoje kokybė

- a Nepakankami GAAB reikalavimai pievoms ir skurdžioms ganykloms
 b Netinkami žemės ūkio gamybai nenaudojamos žemės priežiūros reikalavimai

3.2.2. Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas. Kaimo plėtra

Valstybė narė (mokėjimo agentūra)	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė	Bendras įvertinimas
Prancūzija	Neveiksminga 1, 2, 3	Iš dalies veiksminga A, B, C	Iš dalies veiksminga c	Neveiksminga
Vokietija (Meklenburgas-Pomeranija)	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga b	Veiksminga
Italija (Toskana)	Iš dalies veiksminga 2, 3	Iš dalies veiksminga A, B, C	Iš dalies veiksminga a	Iš dalies veiksminga
Latvija	Neveiksminga 2, 3, 4	Veiksminga	Veiksminga d	Neveiksminga
Lenkija	Iš dalies veiksminga 2, 3, 4	Veiksminga B	Iš dalies veiksminga b	Iš dalies veiksminga
Portugalija	Iš dalies veiksminga 3, 4	Iš dalies veiksminga B, C, D	Iš dalies veiksminga a	Iš dalies veiksminga
Rumunija	Iš dalies veiksminga 2, 3, 4	Iš dalies veiksminga 3, C	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
JK (Škotija)	Iš dalies veiksminga 1	Iš dalies veiksminga 1, C, D	Iš dalies veiksminga 1, c, d	Iš dalies veiksminga
Čekijos Respublika	Iš dalies veiksminga 2, 3, 5	Iš dalies veiksminga C, E, a	Iš dalies veiksminga a, c, e, E	Iš dalies veiksminga

1 Mokėjimai atlikti prieš užbaigiant privalomas patikras

2 Neteisingos taisyklės, skaičiavimai ir mokėjimai (permos, leistinos paklaidos taikymo taisyklės, netinkamos finansuoti išlaidos, sumažinimai)

3 Su tinkamumo finansuoti sąlygomis ir įsipareigojimais susijusių įrodymų stoka, trūkumai ir neveiksmingos patikros

4 Tinkamos sistemos, skirtos įvertinti siūlomų sąnaudų pagrįstumą, nebuvimas

5 Visiškai arba iš dalies atsiimtoms paraiškoms pagalbai gauti taikomų administracinių patikrų neveikimas

A Neatliktas patikrų vietoje rezultatų įvertinimas ir nepadidinta tikrintinų naudos gavėjų imtis

B Atrankos metodikos trūkumai ir teisės aktuose nustatyto minimalaus patikrų vietoje lygio nesilaikymas

C Su atliktų patikrų vietoje ir *ex post* patikrų kokybe susiję trūkumai

D Statistinių duomenų ir patikrų rezultatų perdavimo Komisijai vėlavimo atvejai ir neatitiktimai

E Taisyklės dėl sankcijų neatitinka ES teisės aktų

a Vėlavimai atliekant patikras, kurios per metus nėra tolygiai paskirstomos

b Nuostatų, susijusių su gyvūnų identifikavimu bei registravimu ir pranešimais, kuriuos privalu teikti, nesilaikymas

c Nustatytų neatitikties atvejų įvertinimo nebuvimas ir neatitiktimai išnagrinėtose kontrolės ataskaitose

d Nepasiektas privalomas TANVR7 taikomų patikrų lygis ir statistinių duomenų apie kompleksinio paramos susiejimo patikras neatitiktimai

e Nepakankami nacionaliniai GAAB standartai

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga

3.3 PRIEDAS

SU ŽEMĖS ŪKIU IR GAMTINIAIS IŠTEKLIAMS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas	
				2010	2009
AGRI	Su išlygomis	Rimti IAKS trūkumai Bulgarijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje.	<p>Tai, kad šios išlygos ir toliau yra taikomos, atitinka šiose valstybėse narėse Audito Rūmų nustatytus faktus.</p> <p>Į DG AGRI 2009 m. MVA pateiktą patikinimo pareiškimą buvo įtraukta išlyga dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio 2 krypties kaimo plėtros priemonių (aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas) išlaidų. DG AGRI į 2010 m. MVA šios išlygos neperkėlė. Audito Rūmai nustatė, kad ši išlyga ir toliau turėjo būti taikoma, kadangi:</p> <p>a) Komisijos taikoma klaidų lygio apskaičiavimo metodika nebuvo visiškai skaidri ir buvo pagrįsta keliomis pasirinkimo galimybėmis. Galėjo būti pasirinktos skirtingos galimybės, kurios būtų sąlygojusios 2 % ribą viršijusių klaidų lygį;</p> <p>b) duomenyse, kurie buvo naudojami klaidų lygiui apskaičiuoti, buvo nustatyta trūkumų; kai kuriais atvejais jie buvo nepatikimi. Visų pirma buvo nustatyta, kad valstybių narių statistinių kontrolės duomenų, kurie buvo naudojami kaip pagrindas klaidų lygiui apskaičiuoti, kokybė buvo nepakankama.</p>	B	B
CLIMA	Su išlyga	Dėl reputacijos priežasčių pateikta išlyga, susijusi su rimtu saugumo pažeidimu, nustatytu ES prekybos taršos leidimais sistemos nacionaliniuose registruose.		A	
ENV	Be išlygų		DG ENV toliau netaikė išlygos, nors <i>ex post</i> auditų klaidų lygis, dėl kurio išlyga 2009 m. buvo suformuluota, padidėjo nuo 5,97 iki 7,14 %. DG ENV šį savo sprendimą pagrindė prielaida, kad imties sudarymo metodas turėjo įtakos klaidų lygiui, tačiau ši prielaida negalėjo būti įrodyta.	B	

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas	
				2010	2009
MARE	Su išlygomis	Valdymo ir kontrolės sistemos, skirtos Vokietijoje vykdomoms 1 tikslo ŽOPF veiklos programoms.	DG MARE atsisakė pareikšti išlygą dėl JK (Velso ir Falėjaus), nors JK valdžios institucijos korekcijai visapusiškai nepritarė.	B	B
SANCO	Be išlygų		Nors Audito Rūmų ir VAS atlikti auditai atskleidė reikšmingų trūkumų, DG SANCO išlygos nepareikšė.	B	

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU ŽEMĖS ŪKIU IR GAMTINIAIS IŠTEKLIAIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2008 ir 2009 metai	Audito Rūmai rekomenduoja šalinti nustatytus sistemų trūkumus. Šiuo požiūriu aktualiausi spręstini klausimai, susiję su BIS ir BIPS, yra šie (2009 m. metinės ataskaitos 3.73 dalis ⁽¹⁾):			
	a) šalinti sisteminius trūkumus, dėl kurių randasi klaidos, susijusios su žemės ploto netinkamumu finansuoti ar perdeklaravimais ar netiksliai apskaičiuotomis teisėmis į išmokas, visų pirma pagerinant duomenų, užregistruotų ŽSIS, patikimumą ir išsamumą (pvz., atnaujinant ortofotografinės nuotraukos);	<p>Komisijos reglamentu (ES) Nr. 146/2010 nuo 2010 paraiškų teikimo metų buvo įvestas reikalavimas valstybėms narėms kasmet vertinti savo ŽSIS kokybę. Kasmet Komisijai buvo pranešama apie vertinimo rezultatus ir taisomuosius veiksmus, kurių galiausiai buvo imtasi.</p> <p>Kalbant apie teisių į išmokas duomenų bazės patikimumą, naujajame reglamente numatyta, kad iki 2009 m. paskirtos teisės į išmokas yra laikomos teisėtomis ir tinkamomis nuo 2010 m. paraiškų teikimo metų.</p>	a) Komisija sutinka su Audito Rūmų vertinimu. Ji ateinančiais metais rezultatus stebės toliau.	Šis naujas reikalavimas – naudingas žingsnis siekiant pagerinti valstybių narių ŽSIS kokybę. Audito Rūmai, organizuodami auditus ateityje, prižiūrės, kaip šis reikalavimas yra įgyvendinamas.
	b) užtikrinti, kad visos IAKS duomenų bazės užtikrintų visišką visų padarytų pakeitimų audito seką;	Nepadaryta jokios pažangos.	b) Per auditus Komisija teikia rekomendacijas valstybėms narėms, kad padėtis būtų nuolat gerinama. Metams bėgant audito rezultatai rodo, kad duomenų bazėse pateikiamos informacijos kokybė gerėja.	Audito Rūmai pritaria naujajai teisinio tikrumo suteikiančiai nuostatai.
	c) toliau tikslinti ir griežtinti taisykles siekiant, kad ES tiesioginė pagalba nebūtų išmokama pareiškėjams, kurie žemės nedirbo ir nepalaikė jos GAAB;	<p>Tarybos reglamente (EB) Nr. 73/2009 nustatyta, kad 2010 m. valstybės narės gali nustatyti atitinkamus objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus, kad užtikrintų, jog tiesioginės išmokos nebūtų skiriamos fiziniam ar juridiniam asmeniui:</p> <p>a) kai žemės ūkio veikla sudaro tik nedidelę visos jų ekonominės veiklos dalį; arba</p> <p>b) kai jų pagrindiniuose veiklos ar įmonės tiksluose nenurodytas žemės ūkio veiklos vykdymas.</p>	c) Ūkininko apibrėžties klausimas, kurį nurodė Audito Rūmai, bus sprendžiamas pagal BŽŪP, kuri bus įgyvendinama po 2013 m., kaip nurodyta 2010 m. lapkričio 18 d. Komisijos komunikate „BŽŪP artėjant 2020 m.“	Kadangi šio reikalavimo įgyvendinimas yra paliktas valstybių narių nuožiūrai, Audito Rūmai mano, kad rizika, jog išmokos bus mokamos pareiškėjams, kurie žemės nedirbo ir nepalaikė jos GAAB, išlieka.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
	d) ES lygmeniu nustatyti kiekvienais metais taikomus minimalius priežiūros reikalavimus ganykloms, kurioms gali būti teikiama ES tiesioginė pagalba.	Nepadaryta jokios pažangos.	d) Pagal dabartinę sistemą sukurta bendra teisinė sistema, kurioje valstybės narės yra atsakingos už GAAB palaikymo kriterijų nustatymą. Tai leidžia atsižvelgti į ES žemės ūkio sričių ir tradicijų įvairovę.	
2008 ir 2009 metai	Kaimo plėtros srityje būtinos papildomos pastangos, siekiant toliau paprastinti taisyklės ir sąlygas (2009 m. metinės ataskaitos 3.74 dalis ir 2008 m. metinės ataskaitos 5.66 dalis).	2010 m. į supaprastinimo klausimą buvo atkreiptas didelis dėmesys. Be to, kad buvo surengtos diskusijos bendresnio pobūdžio debatų dėl BŽŪP ateities kontekste, buvo vykdomi šie 2 ramsčio veiksmai. Supaprastinimo klausimas buvo nagrinėjamas šešiuose iš aštuonių 2010 m. surengtų kaimo plėtros komiteto posėdžių. Šios diskusijos buvo pagrįstos valstybių narių indėliais ir Komisijos parengtais darbo dokumentais. Pagrindinis šių diskusijų objektas buvo tinkamumo finansuoti taisyklės. Be to, šie klausimai buvo nagrinėjami ir supaprastinimo ekspertų grupės posėdžiuose. 2010 m. rugsėjo mėn. buvo surengtas seminaras „Gero 2007–2013 m. kaimo plėtros programų valdymo užtikrinimas“. Be to, pradėtas tyrimas dėl „biurokratinių kliūčių, su kuriomis susiduria pagal antrąjį ramstį paramą gaunantys naudos gavėjai“, kurio tikslas – sumažinti su kaimo plėtra susijusių administracinių našų.	Atsižvelgdama į 39 supaprastinimo pasiūlymus, kuriuos per 2009 m. balandžio mėn. Tarybos posėdį pateikė valstybės narės, Komisija įvykdė šią su supaprastinimu susijusią veiklą: Pirma, 2010 m. spalio mėn. Komisija patvirtino pasiūlymą iš dalies pakeisti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005, siekiant: — sumažinti Kaimo plėtros strateginės stebėsenos ataskaitų skaičių nuo 3 iki 2, — supaprastinti specializuotų konsultacijų tvarką, ūkininkams teikiant konsultacines paslaugas, — leisti valstybėms narėms smulkių pažeidimų atveju tolesnes patikras ir de minimis taisyklę taikyti tik pagal rizikos imtį, užuot vykdytų 100 % sistemingas patikras. Pasiūlymą šiuo metu svarsto EP ir Taryba. Antra, taip pat atsižvelgiant į 39 supaprastinimo pasiūlymus, Reglamentą (ES) Nr. 65/2011 išdėstant nauja redakcija, nuostatos dėl kontrolės procedūrų ir kompleksinio paramos susiejimo išdėstytos aiškiau, įgyvendinimo taisyklėse apibrėžtos tikslios prievolės. Kita svarbi supaprastinimo veikla šioje kaimo plėtros srityje iš tiesų yra skirta kitam programavimo laikotarpiui, tai galima paaiškinti tuo, kad programų įgyvendinimo laikotarpiu didelius pokyčius įgyvendinti sunku. Pagaliau, kai bus žinomi II ramsčio administracinės naštos tyrimo rezultatai, į juos Komisija ir valstybės narės galės atsižvelgti, kad galėtų dar labiau sumažinti biurokratinės kliūtis pagalbos gavėjams.	2010 m. buvo dedamos didelės pastangos siekiant aptarti ir išanalizuoti taisyklių ir sąlygų supaprastinimą. Tai bus naudinga paprastinant kaimo plėtrą kitu programavimo laikotarpiu. Tačiau, atsižvelgiant į šias diskusijas, kol kas nebuvo imtasi konkrečių dabartiniu programavimo laikotarpiu vykdomų supaprastinimo veiksmų.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2008 ir 2009 metai	Kartu su nacionalinėmis valdžios institucijomis būtina imtis veiksmingų priemonių tam, kad būtų išvengta netinkamų finansuoti išlaidų žuvininkystės projektams (2009 m. metinės ataskaitos 3.76 dalis ⁽²⁾).	Pagal Europos žuvininkystės fondą reikalaujama tinkamų finansuoti išlaidų kontrolė buvo sustiprinta palyginti su kontrole, kuri buvo vykdoma pagal ankstesniąją Žuvininkystės orientavimo finansinę priemonę.	<i>Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas 2010 m. nenustatė reikšmingos netinkamų padengti išlaidų sumos.</i>	Audito Rūmai savo būsimų auditų metu prižiūrės, kaip taikomi patikslinti kontrolės mechanizmai.
	Vidaus kontrolės priemonių, taikomų su gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis susijusiems valstybėms narėms skirtiems mokėjimams, srityje būtina užtikrinti griežtą pareigų atskyrimą tarp Komisijos tarnybų ir įdiegti tinkamas formalias kontrolės procedūras (2009 m. metinės ataskaitos 3.76 dalis).	Komisijos tarnybos patikslino pareigų atskyrimą ir pradėjo vykdyti projektą, kuriuo siekiama supaprastinti programų teisinį pagrindą.	<i>Paaškinimai ir supaprastinimai jau numatyti Komisijos sprendime 2010/712/ES dėl finansinės paramos likvidavimo programoms. 2012 m. Komisija taip pat pasiūlys Tarybos sprendimo 90/424/EEB, kuris sudaro teisinį pagrindą kompensuoti tinkamas padengti išlaidas pagal likvidavimo programas, pakeitimų.</i>	Audito Rūmai savo būsimų auditų metu prižiūrės, kaip taikomi patikslinti kontrolės mechanizmai.

⁽¹⁾ Panašios rekomendacijos buvo suformuluotos 2008 m. metinės ataskaitos 5.65 dalyje.

⁽²⁾ Panašios rekomendacijos buvo suformuluotos 2008 m. metinės ataskaitos 5.67 dalyje.

4 SKYRIUS

Sanglauda, energetika ir transportas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	4.1–4.23
Politikos grupės ypatumai	4.3–4.22
Politikos tikslai	4.3–4.4
Politikos priemonės	4.5–4.19
Rizika tvarkingumui	4.20–4.22
Audito apimtis ir metodas	4.23
Operacijų tvarkingumas	4.24–4.36
Sistemų veiksmingumas	4.37–4.44
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	4.45–4.46
Išvados ir rekomendacijos	4.47–4.50
Išvados	4.47–4.48
Rekomendacijos	4.49–4.50
Atsižvelgimas į ankstesnes specialiąsias ataskaitas	4.51–4.59
Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 1/2006 apie Europos socialinio fondo indėlį kovojant su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos	4.51–4.53
Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 10/2006 apie 1994–1999 m. laikotarpio 1 ir 3 tikslo programų (struktūriniai fondai) <i>ex post</i> įvertinimus	4.54–4.56
Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 7/2009 apie „Galileo“ programos kūrimo ir tinkamumo patvirtinimo etapo valdymą	4.57–4.59

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų atliktas sanglaudos, energetikos ir transporto specialusis įvertinimas, apimantis šias politikos sritis: 04 – užimtumas ir socialiniai reikalai, 06 – energetika ir transportas ir 13 – regioninė politika. Šiame skyriuje taip pat pranešama apie tai, kaip Komisija atsižvelgė į rekomendacijas, pateiktas trijose iš Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų. **4.1 lentelėje** pateikta pagrindinė informacija apie tirtas veiklas ir 2010 m. išlaidas.

4.1 lentelė. Sanglauda, energetika ir transportas. Svarbiausia 2010 m. informacija

(mln. eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
4	Užimtumas ir socialiniai reikalai	Administracinės išlaidos	97	Tiesioginis centralizuotas
		Europos socialinis fondas (ESF)	7 066	Pasidalijamasis
		Darbas Europoje. Socialinis dialogas ir judumas	56	Tiesioginis centralizuotas
		Užimtumas, socialinis solidarumas ir lyčių lygybė	155	Tiesioginis centralizuotas
		Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas	104	Pasidalijamasis
		Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA, anksčiau – ISPA)	3	Decentralizuotas
		7 481		
6	Energetika ir transportas	Administracinės išlaidos	153	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus vandens kelių, oro ir jūrų transportas	149	Tiesioginis centralizuotas
		Transeuropiniai tinklai (TENs)	858	Tiesioginis centralizuotas
		Tradiciniai ir atsinaujinantieji energijos ištekliai	773	Tiesioginis centralizuotas
		Branduolinė energetika	237	Tiesioginis centralizuotas Tiesioginis centralizuotas Decentralizuotas ir bendras
		Energetikos ir transporto srities moksliniai tyrimai (bendrosios programos)	226	Tiesioginis centralizuotas
		Energijos ir transporto naudotojų saugumas ir apsauga	3	Tiesioginis centralizuotas
		ES palydovinės navigacijos programos (EGNOS ir Galileo)	460	Tiesioginis centralizuotas
		2 859		
13	Regioninė politika	Administracinės išlaidos	83	Tiesioginis centralizuotas
		Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) ir kitos regioninės programos	22 091	Pasidalijamasis
		Sanglaudos fondas (SF)	7 957	Pasidalijamasis
		Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA, anksčiau – ISPA)	479	Decentralizuotas
		Solidarumo fondas	13	Pasidalijamasis
		30 623		
		Iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾	333	
		Iš viso veiklos išlaidų	40 630	
		Iš jų: — avansai	3 074	
		— tarpiniai / galutiniai mokėjimai	37 556	
		Iš viso mokėjimų per metus	40 963	
		Iš viso įsipareigojimų per metus	55 223	

(1) Administracinių išlaidų audito ataskaita pateikiama 7 skyriuje.

Šaltinis: 2010 m. Europos Sąjungos negalutinės metinės sąskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.2. Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Europos socialinio fondo (ESF) ir Sanglaudos fondo (SF) veikla įgyvendinama daugiamečio programavimo laikotarpiais. 2010 m. ERPF (22,1 mlrd. eurų), ESF (7,1 mlrd. eurų) ir SF (8,0 mlrd. eurų) mokėjimai sudarė daugiau kaip 90 % visų politikos grupės veiklos išlaidų ⁽¹⁾. 2010 m. mokėjimai energetikos ir transporto srityje siekė 2,9 mlrd. eurų.

Politikos grupės ypatumai

Politikos tikslai

Sanglaudos politika

4.3. Sanglaudos politika siekiama stiprinti ekonominę ir socialinę sanglaudą Europos Sąjungoje ir mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio atotrūkį.

Energetika ir transportas

4.4. Energetikos ir transporto politikų tikslai – Europos piliečiams ir įmonėms suteikti galimybę naudotis saugiomis, tvariomis ir konkurencingomis energetikos ir transporto sistemomis bei paslaugomis ir ieškoti naujoviškų sprendimų, kurie padėtų formuluoti ir įgyvendinti šias politikas.

Politikos priemonės

Regioninė politika

4.5. Regioninei politikai šioje politikos grupėje tenka 75 % išlaidų. Regioninės politikos išlaidas daugiausia sudaro ERPF ir SF mokėjimai (2010 m. jie kartu sudarė 98 % regioninės politikos išlaidų). Iš ERPF finansuojami infrastruktūros darbai, darbo vietų kūrimas arba išsaugojimas, regioninės ekonomikos plėtros iniciatyvos ir, daugiausia taikant finansų inžinerijos priemones (FIP), – veikla, kuria remiamos mažosios ir vidutinės įmonės. Valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos, tenkančios vienam gyventojui, nesiekia 90 % ES vidurkio, SF finansuoja investicijas į aplinkos apsaugos ir transporto sričių infrastruktūrą.

⁽¹⁾ 2010 m. 32,8 mlrd. eurų, arba 88 % veiklos išlaidų, susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, o 4,3 mlrd. eurų (12 %) – su 2000–2006 m. laikotarpiu. SF ir ESF atveju, siekiant įveikti finansų krizę, atlikti papildomi atitinkamai 0,4 mlrd. eurų ir 0,37 mlrd. eurų išankstinio finansavimo mokėjimai. Be to, pagal Europos energetikos programą ekonomikai gaivinti (EEPEG) vykdomiems energetikos projektams išankstinio finansavimo mokėjimai sudarė 0,6 mlrd. eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.6. Regioninės politikos priemonės taip pat apima regioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo priemones, finansuojamas pagal pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP) ir iš ES solidarumo fondo, kuris teikia paramą stichinių nelaimių valstybėse narėse atveju.

Užimtumas ir socialiniai reikalai

4.7. Užimtumui ir socialiniams reikalams šioje politikos grupėje tenka 18 % išlaidų. Didžioji dalis išlaidų užimtumui ir socialiniams reikalams (94 % 2010 m.) dengiamos iš ESF, kuris finansuoja investicijas į žmogiškąjį kapitalą remdamas mokymus ir kitas užimtumo priemones.

4.8. Kitos išlaidos šioje politikos srityje apima subsidijas ir dotacijas organizacijoms, įgyvendinančioms socialines ir užimtumo priemones, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, kuris remia darbuotojus, likusius be darbo dėl esminių pasaulio prekybos sistemos struktūrinių pokyčių arba finansų krizės, ir įnašą į PNPP.

ERPF, ESF ir SF išlaidų valdymas ir kontrolė

4.9. ERPF, ESF ir SF taikomos bendros taisyklės ir juos bendrai valdo Komisija ir valstybės narės.

4.10. Remdamasi valstybių narių pasiūlymais Komisija tvirtina daugiametes veiklos programas kartu su orientaciniais finansavimo planais, kurie apima ES įnašą. Į veiklos programas įtrauktus projektus įgyvendina privatūs asmenys, asociacijos, privačios ar valstybinės įmonės arba vietos, regioninės ir nacionalinės viešosios įstaigos.

4.11. Atsakomybę už kasdienį administravimą valstybės narės paskirsto valdymo institucijoms ir tarpinėms įstaigoms ⁽²⁾. Kasdienis administravimas apima konkrečių projektų atranką, kontrolės priemonių, skirtų deklaruotų išlaidų klaidų prevencijai užtikrinti, joms nustatyti ir taisyti, įgyvendinimą ir tikrinimą, ar projektai iš tiesų įgyvendinami (pirmojo lygmens patikros). Prieš išlaidų deklaracijas teikiant Komisijai, tvirtinančiosios institucijos patikrina, ar iš tikrųjų atliktos pirmojo lygmens patikros ir, prireikus, atlieka papildomas patikras.

⁽²⁾ Tarpinės įstaigos – viešosios arba privačios įstaigos, veikiančios vadovaujančiosios institucijos atsakomybe ir jos vardu vykdančios jos pareigas operacijas įgyvendinančių naudos gavėjų atžvilgiu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.12. Kad galėtų pateikti pagrįstą patikinimą, jog programų valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos, o kiekvienos VP patvirtintos išlaidos yra tvarkingos, valstybių narių audito institucijos atsako už sistemų auditų ir veiklos (t. y. projektų ar projektų grupių) auditų atlikimą. Apie šių auditų rezultatus jos Komisijai praneša metinėse kontrolės ataskaitose ir metinėse nuomonėse.

4.13. Kiekvieno programavimo laikotarpio pradžioje Komisija valstybėms narėms išmoka išankstinio finansavimo išmokas. Projekto finansavimas paprastai vykdomas kompensuojant išlaidas pagal projekto teikėjų pateiktas išlaidų deklaracijas. Kiekvienai prioritetinei VP kryptčiai šios atskiros deklaracijos sujungiamos į periodines valstybių narių valdžios institucijų tvirtinamas ir Komisijai teikiamas išlaidų deklaracijų suvestines. Tuomet šios išlaidos bendrai finansuojamos iš ES biudžeto.

4.14. Tinkamumo finansuoti taisyklės nustatomos nacionaliniu (kartais regioniniu) lygmeniu, bet joms taikomos specialiuose kiekvieno fondo reglamentuose numatytos išimties. Pirminė atsakomybė už netvarkingų išlaidų užkardymą aptikimą ir ištaisymą ir už pranešimą apie tai Komisijai tenka valstybėms narėms.

4.15. Komisija turi gauti patikinimą, kad valstybės narės nustatė reglamentų reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir kad jos veikia veiksmingai. Komisijai atlikus auditą ir nustačius, kad valstybė narė neištaisė klaidų, susijusių su netvarkingomis išlaidomis, arba kad yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, ji gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus⁽³⁾. Jei valstybė narė neatima netvarkingų išlaidų (jos gali būti pakeistos reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis) ar nepašalina nustatytų rimtų sistemų trūkumų, Komisija gali atlikti finansines pataisas ir sumažinti grynąjį ES finansavimą⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999 39 straipsnio 2 dalis (OL L 161, 1999 6 26, p. 1); Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 91 ir 92 straipsniai (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽⁴⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 99 straipsnis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.14. Tinkamumo finansuoti taisyklių nustatymas nacionaliniu lygmeniu (Tarybos reglamento Nr. 1083/2006 56 straipsnis) buvo vienas iš pagrindinių 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pradėto taikyti supaprastinimo elementų. Juo siekta valstybėms narėms suteikti daugiau lankstumo pritaikant tinkamumo finansuoti taisykles prie konkrečių regionų ar programų poreikių ir suderinti jas su galiojančiomis kitų – nacionalinių – viešųjų sistemų taisyklėmis.

4.15. Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateikiami išsamūs Komisijos patikinimo dėl kiekvienos bendrai finansuojamos programos valdymo ir kontrolės sistemų nustatymo ir jų veiksmingo veikimo vertinimai ir – pirmąkart 2010 m. ataskaitoje – bendras nacionalinių kontrolės sistemų vertinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Energetika ir transportas

4.16. Energetikai ir transportui šioje politikos grupėje tenka 7 % išlaidų. Apie 30 % energetikos ir transporto išlaidų skiriama stambiems projektams, vykdomiems pagal Transeuropinių tinklų (TEN) programą. Kitą pagrindinę išlaidų kategoriją (27 %) sudaro projektai, susiję su tradiciniais ir atsinaujinančiais energijos išteklių: daugiausia tai dotacijos ir subsidijos pagal Europos energetikos programą ekonomikai gaivinti (EPEEG). Dar 8 % išlaidų skirtos mokslinių tyrimų projektams, kurie dažniausiai yra finansuojami iš mokslinių tyrimų bendrųjų programų.

Energetikos ir transporto išlaidų valdymas ir kontrolė

4.17. Energetikos ir transporto išlaidas Komisija vykdo taikydama tiesioginį ir netiesioginį centralizuotą valdymą (per dvi vykdomąsias įstaigas ir vieną bendrą įmonę⁽⁵⁾), taip pat jungtinį valdymą (pvz., atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimo fondai).

4.18. Paprastai Komisija skelbia kvietimus teikti projektų pasiūlymus. Patvirtintiems projektams skirtus mokėjimus Komisija atlieka tiesiogiai naudos gavėjams pagal susitarimus dėl dotacijų ar Komisijos finansavimo sprendimus. Naudos gavėjai paprastai yra valstybių narių valdžios institucijos, bet taip pat gali būti valstybinės arba privačios įmonės. Mokėjimai atliekami dalimis: pirma – avansas (išankstinio finansavimo mokėjimas) pasirašius susitarimą dėl dotacijos arba finansavimo sprendimą, paskui atliekami tarpinis ir galutinis mokėjimai, kuriais kompensuojamos naudos gavėjų nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos.

4.19. Pagrindiniai Komisijos taikomos išlaidų kontrolės elementai yra pasiūlymų įvertinimas pagal nustatytus atrankos ir sutarčių sudarymo kriterijus, informacijos ir rekomendacijų teikimas naudos gavėjams, projektų įgyvendinimo stebėseną ir tikrinimą vertinant naudos gavėjų pateiktas finansines ir technines pažangos ataskaitas (įskaitant, jei to reikalaujama pagal finansavimo susitarimą, nepriklausomo išorės auditoriaus patvirtintų finansinių ataskaitų teikimą) ir *ex post* auditai, atliekami siekiant aptikti ir ištaisyti klaidas, kurioms nebuvo užkirstas kelias taikant ankstesnes kontrolės priemones, ir pateikti pagrįstą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo.

⁽⁵⁾ Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga, Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga ir bendroji įmonė SESAR (Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programa).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

*Rizika tvarkingumui**ERPF, ESF ir SF*

4.20. Didžiausia su sanglaudos išlaidomis susijusi rizika tvarkingumui yra tai, kad naudos gavėjai deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas. Jeigu jos neaptinkamos taikant valstybėje narėje įvairaus lygmens kontrolę, valstybė narė patvirtina netinkamas finansuoti išlaidas. Komisijai jų neištaisius iki programavimo laikotarpio pabaigos, susidaro permokos iš ES biudžeto atitinkamoms VP.

4.21. Subjektai, dalyvaujantys įgyvendinant veiklos programas ir projektus nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu, gali neišmanyti galiojančių taisyklių arba tiksliai nežinoti, kaip jas tinkamai interpretuoti. Papildoma rizika kyla dėl didelio bendrai finansuojamos veiklos rūšių skaičiaus ir įvairovės ir dėl daugybės dažnai smulkių partnerių dalyvavimo įgyvendinant projektus.

Energetika ir transportas

4.22. Didžiausia su energetikos ir transporto išlaidomis susijusi rizika tvarkingumui yra tai, kad naudos gavėjai į savo išlaidų ataskaitas gali įtraukti netinkamas finansuoti išlaidas ir tai gali likti nenustatyta Komisijos kontrolės sistemose prieš kompensuojant deklaruotas išlaidas. Tačiau TEN-T ir TEN-E projektų atveju ši rizika mažesnė dėl to, kad tinkamos finansuoti išlaidos viršija bendro finansavimo ribą. Visų pirma EEPG finansavimas gali būti skiriamas dideliems, sudėtingiems tarptautiniams projektams remti, o poreikis greitai išmokėti šias lėšas gali turėti neigiamą poveikį tinkamų kontrolės priemonių taikymui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.20. Kadangi valdymo ir kontrolės sistema yra daugiametė, gali būti, kad patvirtinimo metu Komisijos apmokėtame mokėjimo prašyme nustatyta permoka buvo pritaikyta dar ne visos kontrolės priemonės nacionaliniu ir ES lygmenimis.

Vykdydama savo priežiūros funkciją, Komisija daugiausia dėmesio skiria valdymo institucijų konsultavimui ir mokymui, kaip tinkamai atlikti valdymo patikras siekiant nustatyti naudos gavėjų lygmeniu padarytas klaidas prieš patvirtinimą, ir glaudžiai bendradarbiauja su nacionalinėmis audito institucijomis, kad galėtų greitai atlikti rizikingiausių programų ar institucijų auditą.

4.21. Pagal 2007–2013 m. reglamentavimo sistemą naudos gavėjai yra informuoti apie specialias finansavimo sąlygas, o valdymo institucijos – įsitikinusios, kad naudos gavėjai gali įvykdyti šias sąlygas (Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 13 straipsnio 1 dalis). Ši sąlyga tikrinama vykdant įprastą audito veiklą, kurią atlieka Komisijos auditoriai.

Komisija taip pat organizavo dvišalius ir daugiašalius mokymus, visų pirma seminarus instruktoriams rengti, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės nuolat mokyty, informuotų, konsultuotų naudos gavėjus ir įgyvendinančias institucijas ir jiems patartų. Manoma, kad tokie mokymai ypač naudingi siekiant sumažinti riziką, susijusią su smulkiais partneriais, kaip antai veiklą regiono ir vietos lygmenimis vykdančiomis nevyriausybiniomis organizacijomis. Be to, 2011 m. Komisija ėmėsi veiksmų, kad valstybės narės, kurių veiklos programoms metinėse veiklos ataskaitose kelis kartus buvo nustatytos išlygos, gautų konkrečių glaustą informaciją ir joms būtų surengti mokymai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis ir metodas

4.23. Audito Rūmų taikomas bendras audito metodas ir metodika aprašyti **1.1 priedo 2 dalyje**. Atliekant auditą sanglaudos, energetikos ir transporto politikos srityje dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- Audito Rūmams atliekant auditą ištirta 243 tarpinių ir galutinių mokėjimų imtis ⁽⁶⁾,
- vertinant sistemas daugiausia dėmesio buvo skiriama audito institucijoms 2007–2013 m. sanglaudos politikos programavimo laikotarpiu,
- Komisijos vadovybės pareiškimų apžvalga apėmė Regioninės politikos GD, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD, Mobilumo ir transporto GD ir Energetikos GD metinės veiklos ataskaitas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.24. Operacijų testavimo rezultatų santrauka pateikta **4.1 priede**. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testavimą nustatyta, kad 49 % iš 243 tikrintų mokėjimų buvo paveikti klaidų. Audito Rūmų apskaičiuotas labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 7,7 % ⁽⁷⁾.

4.24. Komisija atkreipia dėmesį, kad antrus metus iš eilės nustatoma gerokai mažiau klaidų, nei Audito Rūmai nustatė 2006–2008 m. ⁽¹⁾. Komisijos nuomone, šį teigiamą ir vilčių teikiantį pokytį lėmė sugriežtintos 2007–2013 m. programavimo laikotarpio kontrolės nuostatos ir 2008 m. veiksmų planas.

Šis rezultatas ypač svarbus, kadangi buvo deklaruotos beveik visų veiklos programų išlaidos nuo 2010 m., todėl deklaruotų išlaidų sanglaudai suma išaugo daugiau kaip du kartus ir dėl didelio šiose programose šiuo metu dalyvaujančių veikėjų skaičiaus padidėjo įgimta klaidų rizika. Komisija atkreipia dėmesį, kad ne visos klaidos, kurias nurodė Audito Rūmai, turės finansinį poveikį.

Komisija atkreipia dėmesį, kad didžioji dauguma svarbių kiekybiškai įvertinamų Audito Rūmų nustatytų klaidų, turinčių didelį poveikį, nustatyta trijų iš 16 į Audito Rūmų imtį įtrauktų valstybių narių septyniose Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) veiklos programose. Komisija imasi priemonių Audito Rūmų aptiktoms klaidoms ištaisyti ir daugiausia dėmesio skiria rizikingiausioms programoms.

⁽⁶⁾ Imtį sudaro 243 mokėjimai, skirti 229 sanglaudos projektams (ERPF 143, ESF 60, SF 20, Struktūrinės pasirengimo narystei politikos instrumentas (ISPA) 6), šešiams ne ESF finansuojamiems socialiniams ir užimtumo projektams ir aštuoniems energetikos ir transporto projektams. 205 sanglaudos projektams skirti mokėjimai yra susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, o 24 – su 2000–2006 m. laikotarpiu. Imtis atrinkta iš visų mokėjimų, išskyrus avansus, kurie 2010 m. sudarė 3,1 mlrd. eurų.

⁽⁷⁾ Audito Rūmai apskaičiuoja klaidų lygio įvertį remdamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra geriausias įvertis (žinomas kaip DTĮ – didžiausio tikėtino įvertinimas). Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad populiacijos klaidų lygis yra tarp 4,7 ir 10,7 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

⁽¹⁾ Klaidų lygis sumažėjo 11–12 % iki 4,7 % 2010 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.25. Audito Rūmai mano, kad valstybės narės valdžios institucijos turėjo pakankamai informacijos, kad (prieš patvirtindamos išlaidas Komisijai) galėtų nustatyti ir ištaisyti bent dalį 58 % operacijų aptiktų klaidų.

Penktadaliui operacijų įtakos turėjo viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai

4.26. Audito Rūmai aptiko klaidų, susijusių su ES ir nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu, 19 % iš 243 tikrintų operacijų. Rimti šių taisyklių pažeidimai nustatyti 5 % tikrintų operacijų. Šioje politikos grupėje jie sudaro 24 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 31 % įvertinto klaidų lygio (žr. 4.1 pavyzdį).

4.1 pavyzdys

Rimti viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai

- a) Neteisėtas sutarties pagal pasiūlymą su neįprastai maža kaina sudarymas. ERPF projekto atveju Audito Rūmai nustatė, kad sutartis dėl uosto prieplaukų statybos sudaryta su konkurso dalyviu, kurio pasiūlyta kaina buvo neįprastai maža. Pagal nacionalinius teisės aktus toks pasiūlymas turėjo būti atmestas, nes jo įgyvendinimas negalėjo būti užtikrintas už pasiūlytą kainą. Konkurso dalyvio, siūliusio antrą mažiausią pagal dydį kainą, dėl šio sprendimo sudaryti sutartį nacionaliniam administraciniam teismui pateiktas apeliacinis skundas buvo patenkintas. Vis dėlto, nepaisant tokio nacionalinio teismo sprendimo, 2009 m. įgyvendinus projektą išlaidos buvo patvirtintos Komisijai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.25. Komisija atidžiai stebi šiuos atvejus, siekdama užtikrinti, kad ateityje atitinkamos sistemos padėtų veiksmingiau išvengti klaidų prieš patvirtinant išlaidas.

Prieš patvirtindamos išlaidas, valdymo institucijos turi patikrinti su visais naudos gavėjų prašymais pateiktus dokumentus. Tačiau operacijų patikrinimai vietoje gali įvykti ir vėlesniame projektų įgyvendinimo etape, po patvirtinimo ir iki programos užbaigimo, štai kodėl nepavyko aptikti dalies į Audito Rūmų imtį įtrauktų operacijų klaidų (žr. Komisijos atsakymą į 4.20 dalies pastabas). Kontrolės sistemos poveikis siekiant sumažinti klaidų lygį paprastai matomas tik vėlesniais metais, įgyvendinus visų kontrolės lygmenų priemones.

4.26. Nors Komisija ir Audito Rūmai atitikties viešųjų pirkimų taisyklėms auditą atlieka tokiu pat būdu, Komisija taiko fiksuoto dydžio finansines pataisas, taip tinkamai sprendama nuostolių ES biudžetui rizikos klausimą (žr. 1.1 priedo 11 dalį, 1 skyrius).

Komisija, o paprastai ir nacionalinės institucijos šiuos dydžius taiko nustatydamos su viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimais susijusias finansines pataisas, įskaitant finansines pataisas atsižvelgiant į Audito Rūmų nurodytas klaidas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Nenatūralus darbų ir paslaugų suskirstymas į kelis pasiūlymus. Kelių tai pačiai veiklos programai priklausančių ERPF projektų atveju sutartys dėl darbų ir paslaugų, susijusių su tuo, kad būtų užtikrintas upės tinkamumas kruizinių laivų navigacijai, sudarytos netvarkingai. Perkančioji organizacija darbus ir paslaugas suskirstė taip, kad sutarčių vertė būtų mažesnė už ES ir nacionalinėse viešųjų pirkimų taisyklėse nustatytas ribines sumas, ir taip išvengė įprastų pasiūlymų teikimo reikalavimų. Vėliau kelios iš šių sutarčių sudarytos su tuo pačiu rangovu.
- c) Pasiūlymų dėl papildomų darbų, numatytų pradiniuose konkurso dokumentuose, nebuvimas. Vieno ERPF projekto atveju darbai, susiję su universiteto pastato renovacija, skirti rangovui atlikti tiesiogiai. Nors šie darbai numatyti preliminariose techninėse užduotyse, perkančioji organizacija juos traktavo kaip papildomus darbus, kurie negalėjo būti numatyti skelbiant konkursą dėl pagrindinės sutarties.

4.27. Be to, dar 14 % 243 tikrintų operacijų Audito Rūmai aptiko kitų atitikties ir kiekybiškai neįvertinamų klaidų, susijusių su konkursų rengimo ir sutarčių sudarymo procedūromis. Šios klaidos apima informavimo ir viešinimo reikalavimų nesilaikymo atvejus (pvz., pavėluotas pranešimų apie sutarties sudarymą paskelbimas), pasiūlymų specifikacijų trūkumus ir pasiūlymų vertinimo procedūrinius trūkumus. Jos taip pat apima netikslų ES direktyvų perkėlimą į nacionalinius viešųjų pirkimų įstatymus. Vertinant klaidų lygį į šias klaidas neatsižvelgiama ⁽⁸⁾.

Netinkami finansuoti projektai sudaro daugiau nei trečdalį įvertinto klaidų lygio

4.28. Be to, 3 % 243 tikrintų operacijų Audito Rūmai aptiko visiškai netinkamų finansuoti projektų. Šioje politikos grupėje tokios klaidos sudaro 14 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 43 % įvertinto klaidų lygio (žr. 4.2 pavyzdį).

4.27. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų Audito Rūmų nurodytų klaidų. Tačiau kai kurių formalių klaidų atveju, pvz., laiku nepaskelbus pranešimo apie pirkimo sutarties sudarymą, Komisija finansinių pataisų netaiko.

4.28. Audito Rūmai nustatė įvairių prie šios kategorijos priskiriamų netinkamų finansuoti projektų. Tai rodo, kad susijusioms už programą atsakingoms institucijoms reikia ir kokybės, ir kiekybės požiūriu gerinti valdymo patikras, kad galėtų nustatyti tokius projektus jau jų atrankos etape. Komisija stebės, kaip šie klausimai sprendžiami susijusiose už programą atsakingose institucijose.

⁽⁸⁾ Daugiau informacijos apie Audito Rūmų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą pateikta **1.1 priedo** 1.10 ir 1.11 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.2 pavyzdys

Netinkami finansuoti projektai

- a) Pagal nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles netinkamas finansuoti projektas. Vieno ERPF projekto atveju projekto, kuris buvo patvirtintas ir įgyvendintas ankstesniu 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, išlaidos Komisijai patvirtintos pagal 2007–2013 m. veiklos programą. Tai neatitiko nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių reikalavimų, todėl projektas buvo netinkamas finansuoti.
- b) Projektas, iš kurio gaunamos pajamos, remiantis įgyvendinamumo tyrimo rezultatais yra netinkamas finansuoti. Vieno ERPF projekto atveju galimybių studija, kuri sudarė dalį projekto paraiškos, parodė, kad iš projekto tikėtasi gauti jo kainą viršijančių pajamų, o tai reiškia, jog projektas netinkamas bendrai finansuoti ERPF lėšomis.
- c) Projekto, neatitinkančio valstybinio bendro finansavimo sąlygų, finansavimas. Vienas ERPF projektas būtų buvęs įgyvendintas net ir negavus ES paramos. Todėl ES reglamentuose nustatytos su valstybės pagalba susijusios sąlygos nebuvo įvykdytos.

Daugiau kaip pusė visų kiekybiškai įvertinamų klaidų atsiranda dėl įvairių netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimo

4.29. Audito Rūmai aptiko įvairių netinkamų finansuoti išlaidų 12 % tikrinių operacijų. Šioje politikos grupėje tokios klaidos sudaro 59 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir maždaug 23 % įvertinto klaidų lygio (žr. 4.3 pavyzdį).

4.29. Rengdama mokymus ir teikdama rekomendacijas, Komisija siekia užtikrinti, kad programos valdančios institucijos gerai išmanytų tinkamumo finansuoti taisykles ir kad jos perduotų tas žinias visoms už lėšų valdymą atsakingoms institucijoms. Komisija toliau rengs savo mokymus ir didžiausią dėmesį jų metu skirs už programą atsakingoms institucijoms, kuriose nustatyta rizika. Čia minimi veiksmai, apie kuriuos kalbama atsakymuose į 4.20 ir 4.21 dalių pastabas.

4.3 pavyzdys

Įvairių netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimas

- a) Netinkamoje vietoje buvo naudojama įranga (pardavėjo aprūpinimas įranga): į vieno ERPF projekto išlaidų deklaraciją buvo įtrauktos išlaidos, susijusios su naujos įrangos pirkimu. Dalis bendrai finansuotos įrangos buvo naudojama užsienyje arba ne konvergencijos regione toje valstybėje narėje. Tai prieštarauja VP taikomoms tinkamumo finansuoti taisyklėms. Nepaisant to, kad šį faktą išaiškino tarpinė įstaiga, išlaidos Komisijai vis dėlto buvo deklaruotos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) Netikslios bendro finansavimo normos taikymas: vieno ESF projekto, pagal kurį buvo rengiami mokymo kursai trumpalaikiams darbuotojams, atveju įmonė pasinaudojo mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) taikytina didesne bendro finansavimo norma, nors pati nebuvo MVĮ.
- c) Projektui priskirtos perdėtos išlaidos: vieno ESF darbo rinkos projekto, kurį partnerystės pagrindu įgyvendino kelios organizacijos, atveju partnerės bendrai finansuoti deklaravo daug didesnes nei tikrosios išlaidas.
- d) Nebuvo deklaruotųjų išlaidų patvirtinamųjų dokumentų: vieno ESF švietimo ir mokymo projekto atveju išlaidos buvo deklaruotos pasiektų išdirbių dalyvių naudai pagrindu. Tačiau kelių audituotų dalyvių bylose nebuvo įrodymų, kad deklaruotieji išdirbiai buvo pasiekti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Konkretūs finansų inžinerijos priemonių rengimo trūkumai

4.30. Finansų inžinerijos priemonės gali būti naudojamos paramai teikti nuosavo kapitalo investicijų, paskolų ar garantijų forma⁽⁹⁾. Finansų inžinerijos priemonės įgyvendinantys fondai gauna finansavimą pagal veiklos programą, kai nustatoma jų teisinė struktūra. Vėliau tokia finansinė parama gali būti teikiama galutiniams gavėjams ir projektams, su VP taikymo sritimis susijusiai veiklai remti. Šios finansų inžinerijos priemonės sukurtos atsinaujinimo principu. Iš investicijų ar paskolų susigrąžinti ištekliai, įskaitant pelną, kaupiami fonde per jo gyvavimo laiką ir vėliau turi būti panaudoti panašioms tikslams.

4.31. Reglamente nurodoma, kad finansų inžinerijos priemonės gali būti naudojamos trimis tikslais: lėšų skyrimui MVĮ remti (įskaitant JEREMIE (Jungtiniai Europos ištekliai mažoms ir vidutinėms įmonėms)⁽¹⁰⁾), miestų plėtrai (įskaitant JESSICA (Bendra Europos parama tvarioms investicijoms į miestų teritorijas)⁽¹¹⁾) ir energijos vartojimo efektyvumui skatinti.

4.30. *Paprastai mokėjimai fondams atliekami vadovaujantis finansavimo susitarimų nuostatomis. Savo rekomendacijose Komisija valdymo institucijoms rekomendavo apdairiai mokėti įnašus pagal veiklos programas kontroliuojantiems fondams ir finansų inžinerijos priemonėms ir tai daryti etapais bei atsižvelgiant į pagrindinę investicijų strategiją ir (arba) verslo planą (Fondų koordinavimo komiteto (FKK) II rekomendacija, 2008 m., Klausimų ir atsakymų dokumento priedas, atsakymas į 10 klausimą; FKK III rekomendacija, 2011 m. – 2.4.5, 2.5.5, 2.5.6, 5.3.6).*

⁽⁹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnis.

⁽¹⁰⁾ JEREMIE yra Komisijos, Europos investicijų banko (EIB) ir Europos investicijų fondo (EIF) bendra iniciatyva, skirta mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių papildomo finansavimo šaltiniams remti.

⁽¹¹⁾ JESSICA yra Komisijos ir EIB parengta iniciatyva, kuria siekiama teikti grąžinamąsias investicijas (kapitalo, paskolų ar garantijų forma) į miestų plėtrą. Šios investicijos projektams teikiamos per miesto plėtos fondus ir, jei reikia, per kontroliuojančiuosius fondus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.32. Komisija neturi išsamios informacijos apie finansų inžinerijos priemonių finansavimą. Komisija apskaičiavo, kad parengtos finansų inžinerijos priemonės, kurioms iš viso skirta maždaug 8,1 mlrd. eurų ir kurioms finansuoti iki 2010 m. pabaigos pagal 2007–2013 m. veiklos programas gauta 5,2 mlrd. eurų. Komisijos vertinimais tai sudaro apie pusę dabartiniam programavimo laikotarpiui iš veiklos programų fondams numatytų mokėjimų.

4.33. 2010 m. 13 iš 203 ERPF ir ESF mokėjimų, kurie pateko į audito imtį, buvo skirti finansų inžinerijos priemonės įgyvendinantiems fondams. Audito Rūmai aptiko atitikties klaidų 7 iš šių 13 operacijų. Dauguma šių klaidų atsirado dėl teisės aktais nustatytų reikalavimų, susijusių su lėšų iš veiklos programos skyrimu fondui, nesilaikymo (žr. 4.4 pavyzdį).

4.4 pavyzdys

Su finansų inžinerijos priemonėmis susijusios atitikties klaidos

- a) Per didelis regioninės finansų įstaigos valdomo garantijų fondo finansavimas. Vieno ERPF projekto atveju Audito Rūmai nustatė, kad, regiono vyriausybei ir regioninei fondo veiklą įgyvendinančiai įstaigai pasirašant finansavimo susitarimą, nebuvo kelių reikalingų elementų (pvz., investavimo strategijos ir planavimo, investicijų sustabdymo politikos ir likvidavimo nuostatų). Pasirašius šį finansavimo susitarimą paskutinę 2009 m. gruodžio mėn. savaitę, fondo finansavimas padidėjo nuo 17 mln. eurų iki 233 mln. eurų (tai sudarė 14 % viso veiklos programos biudžeto, skirto visam programavimo laikotarpiui). Tik 2010 m. birželio mėn. pagaliau buvo parengtas ir patvirtintas veiklos planas, nors jis ir buvo pagrįstas nerealiomis prielaidomis. Didelė dalis valdymo institucijos 2007 m. skirtų veiklos programos lėšų 2009 m. pabaigoje nebuvo panaudota. Padidinus garantijų fondui skirtą sumą tapo įmanoma apeiti tuo metu galiojusią „n+2“ taisyklę, pagal kurią išpareigojimais dėl nepanaudotų lėšų turi būti panaikinti po dvejų metų. 2011 m. viduryje 1,5 milijono eurų iš viso 233 milijonų eurų įnašo buvo išpareigota pagal šį fondą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.32. Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnį valstybės narės neprivalo Komisijai teikti tokių išsamių duomenų apie finansų inžinerijos priemones. Nepaisant to, iki 2010 m. pabaigos Komisija gavo valdymo institucijų savanoriškai pateiktą informaciją apie atliktus mokėjimus finansų inžinerijos priemonės įgyvendinantiems fondams, kad galėtų įvertinti finansų inžinerijos priemonių įmonėms remti įgyvendinimo pažangą. Komisija ketina teikti pasiūlymą dėl reglamento pakeitimo, kad į jį būtų įtraukti reikalavimai pateikti atitinkamą informaciją apie likusią 2007–2013 m. laikotarpio dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Vėlavimai steigiant Europos investicijų fondo (EIF) valdomą JEREMIE kontroliuojantį fondą: šiam ERPF projektui JEREMIE kontroliuojantysis fondas įsteigtas taikant sudėtingą sistemą, pagal kurią EIF valdoma specialiosios paskirties įmonė (SPĮ) buvo finansuojama pagal tris veiklos programas ir keturių skirtingų ministerijų lėšomis. 2009 m. spalio mėn. pasirašius pradinį finansavimo susitarimą su EIF, valdymo institucijos susidomėjo deklaruotomis išlaidomis, kurios 2009 m. gruodžio mėn. buvo patvirtintos Komisijai. Šios išlaidos buvo susijusios su kontroliuojančiojo fondo finansavimu pagal dvi iš trijų veiklos programų pervežant lėšas į EIF administruojamą tranzitinę sąskaitą. Tačiau derybos dėl SPĮ tebevyko, o viena iš ministerijų buvo atsakinga už trečiosios veiklos programos administravimą. Todėl galutinis EIF ir SPĮ susitarimas dėl kontroliuojančiojo fondo buvo pasirašytas tik 2010 m. gruodžio pabaigoje. Dėl šios priežasties 2010 m. neveikė finansų inžinerijos priemonės įgyvendinti parengta sistema, o lėšos iš tranzitinės sąskaitos SPĮ pervestos tik 2011 m.
- c) Netvarkinga likvidavimo nuostata. Vieno ERPF projekto atveju nacionalinės ministerijos ir regioninės įstaigos pasirašytame susitarime, kuriuo įgyvendinama JEREMIE fondo veikla, nurodoma, kad fondo likvidavimo atveju likęs kapitalas pereina regiono vyriausybės nuosavybėn ir turėtų būti perkeltas į regiono išdą. Šia nuostata pažeidžiamas teisės aktų reikalavimas, kad susigrąžinti ištekliai gali būti naudojami tik mažųjų ir vidutinių įmonių naudai.

4.34. Finansų inžinerijos priemonės įgyvendinantiems fondams finansiniai įnašai pagal veiklos programas už visą laikotarpį išmokami vienkartinė išmoka, kai tik parengiama kontroliuojančiojo fondo teisinė sistema. Finansavimo susitarimuose gali būti numatytos alternatyvios finansavimo nuostatos. Pagal reglamentą šie mokėjimai Komisijai patvirtinami kaip patirtos išlaidos.

4.35. Audito institucijų atliekamos tokių mokėjimų *ex post* patikros paprastai yra susijusios su tais finansiniais metais, kuriais atliktas mokėjimas. Iki 2010 m. pabaigos šių patikrų apimtis buvo ribota, nes geriausiai atveju paramai buvo atrinkta mažai operacijų ir galutiniams gavėjams ir projektams buvo išmokėtos tik nedidelės sumos.

4.36. Nebent būtų numatytos specialios patikros, mažai tikėtina, kad iki 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pabaigos 2015 m. audito institucijos tikrins, kaip iš tiesų buvo įgyvendinamos finansinių inžinerijos priemonių operacijos.

4.34. Dėl galutinių 2010 m. finansinių ataskaitų – remdamasi valstybių narių pateikta informacija, dalį valstybėms narėms už finansų inžinerijos priemonės kompensuotų sumų Komisija priskyrė prie iš anksto padengtų išlaidų (žr. Komisijos atsakymą į 1 skyriaus 1.33–1.36 dalių pastabas).

4.35. Savo bendroje audito strategijoje Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniai direktoratai suplanavo atlikti finansų inžinerijos priemonių teminius auditus. Kaip nurodyta Komisijos audito vadovo projekte, kuris išplatintas ir valstybių narių audito institucijoms, šie teminiai auditai turėtų apimti ir fondo sudarymą, ir faktinį finansų inžinerijos priemonių projektų įgyvendinimą.

4.36. Audito institucijos ir Komisija gali atlikti teminius, pvz., finansų inžinerijos priemonių, auditus. Kaip nurodyta atsakyme į 4.35 dalies pastabas, Komisija audito institucijoms pasiūlė audito metodą, kuriuo vadovaujantis finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimas būtų išbandomas atliekant įvykdytų projektų imties auditą.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

4.37. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu valstybių narių audito institucijos, kurios yra atsakingos už nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų veikimo veiksmingumo tikrinimą ir metinių kontrolės ataskaitų bei audito nuomonių teikimą Komisijai, atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant sanglaudos išlaidų tvarkingumą (4.12 dalis). Per šį laikotarpį ERPF, SF ir ESF programoms kontroliuoti valstybės narės įsteigė 112 audito institucijų ⁽¹²⁾.

Daugumos tikrintų audito institucijų darbas laikomas iš dalies veiksmingu

4.38. Audito Rūmai išnagrinėjo aštuonių audito institucijų (ir paskirtų audito įstaigų) imtį šešiose valstybėse narėse. Audito Rūmai tikrino kiekvienos iš jų:

- organizacines priemones ir audito metodiką,
- ne daugiau kaip keturių sistemų auditų darbo dokumentus,
- ne didesnės kaip 30 operacijų auditų, taip pat bent aštuonių iš jų, kurie atlikti pakartotinai, imties darbo dokumentus,
- 2010 m. metines kontrolės ataskaitas ir audito nuomones bei susijusius darbo dokumentus.

4.39. Audito Rūmų atlikto patikrinimo rezultatų ir tikrintų pagrindinių reikalavimų santrauka pateikta **4.2 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad septynių iš atrinktų audito institucijų bent iš dalies veiksmingai užtikrino mokėjimų tvarkingumą.

4.40. Atliekant auditą buvo atkreiptas dėmesys į keletą trūkumų:

- buvo vėluojama atlikti sistemų ir projektų auditus,
- kontroliniuose sąrašuose neišsamiai nurodyta rizika išlaidų tvarkingumui, visų pirma viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos teikimo taisyklių, finansų inžinerijos priemonių ir viešinimo reikalavimų atžvilgiu. Priešingai nei sistemų auditų atveju, nėra konkrečių Komisijos rekomendacijų dėl patikrų atliekant projektų auditą apimties,

4.39. *Atlikdama nacionalinių audito institucijų vertinimą Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų nustatytus faktus, siekdama paskatinti pakeitimus tose srityse, kur jie tebėra būtini, ir užtikrinti sąlygas, kad ateityje būtų galima atlikti vieną auditą, vadovaujantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsniu.*

4.40.

- *Atlikusi audito institucijų apžvalgą Komisija nustatė, kad kai kuriais atvejais su auditu susiję darbai vėlavo dėl vėluojančio susijusių operacijų įgyvendinimo.*
- *Atlikdama išsamią audito institucijų apžvalgą ir sistemų auditus, Komisija taip pat nustatė, kad kai kuriais atvejais ir tam tikrų konkrečių klausimų požiūriu reikėtų patobulinti esamus kontrolinius sąrašus, kuriuos nacionalinės audito institucijos naudoja atlikdamos operacijų auditą. Šiuo tikslu Komisija valstybių narių audito institucijoms jau išplatino savo operacijų auditų kontrolinį sąrašą, kuris parengtas atsižvelgiant į Audito Rūmų nustatytus kontrolinius sąrašus.*

⁽¹²⁾ 81 AI dėl 317 ERPF ir SF veiklos programų ir 94 AI dėl 117 ESF veiklos programų. 63 šių AI yra bendros visiems trims fondams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- naudojama imčių sudarymo metodika, neatitinkanti Komisijos ir valstybių narių sutartų projektų imčių sudarymo gairių, arba neteisingai taikoma sutarta imčių sudarymo metodika,
- visų audito institucijų atveju, Audito Rūmams pakartotinai atlikus projektų auditą, nustatyti faktai, apie kuriuos audito institucija nebuvo anksčiau pranešusi. Šešių audito institucijų atveju taip nustatytas didesnis bendras klaidų lygis nei tas, kurį audito institucija nurodė metinėje kontrolės ataskaitoje.

4.41. Metinės kontrolės ataskaitos ir audito nuomonės grindžiamos faktais, audito institucijų nustatytais atliekant operacijų, susijusių su praėjusiais metais Komisijai patvirtintomis išlaidomis, auditus ir atliekant sistemų auditus, užbaigtus Europos Sąjungos finansinių metų, kuriuos audituoja Audito Rūmai, birželio mėn. Be to, Audito Rūmai mano, kad audito institucijų audito metodai (netgi toje pačioje valstybėje narėje) skiriasi tiek, kad jų rezultatų neįmanoma apibendrinti siekiant susidaryti bendrą nuomonę apie kiekvieną fondą nacionaliniu arba ES lygmeniu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Taip pat nuo programavimo laikotarpio pradžios Komisija teikė išsamias technines rekomendacijas, rengė mokymus ir organizavo posėdžius techniniais klausimais su nacionalinių audito institucijų auditoriais. Be to, rekomendacijos dėl operacijų auditų apimties ir masto, kurios parengtos 2000–2006 m. programavimo laikotarpiui, tebegalioja, kadangi per ankstesnį programavimo laikotarpį atlikti ir dabartiniu programavimo laikotarpiu atliekami tokie auditai labai nesiskiria.
- Komisija pabrėžia, kad jos techninė rekomendacija dėl imčių sudarymo tėra rekomendacija audito institucijoms. Joje kaip pavyzdžiai aprašomi metodai, kurie – kalbant apie galimybę audito institucijoms pasirinkti lygiai taip pat pagrįstus pakaitinius priimtinius statistinius metodus – nėra nei teisiškai privalomi, nei apribojantys.
  - Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų atlikto perskaičiavimo rezultatams kai kuriais atvejais didelės įtakos turėjo su viešaisiais pirkimais susijusių klaidų kiekybinė išraiška (žr. Komisijos atsakymą į 4.26 dalies pastabas).

4.41. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1083/2006 numatytas šešių mėnesių laikotarpis nuo audito pabaigos (birželio mėn.) iki metinės kontrolės ataskaitos ir nuomonės parengimo (gruodžio mėn.). Rekomendacijose dėl metinių kontrolės ataskaitų Komisija, atsižvelgdama į tarptautinius audito standartus, paragino audito institucijas pranešti apie vėlesnius su auditu susijusius įvykius, kurie gali įvykti per šį laikotarpį (nuo liepos iki gruodžio mėn.).

Komisija norėtų atkreipti dėmesį, kad atsižvelgiant į 27 valstybėse narėse veikiančių visų sanglaudos programų audito institucijų skaičių (žr. 4.37 dalį), audito metodai gali gerokai skirtis, nes tai joms suteikia galimybę prisitaikyti prie įvairių veiklos programų bei valdymo ir kontrolės sistemų ypatumų. Teisės aktų nuostatomis, kuriose nustatyti su audito veikla susiję įpareigojimai, siekiama sudaryti sąlygas, kad audito institucija galėtų Komisijai pateikti metinę audito nuomonę pagal programą arba pagal sistemą, remdamasi sistemų auditais ir į statistinę imtį įtrauktų operacijų auditų rezultatais. Sukauptą atitinkamą duomenų kiekį kasmetinio Komisijos patikinimo tikslais Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Regioninės politikos generalinių direktoratų generaliniai direktoriai tuomet savo metinėse veiklos ataskaitose skelbia su auditu ir valdymu susijusių informaciją, įskaitant informaciją, kurią pateikė nacionalinės audito institucijos.

Savo 2010 m. metinėse veiklos ataskaitose Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Regioninės politikos generaliniai direktoriai nusprendė paskelbti su 2009 m. išlaidomis (kurios atitinka 2009 m. patikinimo pareiškimo (DAS) rezultatus) susijusių klaidų, apie kurias valstybės narės pranešė per pirmuosius metus, lygius bei audito nuomonės pagal programą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisijos atlikto audito institucijų patikrinimo rezultatai iš esmės buvo patenkinami

4.42. Komisija užbaigė 17 audito institucijų (Regioninės politikos GD) ir 36 audito institucijų (Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD) patikrinimus. Dauguma audito institucijų vėlavo įgyvendinti savo 2010 m. audito strategiją, ir dėl to dar penkiais atvejais Komisija negalėjo užbaigti patikrinimo, kaip buvo planuota.

4.43. Atlikusi auditus, Komisija aptiko trūkumų, panašių į tuos, kuriuos tikrindami audito institucijas nustatė Audito Rūmai, ir, kur reikia, ėmėsi taisomųjų veiksmy. Remdamasi savo darbo rezultatais, Komisija padarė išvadą, kad audito institucijų pateiktos audito nuomonės iš esmės yra patikimos.

4.44. Audito Rūmai patikrino 35 iš šių 53 Komisijos atliktų audito institucijų auditų darbo dokumentus ir papildomą patvirtinamąją dokumentaciją. Nors Regioninės politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD audito institucijoms tikrinti parengė bendrą audito planą, pastebėta jų taikytų metodų skirtumų. Nepaisant šių skirtumų Audito Rūmai mano, kad apskritai atlikusi patikrą Komisija padarė tinkamas išvadas.

KOMISIJS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

4.45. Audito Rūmai įvertino 2010 m. metinės veiklos ataskaitas ir kartu pateikiamas Regioninės politikos, Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių, Mobilumo ir transporto ir Energetikos generalinių direktoratų deklaracijas.

KOMISIJS ATSAKYMAI

4.42. Tikrindamas audito institucijas Regioninės politikos GD surengė 97 audito vizitus į 13 valstybių narių. 2011 m. šis patikrinimas tęsiamas.

Be Audito Rūmų paminėtų 36 audito institucijų patikrinimų, kai kurie Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD atlikti sistemų auditai taip pat apėmė su audito institucijomis susijusius aspektus.

4.43. 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Regioninės politikos GD, laukdamas, kol kai kurios audito institucijos padarys tam tikrus pakeitimus, pateikė negalutines savo audito veiklos išvadas, kad galima visiškai arba iš esmės pasikliauti 14 audito institucijų audito nuomonėmis. Dar trys audito institucijos turi padaryti esminius pakeitimus, kad Regioninės politikos GD galėtų pasikliauti jų nuomone.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD priežiūros sistemose numatytas didelės rizikos veiklos programų sistemų auditų ir kelių audito institucijų apžvalgos derinys. Daugeliu atvejų rezultatai buvo teigiami. Tačiau dėl šių auditų buvo nutrauktas ir sustabdytas ne vienas mokėjimas.

4.44. Komisija tęs audito institucijų apžvalgą, o nustačiusi spragų papildys šį metodą atlikdama specialius auditus, kurių metu daugiausia dėmesio bus skiriama rizikingesnėms sritims ir programoms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.46. Komisijos vadovybės pareiškimų apžvalgos rezultatų santrauka pateikta **4.3 priede**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.46. Komisijos nuomone, Regioninės politikos GD metinėje veiklos ataskaitoje reikia išsaugoti 2009 m. Audito Rūmų suteiktą A reitingą. Regioninės politikos GD metinėje veiklos ataskaitoje iš tiesų ne tik išlaikytas toks pat kaip 2009 m. paskelbtos informacijos skaidrumo ir kokybės lygis, bet ir patobulinti kai kurie aspektai (skelbiamos rizikos sumos pagal veiklos programą).

Komisija atkreipia dėmesį, kad atlikdami auditą Audito Rūmai taip pat įsitikino, kad Regioninės politikos GD (o šiuo atveju ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD) generalinio direktoriaus pareiškimų išlygų apimtis atitinka nustatytas pagrindinių programų problemas. Komisijos nuomone, generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose pareiškimų išlygų kiekybinė išraiška negalima lyginti su Audito Rūmų apskaičiuotu metiniu klaidų lygiu. Rizikos vertinimas metinėse veiklos ataskaitose, nustatius susijusių generalinių direktorių pareiškimas išlygas ir Komisijai atlikus visas prieštaravimo procedūras, būtų artimesnis mokėjimų, kurie atlikti metinėse veiklos ataskaitose nurodytais ataskaitiniais metais, galimų finansinių pataisų vertinimui. Ši apskaičiuota rizikos suma grindžiama veiklos programų, kurioms taikoma išlyga, finansinio poveikio vertinimu, kuris pagrįstas generalinių direktorių atlikta analize, kuri, be kitų aspektų, apima ir nacionalinių audito institucijų atliekamą darbą (vieno audito principas). Kaip ir ankstesnėse metinėse veiklos ataskaitose, ši kiekybinė rizikos išraiška pagrįsta pareiškimų išlygų finansinio poveikio vertinimu, atsižvelgiant į kiekvienai veiklos programai priskirtą riziką, taip pat atsižvelgiant į reglamentuose (EB) Nr. 1260/99 (2000–2006 m. laikotarpiui) ir Nr. 1083/2006 (2007–2013 m. laikotarpiui) numatytą 5 % apsauginę ribą. Šiais reglamentais nustatyta didžiausia tarpinių mokėjimų riba programavimo laikotarpiu – 95 % pagal veiklos programas finansuotinos sumos. Taigi dar 5 % Komisijos mokėjimų priklauso nuo Komisijos sprendimo programavimo laikotarpio pabaigoje, o tai akivaizdžiai sumažina finansinę nesusigrąžinimo riziką.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

4.47. Remdamiesi savo audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų Sanglaudos, energetikos ir transporto politikos grupės tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose buvo nustatytas reikšmingas klaidų lygis.

4.48. Audito Rūmai taip pat daro išvadą, kad apskritai audito institucijų darbas užtikrinant mokėjimų tvarkingumą buvo iš dalies veiksmingas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

4.49. Audito Rūmų atliktos pažangos, padarytos įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose (2008–2009 m.) pateiktas rekomendacijas, apžvalgos rezultatai pateikti **4.4 priede**. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad:

— 2008 m. vasario mėn. priėmusi savo veiksmų planą Komisija sustiprino nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų priežiūrą 2007–2013 m. laikotarpiu, visų pirma stebėdama audito institucijų darbą ir dažniau nutraukdama arba stabdydama mokėjimus,

— Komisija ir toliau dėjo pastangas, teikiant rekomendacijas veiklos programas įgyvendinančioms nacionalinėms institucijoms ir paprastinant tinkamumo gauti paramą iš struktūrinių fondų taisykles.

4.50. Remdamiesi šia apžvalga ir 2010 m. nustatytais faktais ir išvadamis Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja:

— **1 rekomendacija:** toliau prižiūrėti, kad būtų laikomasi tinkamumo gauti ES finansavimą reikalavimų ir ypač teisingai taikomos ES ir nacionalinės viešųjų pirkimų taisyklės (2009),

— **2 rekomendacija:** paraginti nacionalines institucijas, kad jos, prieš patvirtindamos Komisijai išlaidas, griežtai taikytų taisomuosius mechanizmus (2008–2009 m.). Nacionalinėms ar ES institucijoms nustačius reikšmingų valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumų Komisija turėtų nutraukti arba stabdyti mokėjimus veiklos programai, kol valstybė narė nesiims taisomųjų veiksmų,

4.49.

— Komisija palankiai vertina Audito Rūmų atliktą jos 2008 m. veiksmų plano įgyvendinimo ir pasekmių vertinimą.

Vykdydama savo priežiūros funkciją 2010 m. Komisija nutraukė 63 mokėjimus (49 ERPF mokėjimus ir 14 ESF mokėjimų) ir priėmė vieną sprendimą sustabdyti mokėjimus pagal 2007–2013 m. laikotarpio veiklos programas ir penkis sprendimus sustabdyti mokėjimus (ESF) pagal 2000–2006 m. laikotarpio veiklos programas, kadangi buvo nustatyta rimtų trūkumų arba netikslumų. Šios priemonės bus taikomos, kol valstybės narės nesiims būtinų taisomųjų veiksmų. Komisija šią griežtą politiką vykdė ir 2011 m. – iki 2011 m. birželio 30 d. priimti 54 sprendimai nutraukti mokėjimus (40 mokėjimų – ERPF ir 14 – ESF).

4.50.

— Komisija toliau stebi atitiktį tinkamumo finansuoti taisyklėms, vykdydama savo įprastą audito veiklą ir tolesnę veiklą po visų ES ir nacionaliniu lygmenimis atliktų auditų. Atitinkama informacija pateikiama metinėse Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktoratų generalinių direktorių veiklos ataskaitose. Prireikus Komisija ir toliau imsis būtinų taisomųjų priemonių.

Kalbant apie viešuosius pirkimus – Komisija nuolat stebi, kad ES direktyvos būtų tinkamai įgyvendinamos. Komisija valstybėms narėms išplatino analizę, kokių klaidų buvo nustatyta ankstesniais metais atliekant sanglaudos projektų ES lygmens auditus, ir ėmėsi veiklos, siekdama sukaupti geriausios praktikos pavyzdžių ir gauti galimus valstybių narių atsakymus, kad galėtų ištaisyti tokias klaidas ir sumažinti jų skaičių.

— 2009 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje Komisija jau įsipareigojo atlikti specialų rizika grindžiamą valstybėse narėse naudojamo taisomojo mechanizmo auditą ir prireikus toliau imtis veiksmų, kad būtų laiku nutraukti arba sustabdyti mokėjimai. Į šią griežtą politiką atsižvelgta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Regioninės politikos generalinių direktoratų generalinių direktorių 2010 m. metinėse veiklos ataskaitose. Numačiomu perėjimu prie metinio sąskaitų patvirtinimo sistemos programavimo laikotarpiu po 2013 m. siekiama dar labiau padidinti patikinimo dėl struktūrinių fondų lygį. Komisija taip pat nurodo savo atsakymus į Audito Rūmų rekomendacijas, kuriuos pateikė 2008 ir 2009 m. metinėse ataskaitose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija:** remiantis per pirmuosius 2007–2013 m. programavimo laikotarpio metus įgyta patirtimi, atlikti nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių taikymo vertinimą, siekiant nustatyti galimas tolesnio paprastinimo sritis ir pašalinti galimus klaidų šaltinius laikotarpiui po 2013 m.,
- **4 rekomendacija:** šiam programavimo laikotarpiui siūlyti iš dalies pakeisti struktūrinių fondų reglamentus taip, kad valstybės narės privalėtų pranešti, kaip įgyvendinamos finansų inžinerijos priemonės. Komisija taip pat turėtų reguliariai tikrinti, kaip įgyvendinamos lėšos,
- **5 rekomendacija:** šiam programavimo laikotarpiui teikti audito institucijoms papildomas rekomendacijas, visų pirma dėl imčių sudarymo, patikrų atliekant projektų auditus apimties ir pranešimo apie audito metu nustatytus faktus,
- **6 rekomendacija:** siūlyti laikotarpiui po 2013 m. struktūrinių fondų teisės aktuose suderinti metinių kontrolės ataskaitų teikimo laikotarpius su ES biudžeto finansiniais metais, o taikomus metodus suderinti taip, kad būtų galima apibendrinti audito institucijų audito nuomones dėl kiekvieno fondo nacionaliniu ir ES lygmenimis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Komisija pritaria šiai rekomendacijai, su sąlyga, kad ji skirta toms valstybėms narėms, kurios įgyvendindamos savo veiklos programas nuolat patiria tas pačias problemas.
- Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir ketina teikti pasiūlymą, kad teikti informaciją apie finansų inžinerijos priemonės taikymą valstybėse narėse būtų privaloma. Finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimo auditas atliekamas vykdant teminius auditus, kaip nustatyta bendrojoje struktūrinių fondų audito strategijoje.

Valstybių narių metinę ataskaitą apie finansų inžinerijos priemonių finansinį įgyvendinimą būtų galima numatyti kito programavimo laikotarpio struktūrinių fondų reglamente.
- Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Komisija nuolat teikia rekomendacijas ir patarimus audito institucijoms labai įvairiais techniniais ir reglamentavimo klausimais. Audito institucijų apžvalga, kurią Komisija pradėjo 2009 m., taip pat suteikė galimybę plėtoti veiksmus, skirtus nacionalinių audito institucijų gebėjimams stiprinti, kaip išsamiau paaiškinta Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktorių ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktorių 2010 m. metinėse veiklos ataskaitose.

Atlikusi metinių kontrolės ataskaitų, audito nuomonių ir klaidų lygių, informaciją apie kuriuos nacionalinės audito institucijos pateikė 2010 m. pabaigoje, analizę, Komisija įsipareigojo parengti papildomas patobulintas rekomendacijas audito institucijoms tais klausimais, kuriuos išskėlė Audito Rūmai. Tokių rekomendacijų projektas jau aptartas per iki šiol surengtus posėdžius techniniais klausimais ir jos bus baigtos rengti prieš imantis kitos su metine kontrolės ataskaita susijusios veiklos.
- Komisija pritaria pirmai šios rekomendacijos daliai. Komisijos pasiūlyme dėl Finansinio reglamento pakeitimo numatytas reikalavimas laiku atlikti sąskaitų patvirtinimą, kuris padės suderinti atitinkamus valstybių narių (metinės kontrolės ataskaitos ir metinės audito nuomonės), Komisijos (metinių veiklos ataskaitų) ir Audito Rūmų (patikinimo pareiškimų ir (arba) metinės ataskaitos) ataskaitų apie susijusius biudžetinius metus teikimo laikotarpius (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 4.41 dalies pastabas).

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES SPECIALIĄSIAS ATASKAITAS

Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 1/2006 apie Europos socialinio fondo indėlį kovojant su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos

4.51. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 1/2006 Audito Rūmai įvertino, ar 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu taikytos tinkamos procedūros, skirtos užtikrinti valstybių narių bendrai su ESF finansuojamų, su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos susijusių veiksmų veiksmingumą ir efektyvumą. Audito Rūmai pabrėžė, kad valstybių narių valdymo sistemos turėtų būti veiksmingos, efektyvios ir ekonomiškios, to reikalaujama Bendrijos teisės aktuose. Audito Rūmai visų pirma rekomendavo, kad valstybių narių institucijos atliktų numatomos ekonominės naudos analizę ir kad finansavimo skyrimas būtų pagrįstas objektyviais ir tinkamais kriterijais, taip užtikrinant didžiausią Bendrijos išteklių poveikį. Audito Rūmai atkreipė dėmesį, kad pagrįsti metiniai ankstyvo pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimo planai padėtų pasiekti Europos Vadovų Tarybos nustatytus tikslus.

4.52. Į Audito Rūmų rekomendacijas iš dalies atsižvelgta (žr. **4.5a priedą**). 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui atnaujinti visų ESF valdymo sistemų elementai, ir tai turėjo įtakos priemonėms, susijusioms su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos. Konkrečiai dėl ankstyvo pasitraukimo iš švietimo sistemos 2011 m. birželio mėn. Taryba patvirtino rekomendaciją dėl politinių priemonių, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių.

4.53. Šių veiksmų poveikis dar neįrodytas, iš dalies todėl, kad pagrindinis specialiai kovai su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos skirtas veiksmas patvirtintas tik 2011 m. Audito Rūmai pažymi, kad veiklos programose vis dar nėra aiškios sąsajos tarp konkrečių prioritetų ir tikslų, susijusių su ankstyvu pasitraukimu iš švietimo sistemos, ir jiems skiriamo finansavimo. Nors Komisija neseniai pareiškė ketinimą savo auditų metu išanalizuoti ES finansavimo pridėtinę vertę, ji to dar nepadarė.

4.52. Komisijos nuomone, Audito Rūmų rekomendacijos visiškai įgyvendintos, atsižvelgiant į tai, kad Audito Rūmų audito ataskaitos paskelbimo dieną 2007–2013 m. reglamentavimo sistema jau buvo parengta. Įgyvendindama strategiją „Europa 2020“, 2011 m. pradžioje Komisija pradėjo įgyvendinti veiksmų, skirtų mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiui mažinti, planą, į kurį buvo įtrauktas pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl politinių priemonių, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių (patvirtinta 2011 m. birželio mėn.).

4.53. ESF veiklos programose nustatytas aiškus prioritetų ir siekiamų tikslų (jie taip pat kiekybiškai įvertinti pagal prioritetines kryptis, kaip numatyta reglamentavimo sistemoje) bei finansavimo lygio, kurio reikia šiems tikslams įgyvendinti, ryšys. Komisijos pasiūlymai dėl laikotarpio po 2013 m. bus grindžiami dabartinėmis programavimo ir ex ante vertinimo nuostatomis. Įgyvendinant veiklos programas reikės atsižvelgti į teisės aktų nuostatas ir įrodyti prioritetų, tikslų ir finansavimo lygio sąsają.

Rengiant kitam programiniam laikotarpiui skirtų reglamentų projektus, daugiau dėmesio numatoma skirti rezultatui. Todėl dalį Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD audito išteklių, kurie šiuo metu naudojami atliekant atitikties ir finansinius auditus, reikės paskirti veiklos rezultatų auditui.

Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 10/2006 apie 1994–1999 m. laikotarpio 1 ir 3 tikslo programų (struktūriniai fondai) *ex post* įvertinimus

4.54. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 10/2006 Audito Rūmai įvertino, ar Komisijos atliktuose 1994–1999 m. laikotarpio struktūrinių fondų intervencinių priemonių *ex post* vertinimuose tinkamai įvertintas struktūrinių fondų intervencinių priemonių poveikis ir ar atlikus šią analizę pateiktos naudingos rekomendacijos. Per auditą nustatyti vertinimo proceso trūkumai, dėl kurių struktūrinių fondų poveikio vertinimas atliktas ribotai.

4.55. Regioninės politikos GD bei Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD į Specialiojoje ataskaitoje Nr. 10/2006 nurodytas pagrindines problemas atsižvelgė savo 2000–2006 m. *ex post* vertinimuose (žr. **4.5b priedą**). Jie inicijavo perėjimą nuo konkrečiai šaliai pritaikyto metodo prie pagrindinių teminių sričių metodo, kad galėtų geriau sutelkti dėmesį į strateginius klausimus 27 valstybių narių sąjungoje. *Ex post* vertinimai turėjo būti užtikrinti 2000–2006 m. teisinėje sistemoje įvestu reikalavimu atlikti privalomąjį laikotarpio vidurio vertinimą. Tačiau tuo metu, kai buvo atlikti laikotarpio vidurio vertinimai, valstybių narių priežiūros sistemoje buvo didelių trūkumų ir buvo per anksti vertinti išlaidų veiksmingumą (taip pat žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 1/2007 dėl tarpinio laikotarpio procesų). Siekdami pagerinti *ex post* vertinimų kokybės kontrolę abu GD tam skyrė daugiau tikslinių išteklių, geriau apibrėžė vertinimo rinkiniams skirtas technines užduotis ir sugriežtino kokybės kontrolės procedūras.

4.56. 2007–2013 m. abiem GD būtų naudingas mechanizmų stiprinimas siekiant pagerinti pačių valstybių narių atliekamų vertinimų kokybę ir priešingos padėties analizės taikymą (Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD) arba paties direktorato plėtra (Regioninės politikos GD). Kalbant apie struktūrinių fondų veiksmingumo vertinimą, reikėtų toliau pildyti infrastruktūros vienetų sąnaudų duomenų bazę, kad būtų galima ja naudotis (Regioninės politikos GD). Nacionalinės mokymo projektų vienetų sąnaudų ir pagrindinių ypatybių duomenų bazės padėtų valstybėms narėms rengti ir tvirtinti projektus. Taip pat struktūrinių fondų veiksmingumą galima padidinti toliau nagrinėjant priežastis, ypač regioninės politikos srityje, kodėl skirtingose valstybėse narėse smarkiai skiriasi privačiojo sektoriaus teikiamas finansavimas, ir tiriant kitokias nei dotacijos finansavimo galimybes.

4.54. Žr. Komisijos atsakymą į Specialiosios ataskaitos Nr. 10/2006 pastabas.

4.55. Komisijos atsakymas pateiktas **4.5b priedo** lentelėje.

4.56. Regioninės politikos GD daugeliu klausimu sutinka su Audito Rūmais. Dėl paramos įmonėms – vis dar reikia sukaupti gerokai daugiau duomenų, kad būtų galima padaryti patikimas išvadas apie dotacijų ir kitų priemonių svertinį poveikį ir santykinį privalumą. Tai padaryti padės dabartinė Komisijos vertinimo darbo programa ir vertinimai, kuriuos atlieka kelios valstybės narės.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD šiuo metu rengia priešingos padėties analizes. ESF vertinimo partnerių posėdžių metu jau buvo surengtos kelios informavimo sesijos, kurių metu pristatymus surengė valstybių narių atstovai ir mokslinis ekspertas. Šiuo metu analizuojami priešingos padėties analizių taikymo įgyvendinant sanglaudos politiką sunkumai. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD rekomendacijose dėl ESF vertinimo 2014–2020 m. laikotarpiu valstybės narės bus raginamos atlikti priešingos padėties ir (arba) kontrolinių grupių vertinimus.

Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 7/2009 apie „Galileo“ programos kūrimo ir tinkamumo patvirtinimo etapo valdymą

4.57. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 7/2006 Audito Rūmai Komisijai rekomendavo, *inter alia*, pritaikyti savo išteklius bei teises ir finansines priemones prie pramoninės programos rengimo ir administravimo. Audito Rūmai Komisijai taip pat rekomendavo skubiai patikslinti politinius programos tikslus ir paversti juos strateginiais ir veiklos tikslais, taip pat apibrėžti naudotojų poreikius, techninius parametrus ir komercinį modelį⁽¹³⁾.

4.58. Komisija iš dalies įgyvendino Audito Rūmų rekomendacijas (žr. **4.5c priedą**). Komisija prisiėmė programos vadovės vaidmenį ir sudarė oficialius perdavimo susitarimus su Europos kosmoso agentūra (ESA). Nors Komisija valstybių narių paprašė patikslinti programos politinius tikslus, kad būtų galima juos paversti strateginiais ir veiklos tikslais, dėl bendros pozicijos nesusitarta. Nors Komisija pateikė vidutinės trukmės ir ilgalaikių projektų išlaidų skaičiavimus, būtinojo finansavimo šaltinių dar nerasta. Remdamiesi Komisijos pateiktais duomenimis Audito Rūmai atkreipia dėmesį, kad šių vidutinės trukmės ir ilgalaikių projektų išlaidos iki 2030 m. gali siekti daugiau kaip 20 mlrd. eurų.

4.59. Prieš paleidžiant į erdvę visą veikiančių palydovų flotilę reikėtų parengti aiškų planą, kuris apimtų programos išlaidas po 2013 m., ir nustatyti finansavimo šaltinius. Dėl valdymo struktūros ir žmogiškųjų išteklių Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja tęsti pastangas įgyvendinti Specialiojoje ataskaitoje Nr. 7/2009 išdėstytas rekomendacijas.

4.58. Komisija šiuo metu įgyvendina šias rekomendacijas.

Rengdamasi įgyvendinti naują daugiametę finansinę programą, Komisija pateiks naują pasiūlymą dėl teisės akto dėl tolesnio programų GALILEO ir EGNOS įgyvendinimo. Šiame pasiūlyme, be kita ko, bus numatyta jų valdymo sistema ir atnaujinta reikiamų biudžeto išteklių apibrėžtis.

Bendri GNSS programų politiniai ir strateginiai tikslai, kurie buvo nustatyti Reglamente (EB) Nr. 683/2008⁽²⁾, laipsniškai paverčiami į veiklos tikslus (teikti paslaugas valstybinėms institucijoms, žmogaus gyvybės apsaugos paslaugą, paieškos ir gelbėjimo paslaugas bei komercinę paslaugą), atkreipiant dėmesį į techninį šios iniciatyvos sudėtingumą.

Programų biudžeto ekstrapoliacija, nežinant, kokio dydžio bus viešoji finansinė parama, neparodo tikrosios bendros padėties, kuria remiantis būtų galima padaryti išvadas apie bendrą grynųjų finansinių išlaidų sumą.

4.59. Komisija šiuo metu rengia poveikio vertinimą, kuriame nustatytos techninės tolesnio Europos GNSS programų įgyvendinimo ir naudojimo galimybės, įskaitant susijusias išlaidas bei tiesioginę ir netiesioginę jų naudą.

⁽¹³⁾ Atsižvelgiant į programos įgyvendinimo eigą 2(b), 3, 4(c), 4(d) ir 5 rekomendacijomis imantis tolesnių veiksmų nepasinaudota.

⁽²⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 dėl tolesnio Europos palydovinės navigacijos programų (EGNOS ir „Galileo“) įgyvendinimo.

4.1 PRIEDAS

SANGLAUDOS, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

2010							Energetika ir transportas	Iš viso	2009	2008	2007
Užimtumas ir socialiniai reikalai		Regioninė politika									
ESF	Kita	ERPF	SF	ISPA							

IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA

Iš viso operacijų (iš jų):	60	6	143	20	6	8	243	209	189	217
Avansai	0	0	0	0	0	0	0	20	9	10
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai	60	6	143	20	6	8	243	189	180	207

TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Nustatyta testuotų operacijų procentinė dalis

Be klaidų	70 % (42)	100 % (6)	47 % (67)	25 % (5)	17 % (1)	37 % (3)	51 % (124)	67 %	58 %	50 %
Vienos ar daugiau klaidų paveiktos operacijos	30 % (18)	0 % (0)	53 % (76)	75 % (15)	83 % (5)	63 % (5)	49 % (119)	33 %	42 %	50 %

Klaidų paveiktų operacijų analizė

Analizė pagal išlaidų rūšį

Avansai	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	3 %	0 %	1 %
Tarpiniai / galutiniai mokėjimai								97 %	100 %	99 %

Analizė pagal klaidų rūšį

Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	39 % (7)	0 % (0)	55 % (42)	93 % (14)	80 % (4)	20 % (0)	57 % (68)	50 %	42 %	33 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	61 % (11)	0 % (0)	45 % (34)	7 % (1)	20 % (1)	80 % (4)	43 % (51)	50 %	58 %	67 %
Tinkamumo finansuoti	91 % (10)	0 % (0)	100 % (34)	100 % (1)	100 % (1)	75 % (3)	96 % (49)	69 %	89 %	78 %
Tikrumo	9 % (2)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 % (1)	0 %	0 %	12 %
Tikslumo	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	25 % (1)	2 % (1)	31 %	11 %	10 %

APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS

Labiausiai tikėtinas klaidų lygis

7,7 %

Žemesnioji klaidų riba
Aukštesnioji klaidų riba

4,7 %
10,7 %

⁽¹⁾ Kad būtų geriau išanalizuotos konkrečiai politikos grupei priskirtinos įvairių rizikos kategorijų sritys, imtis buvo padalyta į segmentus.

⁽²⁾ Skaičiai skliausteliuose rodo faktinį operacijų skaičių.

n. d.: nėra duomenų.

SANGLAUDOS, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO SISTEMŲ PATIKROS REZULTATAI

Pasirinktų priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas. Audito institucijos (AI). Pagrindinių norminių reikalavimų laikymasis ir veiksmingumas užtikrinant operacijų tvarkingumą

Svarbiausi Audito Rūmų testuoti reikalavimai		Audito institucija ERPF / ESF, Prancūzija	Audito institucija ERPF / ESF, JK / Šiaurės Airija	Audito institucija ERPF / ESF, Italija (Sardinija)	Audito institucija ERPF / SF, Lenkija	Audito institucija ERPF / SF, Ispanija (Andalūzija ir Valensija)	Audito institucija ESF, Lenkija	Audito institucija ESF, Ispanija (Andalūzija)	Audito institucija ESF, Vokietija Bund
Bendri aspektai	Sukūrus veiklos programos valdymo ir kontrolės sistemas galima tinkamai apibrėžti, paskirstyti ir atskirti funkcijas AI viduje bei funkcijas tarp AI ir kitų kompetentingų valdymo ir kontrolės organizacijų.	Atitinka	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies
Audito vadovo taikymo sritis	Audito vadovo (taikomo audito sistemos ir operacijų auditui), kuris atitiktų tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus ir kuriame būtų aiškiai aprašytos audito procedūros, buvimas.	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka
Sistemų auditui taikoma audito metodika	AI atliktas audito darbas, kuriuo siekta įvertinti veiksmingą valdymo ir kontrolės sistemos veikimą, grindžiamas kontroliniu sąrašu, kuriame pateikiami klausimai, skirti pagrindiniams taikytinų taisyklių (nustatytų valdymo institucijų, mokančiųjų institucijų ir tarpinių organizacijų) reikalavimams patikrinti ir tinkami kiekvieno iš šių pagrindinių reikalavimų vertinimo kriterijai.	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka
Sistemų audito peržiūra	AI audito planas įgyvendintas laikantis patvirtintos atitinkamo laikotarpio audito strategijos, sistemų auditai atlikti laikantis AI nustatytos metodikos ir visi sistemų audito etapai tinkamai patvirtinti dokumentais.	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga
Operacijų audito imčių metodika	Nustatyta atitinkama operacijų audito imčių metodika, kad būtų atrinktos patikros laikotarpiui priskirtinos tikrintinų operacijų imtys.	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies

Svarbiausi Audito Rūmų testuoti reikalavimai		Audito institucija ERPF / ESF, Prancūzija	Audito institucija ERPF / ESF, JK / Šiaurės Airija	Audito institucija ERPF / ESF, Italija (Sardinija)	Audito institucija ERPF / SF, Lenkija	Audito institucija ERPF / SF, Ispanija (Andalūzija ir Valensija)	Audito institucija ESF, Lenkija	Audito institucija ESF, Ispanija (Andalūzija)	Audito institucija ESF, Vokietija Bund
Operacijų audito imčių pasirinkimas	Operacijų audito imčių metodika taikyta pagal nustatytus reikalavimus, kad būtų atrinktos patikros laikotarpiui priskirtinos tikrintinų operacijų imtys.	Veiksminga	Veiksminga	Neveiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Operacijų audito metodika	Audito darbas operacijų tvarkingumui patikrinti grindžiamas kontroliniu sąrašu, kuriame pateikiami klausimai, skirti taikytinų taisyklių reikalavimams pakankamai išsamiai patikrinti, kad būtų išnagrinėtos susijusios rizikos.	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka	Atitinka iš dalies
Operacijų audito peržiūra	Operacijų auditas įgyvendintas pagal atitinkamam laikotarpiui pasirinktą imtį, laikantis AI nustatytos metodikos, ir visi operacijų audito etapai tinkamai patvirtinti dokumentais.	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Neveiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga
Pakartotinis operacijų audito atlikimas	Audito Rūmams pakartotinai atlikus AI operacijų auditą, padarytos išvados, panašios į tas, kurias AI pateikė Komisijai.	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomonė	Metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomonė parengtos laikantis teisės aktų reikalavimų ir Komisijos bei valstybių narių tarpusavyje suderintų rekomendacijų, ataskaita ir nuomonė atitinka AI atlikto sistemų audito ir operacijų audito rezultatus.	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies	Atitinka	Atitinka	Atitinka	Atitinka iš dalies	Atitinka iš dalies
Bendras vertinimas		Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Neveiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga

4.3 PRIEDAS

SU SANGLAUDOS, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO POLITIKA SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ APŽVALGA

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateiktos deklaracijos pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas	
				2010	2009
REGIO	Su išlyga	<p>Išlyga dėl ERPF ir SF deklaruotų pagrindinių išlaidų operacijų keliose valstybėse narėse teisėtumo ir tvarkingumo grindžiama abiejų fondų valdymo ir kontrolės sistemų svarbiausių elementų, kurie nebuvo nacionalinių institucijų pakankamai kontroliuojami ir kuriems nebuvo taikomos pakankamos taisomosios priemonės, trūkumais.</p> <p>2000–2006 m. laikotarpiu išlyga susijusi su 21 veiklos programa šešiose valstybėse narėse (išskyrus INTERREG) ir dviem SF projektais dviejose valstybėse narėse ir sudaro 679,4 mln. eurų, arba 15,8 % metų tarpinių mokėjimų. Šiuo programavimo laikotarpiu skaičiuojama, kad ES įnašas, kuriuo rizikuojama, sudaro 32,5–68,8 mln. eurų, t. y. 0,8–1,5 % metų tarpinių mokėjimų (4 297,3 mln.).</p> <p>2007–2013 m. laikotarpiu išlyga susijusi su 69 veiklos programomis dešimtyje valstybių narių ir 11 ETB veiklos programų ir sudaro 3 417,1 mln. eurų, arba 13,4 % metų tarpinių mokėjimų. Šiuo programavimo laikotarpiu skaičiuojama, kad ES įnašas, kuriuo rizikuojama, sudaro 203,7–423,9 mln. eurų, t. y. 0,8–1,6 % metų tarpinių mokėjimų (25 527,8 mln. eurų).</p>	<p>Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracija ir metinė veiklos ataskaita apskritai rengiamos pagal galiojančias Komisijos gaires.</p> <p>Audito Rūmai pripažįsta, kad DG REGIO pateikė papildomą informaciją pagal veiklos programas, susijusią su rizikos sumų atskleidimu palyginti su 2009 m.</p> <p>Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad jų nustatytas klaidų lygis gerokai viršija generalinio direktoriaus apskaičiuotą klaidų lygį.</p> <p>Regioninės politikos generalinis direktoratas taikė išlygas, kurios turėjo kiekybiškai apskaičiuojamą poveikį abiem programavimo laikotarpiams. Apskaičiavimas grindžiamas prielaida, kad jeigu apskaičiuota suma, kuria rizikuojama, sudaro mažiau nei 5 % bet kurios veiklos programos sulaukytų mokėjimų, taikoma veiklos programos užbaigimo kontrolė tinkamai sušvelnintų riziką. Audito Rūmai mano, kad taikant šį metodą gali būti nepakankamai įvertinamos rizikos sumos.</p> <p>Galiausiai buvo pranešta, kad 2010 m. buvo įgyvendinta 2 823 milijonų eurų finansinių pataisymų suma. Tačiau metų pabaigoje buvo įvykdytos ne visos, ypač 2000–2006 m. laikotarpio, veiklos programų tvirtinimo ir tikrinimo procedūros. Iš tikrųjų Komisijos 2010 m. finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje tik 563 milijonai eurų pripažįstami kaip įvykdyti (taip pat žr. 1.2 priedo 3 punktą).</p>	B	A

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateiktos deklaracijos pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas	
				2010	2009
EMPL	Su išlyga	<p>Išlyga dėl konkrečių ESF veiklos programų deklaruotų pagrindinių išlaidų operacijų keliose valstybėse narėse teisėtumo ir tvarkingumo paremta veiklos programų valdymo ir kontrolės sistemų svarbiausių elementų, kurie nebuvo nacionalinių institucijų pakankamai kontroliuojami ir kuriems nebuvo taikomos pakankamos taisomosios priemonės, trūkumais.</p> <p>2000–2006 m. laikotarpiu išlyga susijusi su 13 veiklos programų keturiuose valstybėse narėse ir sudaro 0,4 mln. eurų, arba 0,14 % metų tarpinių mokėjimų.</p> <p>2007–2013 m. laikotarpiu išlyga susijusi su 30 veiklos programų devyniose valstybėse narėse ir sudaro 71,6 mln. eurų, arba 1,13 % metų tarpinių mokėjimų.</p>	<p>Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracija ir metinė veiklos ataskaita apskritai rengiamos pagal galiojančias Komisijos gaires.</p> <p>Audito Rūmai pripažįsta, kad DG EMPL pateikė papildomą informaciją pagal veiklos programas, susijusią su rizikos sumų atskleidimu palyginti su 2009 m.</p> <p>Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD abiem laikotarpiais taikė išlygas, kurios turėjo kiekybiškai apskaičiuojamą poveikį abiem programavimo laikotarpiais. Apskaičiavimas grindžiamas prielaida, kad jeigu apskaičiuota suma, kuria rizikuojama, sudaro mažiau nei 5 % bet kurios veiklos programos sulaikytų mokėjimų, taikomos VP užbaigimo kontrolės priemonės tinkamai sušvelnintų riziką. Audito Rūmai mano, kad taikant šį metodą gali būti nepakankamai įvertinamos rizikos sumos.</p>	A	A
MOVE	Su išlyga	<p>Išlyga dėl likutinio klaidų, susijusių su Šeštosios bendrosios mokslinių tyrimų programos (BP6) sutarčių išlaidų ataskaitų tikslumu: likutinis klaidų lygis, nustatytas atliekant patikras <i>ex post</i>, viršija patikros tikslą (2 %).</p> <p>4,42 % likutinis klaidų lygis atitinka 1,15 mln. eurų, kuriais rizikuojama, ir sudaro 1,95 % BP6 mokėjimų bei 0,5 % visų 2010 m. Mobilumo ir transporto GD atliktų mokėjimų.</p>	<p>Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracija ir metinė veiklos ataskaita rengiamos pagal galiojančias Komisijos gaires.</p>	A	A ⁽¹⁾
ENER	Su išlyga	<p>Išlyga dėl likutinio klaidų, susijusių su Šeštosios bendrosios mokslinių tyrimų programos (BP6) sutarčių išlaidų ataskaitų tikslumu: likutinis klaidų lygis, nustatytas atliekant patikras <i>ex post</i>, viršija patikros tikslą (2 %).</p> <p>4,42 % likutinis klaidų lygis atitinka 1,7 mln. eurų, kuriais rizikuojama, ir sudaro 1,12 % BP6 mokėjimų bei 0,15 % visų 2010 m. Energetikos generalinio direktorato atliktų mokėjimų.</p>	<p>Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracija ir metinė veiklos ataskaita rengiamos pagal galiojančias Komisijos gaires.</p>	A	A ⁽¹⁾

(1) 2009 m. metinės ataskaitos 5.3 priede pateikti Transporto ir energetikos GD metinės veiklos ataskaitos peržiūros rezultatai. 2010 m. vasario mėn. Transporto ir energetikos GD padalytas į Mobilumo ir transporto GD ir Energetikos GD.

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMO Į REKOMENDACIJAS DĖL SANGLAUDOS, ENERGETIKOS IR TRANSPORTO LENTELĖ

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
Sanglauda:				
2009	<p>Komisija turėtų stebėti ES finansavimo tinkamumo reikalavimų laikymąsi, įskaitant teisingą ES ir nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių taikymą.</p> <p>(Žr. 2009 m. metinės ataskaitos 4.38 dalį.)</p>	<p>Viešųjų pirkimų taisyklių įgyvendinimo auditas šiuo metu atliekamas pagal specialųjį 2000–2006 m. Sanglaudos fondo projektų tyrimą ir 2007–2013 m. veiklos programų tyrimą. Komisija taip pat išleido rekomendacijas ir suorganizavo mokymus valstybių narių valdymo ir audito institucijoms (pvz., seminarai „mokyk mokančiuosius“, dvišalės VN ir AI mokymo sesijos).</p> <p>2011 m. sausio mėn. Komisija paskelbė Žaliąją knygą dėl ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimo (COM(2011) 15 galutinis). Ji yra tebevykstančių konsultacijų su suinteresuotais subjektais pagrindas.</p> <p>Komisijos atliekamą ES viešųjų pirkimų teisinio pagrindo vertinimą planuojama užbaigti 2011 m.</p>	<p>Komisijos nuomone, ši rekomendacija įgyvendinta įvairiais šiuo metu įgyvendinamais veiksmais, kuriuos aprašė Audito Rūmai.</p> <p>Žr. Komisijos atsakymą į 4.50 dalies pastabas, 1 rekomendaciją.</p> <p>Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 4.20, 4.21 ir 4.29 dalių pastabas dėl mokymų rengimo ir rekomendacijų teikimo.</p>	<p>Audito Rūmų nuomone, rekomendacija yra įgyvendinta mokymų ir gairių prasme, jei Komisija toliau taikys savo dabartinę metodiką.</p> <p>Audito Rūmai stebės, kaip taikomos numatytos specialiosios priemonės viešųjų pirkimų srityje (taip pat žiūrėti Nuomonę Nr. 4/2011 (*)).</p>
Sanglauda:				
2008	<p>Komisija, vykdydama priežiūrą, turėtų užtikrinti veiksmingą nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų veikimą.</p> <p>(Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 6.37 dalies a ir c punktus; 2009 m. metinės ataskaitos 4.37 dalies c punktą.)</p>	<p>Laikantis struktūrinių fondų reglamentuose išdėstytų bendrųjų nuostatų, tinkamumo finansuoti taisyklės yra reglamentuotos nacionaliniu ir tam tikrais atvejais – veiklos programų lygmeniu. Komisija peržiūrėjo 2010 m. valstybių narių padarytus tokių taisyklių pakeitimus.</p> <p>2010 m. Komisija ištyrė 2007–2013 m. veiklos programų audito institucijas ir toliau tęsia specialųjį sistemų ir programų auditą.</p> <p>2010 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikiamas išsamus kiekvienos 2007–2013 m. veiklos programos vertinimas, daugiausia grindžiamas AI metinėse kontrolės ataskaitose pateikta informacija ir Komisijos atliktu audito darbu.</p>	<p>Komisijos nuomone, ši rekomendacija įgyvendinta (Žr. Komisijos atsakymą į 4.50 dalies pastabas, 2 rekomendaciją.)</p> <p>Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 4.42, 4.43 ir 4.44 dalių pastabas dėl audito institucijų tikrinimo.</p> <p>Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktoratų nuomone, jie tinkamai atsižvelgė į visas pareikštas išlygas dėl 2007–2013 m. laikotarpio programų atitinkamose savo metinėse veiklos ataskaitose.</p>	<p>Audito Rūmų nuomone, rekomendacija yra įgyvendinta, jei Komisija toliau taikys savo dabartinę metodiką.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
	Sanglauda:			
2008	<p>Komisija turėtų skatinti nacionalines institucijas griežtai taikyti taisomuosius mechanizmus prieš sertifikuojant išlaidas Komisijai.</p> <p>(Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 6.37 dalies b ir d punktus; 2009 m. metinės ataskaitos 4.37 dalies a ir b punktus.)</p>	<p>Komisija ėmė dažniau taikyti 2007–2013 m. struktūrinių fondų reglamentų nuostata, kad nutrauktų arba sustabdytų mokėjimus, jeigu yra įrodymų, patvirtinančių didelius audito ataskaitos trūkumus (arba dar neištaisytus pažeidimus). Taip valstybės narės dar labiau skatinamos laiku imtis visų reikiamų taisomųjų veiksmų.</p> <p>Komisija taip pat padarė valstybių narių lėšų susigrąžinimo ir atėmimo pagal 2007–2013 m. programas ataskaitų teikimo tvarkos pakeitimų (Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 XI priedas).</p> <p>Išsami informacija apie mokėjimų nutraukimus ir sustabdymus yra atskleista DG REGIO ir DG EMPL 2010 m. MVA.</p>	<p><i>Komisijos nuomone, ši rekomendacija įgyvendinta (žr. Komisijos atsakymą į 4.50 dalies pastabas, 2 rekomendaciją.)</i></p>	<p>Audito Rūmų nuomone, rekomendacija yra įgyvendinta, jei Komisija toliau taikys savo dabartinę metodiką.</p>

(¹) Nuomonė Nr. 4/2011 dėl Komisijos Žaliosios knygos dėl viešųjų pirkimų politikos modernizavimo (OL C 195, 2011 7 2, p. 1).

SPECIALIOSIOS ATASKAITOS Nr. 1/2006 ĮGYVENDINIMAS. VEIKSMŲ, KURIŲ IMTASI ATSIŽVELGIANT Į AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS, ANALIZĖ

Pradinė rekomendacija	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas	Likę ar papildomi trūkumai	Komisijos atsakymas
<ul style="list-style-type: none"> — Komisija turėtų prirėkus valstybėms narėms pateikti atitinkamas rekomendacijas, leidžiančias užtikrinti rezultatų, efektyvų ir ekonomišką Bendrijos lėšų panaudojimą, ir — valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų bendrai finansuojamų priemonių srityje nustatyti naujas ar sustiprinti esamas procedūras, leidžiančias nustatyti ir apibrėžti asmenis, kuriems kyla didžiausia grėsmė pirma laiko pasitraukti iš švietimo sistemos. 	<p>Dauguma šių rekomendacijų įgyvendintos, nors ir praėjus keleriems metams po Audito Rūmų ataskaitos. 2011 m. birželio mėn. Taryba priėmė rekomendaciją dėl mokyklos nebaigusiu mokinių skaičiaus mažinimo politikos, kuria siekiama padėti valstybių narių politikams suprasti šį reiškinį ir jį skatinančius veiksnius. Valstybėms narėms taip pat pateiktos bendros rekomendacijos dėl struktūrinių fondų.</p>	<p>Svarbiausi taisomieji veiksmai, konkrečiai skirti mokyklos nebaigusiu mokinių skaičiui mažinti, kuriuos Taryba patvirtino tik 2011 m., kol kas neturėjo didelio poveikio.</p>	<p>Įgyvendindama strategiją „Europa 2020“, 2011 m. pradžioje Komisija pradėjo įgyvendinti veiksmų, skirtų mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiui mažinti, planą, į kurį buvo įtrauktas pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl politinių priemonių, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių (patvirtinta 2011 m. birželio mėn.). Šioje rekomendacijoje pateikiamos gairės, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms plėtoti visus aspektus apimančias ir įrodymais pagrįstas politines priemones mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiui mažinti. Šis veiksmų planas veiksmingai pradėtas rengti dar 2006 m., sukūrus galimybių mokytis visą gyvenimą ir socialinės įtraukties mokymosi visą gyvenimą srityje grupę (angl. „cluster on Access and Social Inclusion in Life Long Learning“) bei parengus šios grupės veiklos programą. Veiksmų planas, kurį Komisija patvirtino 2011 m., grindžiamas šios grupės veikla ir keliais Europoje (2006–2009 m.) atliktais palyginamaisiais mokyklos nebaigimo tyrimais.</p>
<ul style="list-style-type: none"> — Komisija turėtų patikrinti, ar valstybių narių valdymo sistemos atitinka Bendrijos teisės aktų ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatų principus. 	<p>Ši rekomendacija kol kas neįgyvendinta. Komisija tikisi, kad kitą programavimo laikotarpį atliekant auditą taip pat bus analizuojama papildoma ES finansavimo nauda (!).</p>	<p>Komisija kol kas neišplėtė savo audito veiklos aprėpties, kad būtų analizuojama ir ES finansavimo papildoma nauda.</p>	<p>Rengiant kitam programiniam laikotarpiui skirtų reglamentų projektus, daugiau dėmesio numatoma skirti rezultatui, finansavimo mechanizmais didžia dalimi siekiant atlyginti už rezultatus, o ne indėli. Todėl dalį Komisijos audito išteklių, kurie šiuo metu naudojami atliekant atitikties ir finansinius auditus, reikės paskirti veiklos rezultatų auditui.</p>
<ul style="list-style-type: none"> — Valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų atlikti planuojamos ekonominės naudos analizę, kuri apimtų skiriamo finansavimo lygio, taip pat prioritetingomis laikomų sričių bei veiklos pagrindimą svariais dokumentais ir — užtikrintų, kad išteklių skyrimas būtų pagrįstas objektyviais ir tinkamais kriterijais, taip užtikrinant maksimalų lėšų poveikį. 	<p>Ši rekomendacija įgyvendinta tik tiek, kad Komisija padarė esminį pareiškimą. Bendrosiomis nuostatomis dėl 2007–2013 m. programavimo ir vertinimo <i>ex ante</i> iš esmės atsižvelgta į Audito Rūmų rekomendaciją. Į šį klausimą taip pat atsižvelgta neseniai atliekant biudžeto peržiūrą. Tačiau veiklos programose vis dar nėra aiškaus ryšio tarp konkrečių prioritetų ir tikslų, susijusių su mokyklos nebaigusiu mokinių skaičiaus mažinimu, ir skiriamo finansavimo dydžio.</p>	<p>Šis klausimas tebėra svarbus kitai finansinei programai.</p>	<p>ESF veiklos programose nustatytas aiškus prioritetų ir siekiamų tikslų (jie taip pat kiekybiškai įvertinti pagal prioritetines kryptis, kaip numatyta reglamentavimo sistemoje) bei finansavimo lygio, kurio reikia šiems tikslams įgyvendinti, ryšys.</p>

Pradinė rekomendacija	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas	Likę ar papildomi trūkumai	Komisijos atsakymas
<p>— Valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų nustatyti pagrįstus nacionalinius mokyklos nebaigusiu mokinių skaičiaus mažinimo metinius tikslinius rodiklius, kad būtų įgyvendinti Lisabonos strategijos tikslai.</p>	<p>Ši rekomendacija didžia dalimi buvo įgyvendinta. Laikantis strategijos „Europa 2020“, praėjus ketveriems metams po ataskaitos paskelbimo valstybės narės susitarė nustatyti nacionalinius tikslinius rodiklius, atsižvelgdamos į savo pradinę padėtį ir nacionalines aplinkybes.</p>	<p>Viena valstybė narė nenusistatė konkretaus tikslo.</p>	<p>Rengdamasi programavimo laikotarpiui po 2013 m. Komisija pirmą kartą turėjo galimybę įgyvendinti šią rekomendaciją. Strategijoje „Europa 2020“ nustatyti nacionaliniai tikslai yra dialogo su Europos Komisija, kuriuo siekta patikrinti jų derėjimą su svarbiausiais ES tikslais, vaisius. Kiekviena šalis nacionalinius tikslus nustato savo nacionalinėje reformų programoje, kurią reikia pateikti kiekvienų metų balandžio mėn. Visos valstybės narės, išskyrus Jungtinę Karalystę, su mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus mažinimu susijusius nacionalinius tikslus nustatė 2011 m. nacionalinėse reformų programose, kurios pateiktos Komisijai 2011 m. balandžio ir gegužės mėn.</p>
<p>— Valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų skatinti informacijos mainus ir geriausios patirties sklaidą tarp visų vietos ir nacionalinių organizacijų, siekiančių spręsti mokyklos nebaigimo klausimus, jeigu tai leidžia įstatymai.</p>	<p>Ši rekomendacija įgyvendinta. Taikant atvirąjį koordinavimo metodą pagal 2003 m. patvirtintą darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“ sudaryta valstybių narių ekspertų, kurių specializacija – „galimybė įgyti išsilavinimą ir socialinė įtrauktis į švietimą“, darbo grupė. Nuo 2006 m. grupė vykdė savitarpio mokymosi veiklą įvairiose valstybėse narėse. Neseniai Komisija pasiūlė sudaryti naują teminę darbo grupę mokyklos nebaigimo klausimams nagrinėti.</p>	<p>Nauja teminė grupė nagrinėsianti mokyklos nebaigimo klausimus kol kas nesudaryta.</p>	<p>Vadovaujantis atviru koordinavimo metodu, įgyvendinant veiklos programą „Švietimas ir mokymas 2010“, kurią Tarybą patvirtino 2003 m., buvo suburta valstybių narių ekspertų, kurie specializuojasi galimybių mokytis ir socialinės įtraukties švietimo srityje (angl. „Access and Social Inclusion in Education“) klausimais, grupė. Komisija (įgyvendindama strategiją „Europa 2020“) suburs Europos lygmens ekspertų grupę. Ši grupė tęs ankstesnės galimybės mokytis visą gyvenimą ir socialinės įtraukties mokymosi visą gyvenimą srityje grupės veiklą, daugiausia dėmesio skirdama mokyklos nebaigimui ir toliau tobulindama esamus rekomendacinius dokumentus.</p>
<p>— Valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų aktyviai stengtis naujoviškai naudoti kovai su mokyklos nebaigimo priežastimis skirtas ESF lėšas.</p>	<p>Ši rekomendacija įgyvendinta. Nuo specialiosios ataskaitos paskelbimo valstybės narės surengė konferencijas dėl jaunimo integravimo į darbo rinką, įskaitant mokyklos nebaigimą, kuriose pristatyti nauji modeliai.</p>	<p>Komisija turėtų toliau skatinti veiksmus, kuriais būtų remiamas naujoviškas ESF panaudojimas.</p>	<p>Komisija tęsia veiklą, kuria skatina pažangų ESF lėšų naudojimą.</p>

(1) Ši kryptis atspindi Komunikate dėl ES biudžeto peržiūros (COM(2010) 700) ir 5-ojoje ataskaitoje dėl ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos.

SPECIALIOSIOS ATASKAITOS NR. 10/2006 ĮGYVENDINIMAS. VEIKSMŲ, KURIŲ IMTASI ATSIŽVELGIANT Į AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS, ANALIZĖ

Pradinės rekomendacijos (specialiosios ataskaitos 119–123 punktai)	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas (2000–2006 m. ex post įvertinimai)	Likę ar papildomi trūkumai (būsiami 2007–2013 m. ex post įvertinimai)	Komisijos atsakymas
<p>1 rekomendacija</p> <p>Prieš išleidžiant kitą sutarčių dėl ex post įvertinimų seriją reikėtų kuo skubiau pakartotinai įvertinti ex post įvertinimuose taikomą aprėptį, procedūras ir metodą (...).</p>	<p>Abiejų DG atveju nuo požiūrio, kurio laikantis analizuojamos valstybės narės, pereita prie svarbiausiomis teminėmis sritimis grindžiamo požiūrio, kad 27 valstybių narių Europos Sąjungoje būtų geriau sutelktas dėmesys į strateginius klausimus. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD analizė apibendrinama pateikiant svarbiausius vertinimo klausimus.</p>	<p>Regioninės politikos GD analizė turėtų būti apibendrinta atsižvelgiant į strateginę reikšmę suinteresuotiesiems subjektams turinčius klausimus. Energetiką reikėtų įtraukti kaip atskirą temą. Reikėtų atsižvelgti į strategijos „Europa 2020“ tikslus.</p>	<p>Į 2000–2006 m. ex post vertinimą įtraukta suvestinė ataskaita, kurioje pateikiami visi svarbiausi daugybės vertinimų, kurie atlikti įgyvendinant ex post vertinimą, metu nustatyti faktai.</p> <p>Atliekant būsimą ex post vertinimą, bus atsižvelgiama į svarbiausius dabartinio programavimo laikotarpio ypatumus. Regioninės politikos GD primena, kad strategija „Europa 2020“ patvirtinta tik 2010 m. – praėjus keliems metams po to, kai Komisija patvirtino dabartines programas. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių klausimas sprendžiamas projektu, kurį neseniai pradėjo įgyvendinti Regioninės politikos GD.</p>
<p>2 rekomendacija</p> <p>Norint pagerinti vertinimo procesą, Komisijai reikėtų nustatyti ir veiksmingai taikyti geresnes kontrolės procedūras (...). Tokios procedūros turėtų užtikrinti:</p> <p>a) kad būtų reguliariai renkami ir kiekviename vertinimo etape prieinami reikiami ir patikimi duomenys;</p> <p>b) kad techninės užduotys būtų tinkamos ir joje būtų numatyta rangovų pareiga taikyti atitinkamą metodiką;</p> <p>c) kad vertinimo procesams būtų skiriama pakankamai išteklių ir laiko;</p> <p>d) kad Komisija vykdytų atitinkamą stebėjamą ir priežiūrą, siekdama užtikrinti bendrą proceso kokybę.</p>	<p>Imtasi įvairių priemonių, skirtų subjektams, atliekantiems ex post vertinimą.</p> <p>Abu GD įtraukė svarbiausius vertinimo motyvus į 2000–2006 m. technines sąlygas.</p> <p>Abu GD skyrė tinkamus išteklius ex post vertinimui.</p> <p>Abu GD pagerino kokybės kontrolę, išleidę rekomendacines pastabas, paskirstę daugiau išteklių, sudarę nepriklausomų ekspertų darbo grupes ir rengdami reguliarius valdymo grupių susitikimus.</p>	<p>Reikia labiau stengtis pagerinti informacijos, susijusios su projekto vykdymo rezultatais, prieinamumą, reikšmingumą ir patikimumą.</p>	<p>a) Regioninės politikos GD sutinka su vertinimu. Su duomenimis susiję pakeitimai jau įgyvendinti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu: valstybės narės turi pateikti dalyvių duomenis pagal suderintų charakteristikų sąrašą (pvz., dalyvio užimtumo statusas, ar tai yra palankių sąlygų neturintis asmuo, išsilavinimas).</p>

Pradinės rekomendacijos (specialiosios ataskaitos 119–123 punktai)	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas (2000–2006 m. ex post įvertinimai)	Likę ar papildomi trūkumai (būsiami 2007–2013 m. ex post įvertinimai)	Komisijos atsakymas
<p>3 rekomendacija</p> <p>Ypatingą dėmesį reikėtų skirti tinkamos ekonominio poveikio vertinimo ir išmatavimo technikos pasirinkimui (...).</p>	<p>Regioninės politikos GD kaip poveikio vertinimo metodą taikė du makroekonominis modelius ir lyginamąją faktų analizę ⁽¹⁾.</p>	<p>Dabartinę praktiką naudoti makroekonominiais modeliais grindžiamą BVP augimą sanglaudos politikos sėkmei įvertinti reikėtų papildyti socialinių ir aplinkosauginių rodiklių naudojimu.</p> <p>Regioninės politikos GD turėtų plačiau naudoti lyginamąją faktų analizę, o Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD turėtų pradėti ją naudoti. Komisija turėtų raginti valstybes nares ją naudoti.</p>	<p>Regioninės politikos GD sutinka, kad makroekonominiai modeliai ir toliau bus svarbūs siekiant suprasti sanglaudos politikos poveikį. Regioninės politikos GD šiuo metu ieško atsakymo į klausimą, kuriuos modelius reikėtų naudoti, kad būtų geriausiai atsižvelgta į visus jo politikos tikslus.</p> <p>Regioninės politikos GD sutinka, kad toliau būtų plečiama priešingos padėties analizės metodo taikymo sritis.</p> <p>Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD šiuo metu rengia priešingos padėties analizes (žr. atsakymą į 4.56 dalies pastabas).</p>
<p>4 rekomendacija</p> <p>Reikėtų labiau pabrėžti ex post vertinimų ir teminių tyrimų tarpusavio ryšio nustatymą ir užtikrinti, kad rezultatai derėtų tarpusavyje.</p>	<p>Žr. 1 rekomendaciją.</p>	<p>Žr. 1 rekomendaciją.</p>	
<p>5 rekomendacija</p> <p>Gali būti pateiktos įvairios rekomendacijos, susijusios su būsima vertinimais, konkrečiau – dėl 1 tikslo „Regionai“:</p> <p>a) Reikia atkreipti ypatingą dėmesį į priežastis, dėl kurių privačiojo sektoriaus įnašai į struktūrinių fondų projektus valstybėse narėse taip smarkiai skiriasi (...);</p> <p>b) Kita dėmesio verta tema yra ta, ar ateityje nereikėtų pereiti nuo dotacijų išlaidų prie finansų inžinerijos priemonių (...), kurios ilgainiui gali pasirodyti esančios tvaresnės ir efektyvesnės;</p> <p>c) Daugiau dėmesio reikia skirti vieneto sąnaudų ir įvairių rūšių projektų lyginamųjų kriterijų nustatymui;</p>	<p>Šis klausimas daugiausia susijęs su regionine politika. Regioninės politikos GD atliko struktūrinių fondų poveikio privačiojo sektoriaus išlaidoms vertinimą, tačiau jis apėmė tik investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą.</p> <p>2007–2013 m. laikotarpiu buvo pabrėžiama finansų inžinerijos technika rizikos kapitalo, paskolų ir palūkanų normų subsidijavimo bei miestų atkūrimo srityse.</p> <p>Regioninės politikos GD sukūrė infrastruktūros vieneto sąnaudų duomenų bazę, tačiau kol kas ji nenaudojama.</p>	<p>Regioninės politikos GD turėtų toliau tirti, kaip būtų galima skatinti privačiojo sektoriaus investicijas.</p> <p>Komisija turėtų toliau tirti galimybes teikti finansavimą taikant kitokias priemones nei dotacijos.</p> <p>Regioninės politikos GD turėtų baigti kurti vieneto sąnaudų duomenų bazę. Užimtumo, socialinės politikos ir įtraukties GD turėtų skatinti valstybes nares kurti mokymo projektų vieneto sąnaudų ir svarbiausių ypatybių duomenų bazes.</p>	<p>a) Empirinių duomenų apie paramos poveikį įmonėms ir Komisija, ir kitos institucijos vis dar turi labai mažai. Regioninės politikos GD toliau stengsis surinkti daugiau šių duomenų.</p> <p>b) Regioninės politikos GD toliau stengsis surinkti daugiau duomenų (žr. atsakymą į ankstesnės pastraipos pastabas).</p> <p>c) Atlikus Sanglaudos fondo 2000–2006 m. ex post vertinimą, dabartinė duomenų bazė bus papildyta duomenimis apie labai daug projektų.</p>

Pradinės rekomendacijos (specialiosios ataskaitos 119–123 punktai)	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas (2000–2006 m. ex post įvertinimai)	Likę ar papildomi trūkumai (būsiami 2007–2013 m. ex post įvertinimai)	Komisijos atsakymas
<p>d) Papildomą dėmesį taip pat reikėtų atkreipti į projektų paraiškų ir patvirtinimo procesą, kaip pažymėjo vertintojai;</p> <p>e) Atitinkamoms ministerijoms ar regioninėms valdžios institucijoms ateityje atliekant ex post vertinimus, daugiau dėmesio reikėtų skirti vidaus vertinimams.</p>	<p>Regioninės politikos GD užsakė darbinį paketą dėl valdymo ir įgyvendinimo sistemų, į kurį ketina atsižvelgti planuodamas 2014 m. prasidėsiantį laikotarpį.</p> <p>Nors laikotarpio vidurio vertinimai buvo privalomi, valstybių narių vertinimai daugiausia buvo orientuoti į reikalavimų laikymąsi, o ne į produkciją ir rezultatus.</p>	<p>Komisija turėtų reikalauti, kad valstybės narės atliktų veiklos rezultatais grindžiamus vidaus vertinimus, ir šiuo tikslu padėti keistis gerąja patirtimi.</p>	<p>e) <i>Prasidėjus dabartiniam programavimo laikotarpiui, privalomas laikotarpio vidurio vertinimas buvo pakeistas pagal poreikį šiuo metu atliekamų vertinimų procesu. Panašiu metodu numatoma vadovautis per būsimą laikotarpį po 2013 m. Žr. Komisijos atsakymą į 4.55 dalies pastabas.</i></p>

(¹) Lyginamoji faktų analizė – tai palyginimas to, kas iš tikrųjų įvyko, su tuo, kas būtų įvykę netaikius intervencinės priemonės.

SPECIALIOSIOS ATASKAITOS NR. 7/2009 ĮGYVENDINIMAS. VEIKSMŲ, KURIŲ IMTASI ATSIŽVELGIANT Į AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS, ANALIZĖ

Pradinės rekomendacijos	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas	Likę ar papildomi sunkumai	Komisijos atsakymas
<p>1 rekomendacija</p> <p>Tam, kad Komisija būtų visateise programos vadove, ji turėtų savo išteklius bei teises ir finansines priemones pritaikyti pramonės programos vystymo ir valdymo ypatybėms:</p> <p>a) jos žmogiškųjų išteklių kiekis ir kompetencija turėtų būti derinama su jos, kaip programos vadovės, užduotimi;</p> <p>b) turėtų būti nustatyta atitinkama ES ir EKA bendradarbiavimo sistema;</p> <p>c) Komisija turėtų įsitikinti, kad turi finansinių infrastruktūros finansavimo priemonių (kitokių nei dotacijos) ir kad pati ilginiui gali padengti su šia infrastruktūra susijusias metines veiklos ir tiekimo išlaidas;</p> <p>d) programa turėtų būti valdoma taip, kad jos vadovas galėtų nuosekliai vykdyti savo užduotis (nustatyti lūkesčius, skirti įgaliojimus ir tikrinti rezultatus).</p>	<p>Ši rekomendacija įgyvendinta iš dalies.</p> <p>a) Su GNSS programomis Komisijoje dirbančių darbuotojų padaugėjo nuo 13 asmenų 2007 m. iki 75 asmenų 2010 m. kovo mėn. Kitas uždavinys bus užtikrinti žmogiškųjų išteklių tęstinumą po 2013 m.</p> <p>b) Komisija pasirašė EGNOS ir „Galileo“ delegavimo susitarimus su EKA, kurių galiojimas baigsis 2015 m. pabaigoje.</p> <p>c) Nors Komisija yra apskaičiavusi vidutinės trukmės ir ilgalaikės projekto išlaidas, būtino finansavimo šaltiniai neužtikrinti. Remdamiesi Komisijos skaičiavimais, Audito Rūmai pažymi, kad šios projekto išlaidos iki 2030 m. gali sudaryti 20,4 mlrd. eurų ir kad numatoma, jog būsimos komercinės pajamos padengs mažiau nei 10 proc. prognozuojamų metinių veiklos išlaidų.</p> <p>d) Sudaryti delegavimo susitarimai ir projektų valdymo planai suteikia programų valdytojui pagrindą atlikti savo užduotis.</p>	<p>Dar nepriimta daug programos sėkmei svarbių sprendimų (t. y. aiškiai apibrėžti strateginius ir veiklos tikslus, taip pat visos programos finansavimo ir išlaidų pasidalijimo modelius).</p>	<p>Už GNSS programų valdymą atsakinga Europos Komisija sukūrė reikiamą teisinę ir techninę sistemą joms įgyvendinti, atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas.</p> <p>Rengdamasi įgyvendinti naują daugiametę finansinę programą, Komisija pateiks naują pasiūlymą dėl teisės akto dėl tolesnio programų „Galileo“ ir EGNOS įgyvendinimo. Šiame pasiūlyme, be kita ko, bus numatyta jų valdymo sistema ir atnaujinta reikiamų biudžeto išteklių apibrėžtis.</p> <p>Ir 2011 m. kovo mėn. Transporto tarybos išvadose, ir 2011 m. birželio mėn. Europos Parlamento rezoliucijoje pritariama programų finansavimui iš ES biudžeto.</p> <p>Programų biudžeto ekstrapoliacija, nežinant, kokio dydžio paramą suteiks vyriausybė, neparodo tikrosios bendros padėties, kuria remiantis būtų galima padaryti išvadas apie bendrą grynųjų finansinių išlaidų sumą.</p>

Pradinės rekomendacijos	Bendras veiksmų, kurių imtasi, vertinimas	Likę ar papildomi sunkumai	Komisijos atsakymas
<p>2 rekomendacija</p> <p>Komisija turėtų nedelsdama patikslinti programos politinius tikslus ir pagal juos patvirtinti <i>strateginius ir veiklos tikslus</i>, kurie „Galileo“ padėtų nustatyti patikimas gaires nuo dabar iki visiško jos įdiegimo. Pavyzdžiui:</p> <p>a) Kokia būtų „Galileo“, kaip komercinės sistemos, pozicija? Ar yra būtina pasiekti finansinę pusiausvyrą, ar jai reikės nuolatinės viešojo sektoriaus paramos? Ar verta maksimizuoti gaunamas pajamas, ar geriau maksimizuoti makroekonominę naudą ir visą „Galileo“ vertės grandinę aprūpinti jos taikomųjų programų teikiamomis paslaugomis ir turtais?</p>	<p>Ši rekomendacija neįgyvendinta.</p> <p>Komisija valstybių narių paprašė patikslinti programos politinius tikslus (visų pirma viešųjų reguliuojamų paslaugų ir gyvybės saugos paslaugų), kad būtų galima juos paversti galutiniais strateginiais ir veiklos tikslais. Tačiau dėl bendros pozicijos kol kas nesutarta ir todėl atidėliojami svarbūs sprendimai dėl išsamaus programos planavimo.</p>	<p>Politiniai programos tikslus reikėtų skubiai patikslinti ir paversti strateginiais bei veiklos tikslais.</p>	<p>Komisijos nuomone, bendrieji politiniai ir strateginiai programos „Galileo“ tikslai paaiškinti Reglamente (EB) Nr. 683/2008 ⁽¹⁾.</p> <p>Su veikla susiję tikslai, kaip antai teikti paslaugas valstybinėms institucijoms, žmogaus gyvybės apsaugos paslauga, paieškos ir gelbėjimo paslaugas bei komercinę paslauga, šiuo metu rengiami ir bus patvirtinti 2011 ir 2012 m.</p>
<p>4 rekomendacija</p> <p>Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į šiuos klausimus:</p> <p>a) svarbių ir pagrįstų vartotojų reikalavimų analizę, konsolidavimą ir patvirtinimą;</p> <p>b) įgaliojimų suteikimo tvarkos (pavyzdžiui, būtinos teisinės ir reguliavimo sistemos) nustatymą.</p>	<p>Ši rekomendacija įgyvendinta iš dalies.</p> <p>a) Kadangi naudotojų poreikiai (t. y. viešosios reguliuojamos paslaugos, gyvybės saugos paslaugos ir paieškos bei gelbėjimo paslaugos) kol kas nenustatyti, Komisija kol kas jų nepanešė EKA, kad būtų galima baigti rengti misijos projekto reikalavimus.</p> <p>b) Viešųjų reguliuojamų paslaugų reglamentas šiuo metu svarstomas Europos Parlamente.</p>	<p>Kad būtų galima atlikti techninius bandymus, reikia nustatyti galutines „Galileo“ paslaugų specifikacijas.</p> <p>Reikėtų baigti kurti teisinę ir reguliavimo sistemą, įskaitant trečiųjų asmenų atsakomybės politiką.</p>	<p>Rengdamasi įgyvendinti naują daugiametę finansinę programą, Komisija pateiks naują pasiūlymą dėl teisės akto dėl tolesnio programų „Galileo“ ir EGNOS įgyvendinimo. Šiame pasiūlyme, be kita ko, bus numatyta jų valdymo sistema ir atnaujinta reikiamų biudžeto išteklių apibrėžtis.</p> <p>Išsamios taisyklės šiuo metu rengiamos ir bus patvirtintos iki 2011 ir 2012 m. pabaigos.</p>

(¹) 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 dėl tolesnio Europos palydovinės navigacijos programų (EGNOS ir „Galileo“) įgyvendinimo.

5 SKYRIUS

Išorės pagalba, vystymas ir plėtra

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	5.1–5.12
Politikos grupės ypatumai	5.2–5.11
<i>EuropeAid</i>	5.4–5.6
DG RELEX	5.7–5.8
DG ELARG	5.9–5.10
DG ECHO	5.11
Audito apimtis ir metodas	5.12
Operacijų tvarkingumas	5.13–5.16
Sistemų veiksmingumas	5.17–5.30
DG ELARG	5.18–5.29
DG ECHO	5.30
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	5.31–5.34
Išvados ir rekomendacijos	5.35–5.37
Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 9/2008 dėl Baltarusijai, Moldavijai ir Ukrainai teikiamos ES paramos veiksmingumo laisvės, saugumo ir teisingumo srityje	5.38–5.53
Įvadas	5.38–5.41
Atsižvelgimas į rekomendacijas	5.42–5.51
Išvados	5.52–5.53
Atsižvelgimas į Specialiąją ataskaitą Nr. 10/2008 dėl EB vystymosi pagalbos sveikatos paslaugoms Subsacharinėje Afrikoje	5.54–5.67
Įvadas	5.54–5.57
Atsižvelgimas į rekomendacijas	5.58–5.65
Rekomendacijos dėl išteklių paskirstymo ir prioritetiškumo	5.58–5.61
Rekomendacijos dėl priemonių valdymo ir veiksmingumo	5.62–5.65
Išvados	5.66–5.67

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

I V A D A S

5.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų atliktas išorės pagalbos, vystymo ir plėtros specialusis įvertinimas, apimantis šias politikos sritis: 19 – išorės santykiai; 21 – vystymas ir santykiai su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis⁽¹⁾; 22 – plėtra; 23 – humanitarinė pagalba. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2010 m. išlaidas pateikta **5.1 lentelėje**. Šiame skyriuje taip pat apžvelgiami Komisijos atsakymai į dviuose specialiosiose ataskaitose išdėstytas rekomendacijas.

Politikos grupės ypatumai

5.2. 2010 m. išlaidas išorės santykių ir vystymo srityje vykdė *EuropeAid* bendradarbiavimo tarnyba (*EuropeAid*)⁽²⁾ bei Išorės santykių generalinis direktoratas (DG RELEX)⁽³⁾. Plėtros išlaidas vykdė Plėtros generalinis direktoratas (DG ELARG), o humanitarinę pagalbą, įskaitant pagalbą maistu, – Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO).

5.3. Didžioji keturių generalinių direktoratų valdomų išlaidų dalis įgyvendinama remiantis išankstinio finansavimo mokėjimais, kurie privalo atitikti tik tam tikras nustatytas sąlygas, o tarpiniai ir galutiniai mokėjimai atliekami tik tada, kai pateikiamos ir patvirtinamos projekto metu faktiškai patirtos išlaidos, todėl apskritai jiems iškyla didesnė rizika nei išankstinio finansavimo mokėjimams.

EuropeAid

5.4. *EuropeAid* vykdomos išlaidos yra susijusios su:

- a) pagalba vystymuisi bei ekonominiu bendradarbiavimu su Azijos, Lotynų Amerikos ir AKR valstybėmis;
- b) Europos kaimynystės politika, įskaitant strateginę partnerystę su Rusija;
- c) teminėmis programomis, įskaitant maisto saugą, nevalstybinius subjektus ir vietines institucijas, aplinką, sveikatą ir švietimą, demokratiją ir žmogaus teises.

⁽¹⁾ Iš Europos plėtros fondų skiriama pagalba yra nagrinėjama atskirai, nes ji nėra finansuojama iš bendrojo biudžeto.

⁽²⁾ 2011 m. sausio 1 d. *EuropeAid* ir Vystymosi generalinis direktoratas (DG DEV) buvo apjungti jiems suteikiant naują pavadinimą: Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinis direktoratas – *EuropeAid* (DG DEVCO).

⁽³⁾ Nuo 2011 m. sausio 1 d. DG RELEX nustojo egzistavęs ir buvo didžia dalimi integruotas į Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT). Be to, buvo įsteigta nauja tarnyba užsienio politikos priemonėms (FPI) valdyti.

5.1 lentelė. Išorės pagalba, vystymas ir plėtra. Pagrindinė 2010 m. informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
19	Išorės santykiai	Administracinės išlaidos	443	Tiesioginis centralizuotas
		Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos ir prieglobsčio suteikimo srityje	50	Tiesioginis centralizuotas
		Bendra užsienio ir saugumo politika	256	Netiesioginis centralizuotas / jungtinis
		Europos priemonė demokratijai ir žmogaus teisėms (EIDHR)	152	Tiesioginis centralizuotas
		Ryšiai ir bendradarbiavimas su pramoninėmis ES nepriklausančiomis šalimis	20	Tiesioginis centralizuotas
		Reagavimas į krizes ir pasaulinė grėsmė saugumui	242	Tiesioginis centralizuotas
		Europos kaimynystės politika ir santykiai su Rusija	1 520	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Lotynų Amerika	287	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Azija, Vidurine Azija bei Artimaisiais ir Vidurio Rytai	678	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Politikos strategija ir koordinavimas	35	Tiesioginis centralizuotas
		3 683		
21	Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	Administracinės išlaidos	386	Tiesioginis centralizuotas
		Maisto sauga	537	Tiesioginis centralizuotas
		Nevalstybiniai veikėjai vystymosi procese	250	Tiesioginis centralizuotas
		Aplinka ir tvarus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymas	105	Tiesioginis centralizuotas
		Žmogaus ir socialinė raida	131	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
		Geografinis bendradarbiavimas su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regiono (AKR) valstybėmis	254	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Vystomojo bendradarbiavimo veiksmai ir <i>ad hoc</i> programos	29	Tiesioginis centralizuotas
		Politikos strategija ir koordinavimas	16	Tiesioginis centralizuotas
			1 708	
22	Plėtra	Administracinės išlaidos	91	Tiesioginis centralizuotas
		Plėtros procesas ir strategija	1 005	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis / decentralizuotas
		Finansinė parama po įstojimo	22	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Informavimo ir komunikacijos strategija	12	Tiesioginis centralizuotas
	1 130			
23	Humanitarinė pagalba	Administracinės išlaidos	29	Tiesioginis centralizuotas
		Humanitarinė pagalba	942	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
		971		
	Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾	949		
	Visos veiklos išlaidos	6 543		
	Iš jų: — avansai	4 067		
	— tarpiniai / galutiniai mokėjimai	2 476		
	Visi finansinių metų mokėjimai	7 492		
	Visi finansinių metų įsipareigojimai	8 126		

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas 7 skyriuje.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2010 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.5. Didžioji išlaidų dalis įgyvendinama taikant Komisijos tarnybų tiesioginį centralizuotą valdymą, kurį vykdo Komisijos būstinė arba ES delegacijos atitinkamose trečiosiose šalyse. Jungtinis valdymas taikomas tuomet, kai pagalba teikiama per tarptautines organizacijas.

5.6. Vystymo projektai yra įgyvendinami daugiau nei 150 šalių, o įgyvendinančios organizacijos labai skiriasi dydžiu ir kompetencija. Tam, kad projektams galėtų būti skiriama ES parama, būtina, kad jie atitiktų sudėtingas taisykles, tarp jų – konkursų ir sutarčių sudarymo procedūras.

DG RELEX

5.7. DG RELEX valdomos išlaidos daugiausia susijusios su veiksmis, vykdomais pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką, stabilumo priemonę ir pramoninių šalių priemonę. Pagrindiniai tikslai yra susiję su taikos palaikymu, konfliktų prevencija, tarptautinio saugumo stiprinimu ir ES interesų, kuriuos ji dalijasi su pagrindiniais pramoniniais ir dideles pajamas gaunančiais partneriais užsienio politikos, ekonominės integracijos ir pasaulinės svarbos klausimais, skatinimu. DG RELEX taip pat valdo kitas veiklos išlaidas, susijusias su politikos strategija ir išorės santykių politikos srities koordinavimu.

5.8. Bendros užsienio ir saugumo politikos išlaidos iš esmės susijusios su Europos saugumo ir gynybos politikos vykdymu pasitelkus civilines misijas, įsteigtas įvairiose šalyse ir teritorijose, kurioms paprastai būdinga didelė politinė rizika ir nestabilumas.

DG ELARG

5.9. DG ELARG valdo plėtros strategijos išlaidas daugiausia pagal šias priemones: pasirengimo stojimui pagalbos priemonę, *Phare* programą, įskaitant pagalbą po įstojimo, *Cards* ⁽⁴⁾ ir finansinės pasirengimo stojimui paramos Turkijai programą.

5.10. Didelė išlaidų dalis įgyvendinama tiesiogiai atliekant šalių naudos gavėjų nacionalinėms institucijoms skirtus mokėjimus (decentralizuotas valdymas). Paprastai pirmasis lėšų pervedimas atliekamas pasirašius su atitinkamomis nacionalinėmis programomis susijusius susitarimus dėl finansavimo. Tolesnės išankstinio finansavimo mokėjimo dalys išmokamos tik patvirtinus pažangos ataskaitą, kurioje nurodyta, jog jau yra išmokėta tam tikra anksčiau pervestų lėšų procentinė dalis.

⁽⁴⁾ *Phare* buvo pagrindinė pasirengimo stojimui strategijos Vidurio ir Rytų Europos šalyse finansinė priemonė. *Cards* programa yra Bendrijos parama rekonstrukcijai, vystymui ir stabilizavimui Balkanuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DG ECHO

5.11. DG ECHO yra atsakingas už ES humanitarinės pagalbos⁽⁵⁾, kurią jis valdo iš savo būstinės, įgyvendinimą. Maždaug pusė išpareigotų asignavimų yra teikiami nevyriausybinėms organizacijoms (NVO) (tiesioginis centralizuotas valdymas), o kita pusė – JT ar kitoms tarptautinėms organizacijoms (jungtinis valdymas). Finansavimo susitarimai sudaromi tik su tomis NVO, kurios yra pasirašiusios Partnerystės pagrindų susitarimą (FPA), arba su tomis JT organizacijomis, kurios yra pasirašiusios Finansinį ir administracinį pagrindų susitarimą (FAFA). Nuo 2010 m. DG ECHO taip pat yra atsakingas už Europos civilinę saugą⁽⁶⁾: jis iš DG ENV perėmė šios srities išlaidų vykdymą.

Audito apimtis ir metodas

5.12. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Pažymėtini šie su išorės pagalbos, vystymo ir plėtros auditu susiję konkretūs punktai:

- a) Audito metu buvo tikrinama 165 mokėjimų imtis, apimanti 75 išankstinio finansavimo mokėjimus ir 90 tarpinių ir galutinių mokėjimų;
- b) Vertinant sistemas buvo tikrinamos *EuropeAid* ir DG ELARG priežiūros ir kontrolės sistemos būstinėje ir ES delegacijose, apimant:
  - i) *ex ante* kontrolę;
  - ii) stebėjimą ir priežiūrą;
  - iii) išorės auditus ir tvirtinimo procedūras⁽⁷⁾;
  - iv) vidaus auditą;
- c) Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūra apėmė *EuropeAid* ir DG ELARG metinės veiklos ataskaitas.

⁽⁵⁾ Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1257/96 (OL L 163, 1996 7 2, p. 1).

⁽⁶⁾ Jos tikslas – remti valstybių narių, ELPA, šalių kandidačių ir trečiųjų šalių dedamas pastangas dėl reagavimo, pasirengimo ir prevencijos veiksmų ištikus gaivalinėms arba žmogaus sukeltoms nelaimėms, teroro aktams ir technologinėms, radiologinėms arba ekologinėms avarijoms.

⁽⁷⁾ Tvirtinimo procedūros apima atsižvelgimą į taisomuosius veiksmus ir *ex post* kontrolę.

Operacijų tvarkingumas

5.13. **5.1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testus, buvo nustatyta, kad 23 % operacijų buvo paveiktos klaidų. Audito Rūmų apskaičiuotas labiausiai tikėtinas klaidų lygis siekia 1,7 %⁽⁸⁾. Tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose buvo nustatytos visų rūšių kiekybiškai įvertinamos klaidos. Be to, Audito Rūmai nustatė didelį kiekybiškai neįvertinamų klaidų dažnį.

5.14. Dauguma nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų yra susijusios su tinkamumu finansuoti, o konkrečiai – su išlaidomis, patirtomis ne tinkamumu finansuoti laikotarpiu, netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimu į projektų išlaidų deklaracijas, tinkamais patvirtinamaisiais dokumentais neparemtomis išlaidomis, atitinkamose sutartyse nenumatytais Komisijos atliktais mokėjimais. Klaidų pavyzdžiai pateikti toliau (žr. 5.1 pavyzdį).

5.1 pavyzdys

Ne įgyvendinimo laikotarpiu atlikti darbai (Serbija)

Viena audituotų operacijų buvo tarpinis mokėjimas, atliktas pagal nuotekų valymo įrenginio rekonstrukcijos ir išplėtimo darbų sutartį. Darbai turėjo būti užbaigti vykdyti 2009 m. kovo 5 d. Tačiau su audituotu mokėjimu susiję darbai buvo atlikti ne sutartyje nustatyto įgyvendinimo laikotarpiu ir ne tuo laikotarpiu, kuris buvo paminėtas išlaidų pažymoje. Todėl didesnis nei 800 000 eurų mokėjimas yra laikomas netinkamu finansuoti.

Tarpiniai mokėjimai didesni nei tie, kurie buvo numatyti sutartyje

Sutarties dėl techninės pagalbos vykdymo Ukrainoje specialiosiose sąlygose buvo nustatyta, kad tarpiniai mokėjimai neturėtų viršyti 90 % bendros sutarties vertės. Komisija atliko tarpinių mokėjimų, kurių vertė siekė iki 96 % sutartyje nustatytos sumos, dėl to susidarė 309 478 eurų permoka.

5.13. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės operacijose 2010 m. reikšmingų klaidų nebuvo.

5.1 pavyzdys

Ne įgyvendinimo laikotarpiu atlikti darbai (Serbija)

Tuo atveju, kai sutartyje nustatyto termino pabaigoje inžinierius mano, kad darbai nebuvo atlikti arba neatitinka reikalaujamų specifikacijų, darbdavys turi teisę prašyti, kad darbai būtų užbaigti.

Šiuo konkrečiu atveju Komisija užlaikė likusius mokėjimus, kol darbai atitiko sutartyje reikalaujamus standartus.

Tarpiniai mokėjimai didesni nei tie, kurie buvo numatyti sutartyje

Komisija sutinka, kad buvo padaryta skaičiavimo klaida. Tačiau šis mokėjimas, dėl kurio bendra avansų suma padidėjo iki 96 %, o ne iki teisingos 90 % ribos, neturėtų jokio likutinio finansinio poveikio EB biudžetui, nes galutinio mokėjimo etape mokėjimas būtų sumažintas atitinkama suma arba būtų pradėtas susigrąžinimas (paremtas banko finansine garantija). Šis pavyzdys atspindi Komisijos kontrolės sistemos ilgalaikiškumą.

⁽⁸⁾ Audito Rūmai klaidų įvertį apskaičiuoja naudodamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis (žinomas kaip labiausiai tikėtinas klaidų lygis). Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 0,1 % iki 3,3 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.15. Dauguma nustatytų kiekybiškai neįvertinamų klaidų yra susijusios su Komisijos vykdytomis viešųjų pirkimų procedūromis ir sutarčių pratęsimu. Jos buvo aptiktos 14 ⁽⁹⁾ iš 53 mokėjimų, kuriems buvo taikoma konkursų procedūra.

5.16. Trečdalis aptiktų kiekybiškai įvertinamų klaidų yra susijusios su tarpiniais mokėjimais; jos gali būti ištaisytos vėlesnių patikrų metu vykdant vidaus kontrolės procedūrą. Du trečdaliai klaidų buvo aptiktos galutiniuose mokėjimuose, kurios nebuvo aptiktos Komisijai taikant kontrolės priemones. Pavyzdys pateiktas toliau (žr. 5.2 pavyzdį).

5.2 pavyzdys

Klaidos galutiniame mokėjime, kurios nebuvo aptiktos Komisijai taikant kontrolės priemones

Galutiniame mokėjime, kuris buvo skirtas projektui, pagal kurį buvo teikiama ekologiškų anakardžio riešutų auginimui ir prekybai skirta parama Nikaragvos kaimuose gyvenančioms šeimoms, buvo nustatyti keli su deklaruotomis išlaidomis susijusių klaidų tipai: galutinėje ataskaitoje deklaruotos sumos apskaitoje nebuvo patvirtintos dokumentais; trūko sąskaitų faktūrų ir mokėjimo įrodymų; nebuvo laikomasi viešųjų pirkimų taisyklių ir trūko kilmės sertifikatų. Remiantis aptiktomis klaidomis, 157 629,89 euro arba 21,7 % visų projekto sąnaudų buvo pripažintos netinkamomis finansuoti. Nė vienos šių klaidų Komisija galutinių mokėjimų etape nebuvo aptikusi.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.16. Komisija mano, kad aptikimo ir taisymo priemonės, kurių imamasi prieš atliekant galutinius mokėjimus (pvz., ataskaitų teikimas, išorės auditas, išlaidų patikrinimai ir operacijų patikros, kurias atlieka Komisijos tarnybos), yra veiksmingos. Be to, galimi pažeidimai vis dar gali būti ištaisyti ex post vykdant ex post auditą ir atitinkamą susigrąžinimą. Vis dėlto finansinės klaidos rizika kontrolės priemonėmis iki nulio realiai negali būti sumažinta.

5.2 pavyzdys

Klaidos galutiniame mokėjime, kurių Komisija neaptiko

Pateiktame pavyzdyje EuropeAid suplanuotos kontrolės priemonės dar nebuvo užbaigtos. Atlikti papildomą nagrinėjamos sutarties ex post auditą (be privalomojo auditorių išlaidų patikrinimo, kuris vykdomas atliekant galutinį mokėjimą), remiantis delegacijos rizikos vertinimu (2009 m.), buvo paskirta jau 2010 m. audito plane. Audito Rūmų apsilankymo metu (per kurį nustatyta, kad 0,16 mln. EUR sąnaudų yra netinkamos finansuoti) šis auditas (per kurį nustatyta, kad 0,28 mln. EUR sąnaudų yra netinkamos finansuoti) dar nebuvo užbaigtas. Delegacija, remdamasi savo auditu ir Europos Audito Rūmų vizitu, jau pradėjo susigrąžinimo procesą. Šis pavyzdys rodo ir didelę ES kontrolės aprėptį (atsižvelgiant į tai, kad ši 0,7 mln. EUR projektą 2009–2010 m. vertino trys ES auditorių grupės), ir EuropeAid privalomos audito metodikos, įskaitant metinį rizikos vertinimą, veiksmingumą.

Sistemų veiksmingumas

5.17. 5.2 priede pateikta EuropeAid ir DG ELARG sistemų nagrinėjimo rezultatų santrauka. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą abiejų generalinių direktoratų sistemos buvo iš dalies veiksmingos. Išsamūs EuropeAid sistemų įvertinimo rezultatai yra pateikti Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (ataskaitoje dėl EPF).

5.17. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (ataskaitoje dėl EPF) pateiktą Audito Rūmų išvadą, kad „EuropeAid kontrolės aplinka yra veiksminga“ (30 dalis).

⁽⁹⁾ Vienerius viešuosius pirkimus, kuriuose buvo nustatyta klaidų, atliko buvusioji Europos rekonstrukcijos agentūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG ELARG

Ex ante patikros

5.18. 2010 m. buvo imtasi teigiamų iniciatyvų siekiant pagerinti vidaus kontrolės procedūras. Tačiau vis dar nebuvo galima patvirtinti, kad vidaus kontrolės procedūrų, kurios yra laikomos iš dalies veiksmingomis, patobulinimas buvo visapusiškai veiksmingas.

5.19. 2009 m. DG ELARG nustatė išsamią vidaus kontrolės strategiją, o 2010 m. buvo parengtos naujos ⁽¹⁰⁾ patikslintos ⁽¹¹⁾ procedūros.

5.20. Komisijos pateiktos akreditavimo kriterijų taikymo gairės, pagal kurias valdymo įgaliojimai perduodami nacionalinėms institucijoms, yra nepakankamai išsamios (pvz., orientaciniai tikslai, kurie turi būti pasiekti prieš panaikinant *ex ante* kontrolę, arba sąlygos, kurioms esant galima laikinai sustabdyti valdymo įgaliojimų perdavimą).

5.21. Būstinėje ir delegacijose tikrinant mokėjimus ir toliau atskleidžiama su patikrų, kurias Komisija atlieka siekdama patvirtinti pagrindines išlaidas, audito seka susijusių trūkumų (žr. 5.1 pavyzdį, Serbija).

5.22. Septynių ⁽¹²⁾ iš 17 audituotų operacijų, kurioms buvo taikoma viešųjų pirkimų procedūra, atveju klaidų buvo nustatyta konkurso etapo metu (pvz., netinkama atrankos kriterijų apibrėžtis arba taikymas bei klaidingas viešųjų pirkimų tipas) arba atliekant tolesnius sutarčių pakeitimus (pvz., netvarkingos derybų procedūros pasibaigus įgyvendinimo terminui).

5.18. Komisija sutiko su rekomendacijomis, kurias Audito Rūmai pateikė 2009 m. metinėje ataskaitoje, ir greitai priėmė priemonių ir instrukcijų rinkinį. Šios priemonės pradėjo veikti 2010 m. ir visavertį poveikį tikimasi pasiekti 2011 m.

5.20. Kriterijai, kuriais remiantis valdymo įgaliojimai perduodami nacionalinėms institucijoms (ir, a contrario, sąlygos, kuriomis valdymo įgaliojimų perdavimas sustabdomas), išdėstyti Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) įgyvendinimo reglamente Nr. 718/2007.

Su šalimi naudos gavėja gali būti suderintos papildomos sąlygos (arba gairės), kurios galėtų būti įtrauktos į finansavimo susitarimus, pasirašomus taikant decentralizuotą valdymą.

5.21. Toliau nuolat dedamos pastangos siekiant pašalinti likusius su mokėjimo operacijų patikrinimu susijusius trūkumus, į kuriuos Audito Rūmai atkreipė dėmesį.

⁽¹⁰⁾ Kiekvieno perigalioto leidimus duodančio pareigūno (būstinių direktorių ir delegacijų vadovų) nustatytos ir parengtos metinės patikinimo strategijos ir centralizuotai valdomų sutarčių *ex post* kontrolės politika.

⁽¹¹⁾ Akreditavimo gairės, sudarančios sąlygas valdymo įgaliojimams perduoti esant decentralizuotam valdymui; mokėjimų ir galutinių deklaracijų patvirtinimo „virtinu, teisinga“ kontroliniai sąrašai ir sąskaitų patvirtinimo politika.

⁽¹²⁾ Vienerius viešuosius pirkimus, kuriuose buvo nustatyta klaidų, atliko buvusioji Europos rekonstrukcijos agentūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Stebėjimas ir priežiūra

5.23. DG ELARG atliekamas stebėjimas ir priežiūra yra laikomi veiksmingais.

5.24. 2010 m. DG ELARG ir toliau plėtojo naująją valdymo informacinę sistemą. Audito Rūmai nustatė, kad duomenų, įvestų į informacinę sistemą (CRIS, i-Perseus) ⁽¹³⁾, kurie bus naudojami taikant naująją valdymo informacinę sistemą, kokybė yra nepakankamai užtikrinama. Tai rodo kodavimo klaidos, aptiktos Audito Rūmams atliekant operacijų testus.

5.25. DG ELARG parengė delegacijų atliekamoms projektų patikroms vietoje skirtas gaires, tačiau nesukūrė priemonės, skirtos vizitų rezultatų, susijusių su teisėtumo ir tvarkingumo klausimais, konsolidavimui palengvinti.

5.26. Decentralizuoto valdymo srityje DG ELARG prižiūri, ar nacionalinės sistemos yra veiksmingos ir ar vykdomi visi jų akreditacijos išlaikymo reikalavimai. Būtinės vykdomų sistemų auditų metu tikrinama tik nacionalinių sistemų, apimant ir vidaus kontrolės sistemas, koncepcija, tuo tarpu vietoje esanti delegacija yra atsakinga už sistemos veikimo stebėjimą. Šis procesas galėtų būti dar labiau pagerintas delegacijoms sistemingai organizuojant patikras vietoje.

Išorės auditai ir tvirtinimo procedūros

5.27. Išorės auditai ir tvirtinimo procedūros yra įvertinti kaip „veiksmingi“.

5.28. Centralizuoto valdymo srityje DG ELARG, vadovaudamasis Audito Rūmų rekomendacijomis, įgyvendino konkrečią strategiją, skirtą pradėti vykdyti centralizuotai valdomoms sutartims taikomus *ex post* auditus. 2010 m. pabaigoje buvo parengta tik viena audito ataskaita. Nustatyta, kad metiniams audito planams rengti skirtos gairės ir tolesni veiksmai delegacijų lygmeniu yra nepakankamai išsamūs (pvz., DG ELARG nenustatė išlaidų, kurias delegacijos turi patikrinti, minimalios aprėpties normos, o delegacijos neprivalo informuoti būtinės, kokių tolesnių veiksmų jos ėmėsi atsižvelgdamos į audito ataskaitas).

Vidaus auditas

5.29. Vidaus audito funkcija įvertinta kaip „veiksminga“. Nustatyta, kad 2010 m. parengtos audito ataskaitos yra aktualesios ir pagrįstos. Jos generaliniam direktoriui padėjo nustatyti pagrindines DG ELARG vidaus kontrolės sistemų rizikos sritis.

5.24. Plėtros generalinis direktoratas (toliau – Plėtros GD) CRIS sistemoje koduotus duomenis tikrina taikydamas a) finansines grandines (peržiūra, kurią atlieka keturi asmenys) remiantis procedūrų vadovais, kontroliniais sąrašais ir reguliariu darbuotojų mokymu, b) CRIS įdiegtas automatines duomenų kontrolės priemones ir c) apskaitos duomenų kokybės patikras, kurias atlieka už apskaitą atsakingas Plėtros GD darbuotojas.

5.25. Plėtros GD paskelbė išsamias stebėjimo vizitų, kurie yra tik vienas iš būdų tinkamam pagrindinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimui gauti, instrukcijas. Stebėjimo vizitų rezultatai sistemingai patvirtinami dokumentais vizitų ataskaitose, kurios pridedamos prie atitinkamo projekto bylos.

5.26. Delegacijos šalyse naudos gavėse, kurioms taikomas decentralizuotas valdymas (2010 m. Kroatija ir Turkija), sistemingai atlieka patikras vietoje, kurios yra visų delegacijų metinės patikinimo strategijos dalis, ir reguliariai rengiamuose susitikimuose su atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis sistemingai peržiūri nacionalinių sistemų veikimą. Plėtros GD gauna metinius nacionalinio leidimus duodančio pareiškimo patikinimo pareiškimus, prie kurių pridedama išsami ataskaita apie likusius trūkumus. Jei tinka, su šalimi naudos gavėja suderinami išsamūs veiksmų planai, kaip ištaisyti nacionalinių sistemų trūkumus ar defektus.

5.28. Į likusius su metiniais audito planais susijusius klausimus, į kuriuos Audito Rūmai atkreipė dėmesį, buvo atsižvelgta ir jie buvo sprendžiami.

⁽¹³⁾ 17 iš 35 patikrintų operacijų (49 %) buvo paveiktos kodavimo CRIS sistemoje klaidų. Dažniausiai pasitaikancios klaidos susijusios su neišsamiu arba netiksliu įgyvendinimo datų kodavimu ir neteisingu mokėjimų tipų klasifikavimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DG ECHO

5.30. 2010 m. Audito Rūmai neatliko specialiojo DG ECHO priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo, tačiau savarankiškieji testai atskleidė kai kurių su DG ECHO prievolėmis susijusių sistemų ypatumų (kaip nurodyta 5.3 pavyzdyje), suteikiančių nemažai lankstumo nusprendžiant, kokios išlaidos yra pripažįstamos kaip tinkamos finansuoti. Todėl audituojamuose mokėjimuose retai pasitaiko netinkamų finansuoti išlaidų.

5.3 pavyzdys

Išplėsti tinkamumo finansuoti kriterijai

Pagal FAFA ir FPA sudarytų susitarimų dėl įnašų bendrąsias sąlygas, kai kurios ne konkrečiu veiksmų įgyvendinimo laikotarpiu patirtos išlaidos yra pripažįstamos tinkamomis finansuoti. Pagal vieną projektą finansuojamas ilgalaikis turtas (pvz., mašinos) atitinka tinkamumo finansuoti reikalavimus, net jei jis gali būti daugiausia naudojamas vykdant tolesnį ES projektą. Turto nuvertėjimas taip pat gali būti tinkamas finansuoti, o tai reiškia, kad būtina įdiegti kontrolės priemones, skirtas nustatyti ilgalaikio turto finansavimo iš kito lėšų šaltinio riziką. Todėl gali būti sudėtinga nustatyti realias bendras konkretaus veiksmo sąnaudas.

Lankstus bendrai finansuojamų veiksmų tinkamumo finansuoti interpretavimas

Daugelio donorų veiksmų, kuriuos vykdo JT organizacijos, atveju Komisija taiko „sąlyginį metodą“. Vadovaujantis šiuo metodu Komisijos įnašas (paprastai nustatyto dydžio suma) yra išmokamas visas, jei yra pakankamai jį pagrindžiančių tinkamų finansuoti išlaidų ir jei yra pasiekti bendrieji veiksmo tikslai. Jei kitas donoras taiko tas pačias tinkamumo finansuoti sąlygas kaip ir Komisija, gali kilti rizika, kad tos pačios išlaidos bus pateiktos du kartus: Komisijai ir kitam donorui (dvigubo tinkamumo finansuoti rizika).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.30. Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (toliau – Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD) veikia galiojančių esamų teisės aktų sistemoje ir besąlygiškai tų teisės aktų laikosi.

Humanitarinė veikla pagrįsta rezultatais, todėl Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD analizė šioje srityje rodo, kad rezultatai, kurių tikėtasi, buvo gauti. Humanitarinės pagalbos srityje, kurioje vienas iš pagrindinių Komisijos įpareigojimų yra gelbėti gyvybes, tai ypač svarbu. Štai kodėl finansiniame reglamente pripažįstamas reikiamas lankstumo laipsnis, kuris yra taikomas šioje srityje.

Veiksmingas Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos GD priežiūros ir kontrolės sistemų įgyvendinimas, kaip Audito Rūmai įvertino 2009 m. metinėje ataskaitoje, tęstas ir 2010 m., tad kontroliuojančiųjų įstaigų – Audito Rūmų ar Komisijos auditorių – aptiktų klaidų lygis buvo labai žemas.

5.3 pavyzdys

Išplėsti tinkamumo finansuoti kriterijai

Ne konkrečiu veiksmų įgyvendinimo laikotarpiu patirtos išlaidos daugiausia susijusios su maisto ar humanitarinės įrangos atsargų teikimu, todėl Komisija tai laiko priimtina praktika, kuri padeda užtikrinti, kad humanitarinė pagalba būtų skubiai inicijuojama ir paskirstoma.

Kalbant apie pirkimą vėlyvajame projekto etape, jį lemia humanitarinių veiksmų pobūdis ir nedidelė jų trukmė. Tačiau kiekvieną kartą, kai koks nors pirkimas atliekamas artėjant projekto pabaigai, faktai, be kita ko, susiję su suteikimu (perdavimu) einamojo projekto pabaigoje, kiekvienu atveju nagrinėjami atskirai siekiant įvertinti, ar pirkimas yra būtinas ir pagrįstas.

Lankstus bendrai finansuojamų veiksmų tinkamumo finansuoti interpretavimas

Sąlyginis metodas sukurtas siekiant garantuoti išorės veiksmuose teikiamam ES finansavimui taikomų teisinių reikalavimų laikymąsi ir suderinti tai su prievole ES lėšas naudoti kuo veiksmingiau pagal patikimo finansų valdymo principą.

Komisija minėtą riziką sušvelnina vykdydama koordinavimo funkciją humanitarinėje srityje, užtikrindama savo ekspertų buvimą vietoje ir peržiūredama JT organizacijos teikiamą pasaulinių veiksmų finansinę apžvalgą.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

5.31. **5.3 priede** pateikta Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatų santrauka. Audito Rūmai svarbias pastabas išsamiai pateikia tolesnėse dalyse.

5.32. Nepaisant *EuropeAid* ir DG ELARG pastangų rengiant savo metines veiklos ataskaitas ir tam tikrų atliktų patobulinimų, vis dar yra klausimų, kuriuos Komisija turi išnagrinėti.

5.33. DG ELARG atveju MVA pateikti likutinio klaidų lygio (RER) skaičiavimai apima tik decentralizuotą valdymą, kurį taikant 2010 m. buvo atlikta tik 30 % visų mokėjimų.

5.34. *EuropeAid* generalinio direktoriaus pareiškimo peržiūros rezultatai yra įtraukti į ataskaitą dėl EPF. Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas su EPF ir Europos Sąjungos bendroju biudžetu susijęs finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

5.35. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų išorės pagalbos, vystymo ir plėtros mokėjimuose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Tačiau tarpiniai ir galutiniai mokėjimai buvo veikiami reikšmingo klaidų lygio ⁽¹⁴⁾.

5.36. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad išorės pagalbos, vystymo ir plėtros priežiūros ir kontrolės sistemos, užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, buvo iš dalies veiksmingos.

5.33. *Tai, kad Plėtros GD 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje apskaičiavo tik su decentralizuotu valdymu susijusį likutinį klaidų lygį, abejonių dėl vadovybės pareiškimo patikimumo nekelia. Kaip paaiškinta metinėje veiklos ataskaitoje, decentralizuoto valdymo būdo (kuriam 2010 m. teko maždaug 30 % atliktų mokėjimų) keliamos rizikos lygis yra didžiausias. Kai tik taikant neseniai nustatytas centralizuotam valdymui skirtas ex post kontrolės priemonės bus sudarytas statistiškai reikšmingas pagrindas, toks pat rodiklis bus sukurtas ir šiam valdymo būdui.*

5.34. *Komisija mano, kad keturiose patikinimą sudarančiose EuropeAid metinės veiklos ataskaitos dalyse išdėstyti kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai iš tiesų suteikia būtinų įrodymų generalinio direktoriaus pagrįsto patikinimo pareiškimui paremti.*

5.35. *Komisija pažymi, kad 2010 m. išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės mokėjimuose reikšmingų klaidų nebuvo. Komisija ir toliau stengiasi gerinti savo daugiametės kontrolės struktūros veikimą, kad sumažintų klaidų skaičių atliekant tarpinius ir galutinius mokėjimus.*

5.36. *Savo kontrolės priemonės Komisija sukūrė taip, kad jos apimtų visą jos daugiametį projektų gyvavimo ciklą. Komisija mano, kad šios priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos ir kasmet gerėja. Dėl rekomendacijų, kurias Audito Rūmai pateikė anksčiau metais, buvo imtasi veiksmų. Audito Rūmai palankiai įvertino daugelį atliktų patobulinimų, tad svarbūs pagrindinės kontrolės sistemos elementai buvo įvertinti kaip veiksmingi. Nepaisant didelę riziką keliančios išorės pagalbos aplinkos problemų, klaidų lygis, nustatytas 2009 m. ir susijęs su EPF portfeliu bei nustatytas 2010 m. ir susijęs su biudžeto finansuojamu portfeliu, buvo nereikšmingas.*

⁽¹⁴⁾ Žr. 5.13–5.16 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

5.37. **5.4 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama Komisijos padaryta pažanga vykdamant ankstesnėje (2009 m.) metinėje ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, rezultatai. Su *EuropeAid* susijusios rekomendacijos pateiktos ataskaitoje dėl EPF. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja:

- DG ELARG išsamiau nustatyti *ex ante* kontrolės panaikinimo ir „valdymo įgaliojimų perdavimo“ decentralizuotoms šalims laikino sustabdymo kriterijus ir atlikti nacionalinių valdžios institucijų naudojamų sistemų veiksmingumo testus (žr. 5.20 ir 5.27 dalis),
- DG ELARG ir toliau gerinti į jo valdymo informacinę sistemą įvedamų duomenų kokybę (žr. 5.24 dalį),
- DG ELARG sukurti priemonę, skirtą vizitų rezultatų, susijusių su teisėtumo ir tvarkingumo klausimais, konsolidavimui palengvinti (žr. 5.25 dalį),
- DG ELARG padidinti operacijų, vykdomų esant centralizuotam valdymui, *ex post* patikrinimų skaičių (žr. 5.29 dalį),
- Komisijai nustatyti suderintą už išorės santykius atsakingų generalinių direktoratų atliekamų likutinio klaidų lygio skaičiavimų, kuriais remiantis generaliniai direktoriai teikia savo vadovybės pareiškimus, metodiką (žr. 5.33 ir 5.34 dalis).

5.37.

- Komisija išnagrinės tinkamiausią būdą kriterijams patobulinti.
Plėtros GD ir jo kontroliuojamos delegacijos jau bando nacionalinių sistemų veikimą.
- Plėtros GD, glaudžiai bendradarbiaudamas su sistemos savininku, imasi tinkamų priemonių siekdamas nuolat gerinti duomenų kokybę.
- Komisija išnagrinės tinkamiausią būdą vizitų rezultatams apibendrinti.
- Į likusius su metiniais audito planais susijusius klausimus, į kuriuos Audito Rūmai atkreipė dėmesį, įskaitant operacijų, vykdomų esant centralizuotam valdymui, *ex post* patikrinimų skaičiaus didinimą, buvo atsižvelgta ir jie bus toliau nagrinėjami.
- *EuropeAid* likutinio klaidų lygio metodiką pradėjo rengti 2010 m. Šios naujos iniciatyvos rezultatai bus pasidalyta su kitais išorės santykių generaliniais direktoratais galimo platesnio metodo pagrindui nustatyti (taip pat žr. atsakymą į 1.22 dalies ir ataskaitos dėl EPF 55 dalies bei 62 dalies a punkto pastabas).

ATSIŽVELGIMAS Į SPECIALIAJĄ ATASKAITĄ NR. 9/2008 DĖL BALTARUSIJAI, MOLDAVIJAI IR UKRAINAI TEIKIAMOS ES PARAMOS VEIKSMINGUMO LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO SRITYJE

Išvadas

5.38. 2008 m. Europos Audito Rūmai paskelbė Specialiąją ataskaitą Nr. 9/2008 dėl Baltarusijai, Moldavijai ir Ukrainai teikiamos Europos Sąjungos paramos veiksmingumo laisvės, saugumo ir teisingumo srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.39. Audito metu buvo tikrinama šiems trimis šalims teikiama parama, skirta pagerinti jų gebėjimus sienų kontrolės, migracijos ir prieglobsčio politikos valdymo, kovos su organizuotu nusikalstamumu, teismų sistemos ir gero valdymo srityse. Didžioji paramos dalis buvo suteikta per tarptautines organizacijas (Jungtinių Tautų agentūras, Tarptautinę migracijos organizaciją, Europos Tarybą ir t. t.). Iki 2007 m. didžioji paramos dalis buvo finansuojama pagal TACIS programą, o nuo tada pagrindiniu lėšų šaltiniu tapo Europos kaimynystės ir partnerystės (EKP) priemonė.

5.40. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 9/2008 Audito Rūmų suformuluotomis rekomendacijomis buvo sprendžiami konkretūs su atitinkamais audituotais projektais susiję trūkumai ir bendro pobūdžio klausimai, susiję su šiems šalims teikiamos bendradarbiavimo pagalbos planavimu ir įgyvendinimu. Visas rekomendacijas Taryba⁽¹⁵⁾ ir Parlamentas⁽¹⁶⁾ visapusiškai patvirtino.

5.41. 2009 m. spalio mėn. Komisija paskelbė darbinį dokumentą dėl tolesnių priemonių, susijusių su 2007 m. Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo sprendimu⁽¹⁷⁾, jame pateikdama nuorodą į Specialiosios ataskaitos Nr. 9/2008 rekomendacijas.

Atsižvelgimas į rekomendacijas

5.42. Komisija pateikė įrodymų, kad ES delegacijos Kišiniove ir Kijeve rėmė Europos Sąjungos pagalbos Moldavijos ir Ukrainos pasienyje misijos (EUBAM) ir FRONTEX bendradarbiavimą politiniu ir veiklos lygmeniu.

5.42. *Komisija norėtų atkreipti dėmesį į gerą FRONTEX ir ES delegacijos Kijeve bei EUBAM tarpusavio bendradarbiavimą.*

⁽¹⁵⁾ Europos Sąjungos Taryba, 6932/09, 2009 m. vasario 26 d., Tarybos išvadų projektas.

⁽¹⁶⁾ Europos Parlamentas, 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento rezoliucija su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl 2007 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos. P6_TA(2009)0289.

⁽¹⁷⁾ Europos Komisija, SEC(2009)1427 galutinis, 2009 10 16, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridamas prie Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui dėl tolesnių priemonių, susijusių su 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo sprendimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.43. Komisija pritarė tam, kad prieš skirdama papildomas lėšas nelegalių imigrantų ir prieglobsčio prašytojų centrams, ji turėtų įsitikinti, kad paramą gaunanti vyriausybė įsipareigoja mokėti bent jau einamąsias išlaidas, kad būtų užtikrintas operacijos tvarumas. Vis dėlto, kaip buvo pabrėžta neseniai paskelbtoje į rezultatus orientuotos priežiūros (ROP) ataskaitoje, nepakankamas šalių partnerių teikiamas bendrasis finansavimas kelia susirūpinimą. Iš tiesų, bendrojo vertinimo padalinio pavestose parengti įvertinimo ataskaitoje buvo nustatyta, kad imigrantų apgyvendinimo centrams ir laikino sulaikymo patalpoms valdyti ir išlaikyti Ukrainos vyriausybės skirti išteklių buvo nepakankami. Pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) pasmerkė pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų teisių pažeidimus. Į tai reaguodama, Komisija, prieš skirdama papildomas lėšas šioje politikos srityje, paramą gaunančios šalies paprašė raštu patvirtinti, kad ji padengs finansuojamos infrastruktūros einamąsias išlaidas.

5.44. Neatliktas išsamus pažangos, kurią šios trys šalys padarė projektų veiklą orientuodamos į veiksmingą patraukimą baudžiamojon atsakomybėn ir sistemingą teisėsaugos institucijų keitimąsi informacija, įvertinimas.

5.45. Komisija pateikė pilietinės visuomenės dalyvavimo plėtojant Ukrainoje kovos su korupcija politiką įrodymų. Tačiau ji nepateikė šių projektų efektyvumo, rezultatyvumo ir tvarumo įvertinimų. Pavieniai PVO įgyvendinami projektai į ROP imtį nebuvo įtraukiami.

5.46. ES delegacijos Ukrainoje ir Moldavijoje pertvarkė už šių operacijų valdymą atsakingų darbuotojų pareigybės ir sustiprino jų pajėgumus. Baltarusijoje įsikūrusi delegacija iš Kijevo delegacijos iš dalies perėmė programos valdymo atsakomybę. Tačiau delegacijos veiksmingai nevaldė pagalbos intervencijų audito ir vertinimo.

5.47. Nuo 2007 m. sektorinė parama biudžetui (SPB) ir programai skirta pagalba didėjo, o techninės pagalbos (TP) projektų skaičius mažėjo. Tam, kad SPB galėtų būti teikiama, būtina, kad viešųjų finansų valdymas (VfV) būtų atitinkamo lygio. Jei VfV yra silpnas, kaip tai yra nustatyta viešųjų išlaidų ir finansinio atskaitingumo įvertinime, ir jei vyrauja finansų krizės sukeltas politinis nestabilumas, pagalbos intervencijų efektyviam ir rezultatyviam įgyvendinimui iškyla reikšminga rizika⁽¹⁸⁾. Iki šiol nė vienas donoras nebuvo patvirtinęs biudžetinės paramos skyrimo kaip bendradarbiavimo su šiomis šalimis priemonės, nors kai kurie vystymosi partneriai teikia biudžetinę paramą paskolų forma.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.43. Prieš paskelbdama konkursą ES delegacija Kijeve readmisijos pagalbos programos naudos gavėjams, būtent Ukrainos vidaus reikalų ministerijai ir Ukrainos valstybinei sienos apsaugos tarnybai, pateikė infrastruktūros, kurią ketina statyti ES lėšomis (vandens, elektros energijos, dujų ir t. t.) einamųjų išlaidų sąmatą. Tik abiem naudoms gavėjams raštu patvirtinus, kad jie galės suteikti būtinų lėšų pastatams valdyti ir galės sumokėti už patalpoms eksploatuoti reikalingas paslaugas bei išmokytus darbuotojus, ES delegacija 2010 m. gruodžio mėn. paskelbė konkursą.

5.44. Nors išsamus įvertinimas neatliktas, Komisija nuolat stebi šioje srityje daromą pažangą, be to, kaip 2010 m. paramos sienų valdymo sektoriaus politikai biudžeto paramą, kuri, be kita ko, apima pavienių teisėsaugos institucijų subjektų keitimąsi informacija, 6 mln. EUR planuojama skirti papildomoms priemonėms.

5.45. Į rezultatus orientuotos Komisijos priežiūros, kurią vykdančieji projektai vertinami pagal penkis kriterijus: svarbumo, efektyvumo, rezultatyvumo, poveikio ir tvarumo, tikslas – paremti atrinktų projektų kokybę ir ją gerinti, o ne vertinti projektų kokybę remiantis intimi. Audito Rūmams atlikus auditą, į rezultatus orientuotos priežiūros vykdymas regione iš esmės persvarstytas.

5.47. Komisija sutinka, kad Europos kaimynystės ir partnerystės priemonėje iš esmės pereita prie sektorinės paramos biudžetui. Nors paramai biudžetui būdinga tam tikra rizika, vienas iš šio metodo pranašumų susijęs su tuo, kad jį taikant apžvelgiamas visas sektorius ir lėšos skiriamos tik tuo atveju, jeigu sektoriuje pasiekiami konkretūs rezultatai ir padaroma konkreti pažanga. Kitas jo pranašumas susijęs su galimybe plėtoti nuolatinį dialogą su vyriausybe sektoriaus politikos klausimais; be to, prirėkus yra suteikiama papildoma techninė pagalba.

⁽¹⁸⁾ Žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 11/2010 dėl Komisijos bendros paramos biudžetui valdymo AKR, Lotynų Amerikos ir Azijos šalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.48. Komisija vykdo griežtesnę tarptautinių organizacijų, su kuriomis ji sudarė sutartis dėl šių veiksmų vykdymo, kontrolę. Ji pradėjo sistemingai vertinti, kaip šios organizacijos laikosi tarptautinių apskaitos, audito, viešųjų pirkimų ir vidaus kontrolės sistemų standartų. Paprastai konkrečių projektų lygmeniu su tarptautinėmis organizacijomis sudarytuose pagrindų susitarimuose yra numatyta rengti tikrinimo vizitus. Tačiau atitinkamos su stebėjimo vizitais vietoje susijusios gairės nėra efektyviai taikomos, o audito planas nebuvo visapusiškai įgyvendintas. Be to, vis dar yra daug įvairias sritis apimančių nebaigtų vykdyti projektų, nepaisant šių trijų delegacijų pastangų juos užbaigti.

5.49. Donorų veiklos koordinavimo srityje yra įrodymų, kad ES delegacijos dirba kartu su ES valstybėmis narėmis ir kitais donorais. Tačiau dėl administracinės reformos ir dažnos darbuotojų bei partnerių kaitos paramą gaunančiose šalyse ženkliai sumažėja donorų veiklos koordinavimo efektyvumas, visų pirma Ukrainoje.

5.50. Komisija išanalizavo paramą gaunančių šalių politinę, ekonominę ir socialinę situaciją ir ES strateginiuose dokumentuose geriau atsižvelgė į partnerių prioritetus. Vis dėlto politinis nestabilumas ir neplanuoti su institucine struktūra, personalu ir procedūromis susiję pokyčiai turi neigiamos įtakos suplanuotų pagalbos intervencijų efektyvumui. Komisija pagerino konkrečių programų tikslų ir įgyvendinimo etapų nustatymą, tačiau tam, kad būtų palengvinta priežiūra ir būtų teikiama naudinga grįžtamoji informacija, būtina įdėti daugiau pastangų siekiant nustatyti aiškius ir išmatuojamus tikslus ir rodiklius.

5.51. Įgyta patirtis yra nagrinėjama Komisijos planavimo dokumentuose (tarp jų – šalies strateginiuose dokumentuose, nacionalinėse orientacinėse programose ir metiniuose veiksmų planuose). Tačiau panašias pagalbos intervencijas įgyvendinančios delegacijos nevykdo sisteminių tarpusavio patirties mainų. Bendrojo vertinimo padalinio pavesta parengti įvertinimo ataskaita, apimanti 2002–2008 m. laikotarpį Ukrainoje vykdytą veiklą, buvo pateikta tik 2010 m. gruodžio mėn., po to, kai buvo patvirtinta 2011–2013 m. nacionalinė orientacinė programa.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.48. *Stebėjimo vizitų vietoje gairės nėra privalomos. Tačiau nurodymas dėl audito metodikos (įskaitant tikrinimo vizitų į tarptautines organizacijas planavimą) yra privalomas ir delegacijos bei būstinė atidžiai stebi su audito planu susijusių tolesnių veiksmų įgyvendinimą.*

5.50. *EuropeAid planuoja nustatyti daugiamečius stebėjimo bei vertinimo planus ir patobulinti stebėjimo gaires ir ataskaitų teikimą – visų pirma 2011 m. pertvarkyti išorės pagalbos valdymo ataskaitas (jas delegacijos teikia du kartus per metus) ir nustatyti naujas programų ir projektų ciklo valdymo gaires.*

5.51. *Šalies vidaus vertinimo išvados ir rekomendacijos naudojamos kasdien. Siekiant palengvinti keitimąsi geriausia praktika ir įgyta patirtimi, kaip projektų ir programų ciklo valdymo pagrindo dalis kuriama projektų vertinimo ir į rezultatus orientuotos priežiūros duomenų bazė. Ši duomenų bazė palengvins su išorės projektų stebėjimu, vertinimu ir jų rezultatais susijusį planavimą, valdymą, konsultavimą ir analizę.*

Išvados

5.52. Komisija priėmė Audito Rūmų rekomendacijas ir pateikė įrodymų, jog yra daroma pažanga šias rekomendacijas įgyvendinant. 2008 m. veiklą pradėjusi ES delegacija Baltarusijoje ir ES delegacijos Moldovoje ir Ukrainoje buvo pertvarkytos taip, kad turėtų patirties, kuri yra būtina vedant efektyvų politinį dialogą, skatinant pilietinės visuomenės dalyvavimą formuojant politiką ir gerinant pagalbos intervencijų tvarumą. ES delegacijos skatino valstybių narių, ES agentūrų ir kitų donorų bendradarbiavimą ypač nestabilioje politinėje ir administracinėje aplinkoje.

5.53. Tačiau ne visos Audito Rūmų rekomendacijos buvo įgyvendintos. Nėra šių trijų delegacijų pastangoms stebėti ir koordinuoti skirto veiksmų plano, kad būtų galima įgyvendinti rekomendacijas ir skatinti sistemingus patirties mainus. Vis dar neatliktas visapusiškas pažangos, kurią šios trys šalys padarė projektų veiklą orientuodamos į veiksmingą patraukimą baudžiamojon atsakomybėn ir sistemingą teisėsaugos institucijų keitimąsi informacija, įvertinimas. Vis dar yra nemažai galimybių į planavimo dokumentus įtraukti tinkamus veiklos rodiklius ir strateginius tikslus, kurie leistų atlikti efektyvų pagalbos intervencijų poveikio įvertinimą. Be to, ryžtingas perėjimas prie sektorinės paramos biudžetui, kaip svarbiausios pagalbos priemonės, yra susijęs su didele rizika turint omeny nepalankią dabartinę finansinę ir administracinę situaciją. Iki šiol jokie kiti donoriai nebuvo patvirtinę biudžetinės paramos skyrimo kaip bendradarbiavimo su šiomis šalimis priemonės, nors kai kurie vystymosi partneriai teikia biudžetinę paramą paskolų forma.

ATSIŽVELGIMAS Į SPECIALIAJĄ ATASKAITĄ NR. 10/2008 DĖL EB VYSTYMOŠI PAGALBOS SVEIKATOS PASLAUGOMS SUBSACHARINĖJE AFRIKOJE

Įvadas

5.54. 2009 m. Audito Rūmai paskelbė Specialiąją ataskaitą Nr. 10/2008 dėl EB vystymosi pagalbos sveikatos paslaugoms Subsacharinėje Afrikoje. Audito metu buvo išnagrinėta, ar sveikatos sektoriui skirti faktiniai finansiniai ir žmogiškieji ištekliai atitiko tvirtus EB politikos įsipareigojimus šioje srityje. Audito metu taip pat buvo įvertinta, kiek efektyviai Komisija, finansuodama sveikatos sektorių, panaudojo įvairias jai prieinamas priemones, būtent bendrą ir sektoriinę paramą biudžetui, projektus ir Pasaulinį kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondą (Pasaulinį fondą).

5.52. Komisija džiaugiasi Audito Rūmams pripažinus, kad padaryta didelė pažanga.

5.53. Vadovaudamasi Audito Rūmų pateiktomis rekomendacijomis, ES delegacija Ukrainoje ir Baltarusijoje diegia rizikos registrą, kuris leidžia įgyvendinant projektą tinkamai vertinti rizikos lygį.

Taikant šią priemonę yra lengviau nuolat atkreipti dėmesį į pagrindinius rizikos veiksnius, kurie gali pakenkti projektų sėkmei.

Papildomą keitimąsi patirtimi planuojama užtikrinti rengiant regioninius seminarus, įskaitant seminarus, skirtus vidaus stebėjimo metodus gerinti.

Taip pat žr. atsakymus į 5.43, 5.44, 5.45, 5.47, 5.48, 5.50 ir 5.51 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.55. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 10/2008 Audito Rūmai Komisijai pateikė kelias rekomendacijas. Kai kurios jų buvo susijusios su išteklių paskirstymu ir prioritetiškumu. Šiuo atžvilgiu Audito Rūmai pasiūlė Komisijai peržiūrėti finansavimo paskirstymą ir apsvarstyti galimybę padidinti savo paramą sveikatos sektoriui siekiant įvykdyti EB įsipareigojimus sveikatos politikos srityje. Be to, Komisija turėtų užsitikrinti pakankamą kompetencijos lygį sveikatos srityje, kad galėtų įgyvendinti savo sveikatos sektoriaus politiką.

5.56. Kitose šioje ataskaitoje suformuluotose rekomendacijose akcentuojamas pagalbos priemonių valdymo ir veiksmingumo gerinimas. Be kita ko, Audito Rūmai rekomendavo Komisijai daugiau naudoti sektoriinę paramą biudžetui ir sustiprinti bendros paramos biudžetui sektoriinį aspektą. Audito Rūmų nuomone, Komisija taip pat turėtų glaudžiau bendradarbiaudama su Pasauliniu fondu remti ir prižiūrėti jo vykdomas intervencijas šalies lygmeniu. Be to, buvo būtina plačiau taikyti projektais pagrįstą metodą bei nustatyti gaires dėl optimalaus papildomo naudojimosi turimomis priemonėmis. Galiausiai Komisijai buvo patarta labiau atsižvelgti į šalies padėtį pasirenkant, kurią priemonę panaudoti, ir intervencijas labiau derinti su viso sektoriaus metodikomis.

5.57. Europos Sąjungos Taryba⁽¹⁹⁾ ir Europos Parlamentas⁽²⁰⁾ ataskaitoje pateiktas rekomendacijas įvertino palankiai; joms iš esmės pritarė ir Komisija.

Atsižvelgimas į rekomendacijas

Rekomendacijos dėl išteklių paskirstymo ir prioritetiškumo

5.58. Komisija, atlikdama dešimtojo EPF laikotarpio vidurio peržiūrą, ėmėsi veiksmų padidinti sveikatos sektoriui skirtą finansavimą įgyvendinant Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) iniciatyvą, kurią ji pradėjo vykdyti 2010 m. rugsėjo mėn. ir kuriai iš viso yra skirta vienas milijardas eurų lėšų. Pagal šią iniciatyvą pripažįstama, kad daugelis Subsacharinės Afrikos šalių smarkiai atsilieka siekdamos įvykdyti du iš trijų TVT sveikatos srityje, visų pirma 4 TVT (sumažinti vaikų mirtingumą) ir 5 TVT (pagerinti gimdyvių sveikatą), bei dar du pagrindinius TVT⁽²¹⁾. Tačiau dar nėra aišku, kiek pagal TVT iniciatyvą numatytų lėšų bus iš tikrųjų skirta sveikatai.

⁽¹⁹⁾ Tarybos 2009 m. balandžio 23 d. išvados dėl Specialiosios ataskaitos Nr. 10/2008 dėl EB vystymosi pagalbos sveikatos paslaugoms Subsacharinėje Afrikoje su Komisijos atsakymais.

⁽²⁰⁾ 2009 m. kovo 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl požiūrio į sveikatos priežiūros įstaigoms Afrikos šalyse į pietus nuo Sacharos skirtą EB paramą vystymuisi. (P6_TA(2009)0289).

⁽²¹⁾ 1 TVT c potikslį (perpus sumažinti alkstančių žmonių skaičių) ir 7 TVT c potikslį (perpus sumažinti žmonių, neturinčių ilgalaikės galimybės gauti švaraus geriamojo vandens ir naudotis pagrindinėmis sanitarijos priemonėmis, skaičių).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.56. Komisija sutiko su visomis Audito Rūmų rekomendacijomis dėl šios specialiosios ataskaitos dėl sveikatos padėties Užsachario (subsacharinėje) Afrikoje.

5.58. Atsižvelgiant į didelę gautų su sveikata susijusių pasiūlymų gausą įgyvendinant Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) iniciatyvą (galutinis terminas yra 2011 m. birželio mėn.), kurioje į sveikatos klausimus dėmesį sutelkė 20 iš 43 koncepcinius aprašus pateikusių šalių (t. y. 47 %), tikėtina, kad bendrai skirstant turimą finansavimą didelė lėšų dalis atiteks sveikatos sektoriui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.59. 2010 m. Komisija kartu su valstybėmis narėmis parengė politikos komunikatą dėl ES vaidmens sprendžiant visuotinės sveikatos uždavinius⁽²²⁾, kuriame buvo pabrėžta, kad vykdant ES politiką daugiausia dėmesio turi būti skiriama sveikatos priežiūros sistemų rėmimui. Tačiau vis dar būtina nustatyti veiksmų programą ir užtikrinti, kad šiai politikai įgyvendinti būtų skirta pakankamai lėšų.

5.60. Komisija ir toliau mokėjo Pasauliniam fondui skirtus didelius metinius įnašus (2008–2010 m. jam buvo skirta 300 milijonų eurų) siekdama spręsti su jo įgaliojimų sričiai priklausančiomis trimis konkrečiomis ligomis susijusias problemas. Pasaulinis fondas stengėsi skirti didesnę pirmenybę sveikatos priežiūros sistemoms remti, o Komisija savo politika siekė paskatinti Pasaulinį fondą daugiau pasistūmėti šia linkme. Apskritai apskaičiuota, kad apie 15 % Fondo lėšų buvo panaudota sveikatos priežiūros sistemoms stiprinti. Tikimasi, kad ši procentinė dalis ir toliau didės. Tačiau taip pat reikėtų pripažinti, kad, atsižvelgiant į jo įgaliojimus ir struktūrą, Fondo galimybės tiesiogiai prisidėti prie sveikatos priežiūros sistemų stiprinimo yra ribotos.

5.61. Komisija, pasamdžiusi papildomų nacionalinių ekspertų iš valstybių narių, sustiprino jos būstinėje sveikatos srityje dirbančių darbuotojų pajėgumus. Tačiau svarbūs klausimai, susiję su delegacijų kompetencijos lygiu sveikatos srityje, lieka neišspręsti. 2009 m. Komisijos šiuo klausimu atliktas tyrimas parodė, kad tose šalyse, kuriose sveikata yra pagrindinis EPF paramos teikimo sektorius, delegacijos paprastai turi tam tikrą skaičių sveikatos apsaugos ekspertų. Tačiau buvo nustatyta, kad taip nebuvo kitose šalyse, net ir tose, kuriose Komisija vykdė svarbias su sveikatos sektoriumi susijusias intervencijas. Todėl, pavyzdžiui, Komisija iš esmės nebuvo paskyrusi sveikatos apsaugos ekspertų, kurie padėtų įgyvendinti naujas biudžetinės paramos programas (TVT sutartis), kurias ji pradėjo vykdyti 2007 m.⁽²³⁾ Komisija, įgyvendindama šią rekomendaciją, kol kas pasiekė tik nedidelės pažangos, delegacijoms remti pasitelkdama daugiausia valstybių narių patirtį sveikatos srityje, nepaisant to, kad ji pradėjo glaudžiau bendradarbiauti su Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) šalių lygmeniu. Vis dar nagrinėjama galimybė įsteigti kelias delegacijas apimančias regioninių patarėjų sveikatos klausimais pareigybes. Tai, kad Komisijos pajėgumai delegacijose paprastai yra nedideli, kelia problemų, ypač šiuo metu, kai įgyvendinant TVT iniciatyvą buvo pripažinta būtinybė sustiprinti politinį dialogą sveikatos srityje siekiant geriau nustatyti ir įveikti TVT 4 ir TVT 5 įgyvendinimo kliūtis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.59. 2010 m. paskelbtu komunikatu dėl ES vaidmens sprendžiant visuotinės sveikatos uždavinius siekiama skatinti geresnį veiksmų sveikatos srityje, kuriuos Komisija ir valstybės narės remia besivystančiose šalyse, koordinavimą, papildomumą ir veiksmingumą. Už komunikato įgyvendinimą ir jo rezultatų stebėjimą atsakinga Komisijos tarpžinybinė grupė. 2011 m. parengtas visuotinės sveikatos veiksmų planas.

5.61. Siekiant plėtoti nuolatinį politikos dialogą, kuris bendrai paramos biudžetui priemonei yra svarbiausias, būtina, kad vietoje dirbtų kvalifikuoti darbuotojai. Tačiau aprūpinti kiekvieną delegaciją darbuotojais taip, kad ji bet kuriuo metu turėtų visą būtiną kompetenciją, neįmanoma.

Specializuotą kompetenciją sveikatos klausimais delegacijoms iš būstinės teikia švietimo, sveikatos, mokslinių tyrimų ir kultūros skyrius, teikiantis veiklos gaires ir kuriantis įgyvendinimo strategijas, įskaitant mokymą, taip pat teikiamas patikinimas dėl kokybės sistemų ir priemonių naudojimo kuriant šio sektoriaus programas ir jas įgyvendinant. Siekiant skleisti turimą kompetenciją, kuriami teminiai tinklai, temiška ir geografiškai susijusius būstinės direktoratus susijantys su delegacijomis.

Kalbant apie pagrindinius regioninius sveikatos, taip pat kitų veiklos sektorių centrus, nagrinėjami šio metodo poreikiai, pranašumai ir trūkumai. Atliekant šią analizę bus remiamasi šiuo metu atliekamo delegacijų darbo krūvio vertinimo rezultatais ir bus atsižvelgta į dabartinę biudžeto suvaržymų sistemą bei į nulinio Komisijos žmogiškųjų išteklių augimo politiką.

⁽²²⁾ COM(2010) 128 galutinis. Briuselis, 2010 3 31.

⁽²³⁾ TVT sutartims vykdyti aštuoniose šalyse Komisija skyrė apie 1 500 milijonų eurų. Pagal šias programas bendra parama biudžetui yra teikiama per ilgesnį šešerių metų laikotarpį daugiausia dėmesio skiriant TVT.

Rekomendacijos dėl priemonių valdymo ir veiksmingumo

5.62. Komisija Subsacharinėje Afrikoje taiko dvi iš EPF finansuojamas sektorinės paramos biudžetui programas, nors yra svarstoma galimybė teikiant sektorinę paramą biudžetui dalį TVT iniciatyvos biudžeto lėšų skirti sveikatos sektoriui. Komisija, paskelbusi žaliąją knygą šia tema, šiuo metu peržiūri savo poziciją dėl bendros paramos biudžetui, įskaitant priemonės vaidmenį sveikatos sektoriuje ⁽²⁴⁾.

5.63. 2009 m. Komisija parengė delegacijoms skirtas bendradarbiavimo su Pasauliniu fondu gaires. Gairių tikslas – padidinti Pasauliniam fondui Komisijos teikiamos paramos veiksmingumą didinant delegacijų dalyvavimą Pasaulinio fondo mechanizmuose ir gerinant Komisijos būstinei teikiamų delegacijų ataskaitų kokybę.

5.64. Reikšminga naujų sveikatos sektoriaus intervencijų dalis ir toliau yra įgyvendinama vykdant projektus. Tačiau Komisija vis dar turi parengti gaires, kaip geriausiai pasinaudoti projektais siekiant prisidėti prie kitų pagalbos priemonių taikymo. Komisija parengė kelias paaiškinamąsias praktines gaires su sveikatos sektoriaus susijusiomis temomis (žr., pvz., 5.63 dalį), tačiau ji dar nėra parengusi išsamių vystymosi pagalbos teikimo sveikatos srityje gairių.

5.65. Bendrojo nacionalinių strategijų vertinimo (JANS) metodika yra svarbi tarptautinės bendruomenės sukurta priemonė, prie kurios parengimo prisidėjo ir Komisija. Šios metodikos paskirtis – sukurti bendrą nacionalinių sveikatos strategijų vertinimo pagrindą siekiant sudaryti galimybes plačiau taikyti visą sektorių apimančius metodus ir donorų teikiamą paramą suderinti su nacionalinėmis sistemomis.

Išvados

5.66. Apskritai Komisija pasiekė nemenkos pažangos įgyvendindama Audito Rūmų rekomendacijas. Ji, vykdydama TVT iniciatyvą, kuri yra įgyvendinama 10-ojo EPF laikotarpio vidurio peržiūros kontekste, sudaro galimybes naudotis naujais nemažais ištekliais, skirtais TVT sveikatos srityje pasiekti. Ji atliko pagrindinį vaidmenį nustatant naują politiką dėl ES vaidmens sprendžiant visuotinės sveikatos uždavinius, akcentuojančią paramos sveikatos priežiūros sistemoms svarbą. Komisija Pasauliniam fondui ir toliau teikė nemažą finansavimą, jį skatindama dėti didesnes pastangas, kad sveikatos priežiūros sistemoms būtų skiriama daugiau dėmesio. Komisija taip pat ėmėsi tam tikrų priemonių siekdama pagerinti Pasauliniam fondui teikiamos savo paramos veiksmingumą.

5.62. Komisija turi paisyti šalių naudos gavėjų teisės pasirinkti pagrindinius savo programavimo sektorius (šiuo metu sveikatos sektorius pagrindiniu laikomas septyniose EPF Užsachario Afrikos šalyse). Be to, paramai biudžetui taikomi aiškūs tinkamumo finansuoti kriterijai. Taigi šalių, kuriose šiuo metu naudojama parama sveikatos sektoriaus biudžetui, skaičius yra kuo didesnis. Be to, įgyvendinant TVT iniciatyvą gauti trys pasiūlymai dėl paramos sveikatos sektoriaus biudžetui (iš šalių, kuriose sveikata nėra pagrindinis sektorius).

5.64. EuropeAid šiuo metu rengia programų ir projektų ciklo valdymo gairių paketą, kuriame, be kita ko, dėmesys sutelkiamas į geresnę aplinkybių analizę. Šiomis aplinkybėmis Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į 2010 m. gegužės mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą dėl visuotinės sveikatos, taip pat pradėjo rengti suderintą ir išsamią ES pagalbos sveikatos sektoriaus vystymuisi gairių rinkinį.

5.66. Komisija džiaugiasi Audito Rūmams pripažinus didelę jos padarytą pažangą įgyvendinant su sveikata susijusias iniciatyvas siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų.

⁽²⁴⁾ Žalioji knyga „ES paramos trečiųjų šalių biudžetams ateitis“. COM(2010) 586 galutinis. Briuselis, 2010 10 19.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.67. Tačiau kelioms pagrindinėms sritims vis dar būtina skirti daugiau dėmesio. Komisija turi užtikrinti naujosios ES visuotinės sveikatos politikos įgyvendinimą nustatant veiksmų programą, kuri gali būti panaudota ateityje programuojant EPF finansavimą. Be to, Komisijos delegacijose vis dar nėra galimybių pasinaudoti pakankama patirtimi sveikatos srityje, kuri yra būtina tam, kad būtų galima vis daugiau dėmesio skirti su sveikata susijusiems TVT ir dialogui stiprinti. Artėjant 2015 m., Subsacharinėje Afrikoje vis dar atsiliekiama šiuos tikslus įgyvendinti. Komisija ir toliau turėtų skatinti naudojimąsi sektorine parama biudžetui sveikatos sektoriuje ir tiksliau apibrėžti bendros paramos biudžetui programų vaidmenį remiant sveikatos sektorių. Taipogi reikia užbaigti su gairėmis dėl įvairių sveikatos sektoriuje taikomų pagalbos priemonių pasirinkimo ir suderinimo susijusį darbą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.67. Komisija įpareigota paisyti ir paramos biudžetui tinkamumo kriterijų, ir suderinto pagrindinių sektorių programavimo (įskaitant pagalbos veiksmingumo principus ir darbo pasidalijimo tarp donorų principų).

Komisija:

- nustatė 2011 m. veiksmų planą ES visuotinės sveikatos politikai įgyvendinti,
- įsipareigojo vidutinės trukmės laikotarpiu paskirstyti žmogiškųjų išteklių kompetenciją delegacijose,
- pradėjo svarbią paramos biudžetui gairių peržiūrą,
- pradėjo darbą, susijusį su naujų EuropeAid programų ir projektų ciklo valdymo gairių, kuriose dėmesys, be kita ko, bus sutelktas į veiklą vykdančių darbuotojų orientavimą, kaip optimaliai pasirinkti pagalbos mechanizmus, kūrimu,
- atsižvelgdama į 2010 m. gegužės mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą dėl visuotinės sveikatos, kartu su ES valstybėmis narėmis pradėjo rengti suderintą ir išsamų ES pagalbos sveikatos sektoriaus vystymuisi gairių rinkinį.

5.1 PRIEDAS

IŠORĖS PAGALBOS, VYSTYMO IR PLĖTROS OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2010						2009	2008	2007
	EuropeAid	RELEX	ELARG	ECHO	DEV	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA									
Visos operacijos (iš kurių):	92	14	35	22	2	165	180	180	145
Avansai	43	12	8	12	0	75	83	71	46
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	49	2	27	10	2	90	97	109	99
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾									
Testuotų operacijų dalis, kuri buvo:									
Be klaidų	79 % (73)	100 % (14)	74 % (26)	64 % (14)	0 % —	77 % (127)	87 %	73 %	74 %
Paveikta vienos ar daugiau klaidų	21 % (19)	0 % —	26 % (9)	36 % (8)	100 % (2)	23 % (38)	13 %	27 %	26 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė									
Analizė pagal išlaidų rūšis									
Avansai	16 % (3)	0 % —	11 % (1)	0 % —	0 % —	11 % (4)	17 %	19 %	19 %
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	84 % (16)	0 % —	89 % (8)	100 % (8)	100 % (2)	89 % (34)	83 %	81 %	81 %
Analizė pagal klaidų rūšį									
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	53 % (10)	0 % —	78 % (7)	38 % (3)	0 % —	53 % (20)	74 %	60 %	73 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	47 % (9)	0 % —	22 % (2)	62 % (5)	100 % (2)	47 % (18)	26 %	40 %	27 %
Tinkamumo	67 % (6)	0 % —	100 % (2)	100 % (5)	0 % —	72 % (13)	100 %	79 %	100 %
Tikrumo	22 % (2)	0 % —	0 % —	0 % —	50 % (1)	17 % (3)	(0)	21 %	(0)
Tikslumo	11 % (1)	0 % —	0 % —	0 % —	50 % (1)	11 % (2)	(0)	(0)	(0)
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS									
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis							1,7 %		
Apatinė klaidų riba							0,1 %		
Viršutinė klaidų riba							3,3 %		

⁽¹⁾ Kad būtų galima geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

⁽²⁾ Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinį operacijų skaičių.

5.2 PRIEDAS

IŠORĖS PAGALBOS, VYSTYMO IR PLĖTROS SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

	Kontrolės aplinka	Ex ante kontrolė	Stebėseną ir priežiūrą	Išorės auditas ir tvirtinimo procedūros	Vidaus auditas	Bendras įvertinimas
Centrinės sistemos	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Delegacija	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.	

Atrinktų DG ELARG priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Ex ante kontrolė	Stebėseną ir priežiūrą	Išorės auditas ir tvirtinimo procedūros	Vidaus auditas	Bendras įvertinimas
Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga

5.3 PRIEDAS

SU IŠORĖS PAGALBA, VYSTYMU IR PLĖTRA SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas	
				2010	2009
ELARG	Be išlygų	n. d.	Likutinio klaidų lygio (RER) skaičiavimai apima tik decentralizuotą valdymą, kuriam tenka tik 30 % 2010 m. DG ELARG atliktų mokėjimų. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad vis dar esama tam tikrų klausimų, kurie turi būti išspręsti.	B	A
EuropeAid	Be išlygų	n. d.	EuropeAid nustatė išsamią kontrolės strategiją ir toliau darė didelę pažangą gerindama savo priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir diegimą. Tačiau Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad taikant tam tikras kontrolės priemones vis dar esama trūkumų, ir kad mokėjimai buvo veikiami reikšmingo klaidų lygio.	B	B

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS, SUSIJUSIAS SU IŠORĖS PAGALBA, VYSTYMU IR PLĖTRA

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
	DG RELEX turėtų konsoliduoti savo <i>ex post</i> kontrolės metodiką ir kaip galima skubiau atsižvelgti į šiuo atžvilgiu vidaus auditoriaus suformuluotas rekomendacijas.	Po to, kai buvo parengtas veiksmų planas, DG RELEX patobulino <i>ex post</i> kontrolės metodiką. Tačiau dalis numatytų švelninančių priemonių gali būti įgyvendinta tik 2011 m. vadovaujant naujam Užsienio politikos priemonių tarnybai (FPI).		
	DG RELEX turėtų skirti pakankamai išteklių senoms GRM ir BUSP sutartims, kurių įgyvendinimo terminas jau pasibaigęs, išnagrinėti ir užbaigti.	Nemažai senų GRM bylų buvo užbaigta. BUSP atveju, nepaisant to, kad ši problema buvo sprendžiama (buvo užbaigti 25 projektai iš 133, kurie 2010 m. pradžioje buvo nebaigti vykdyti), šioje srityje vis dar yra labai atsiliekama.	<i>Atidus senųjų projektų užbaigimo stebėjimas numatytas veiksmų plane, kuris buvo parengtas atlikus bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) VAT/VAS auditą. Visų senų ir pasibaigusių projektų padėtis reguliariai peržiūrima ir imama tinkamų veiksmų projektams, kurie pasibaigę, užbaigti. BUSP projektų skaičius per kelerius pastaruosius metus nuosekliai didėjo ir kartu gerokai padidėjo BUSP biudžetas (pvz., 2010 m. sudaryta 51 nauja sutartis); dėl to gali susidaryti klaidingas įspūdis, kad padėtis negerėja.</i>	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
2009	DG ELARG turėtų pateikti konkretesnes „valdymo įgaliojimų perdavimo“ procedūros gaires siekiant aiškiau apibrėžti procese dalyvaujančių skirtingų Komisijos subjektų vaidmenis.	2010 m. pabaigoje DG ELARG parengė naujas gaires, tačiau jas bus galima taikyti tik 2011 m. Audito Rūmai mano, kad jos yra nepakankamai išsamios.	<i>Iniciatyvos, kurių imtasi liepos mėn. paskelbus rekomendacijas, susijusios su labai intensyviu koordinavimu ir tarpusavio konsultavimu; jas įgyvendinus parengtas instrukcijų rinkinys, kuris buvo laiku paskelbtas, kad būtų suspėta iki 2010 m. termino.</i>	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	DG ELARG turėtų patikrinti savo vidaus kontrolės kontrolinius sąrašus siekiant dokumentuoti visas atliktas patikras.	DG ELARG būstinėje buvo parengti nauji vidaus kontrolės kontroliniai sąrašai, tačiau vis dar būtina užtikrinti jų visapusišką naudojimą stojančiose šalyse įsikūrusiose ES delegacijose.	<i>Imtasi būtinų pastangų siekiant užtikrinti visavertį jų naudojimą delegacijose.</i>	
	DG ELARG turėtų imtis priemonių, skirtų į jo valdymo informacines sistemas įvedamų duomenų kokybei pagerinti (pvz., atliekant reguliarią duomenų kokybės analizę ir tikrinimą).	Audito Rūmams patikrinus sistemas ir operacijas, nebuvo nustatyta svarbių su duomenų kokybe susijusių patobulinimų. DG ELARG turėtų sudaryti veiksmų planą, skirtą tinkamai įgyvendinti šią rekomendaciją.	<i>Būstinės ir delegacijų darbuotojai skatinti užtikrinti tinkamą duomenų kodavimą, bet pastebėtos problemos iš esmės susijusios ne tik su Plėtros GD priklausančiomis informacinėmis sistemomis, taigi sprendimų reikia ieškoti Komisijos lygmeniu.</i>	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	DG ELARG turėtų sukurti ir įdiegti mechanizmus, skirtus palengvinti atliktų stebėjimo vizitų rezultatų analizę ir sudaryti geresnes sąlygas tolesniems veiksams vykdyti.	Šios rekomendacijos DG ELARG dar neįgyvendino. 2010 m. buvo patvirtinta, kad visose stojančiose šalyse įsikūrusiose ES delegacijose šis trūkumas išlieka.	<i>Šią rekomendaciją pradėta vykdyti 2010 m., tačiau rezultatų dėl jos pobūdžio iš karto neįmanoma pastebėti.</i>	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	DG ELARG ir toliau turėtų skirti pakankamai išteklių siekiant išanalizuoti pagal PHARE ir Pereinamojo laikotarpio priemonę pateiktas neišnagrinėtas galutines deklaracijas naujosiose valstybėse narėse.	Audito Rūmai palankiai vertina DG ELARG pastangas, tačiau susikaupusių galutinių deklaracijų skaičius buvo tik iš dalies sumažintas.	Dvylika naujų valstybių narių galutinės deklaracijos vertinimui suteikė pirmenybę, todėl 2010 m. atsilikimas buvo vėl gerokai sumažintas ir 2009 m. stebėtas nedidelis sulėtėjimas buvo su kaupu kompensuotas.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	DG ECHO turėtų pagerinti pasiūlymų dėl humanitarinės pagalbos teikimo veiksnių įvertinimų dokumentacijos kokybę (pvz., parengti standartizuotas vertinimo ataskaitas).	DG ECHO pradėjo kurti standartizuotą procedūrą pasiūlymų vertinimams pagrįsti. Tačiau šią naują procedūrą numatyta įdiegti tik 2011 m., o standartizuota vertinimo ataskaita yra vienas svarstomų variantų.	2011 m. vasario mėn. pradžioje sudaryta humanitarinės pagalbos pasiūlymų vertinimo darbo grupė. Ji, be kita ko, siekia suderinti vertinimo proceso patvirtinimą dokumentais ir jį optimizuoti ir tam ketina parengti geresnę bendrą viso proceso apžvalgą naudojant suvestines ir nustatyti bendrus vertinimo kriterijus. Tai bus įgyvendinta 2011 m.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	DG ECHO turėtų nustatyti ir įdiegti mechanizmą, skirtą rinkti ir analizuoti duomenis apie tai, kiek jo partneriai naudojami „humanitariniams tikslams vykdomų pirkimų centrų“ paslaugomis.	DG ECHO mano, kad Audito Rūmų rekomendacija yra naudinga, tačiau ji nebuvo nagrinėjama pirmumo tvarka. Humanitariniams tikslams vykdomų pirkimų centrai buvo informuoti apie poreikį suteikti išsamios informacijos apie tai, kiek DG ECHO partneriai naudojami jų paslaugomis. Nauja procedūra bus sukurta ateityje.		

6 SKYRIUS

Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	6.1–6.11
Politikos grupės ypatumai	6.2–6.10
Mokslinių tyrimų bendrosios programos	6.3–6.7
Mokymosi visą gyvenimą programa	6.8–6.10
Audito apimtis ir metodas	6.11
Operacijų tvarkingumas	6.12–6.13
Sistemų veiksmingumas	6.14–6.45
Mokslinių tyrimų bendrosios programos	6.15–6.36
<i>Ex ante</i> dokumentų patikros	6.15–6.18
Išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas	6.19–6.22
7BP naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikų <i>ex ante</i> sertifikavimas	6.23–6.28
Komisijos <i>ex post</i> audito strategija	6.29–6.34
Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais	6.35–6.36
Kitos vidaus politikos	6.37–6.45
Mokymosi visą gyvenimą programai skirtos sistemos. <i>Erasmus</i>	6.37–6.45
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	6.46–6.47
Išvados ir rekomendacijos	6.48–6.51
Išvados	6.48–6.49
Rekomendacijos	6.50–6.51
Išorės veiksnių garantijų fondo audito rezultatai	6.52–6.55

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų grupe, kurią sudaro šios politikos sritys: 01 – ekonomika ir finansų reikalai, 02 – įmonės, 03 – konkurencija, 08 – moksliniai tyrimai, 09 – informacinė visuomenė ir žiniasklaida, 10 – tiesioginiai moksliniai tyrimai, 12 – vidaus rinka, 15 – švietimas ir kultūra, 16 – komunikacija ir 18 – laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir 20 – prekyba. Paskui aptariami Audito Rūmų reguliariai atliekamo Išorės veiksmų garantijų fondo audito rezultatai ⁽¹⁾. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2010 m. išlaidas pateikta **6.1 lentelėje**.

6.1 lentelė. Moksliniai tyrimai ir vidaus politikos. Pagrindinė 2010 m. informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
8	Moksliniai tyrimai	Administracinės išlaidos	308	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	2 981	Tiesioginis centralizuotas
		7BP Euratomas	318	Tiesioginis necentralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (BP) užbaigimas	848	Tiesioginis centralizuotas
		Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo mokslinių tyrimų programa	51	Tiesioginis centralizuotas
		4 506		
9	Informacinė visuomenė ir žiniasklaida	Administracinės išlaidos	137	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	1 226	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (BP) užbaigimas	160	Tiesioginis centralizuotas
		Žiniasklaida	111	Tiesioginis centralizuotas
		KIP ir kitos programos	152	Tiesioginis centralizuotas
		1 786		
15	Švietimas ir pilietybė	Administracinės išlaidos	122	Tiesioginis centralizuotas
		Mokymasis visą gyvenimą, įskaitant daugiakalbystę	1 223	Tiesioginis necentralizuotas
		Europos kultūrinio bendradarbiavimo vystymas	47	Tiesioginis necentralizuotas
		Bendradarbiavimo jaunimo ir sporto srityje skatinimas	145	Tiesioginis necentralizuotas
		Europos pilietiškumo skatinimas	35	Tiesioginis necentralizuotas
		1 572		

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, kuriuo įsteigiamas Išorės veiksmų garantijų fondas (OL L 145, 2009 6 10, p. 10), konstatuojamose dalyse pažymima, kad Audito Rūmai audituoja Garantijų fondo finansinį valdymą, taikydami procedūras, dėl kurių susitaria Audito Rūmai, Komisija ir Europos investicijų bankas.

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
18	Laisvė, saugumas ir teisingumas	Administracinės išlaidos	63	Tiesioginis centralizuotas
		Solidarumas – išorės sienos, vizų išdavimo politika ir laisvas asmenų judėjimas	276	Pasidalijamasis/Tiesioginis centralizuotas
		Migracijos srutai – bendra imigracijos ir prieglobsčio politika	156	Pasidalijamasis /Tiesioginis centralizuotas
		Pagrindinės teisės ir pilietiškumas	51	Tiesioginis centralizuotas
		Saugumas ir laisvių apsauga	123	Tiesioginis centralizuotas
		Teisingumas baudžiamųjų ir civilinių bylų srityje	54	Tiesioginis centralizuotas
		Narkotikų prevencija ir visuomenės informavimas	18	Tiesioginis centralizuotas
		Politikos strategija ir koordinavimas	4	Tiesioginis centralizuotas
		745		
2	Įmonės	Administracinės išlaidos	112	Tiesioginis centralizuotas
		Konkurencingumas, pramonės politika, inovacijos ir verslumas	75	Tiesioginis centralizuotas/Tiesioginis necentralizuotas per EACI
		Prekių vidaus rinka ir politikos kryptys pagal sektorius	114	Tiesioginis centralizuotas
		7BP. Bendradarbiavimas – kosmosas ir saugumas	357	Tiesioginis centralizuotas
		658		
10	Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Personalas, einamosios išlaidos ir investicijos	345	Tiesioginis centralizuotas
		FP7	44	Tiesioginis centralizuotas
		Ilgalaikiai išpareigojimai dėl branduolinės veiklos	22	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (BP) užbaigimas ir kita veikla	27	Tiesioginis centralizuotas
			438	
1	Ekonomikos ir finansų reikalai	Administracinės išlaidos	66	Tiesioginis centralizuotas
		Ekonominė ir pinigų sąjunga	12	Tiesioginis centralizuotas
		Tarptautiniai ekonomikos ir finansų reikalai	101	Tiesioginis centralizuotas
		Finansinės operacijos ir priemonės	110	Tiesioginis centralizuotas/Jungtinis valdymas su EIF/Tiesioginis necentralizuotas per EIF
			289	
16	Komunikacija	Administracinės išlaidos	114	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija ir žiniasklaida	34	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija vietos lygiu	35	Tiesioginis centralizuotas
		Analizės ir komunikacijos priemonės	23	Tiesioginis centralizuotas
			206	

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
3	Konkurencija	Administracinės išlaidos	92	Tiesioginis centralizuotas
		Karteliai, antimonopolinė veikla ir rinkos liberalizavimas	0	Tiesioginis centralizuotas
			92	
20	Prekyba	Administracinės išlaidos	68	Tiesioginis centralizuotas
		Prekybos politika	9	Tiesioginis centralizuotas/Jungtinis valdymas su TO
			77	
12	Vidaus rinka	Administracinės išlaidos	60	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus rinkos generalinio direktorato politikos strategija ir koordinavimas	11	Tiesioginis centralizuotas
			71	
Iš viso administracinių išlaidų			1 487	
<i>Bendrosios programos (BP)</i>			5 643	
<i>Mokymasis visą gyvenimą, įskaitant daugiakalbystę</i>			1 223	
<i>Kitos veiklos išlaidos</i>			2 087	
Iš viso veiklos išlaidų			8 953	
Iš jų: — avansai ⁽¹⁾			6 404	
— tarpiniai/galutiniai mokėjimai ⁽²⁾			2 549	
Iš viso finansinių metų mokėjimų			10 440	
Iš viso finansinių metų įsipareigojimų			12 169	

⁽¹⁾ Avansai pagal Septintąją bendrąją programą (2007–2013) ir pagal Mokymosi visą gyvenimą programą sudarė atitinkamai 3 166 milijonus ir 1 139 milijonus EUR.
⁽²⁾ Tarpiniai/galutiniai mokėjimai pagal Septintąją bendrąją programą (2007–2013) ir pagal Mokymosi visą gyvenimą programą sudarė atitinkamai 1 442 milijonus ir 83 milijonus EUR.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2010 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai

6.2. Pagrindinės šios politikos grupės programos yra mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrosios programos, kurios sudaro 63 % visų veiklos išlaidų (arba 5 643 milijonus EUR), ir Mokymosi visą gyvenimą programa, sudaranti 14 % visų veiklos išlaidų (arba 1 223 milijonus EUR).

Mokslinių tyrimų bendrosios programos

6.3. Mokslinių tyrimų politika siekiama skatinti investavimą į mokslinius tyrimus bei perėjimą prie žinių ekonomikos. Be to, siekiama gerinti Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) ⁽²⁾ mokslinę ir techninę bazę, didinti Europos mokslinių tyrimų kompetenciją ir visapusiškai išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo pranašumus. Didžioji dalis su mokslinių tyrimų politika susijusių mokėjimų yra atliekami pagal Šeštąją ir Septintąją daugiametes bendrąsias programas (6BP ir 7BP ⁽³⁾), turinčias daugybę finansavimo schemų, pagal kurias remiamos įvairios teminės sritys ir įvairių tipų projektai.

6.4. Didžiąją BP dalį įgyvendina Komisija tiesioginio centralizuoto valdymo būdu. Vis dažniau mokslinių tyrimų išlaidos įgyvendinamos netiesioginio centralizuoto valdymo būdu per vykdomąsias įstaigas ir bendrąsias įmones ⁽⁴⁾.

6.5. Pagal bendrąsias programas remiamą veiklą įgyvendina daug viešųjų ir privačiųjų subjektų įvairiose valstybėse narėse ar šiose programose dalyvaujančiose trečiojoje šalyse. Naudos gavėjai gali būti mokslinių tyrimų centrai, universitetai, pavieniai asmenys, bendrovės arba viešojo administravimo įstaigos. Naudos gavėjai paprastai bendradarbiauja konsorciumo pagrindu, su Komisija sudarę susitarimą dėl dotacijų. 7BP atveju kiekviename projekte vidutiniškai dalyvauja šeši partneriai, tačiau, priklausomai nuo finansavimo schemos, jų gali būti net 64.

⁽²⁾ Europos mokslinių tyrimų erdvę sudaro visa su Europos moksliniais tyrimais ir plėtra susijusi veikla, programos ir politikos, turinčios tarpvalstybinį pobūdį. Visi šie elementai suteikia galimybę įvairių šalių mokslininkams, mokslinių tyrimų institutams ir įmonėms vis daugiau lankytis vieniems pas kitus, konkuruoti ir bendradarbiauti nepaisant sienų.

⁽³⁾ Septintoji bendroji programa sutelkia visas su moksliniais tyrimais susijusias ES iniciatyvas ir vaidina lemiamą vaidmenį siekiant augimo, konkurencingumo ir užimtumo tikslų. Ji taip pat yra svarbiausias Europos mokslinių tyrimų erdvės ramstis.

⁽⁴⁾ Mokslinių tyrimų BP valdyme dalyvauja šios Europos Sąjungos bendrosios įmonės: i) Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo BĮ, ii) BĮ „Švarus dangus“, iii) BĮ ARTEMIS, iv) Naujoviškų vaistų iniciatyvos BĮ, v) BĮ ENIAC ir vi) Kuro elementų ir vandenilio BĮ. Mokslinių tyrimų BP valdyme dalyvauja šios Europos Sąjungos vykdomosios įstaigos: i) Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga, ii) Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga, iii) Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga ir iv) Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.6. Potencialūs naudos gavėjai atsiliepia į kvietimus teikti projektų pasiūlymus ir patvirtinti projektai yra atrenkami bendrai finansuoti. Pasirašius susitarimą (arba Komisijos sprendimą) dėl dotacijos išmokami avansai, paskui atliekami tarpiniai ir galutinis mokėjimai, kuriais išlaidos kompensuojamos remiantis naudos gavėjų pateiktomis išlaidų ataskaitomis.

6.7. Didžiausia netvarkingumo rizika yra ta, kad gavėjai į savo išlaidų ataskaitas gali įtraukti netinkamas finansuoti išlaidas, kurios, prieš jas kompensuojant, gali likti nenustatytos ir neištaisytos Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų. Riziką didina finansuoti tinkamų išlaidų apskaičiavimo taisyklių sudėtingumas ir reikalavimas, kad naudos gavėjai priskirtų projektams personalo ir netiesiogines išlaidas ir išskaičiuotų įvairias išlaidas, laikomas netinkamomis bendrai finansuoti ES lėšomis, kaip antai PVM.

Mokymosi visą gyvenimą programa

6.8. Mokymosi visą gyvenimą programos (MVGP) tikslas yra suteikti žmonėms galimybę visais jų gyvenimo etapais įgyti mokymosi patirties; ja taip pat siekiama plėtoti švietimo ir mokymo sektorių visoje Europoje. MVGP sudaro keturios paprogramės: *Erasmus* aukštojo mokslo srityje, *Leonardo da Vinci* profesinio švietimo ir mokymo srityje, *Grundtvig* suaugusiųjų švietimo srityje ir *Comenius* mokyklų srityje. Programoje dalyvaujančiose šalyse tris ketvirčius MVGP biudžeto netiesioginio centralizuoto valdymo būdu įgyvendina 40 nacionalinių agentūrų, kurias skiria ir prižiūri nacionalinės institucijos, paprastai švietimo ministerijos. Nacionalinių agentūrų⁽³⁾ užduotis – valdyti didelį santykinai mažų, kaip dotacijos išmokamų sumų skaičių.

6.9. Šiai sričiai skirtą finansavimą iš esmės sudaro avansai nacionalinėms agentūroms bei kas ketvirtį mokamos įmokos, skirtos prisidėti prie jų veiklos išlaidų. Pirmieji avansai išmokami pasirašius sutartį ir priėmus darbo programą. Antruosius ir trečiuosius avansus Komisija išmoka remdamasi NA pareiškimais, kad 70 % lėšų, jau skirtų kaip avansai, buvo išmokėtos. Šių avansų sumos paprastai kaupiasi ir pasiekia 100 % leistinos maksimalios ribos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.7. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad taisyklių sudėtingumas yra svarbi klaidų, susijusių su išlaidų ataskaitų tinkamumu, priežastis. Šiuo atžvilgiu 2011 m. sausio 24 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriame numatytos trys bendrosios programos įgyvendinimo supaprastinimo priemonės. Šiuo sprendimu naudos gavėjams prašant kompensuoti vidutines personalo išlaidas – o tai yra viena iš dažniausiai pasitaikančių klaidų, apie kurias pranešė Audito Rūmai, – leidžiama taikyti savo įprastus apskaitos metodus ir numatyta galimybė taikyti vienodo dydžio išmokas MVĮ savininkų, kurie kartu yra ir tų įmonių vadovai, išlaidoms kompensuoti. Tikimasi, kad dėl šių galimybių klaidų lygis sumažės.

Be to, Komisijos kovos su sukčiavimu strategijoje (COM(2011) 376-2 galutinis) minima rizika, susijusi su naudos gavėjų teikiamomis išlaidų ataskaitomis, ir siūloma keletas veiksnių aspektų, kaip nustatyti sukčiavimą ir jį ištaisyti (įskaitant mokymą).

⁽³⁾ Nacionalinės agentūros – tai nacionaliniu lygmeniu įsteigtos struktūros, skirtos valdyti Mokymosi visą gyvenimą programos įgyvendinimą valstybės narės lygmeniu. Jos yra juridiniai asmenys ir jas reglamentuoja atitinkamos valstybės narės teisė. Jos atsako už programos decentralizuotų dalių valdymą, konkrečiai už projektų vertinimą, atranką ir valdymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.10. Nacionalinės agentūros sudaro susitarimus dėl dotacijų su programoje dalyvaujančiomis organizacijomis ⁽⁶⁾ ir savo ruožtu išmoka joms avansus (80–100 %, priklausomai nuo programos tipo). Pagrindinė rizika teisėtumui ir tvarkingumui yra ta, kad pedagogams ir studentams išmokamos dotacijos gali būti neteisingos, arba kad naudos gavėjų deklaruotos sąnaudos gali būti perdeklaruotos ar nepagrįstos. Yra rizika, kad tokios klaidos liks neaptiktos.

Audito apimtis ir metodas

6.11. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Vertėtų pažymėti šiuos konkrečius Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų audito bruožus:

- audito metu buvo nagrinėjama 150 mokėjimų imtis, iš kurių 61 buvo 6BP ir 7BP tarpiniai ar galutiniai mokėjimai, 10 – avansai nacionalinėms agentūroms pagal MVGP, 36 – avansai 6BP ir 7BP ir 43 mokėjimai priklausė visoms kitoms šios politikos srities priemonėms ⁽⁷⁾,
- mokslinių tyrimų BP srityje Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas, kuris taip pat buvo pagrįstas su mokslinių tyrimų BP susijusių 97 mokėjimų imtimi ⁽⁸⁾, apėmė:
  - *ex ante* dokumentų patikras,
  - nepriklausomų auditorių pateiktų projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimą,
  - naudos gavėjų sąnaudų apskaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimą,
  - finansinius projektų *ex post* auditus,
  - susigrąžinimų ir finansinių pataisymų įgyvendinimą,

⁽⁶⁾ Paprastai programoje dalyvauja šios organizacijos – universitetai, mokyklos ar kolegijos, valdantys mokėjimus naudos gavėjams, pavyzdžiui, studentams ar dėstytojams.

⁽⁷⁾ Šiuos 43 mokėjimus sudaro 31 avansas, aštuoni tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, trys pavieniai ir vienas sureguliuojamas mokėjimai.

⁽⁸⁾ 61 galutinis ar tarpinis mokėjimas ir 36 avansai pagal 6BP ir 7BP.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- kitų vidaus politikų srityse vertinimas apėmė *Erasmus* programos priežiūros ir kontrolės sistemas 10 valstybių narių, konkrečiai:
  - nacionalinių agentūrų vykdomą pirminę kontrolę,
  - nacionalinių institucijų vykdomą antrinę kontrolę, siekiant suteikti patikinimą ir svarumą metiniam *ex post* pareiškimui,
  - procedūras trijose aukštojo mokslo įstaigose kiekvienoje šių valstybių,
  - narių, kurios taip pat remiasi 10 išmokų kiekvienos šių institucijų studentams ir (arba) dėstančiajam personalui,
  - privačių auditorių Komisijos vardu atliekamus *ex post* auditus,
- Komisijos stebėjimo sistemą, skirtą išlygų priežiūrai,
- atliekant Garantijų fondo auditą daugiausia dėmesio skirta Komisijos ir EIB susitarimo dėl Fondo turto valdymo laikymuisi ir Komisijos priežiūros procedūroms. Taip pat buvo peržiūrėtas privačių audito firmų darbas,
- Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūra apėmė Mokslinių tyrimų ir inovacijų (RTD) GD, Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos (INFSO) GD, Įmonių ir pramonės (ENTR) GD, Švietimo ir kultūros (EAC) GD bei dviejų vykdomųjų įstaigų – Mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga ir Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga – generalinių direktorių metinės veiklos ataskaitas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.12. **6.1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testus, buvo nustatyta, kad 39 % operacijų buvo paveiktos klaidų. Audito Rūmų vertinimu, labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 1,4 % ⁽⁹⁾. Tačiau Audito Rūmai nustatė reikšmingą 6BP ir 7BP tarpinių ir galutinių mokėjimų klaidų lygį ir dažnį.

⁽⁹⁾ Audito Rūmai įvertintą klaidų lygį apskaičiuoja naudodamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis (žinomas kaip MLE). Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 0,6 % iki 2,1 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.13. Iš viso Audito Rūmai nustatė, kad iš 150 imtų sudarančių operacijų 58 buvo paveiktos klaidų. Didžioji dalis klaidingų tarpinių ir galutinių mokėjimų (48 iš 51) buvo susiję su 6BP ir 7BP. 37 atvejais šios klaidos buvo padarytos kompensuojant netinkamas finansuoti ar netiksliai deklaruotas pagal mokslinių tyrimų BP remiamų projektų sąnaudas. Šis rezultatas sutinka su DG RTD ir DG ENTR generalinių direktorių pareikštomis išlygomis dėl reikšmingo klaidų lygio 6BP dotacijose (žr. **6.3 priedą**). Panašiai kaip ir per trejus praėjusius metus, pagrindinis klaidų šaltinis išlieka netikslus personalo ir netiesioginių išlaidų skaičiavimas. Kiti klaidų tipai buvo šie: netinkami finansuoti netiesioginiai mokesčiai; neteisingas netrumpalaikio turto nuvertėjimo metodikos taikymas⁽¹⁰⁾; netiksliai deklaruotos ar visai nedeclaruotos palūkanos nuo banko sąskaitose laikytų išankstinio finansavimo lėšų. 6.1 pavyzdyje pateiktas vienas iš minėtų nustatytų faktų tipų. Šešios su vidaus politikomis, išskyrus mokslinius tyrimus, susijusios operacijos buvo paveiktos klaidų. Jose buvo netinkamų sąnaudų kompensavimo klaidų ir laiko registravimo klaidų.

6.1 pavyzdys

Netinkamos finansuoti ir neteisingai suskaičiuotos sąnaudos

6BP projektą valdantis naudos gavėjas deklaravo pridėtines išlaidas, naudodamas nustatytą normą, pagrįstą tiesioginėmis personalo sąnaudomis. Po 2007 m. atlikto *ex post* audito naudos gavėjas pakeitė savo pridėtinių išlaidų paskirstymo metodiką, tačiau *ex post* auditorių pateiktas rekomendacijas įgyvendino neišsamiai ir netiksliai. Dėl Audito Rūmų audito metu aptiktų klaidų ir neatitiktųjų neteisėtai buvo deklaruota 731 652 EUR.

Naudos gavėjas taip pateikė prašymą kompensuoti netinkamas gyvenimo išlaidas ir netinkamus finansuoti netiesioginius mokesčius bei deklaravo projekto kompiuterinės įrangos sąnaudas nepritaikęs savo įprastinės nuvertėjimo apskaitos metodikos. Dėl to neteisėtai buvo deklaruoti 10 079 EUR.

Bendras klaidų lygis, neskaičiuojant deklaruotų per mažų personalo išlaidų, sudarė 13 % visų deklaruotų išlaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.13. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad dažniausiai pasitaikanti klaidų, kurių aptinkama naudos gavėjų išlaidų ataskaitose dėl tarpinių ir galutinių mokėjimų, priežastis tebėra netikslus personalo ir netiesioginių išlaidų skaičiavimas. Šiuo atžvilgiu Komisija ėmėsi priemonių, kad išspręstų su šia rizika susijusius klausimus (žr. 6.7 dalį).

6.1 pavyzdys

Netinkamos finansuoti ir netinkamai suskaičiuotos sąnaudos

Komisija vykdo įprastą aptarimo su naudos gavėju procedūrą.

Naudos gavėjas Komisijai pranešė nesutinkantis su kai kuriais Audito Rūmų nustatytais faktais, visų pirma susijusiais su pridėtinių išlaidų normos apskaičiavimu. Komisija naudos gavėjo paprašė pateikti papildomos informacijos, kad galėtų nuspręsti, ar jai reikia atlikti finansinius patikslinimus ir kokios sumos.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

6.14. **6.2 priede** pateikta sistemų tikrinimo rezultatų santrauka. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

⁽¹⁰⁾ Apskritai šie nustatyti faktai dėl operacijų tvarkingumo patvirtina pačios Komisijos vykdytų reprezentatyvių auditų rezultatus (žr. 6.32 dalį).

Mokslinių tyrimų bendrosios programos

Ex ante dokumentų patikros

6.15. Ex ante dokumentų patikrų tikslas yra patikrinti mokėjimų tvarkingumą ir užtikrinti atitiktį prieštaringsiems reikalavimams prieš atliekant mokėjimą. Turint omenyje, kad Komisija deda pastangas kiek įmanoma paprastinti ex ante kontrolės procedūras, kad būtų palengvintas mokėjimų valdymo procesas, atliekant ex ante dokumentų patikras dažnai apsiribojama užtikrinimu, kad laikomasi formalių administracinių reikalavimų ir kad į naudos gavėjų išlaidų deklaracijas įtrauktos sumos yra teisingai apskaičiuotos.

6.16. Audituojant 97 mokslinių tyrimų BP mokėjimų imtį, 47 ex ante dokumentų patikrose buvo nustatyta trūkumų, tačiau šie trūkumai nelaikomi esminiais ⁽¹⁾.

6.17. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad nors tuo atveju, kai kilo abejonų dėl deklaruotų išlaidų, išsamios ex ante dokumentų patikros buvo atliktos ⁽²⁾, daugumos jų metu tebuvo atliktas aritmetinis išlaidų deklaracijos tikrinimas, nepaisant įrodymų, jog deklaruotos išlaidos neatitiko tinkamumo reikalavimų (žr. 6.2 pavyzdį).

6.15. Patikros, kurios gali būti atliktos ex ante, būtinai ribojamos. Štai kodėl sukurta ex post audito programa. Kontrolės sistemą reikia vertinti visą.

6.2 pavyzdys

Ex ante trūkumas

Vieno 6BP projekto naudos gavėjas suskaičiavo projektui priskirtas personalo išlaidas, remdamasis į biudžetą įtrauktais vidutiniais valandiniais tarifais trims darbuotojų kategorijoms: vyresniojo inžinieriaus, mokslinio diplomuoto inžinieriaus ir techniko.

Personalo išlaidas perskaičiavus pagal faktinį valandinį tarifą pasirodė, kad valandiniai tarifai smarkiai skyrėsi, dėl to susidarė 65 185 EUR perdeklaravimas nuo visos deklaruotos 508 456 EUR personalo išlaidų sumos.

Nepaisant to fakto, kad iš dokumentacijos buvo akivaizdu, kad naudos gavėjas naudojo vidutinius valandinius tarifus, Komisija nesuabejojo deklaruota suma.

⁽¹⁾ Nustatytų trūkumų tipas: i) projekto vykdymo pradžios data buvo patvirtinta prieš pasirašant susitarimą dėl dotacijos be rašytinio naudos gavėjo prašymo, ii) apie Komisijos sprendimą dėl finansavimo per vėlai pranešta nelaimėjusiems pareiškėjams ir iii) nebuvo patikrintos palūkanos nuo išankstinio finansavimo.

⁽²⁾ Atliekant šias ex ante dokumentų patikras reikalaujama pateikti nagrinėti įrodomuosius dokumentus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.18. Išnagrinėję mokėjimų vėlavimą, Audito Rūmai nustatė bendrą pagerėjimą palyginti su praėjusiais metais. Tačiau kai kuriose bendrosios programos specialiose programose, kaip antai programoje „Žmonės“, tarpiniams ir galutiniams mokėjimams atlikti reikia vidutiniškai daugiau laiko, nei numatyta Komisijos tikslu. Audito Rūmų 6BP ir 7BP tarpinių ir galutinių mokėjimų imtyje devyni iš 61 mokėjimų buvo atlikti pavėluotai. Audito Rūmai taip pat nustatė nenormaliai daug mokėjimų sustabdymų⁽¹³⁾. Pavyzdžiui, vienas su 2005–2006 m. ataskaitiniu laikotarpiu susijęs mokėjimas buvo sustabdytas 1 280 dienų iš esmės todėl, kad kilo problema dėl vieno iš sutarties naudos gavėjų statuso. Šis mokėjimas buvo galiausiai atliktas 2010 m. spalio mėnesį.

Išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas

6.19. Susitarimuose dėl dotacijų nustatyta, kad naudos gavėjų išlaidų ataskaitos teikiamos su nepriklausomo auditoriaus išduotu audito sertifikatu. Auditorius turi būti patvirtinęs deklaruojamų išlaidų tikslumą, tikrumą ir tinkamumą finansuoti, nuo išankstinio finansavimo gautų palūkanų sumą ir bet kurias kitas projekto įplaukas. Šie audito sertifikatai yra pagrindinė 6BP ir 7BP kontrolės priemonė.

6.20. Jei pagal 6BP audito sertifikatus buvo iš esmės privioloma pateikti kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, tai 7BP naudos gavėjai jas turi pateikti tik tuo atveju, kai ES finansavimas sudaro 375 000 EUR ar daugiau⁽¹⁴⁾. Komisija vertina, kad visos Septintosios bendrosios programos mastu daugiau kaip 80 % visų išmokų bus mažesnės nei ši riba. Nors šis pokytis sumažina naudos gavėjų administravimo našumą, jis tuo pat metu padidina riziką, kad laiku nebus aptiktos klaidos už šią ribą mažesnėse dotacijose.

6.21. Naudos gavėjų lygmeniu audituodami 33 su audito sertifikatais pateiktas išlaidų deklaracijas, Audito Rūmai palygino savo paties audito rezultatus su pateiktu sertifikatu. 27 atvejais, dėl kurių nepriklausomas auditorius pateikė besąlyginę nuomonę, Audito Rūmai aptiko klaidų. 14 šių atvejų klaidos turėjo reikšmingą finansinį poveikį (daugiau kaip 2 %) ir (arba) buvo susijusios su taikomoms taisyklėms prieštaraujančia išlaidų metodika. Reikšmingo finansinio poveikio atvejais Komisijos generaliniai direktoratai (išskyrus DG ENTR) oficialiai nebendrauja su išorės auditoriais – neteikia jiems grįžtamosios informacijos ir nereikalauja paaiškinimų, kai išduotas sertifikatas yra akivaizdžiai nepatikimas.

⁽¹³⁾ Komisija gali sustabdyti mokėjimą, raštu pranešusi naudos gavėjui, kad mokėjimo ataskaita ar sąskaita faktūra (prašymas) negali būti patvirtinti, ir pateikusi pagrindą kodėl (pvz., kadangi trūksta patvirtinamųjų dokumentų).

⁽¹⁴⁾ Kaip bendra visų ankstesnių išmokų naudos gavėjui, dėl kurių sertifikatas nebuvo pateiktas, suma pagal tam tikrą projektą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.18. Komisija palankiai vertina teigiamą mokėjimų srityje padarytos pažangos vertinimą. Komisijos tarnybos nuolat stebi šį klausimą, ypač nuo to laiko, kai 2009 m. balandžio mėn. buvo priimtas Komisijos komunikatas, kuriame nustatyti tikslai neviršija Finansiniame reglamente nustatytų terminų.

Mokėjimai atliekami tik tuo atveju, jeigu naudos gavėjų pateiktos išlaidų ataskaitos yra išsamios ir Komisija gali įvertinti atitiktį taisyklėms. Jeigu taip nėra, Komisija įpareigota sustabdyti mokėjimus.

Šis sustabdymas visada atšaukiamas, kai naudos gavėjas pateikia trūkstamus dokumentus arba informaciją, kurios konkrečiai paprašė Komisija.

Atvejis, apie kurį pranešė Audito Rūmai, yra kraštutinis ir neatspindi įprastos Komisijos veiklos.

6.20. Septintojoje bendrojoje programoje (7BP) teisėkūros institucija nusprendė sumažinti naudos gavėjams tenkančią administracinę našumą, susijusią su įpareigojimu pateikti audito sertifikatus, kad ES mokslinių tyrimų bendroji programa būtų populiarnesnė.

Be to, šį aspektą reikėtų vertinti kartu su bendra 7BP audito strategija.

6.21. Nustatytas oficialus grįžtamosios informacijos teikimo procesas siekiant raginti audituotus naudos gavėjus savo tvirtinančiuosius auditorius supažindinti su per Komisijos auditą nustatytais faktais ir nurodyti jiems viešai prieinamus tinkamumo reikalavimus bei aiškinimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.22. Atsižvelgiant į praėjusių metų nustatytus faktus, ši kontrolė iki šiol yra veiksminga tik iš dalies.

7BP naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikų ex ante sertifikavimas

6.23. BP susitarimo dėl dotacijų bendrosiose sąlygose buvo įvesti du išlaidų skaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikatų tipai: vidutinių personalo išlaidų sertifikatas (CoMAv)⁽¹⁵⁾ ir personalo ir netiesioginių išlaidų metodikos sertifikatas (CoM)⁽¹⁶⁾.

6.24. Šių sertifikatų tikslai yra: i) skatinti naudos gavėjus naudoti teisingas personalo ir netiesioginių išlaidų skaičiavimo metodikas, ii) patikinti naudos gavėjus, kad jų naudojama metodika atitinka 7BP susitarimo dėl dotacijų reikalavimus ir iii) sumažinti naudos gavėjų administracinę naštą panaikinant prievolę teikti sertifikatus su tarpinėmis išlaidų deklaracijomis.

6.25. 2010 m. pabaigoje tik šešiolikai naudos gavėjų iš įvertintos 500 naudos gavėjų populiacijos buvo suteikti CoM sertifikatai ir tik 36 naudos gavėjams iš įvertintos 4 000 naudos gavėjų populiacijos buvo suteikti CoMAv sertifikatai. Nedideli dalyvavimo (patvirtinimo) lygiai nuvilia ir paverčia bergždžiomis Komisijos pastangas supaprastinti procedūras.

⁽¹⁵⁾ Pasirinktinis kiekvienam naudos gavėjui, ketinančiam savo išlaidų deklaracijoje deklaruoti vidutines personalo išlaidas. 2011 m. sausio 24 d. Komisija priėmė naujus vidutinių personalo išlaidų naudojimo kriterijus. Nuo šiol naudos gavėjai nebeprivalės teikti tvirtinti vidutines personalo išlaidas kaip išankstinę personalo išlaidų tinkamumo sąlygą. Tačiau vidutinių personalo išlaidų sertifikatas išlieka kaip pasirinktis, suteikianti naudos gavėjui galimybę gauti išankstinį patikinimą, kad taikoma metodika atitinka 7BP taisykles.

⁽¹⁶⁾ Pasirinktinis ribotam kelias dotacijas gaunančių ir tinkamumo kriterijus atitinkančių naudos gavėjų skaičiui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.22. Nors 6BP audito sertifikatais nebuvo užtikrintas patikinimo lygis, kurio iš pradžių tikėtasi, ši *ex ante* kontrolė gerokai padėjo sumažinti 6BP klaidų lygį, palyginti su 5BP.

Kalbant apie 7BP, sutartomis procedūromis pagrįstu metodu turėtų būti užtikrinta, kad aiškinant tinkamumo taisykles klaidų būtų daroma mažiau.

Komisija parengė strategiją, kuria siekiama užtikrinti, kad tvirtinan-tieji auditoriai visiškai suprastų dotacijų reikalavimus ir nuostatas. Be teisinio pagrindo ir įgyvendinimo dokumentų, ši strategija visų pirma apima išsamias aiškinamąsias pastabas.

6.25. Komisija pripažino, kad priimtumo kriterijai, kurie taikomi išlaidų skaičiavimo metodikų sertifikatui gauti, daugumai naudos gavėjų yra pernelyg griežti⁽¹⁾.

Komisija gerokai supaprastino procedūras, kad palengvintų vidutinių personalo išlaidų naudojimą bendroje esamoje teisinėje sistemoje.

Tačiau apskritai į nusivylimą keliančią išlaidų skaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimo patirtį bus atsižvelgta rengiant kito finansavimo laikotarpio taisykles.

⁽¹⁾ 2010 m. balandžio 29 d. komunikatas „Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas“ (COM(2010) 187).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.26. Audito Rūmai taip pat išnagrinėjo sertifikavimo procesą Komisijoje. Nebuvo nustatyta nė vienos išimties. Komisijos kontrolės priemonės buvo taikomos kaip numatyta.

6.27. Teikiant paraiškas gauti metodikos sertifikatus būtina pateikti nepriklausomo auditoriaus išduotą „realiai nustatytų faktų“ ataskaitą, paremtą „sutartomis procedūromis“, kurių metu tikrinamas naudos gavėjų pateiktos informacijos tikslumas. Ši nepriklausomo auditoriaus realiai nustatytų faktų ataskaita suteikia Komisijai patikinimą, kad naudos gavėjas atitinka sertifikavimo kriterijus. Atlikdami dviejų naudos gavėjų patikras vietoje Audito Rūmai nustatė išimčių, verčiančių suabejoti, ar Komisija gali šiomis ataskaitomis pasitikėti ⁽¹⁷⁾.

6.28. Labai maži patvirtinimo lygiai ir tai, kad nepriklausomo auditoriaus pateiktose ataskaitose buvo nustatyta trūkumų, rodo, kad, nors ši procedūra iš principo yra gera, jos veiksmingumas buvo nedidelis.

Komisijos ex post audito strategija

6.29. Pagrindinis Komisijos mokslinių tyrimų išlaidų kontrolės sistemos elementas, leidžiantis patikinti, kad deklaruotos išlaidos atitinka reikalavimus, yra jos naudos gavėjų finansinių ex post auditų programa.

6.30. 7BP ex post audito strategija (2009–2016 m.) iš esmės apima: i) atsitiktiniu būdu atrinktus auditus, skirtus nustatyti reprezentacinį visos populiacijos klaidų lygį, ir ii) „taisomuosius auditus“, kurių metu nagrinėjamos rizikos sritys ⁽¹⁸⁾. Nuo 2009 m. iki 2010 m. ex post auditų metu tikrinamų išlaidų apimtis ir nustatytų netinkamų išlaidų vertė smarkiai išaugo (žr. **6.2 lentelę**). Apskritai Komisijos įdiegta ex post strategija buvo įvertinta kaip veiksminga, nors dar reikėtų atlikti pagerinimus, susijusius su likutiniais klaidų lygiais ir priklausomumu nuo išorės auditorių darbo.

⁽¹⁷⁾ Vienu atveju Audito Rūmai nustatė, kad prie personalo ir netiesioginių išlaidų buvo priskaičiuotos 7BP kriterijų neatitinkančios išlaidos arba kad, skaičiuojant vidutines personalo išlaidas, naudos gavėjo pateikta metodika iš tikrųjų nebuvo taikoma. Kitu atveju išorės auditorius sertifikatu paliudijo, kad buvo atliktos audito procedūros, susijusios su konkrečia dotacija, o iš tikrųjų auditas buvo pagrįstas kita intimi.

⁽¹⁸⁾ Pavyzdžiui, taisomųjų auditų srityje DG INFSO parengė išsamius rizika pagrįstus audito metodus, kurie yra paremti sumaniuojų duomenų rinkimu, rizikos vertinimu ir prie rizikos priderintais audito procedūras. 2010 m. vidutinis DG INFSO rizika pagrįstų auditų klaidų lygis buvo 30 %.

6.27. Kalbant apie vieną Audito Rūmų minėtą atvejį, Komisija, bendradarbiaudama su naudos gavėju, tikrina, kaip įgyvendinamas šis klausimas, ir imsis tinkamų priemonių. Kalbant apie kitą atvejį, Komisija ne vien paprasčiausiai rėmėsi oficialia finansine ataskaita – prieš patvirtindama sertifikatą ji gavo papildomos informacijos, kuria remiantis būtų galima suteikti patikinimą. Taigi Audito Rūmų iškeltas klausimas yra oficialaus pobūdžio ir nedaro poveikio išlaidų metodikos patvirtinimo patikimumui.

6.2 lentelė. Komisijos ex post auditų strategijos įgyvendinimas

	2010		2009	
	6BP	7BP	6BP	7BP
Auditų skaičius	2 323	349	1 906	16
Audituočių deklaruotų išlaidų vertė (milijonais eurų)	2 183	111	1 807	2
Nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų vertė (milijonais eurų)	91	5	69	—
Susigrąžintinas Komisijos finansavimas (milijonais eurų)	45	4	33	—

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Likutiniai klaidų lygiai

6.31. Kadangi generaliniai direktoriai teikia patikinimo pareiškimus dėl konkrečių BP biudžeto dalių, kiekviena Komisijos tarnyba tiria savo nuosavą imtį ir paskui praneša reprezentatyvų klaidų lygį. Kiekvieno generalinio direktorato reprezentatyvus klaidų lygis yra pagrindas apskaičiuoti likutiniams klaidų lygiui⁽¹⁹⁾, kuris yra „kertinė“ metinio Patikinimo pareiškimo dalis.

6.32. Likutinis klaidų lygis skaičiuojamas remiantis prielaida, kad aptiktos klaidos, įskaitant sisteminės klaidas, bus ištaisytos. Komisija sistemingai netikrina, ar kartotinais pateiktos išlaidų deklaracijos yra ištaisytos, taigi likutinio klaidų lygio patikimumas yra ribotas (žr. 6.1 pavyzdį).

Priklausomumas nuo išorės auditorių darbo

6.33. Auditus atlieka Komisijos auditoriai arba išorės audito įmonės, Komisijos prižiūrimi. 2010 m. pabaigoje išorės auditoriai atliko 73 % (921 iš 1 267) DG RTD ir 76 % (431 iš 568) DG INFSO baigtų auditų, vykdytų pagal 6BP ir 7BP.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.31. Siekdama tinkamai paremti generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimą, Komisija nustatė formulę, pagal kurią apskaičiuojamas reprezentatyvus ir likutinis klaidų lygis, kurį Komisijos tarnybos ir vykdomosios įstaigos taiko vienodai.

Tai nėra vienintelė patikinimo pareiškimui skirta priemonė, nors ji šio tikslo požiūriu yra svarbiausia.

6.32. Komisijos likutinis klaidų lygis yra patikimas. Jis pagrįstas keliais skaičiais, kurie susiję su taikoma kontrolės sistema (daugiausia audito strategija) ir ekstrapoliacijos rezultatais.

Kalbant apie kartotinais pateiktas išlaidų deklaracijas, Komisija sukūrė sistemą, kurioje, be kita ko, numatytos patikimumo ir išsamumo patikros, ir, jei būtina, imasi tolesnių veiksmų po audito, siekdama užtikrinti, kad naudos gavėjai iš tikrųjų ištaisyti visas sisteminės klaidas. Atsižvelgiant į tai, kad buvo sukurtos vienodo dydžio procentais pagrįstos ekstrapoliacijos procedūros (2009 m. gruodžio mėn.) ir rangovai plačiai jas naudoja, tolesnės veiklos po audito būtinybė gerokai sumažėjo.

Taigi daugiametėje perspektyvoje nustatyta sistema užtikrina likutinio klaidų lygio patikimumą.

Kaip šios sistemos veikimo pavyzdį galima paminėti tai, kad Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas iki 2011 m. kovo 31 d. susigrąžino 14,51 mln. EUR.

⁽¹⁹⁾ Kitaip sakant, neaptiktų ir todėl neištaisytų klaidų lygi.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.34. Rėmimasis kitų auditorių darbu yra paplitusi audito praktika. Kad būtų užtikrintas vienodas bendrųjų šios srities principų supratimas buvo priimti tarptautiniu lygiu pripažinti audito standartai. Komisija įdiegė keletą procedūrų, skirtų užtikrinti, kad šių išorės auditų rezultatai būtų patikimi. Viena didžiausių rizikų yra ta, kad jei išorės auditoriai atlieka nepakankamą ar neadekvatų darbą, lieka neaptiktos išlaidų deklaracijų klaidos. Siekiant šią riziką sumažinti, standartuose reikalaujama atlikti periodiškas darbo metodų ir audito procedūrų kokybės peržiūras, kad būtų užtikrinta, jog audito ataskaitomis ir nustatytais faktais galima visiškai pasitikėti. Komisija šio procedūros aspekto neapima.

Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais

6.35. Komisijai žymiai sustiprinus *ex post* audito darbą, 2010 m. susigrąžintinų lėšų suma smarkiai išaugo palyginti su 2009 m. (žr. **6.2 lentelę**). Audito Rūmai išnagrinėjo Komisijos tolesnės priežiūros veiksmus 2008 ir 2009 m. patikinimo pranešimo, kuriame pateikiamas kiekybiškai įvertinamas klaidų lygis, atžvilgiu ir Komisijos *ex post* auditų atžvilgiu ir nustatė, kad Komisijos procedūros buvo pakankamos užtikrinti, kad netinkamos išlaidos buvo susigrąžintos.

6.36. Taikant su konkrečia sutartimi susijusias sankcijas, naudos gavėjui neteisingai deklaravus išlaidas, Komisija gali pirmiau laiko nutraukti sutartį ir (arba) taikyti nustatytą nuostolių atlyginimą. Audito Rūmai pažymėjo, kad šias taisomąsias priemones Komisija naudojo plačiau ir per 2010 metus nuostolių atlyginimo sumos žymiai išaugo (nuo 223 000 EUR 2009 m. pabaigoje iki 1 536 000 EUR 2010 m. pabaigoje).

Kitos vidaus politikos*Mokymosi visą gyvenimą programai skirtos sistemos. Erasmus*

6.37. MVGP programos kontrolės aplinkoje yra nustatyta tokia atsakomybė:

— NA valdoma pirminė kontrolė, įskaitant galutinių ataskaitų analizę, deklaruotų išlaidų patvirtinamųjų dokumentų patikrą, patikrą vietoje, *ex post* auditus ir periodiškai prašymus teikiančių naudos gavėjų, kaip antai universitetų, sistemų auditą. Nacionalinės agentūros privalo Komisijai ir nacionalinei institucijai siųsti metinę ataskaitą, kurioje būtų informacija apie vykdytą pirminę kontrolę,

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.34. *Užsakomąjį auditą planuoja ir kontroliuoja išimtinai Komisija.*

Išorės auditoriai atrenkami nuodugniai patikrinus, ar jie unikalų audito metodą naudoja visoje Europoje. Komisija pateikia jiems audito vadovą ir rekomendacinius dokumentus, siekdama užtikrinti, kad jų audito metodas būtų nuoseklus ir būtų išvengta problemų dėl kokybės.

Daugelyje audito vizitų išorės audito firmas lydi Komisijos audito personalas. Tai užtikrina bendradarbiavimą planavimo, audito atlikimo ir ataskaitų teikimo srityse, taigi suteikiama galimybė stebėti susijusių išorės audito firmų darbo metodus ir audito procedūras.

Taigi Komisija nemano, kad paprastai taikyti audito standartus priklausomumui nuo kitų auditorių darbo šiuo atveju būtų tinkama.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- nacionalinių institucijų vykdoma antrinė kontrolė, skirta suteikti patikinimui ir patvirtinimui dėl metinio *ex post* pareiškimo, kad sistemos ir pirminė kontrolė yra veiksmingos ⁽²⁰⁾,
- Komisijos vykdoma kontrolė, kuri iš esmės apima metinių *ex post* pareiškimų įvertinimą ir sistemų priežiūros vizitus bei finansinius ir priežiūros auditus.

6.38. Audito Rūmai atliko dešimties už *Erasmus* programą atsakingų NA ir atitinkamų nacionalinių priežiūros institucijų sistemų auditą. Pagal *Erasmus* programą finansuojamas Europos aukštojo mokslo įstaigų (AMĮ) bendradarbiavimas, antai remiamos 3–12 mėnesių trukmės studijos kitoje dalyvaujančioje šalyje. Paprastai vienam studentui priklausomai nuo šalies skiriama 250–500 EUR mėnesinė stipendija. Pagal šią programą taip pat remiami dėstytojai ir įmonių specialistai, vykstantys trumpam dėstyti užsienyje, taip pat mokymuose dalyvaujantys universitetų darbuotojai. Pagal *Erasmus* programą taip pat remiamos trumpalaikės intensyviosios studijų programos, leidžiančios suburti ne mažiau kaip trijų dalyvaujančių šalių AMĮ studentus ir dėstytojus. Apskritai buvo nustatyta, kad nagrinėtos sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant operacijų tvarkingumą.

Pirminė kontrolė

6.39. Audito Rūmai nustatė aukštą atitikties Komisijos „Nacionalinių agentūrų vadove“ nustatytiems reikalavimams lygį. Tačiau aštuoniais atvejais pirminė kontrolė nebuvo visiškai įgyvendinta. Keliais atvejais nebuvo įrodymų, kad atliktos dokumentų patikros arba buvo patikrinta pernelyg mažai individualaus mobilumo bylų. Kitų pagrindinių su MVGP sistemomis susijusių kontrolės reikalavimų atžvilgiu, be kita ko, buvo nustatyta, kad nėra išimčių registru arba kad išimčių registrai nebuvo prižiūrimi, kad izdo politika neužtikrina, kad lėšos būtų laikomos palūkanas duodančiose sąskaitose, ir kad vėluojama teikti Komisijai metines ataskaitas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.39. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai nacionalinėse agentūrose nustatė aukštą Nacionalinių agentūrų vadovo laikymosi lygį, o tai patvirtina Komisijos vertinimą.

Komisija sutinka, kad pirminei kontrolei tebereikia skirti daug dėmesio, ir 2010 m. metinė veiklos ataskaita tai patvirtina. Komisija ir toliau pabrėš, kaip svarbu pasiekti nustatytus lygius ir rengti proceso dokumentus.

⁽²⁰⁾ Komisijos sprendimo C(2007) 1807 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad „nacionalinė institucija nustato antrinės kontrolės sistemą, kuria siekiama pagrįstai užtikrinti sistemų ir pirminės kontrolės veiksmingumą. Antrinę kontrolę ji gali patikėti išorės auditui įstaigai“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.40. Aukštojo mokslo įstaigų lygmeniu Audito Rūmai nustatė, kad studentų atrankos dalyvauti Erasmus programoje sistemos buvo tik iš dalies veiksmingos 22 iš 27 atvejų. Pagrindinės problemos buvo susijusios su neskaidriomis atrankos procedūromis: nebuvo paskelbti atrankos kriterijai ir vertinimo proceso dokumentacija buvo nepakankama. 15 iš 30 aplankyto aukštojo mokslo įstaigų buvo nustatyta neteisėtų išmokų, pvz., kai kuriems studentams buvo sumokėta už ilgesnį laikotarpį, nei nustatyta susitarime dėl dotacijos, arba buvo kompensuotos netinkamos išlaidos.

Antrinė kontrolė

6.41. Tik septyniose iš 10 nacionalinių valdžios institucijų antrinė kontrolė buvo vykdoma patenkinamai, t. y. išorės audito įstaigai arba nacionalinių institucijų atstovams išsamiai tikrinant, ar nacionalinės agentūros įdiegtos sistemos ir pirminė kontrolė atitinka Komisijos gaires. Kitoje nacionalinėje institucijoje kontrolė buvo netinkamai dokumentuojama arba nebuvo įrodymų, kaip vykdoma reagavimo į nacionalinės institucijos ar Komisijos pastabas priežiūra.

6.42. Iš 10 2009 m. metinių *ex post* pareiškimų septyni buvo atsiųsti Komisijai tik praėjus 2010 m. balandžio 30 d. terminui.

Komisijos vykdomos patikros

6.43. Audito Rūmai išnagrinėjo Komisijos įdiegtas Erasmus programos patikras, kurios yra 2009 m. *ex post* pareiškimų vertinimo proceso dalis. Prieš tai šią sistemą Audito Rūmai nagrinėjo savo 2008 m. metinėje ataskaitoje⁽²¹⁾. Tuo metu Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos procedūros leido gauti tik ribotą išlaidų valdymo kokybės patikinimą ir kad Komisija tik kelis kartus tikrino pirminės ir antrinės kontrolės vykdymo faktą ir kokybę.

6.44. Audito Rūmai mano, kad vėliau Komisijos procedūros buvo patobulintos. 2010 m. Komisijos vertinimas buvo grindžiamas sistemų dokumentų peržiūra, vizitais aštuoniose valstybėse narėse ir finansiniais *ex post* auditais vietoje, susijusiais su 15 susitarimų su nacionalinėmis agentūromis. Vykdydama sistemų auditus Komisija tikrino pirminės ir antrinės kontrolės vykdymo faktą ir kokybę.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.40. *Kalbant apie studentų atrankos procedūras aukštojo mokslo įstaigų lygmeniu, Komisija pabrėžia, kad, atsižvelgiant į didelio šio veiksmo judumo pobūdį, oficialūs reikalavimai turi būti proporcingi ir turi būti deramai atsižvelgiama į paklausą. Negavusi jokių studentų skundų dėl jų aukštojo mokslo įstaigos įvykdytos atrankos, Komisija daro išvadą, kad sistema apskritai veikia tinkamai.*

Kalbant apie studentų viešnagių jiems studijuojant ar stažuojantis trukmę, Komisija pabrėžia, kad apskaičiavimo metodą ji jau išaiškino 2011 m. Nacionalinių agentūrų vadove, vadovaudamasi Audito Rūmų pastabomis, susijusiomis su 2009 m. veiklos patikinimo pareiškimu.

6.41. *Komisija kasmet organizuoja veiklą (seminarus, gairių atnaujinimą ir t. t.), siekdama padėti nacionalinėms institucijoms geriau suprasti antrinės kontrolės procesą. 2010 m. patikinimo pareiškimo auditas rodo, kad padėtis, palyginti su padėtimi, susijusia su 2008 m. veiklos patikinimo pareiškimu, pagerėjo. Komisija toliau vykdys paramos veiklą.*

⁽²¹⁾ 9 skyriaus 9.22–9.24 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.45. Kiekvienais metais Komisija parengia išlygų, dėl kurių nacionalinės institucijos ir nacionalinės agentūros privalo imtis taisomųjų veiksmų, sąrašą. Nors apskritai nepanaikintų išlygų skaičius išlieka didelis: 2010 m. 28 susijusios su nacionalinėmis institucijomis (29 – 2009 m.) ir 114 susijusių su nacionalinėmis agentūromis (146 – 2009 m.), – išlygų rimtumas sumažėjo ⁽²²⁾.

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

6.46. **6.3 priede** pateikta Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatų santrauka. Audito Rūmai svarbias pastabas išsamiau pateikia tolesnėse dalyse.

6.47. Audito Rūmai pažymėjo, kad, tiriant DG INFSO, su 6BP dotacijomis susijusiose išlaidų deklaracijose nustatytas bendras klaidų lygis ir likutinis klaidų lygis buvo atitinkamai 3,94 % ir 2,2 %, išlyga dėl 6BP išlaidų deklaracijų tikslumo buvo panaikinta. Audito Rūmų nuomone, išlyga turėjo būti palikta, nes nėra tvirtų įrodymų, kad aptiktos klaidos buvo ištaisytos (žr. 6.32 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.45. *Kalbant apie išlygų, dėl kurių nacionalinės institucijos ir nacionalinės agentūros turi imtis taisomųjų veiksmų, skaičių ir svarumą, Komisija džiaugiasi, kad nuo 2009 iki 2010 m. gerokai pagerėjo abu šie rodikliai, visų pirma nacionalinių agentūrų lygmeniu.*

6.47. *Vadovaujantis einamąja Komisijos atskaitomybės sistema, galutinį sprendimą, ar pareikšti išlygą, ar ne, priima įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas. Taigi tai yra valdybos nuomonė, pagrįsta įgaliotojo leidimus suteikiančio pareigūno rizikos vertinimu, jeigu priimant šį sprendimą turima informacijos apie galimus būsinius pokyčius.*

Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinio direktorato generalinis direktorius 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisijai pateikė skaidrią ir išsamią informaciją apie priežastis, dėl kurių panaikinta išlyga dėl 6BP išlaidų deklaracijų tikslumo (2010 m. pabaigoje jis buvo 2,2 %). Šis sprendimas pagrįstas išsamia visų tuo metu turėtų papildomų elementų analize ir numatomos likutinio klaidų lygio raidos modeliavimu atsižvelgiant į likusį tęsiamą 6BP auditą ir tęsiamą ekstrapoliaciją. 2011 m. birželio 30 d. atlikus modeliavimą pagal naujausius turimus duomenis, patvirtinta, kad likutinis klaidų lygis, kaip ir tikėtasi, sumažėjo iki 2,1 %. Kaip anksčiau numatyta, iki metų pabaigos šis klaidų lygis turėtų būti mažesnis nei 2 %. Be to, jei atsižvelgiama į faktinį finansinį audito rezultatų poveikį (klaidas, dėl kurių reikia imtis tolesnių finansinių veiksmų), likutinis klaidų lygis yra 1,6 %, t. y. gerokai mažesnis už 2 % reikšmingumo lygį. Kaip nurodyta Komisijos atsakyme į 6.32 dalį, Komisijos likutinio klaidų lygio nustatymas yra patikimas. Pagrindinių duomenų patikimumas patvirtintas remiantis intensyviais tolesniais audito veiksmiais. Todėl atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes, Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generaliniam direktorui nebereikėjo toliau taikyti išlygos dėl 6BP išlaidų.

⁽²²⁾ Nacionalinių institucijų atveju 13 išlygų buvo klasifikuotos kaip labai svarbios, 14 kaip svarbios, tuo tarpu 2009 metais trys buvo kritinės, 15 labai svarbių ir trys svarbios. Atitinkami skaičiai NA atveju yra: 2010 m. – viena kritinė, 44 labai svarbios, 66 svarbios, o 2009 m. – 75 labai svarbios ir 35 svarbios.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

6.48. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų mokėjimuose reikšmingo klaidų lygio nebuvo⁽²³⁾. Tačiau mokslinių tyrimų bendrųjų programų tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose reikšmingas klaidų lygis buvo nustatytas.

6.49. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

Rekomendacijos

6.50. **6.4 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga įgyvendinant ankstesnėse (2008 m. ir 2009 m.) metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai.

6.51. Atlikę šią peržiūrą ir atsizvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- mokslinių tyrimų bendrųjų programų srityje: i) pasinaudoti INFSO generalinio direktorato gerosios praktikos patirtimi taikant rizika grindžiamą *ex post* audito metodą ir išplėsti Komisijos *ex ante* kontrolę, siekiant nustatyti santykinai didelės rizikos profilio mokėjimus, ir ii) siekiant toliau didinti audito sertifikatų patikimumą, sustiprinti savo veiksmus informuojant nepriklausomus auditorius apie išlaidų tinkamumo kriterijus, pavyzdžiui, aktyviai pažindinant auditorius su negebėjimo nustatyti netinkamas išlaidas pavyzdžiais,
- mokymosi visą gyvenimą srityje ir toliau daugiau dėmesio skirti pirminės kontrolės vykdymui. Konkrečiai ypatingą dėmesį reikėtų skirti tam, kad nacionalinės agentūros patikrintų bent minimalų Komisijos nustatytą bylų skaičių ir kad visos patikros būtų tinkamai dokumentuojamos.

6.48. Komisija pažymi, kad 2010 m. mokėjimuose Mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų politikos grupėje reikšmingų klaidų nebuvo.

Komisija toliau stengiasi gerinti savo daugiametės kontrolės sistemos veikimą, kad sumažintų su tarpiniais ir galutiniais mokėjimais susijusių klaidų skaičių.

6.51.

- Komisija sutinka su rekomendacijomis ir rengia nemažai galimų procesinių patobulinimų, susijusių ir su 7BP, ir su būsima ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo bendrąja strategine programa.
- Komisija sutinka, kad pirminei kontrolei tebereikia skirti daug dėmesio, ir 2010 m. metinė veiklos ataskaita tai patvirtina. Todėl Komisija toliau pabrėš nacionalinėms agentūroms, kaip svarbu pasiekti nustatytus lygius ir rengti proceso dokumentus, ir toliau primins nacionalinėms institucijoms apie jų priežiūros pareigas šioje srityje.

⁽²³⁾ Žr. 6.12 ir 6.13 dalis.

IŠORĖS VEIKSMŲ GARANTIJŲ FONDO AUDITO REZULTATAI

6.52. Išorės veikslių garantijų fondo⁽²⁴⁾ (toliau – Fondo) paskirtis – naudoti gavėjui nevykdant su paskola susijusių įsipareigojimų išmokėti kompensacijas Bendrijos kreditoriams⁽²⁵⁾ ir tokiu būdu išvengti tiesioginių pareikalavimų, nukreiptų į Bendrijos biudžetą. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (DG ECFIN) vykdo administracinę Fondo valdymą, o Europos investicijų bankas (EIB) atsakingas už jo išdarymą.

6.53. 2010 m. gruodžio 31 d. visi Fondo išteklių sudarė 1 347 milijonus EUR, palyginti su 1 240 milijonų EUR 2009 m. gruodžio 31 d. Nagrinėjama metais garantinių reikalavimų Fondui nebuvo pateikta.

6.54. EIB ir Komisija peržiūrėdami Fondo metinius rezultatus taiko lyginamąjį indeksą. 2009 m. Fondo portfelio grąža siekė 1,06 %, palyginti su 1,19 % lyginamąja grąža.

6.55. Garantijų fondo investicinių portfelių Europos Sąjungos vardu administruoja EIB⁽²⁶⁾. Siekdama išvengti priverstinio valstybių narių nuvertėjusių vertybinių popierių pardavimo, 2010 m. birželio mėn. Komisija atgaline data įvedė naują nuostatą, leidžiančią laikyti tokias investicijas Fondo portfelyje.

6.54. Dabartinėje rinkos aplinkoje, kuri pasižymi dideliu pažeidžiamumu, gali pasitaikyti trumpalaikių nukrypimų nuo lyginamojo standarto. Vis dėlto per metų pirmus dešimt mėnesių portfelio grąža buvo didesnė už lyginamąją, o 2010 m. pabaigoje praneštas baigiamasis metų rodiklis buvo šiek tiek neigiamas (palyginti su lyginamąja grąža) ir tai lėmė nepakankami rezultatai lapkričio ir gruodžio mėn.; iki lyginamojo standarto grąžos rodiklis buvo padidintas jau 2011 m. sausio mėn.

6.55. Šis sprendimas buvo įformintas papildomame susitarime Nr. 4, kuris buvo pasirašytas 2010 m. lapkričio 9 d., kai tik buvo užbaigtos jam pasirašyti būtinos institucinės procedūros.

⁽²⁴⁾ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94, įsteigiantis Išorės veikslių garantijų fondą (OL L 293, 1994 11 12, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 89/2007 (OL L 22, 2007 1 31, p. 1).

⁽²⁵⁾ Daugiausia EIB, bet taip pat ir Euratomo išorės paskolos bei EB makrofinansinės pagalbos paskolos trečiosioms šalims.

⁽²⁶⁾ Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94 6 straipsnis; be to, EIB gauna metinį valdymo atlygį už suteiktas paslaugas.

6.1 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR KITŲ VIDAUS POLITIKŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾

	2010					2009	2008	2007
	6BP	7BP	MVGP	Kitos	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA								
Iš viso operacijų (iš kurių):	28	69	12	41	150	351	361	348
Avansai	4	32	12	29	77	125	237	159
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	24	37	0	12	73	226	124	189
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽²⁾ ⁽³⁾								
Testuotų operacijų dalis, nustačius, kad jos yra:								
Be klaidų	29 % (8)	54 % (37)	100 % (12)	85 % (35)	61 % (92)	72 %	86 %	68 %
Paveiktos vienos ar kelių klaidų	71 % (20)	46 % (32)	0 % (0)	15 % (6)	39 % (58)	28 %	14 %	32 %
Klaidų paveiktų operacijų analizė								
Analizė pagal išlaidų tipą								
Avansai	5 % (1)	9 % (3)	0 % (0)	50 % (3)	12 % (7)	9 %	19 %	17 %
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	95 % (19)	91 % (29)	0 % (0)	50 % (3)	88 % (51)	91 %	81 %	83 %
Analizė pagal klaidų tipą								
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	15 % (3)	37 % (12)	0 % (0)	67 % (4)	33 % (19)	35 %	34 %	41 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	85 % (17)	63 % (20)	0 % (0)	33 % (2)	67 % (39)	65 %	66 %	59 %
Tinkamumo	100 % (17)	95 % (19)	0 % (0)	100 % (2)	97 % (38)	55 %	65 %	80 %
Tikrumo	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	6 %	3 %	2 %
Tikslumo	0 % (0)	5 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	3 % (1)	39 %	32 %	18 %
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS								
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis						1,4 %		
Apatinė klaidų lygio riba						0,6 %		
Viršutinė klaidų lygio riba						2,1 %		

⁽¹⁾ 2010 m. naujoji politikos grupė Moksliniai tyrimai ir kitos vidaus politikos yra sudaryta iš politikos grupių (sričių), kurioms 2009 m. metinėje ataskaitoje buvo taikomi kiti specialieji vertinimai. Išsamiau žr. 1 skyriaus 1.12 dalį.

⁽²⁾ Siekiant geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

⁽³⁾ Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinį operacijų skaičių.

6.2 PRIEDAS

MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR KITŲ VIDAUS POLITIKŲ SISTEMŲ TYRIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Tiriamoji sistema	Ex ante dokumentų patikros	Audito sertifikavimas	Ex ante sertifikavimas	Ex post finansiniai auditai	Susigrąžinimų ir finansinių pataisymų vykdymas	Bendras įvertinimas
Mokslinių tyrimų bendrosios programos	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga

Tiriamoji sistema	Antrinė kontrolė	Pirminė kontrolė	Komisijos vykdoma kontrolė	Komisijos stebėjimo sistema	Bendras įvertinimas
Mokymosi visą gyvenimą programa	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga

Specialusis Mokymosi visą gyvenimą programos vertinimas pagal valstybes nares ir kontrolės rūšis

Valstybė narė	DAS 2010			DAS 2008
	Antrinė kontrolė	Pirminė kontrolė	Bendras įvertinimas	Bendras įvertinimas
Belgija (EPOS ⁽¹⁾)	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga
Lenkija (FRSE ⁽²⁾)	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga
Vokietija (DAAD ⁽³⁾)	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Ispanija (OAPEE ⁽⁴⁾)	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga
Jungtinė Karalystė (<i>British Council</i>)	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.
Prancūzija (<i>2e2f</i> ⁽⁵⁾)	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.
Nyderlandai (<i>Nuffic</i> ⁽⁶⁾)	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	n. d.
Graikija (IKY ⁽⁷⁾)	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.
Austrija (OEAD ⁽⁸⁾)	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	n. d.
Švedija (<i>Internationella programkontoret</i>)	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga

(1) Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking - Agentschap.

(2) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

(3) Nationale Agentur für EU Hochschulzusammenarbeit Deutscher Akademischer Austauschdienst e. V.

(4) Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos.

(5) Agence Europe Education Formation France.

(6) Nederlands Nationaal Agentschap voor het Leven Lang Leren programma.

(7) Greek State Scholarship's Foundation I.K.Y.

(8) Österreichische Austauschdienst - GmbH.

6.3 PRIEDAS

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR KITŲ VIDAUS POLITIKŲ SRITYJE PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas	
				2010	2009
RTD	Su išlyga	Išlyga dėl likutinio klaidų lygio, susijusio su išlaidų deklaracijų, teikiamų pagal 6BP dotacijų susitarimus, tikslumu.		A	A
INFO	Be išlygų	—	Nepaisant to, kad su 6BP dotacijomis susijusiose išlaidų deklaracijose nustatytas bendras klaidų lygis ir likutinis klaidų lygis buvo atitinkamai 3,94 % ir 2,2 %, išlyga dėl 6BP išlaidų deklaracijų tikslumo buvo panaikinta.	B	A
ENTR	Su išlyga	i) Išlyga dėl likutinio klaidų lygio, susijusio su išlaidų deklaracijų, teikiamų pagal 6BP dotacijų susitarimus, tikslumu. ii) Išlyga dėl Europos kosmoso agentūros finansinių ataskaitų patikimumo.	—	A	A
EAC	Su išlyga	Per didelis klaidų lygis taikant tiesioginį centralizuotą valdymą dėl to, kad trūksta išlaidų deklaracijas pagrindžiančių dokumentų, daugiausia susijusių su ankstesnio programavimo laikotarpio projektais. (Išlaikoma 2009 m. išlyga.)	—	A	A
ERCEA	Be išlygų	—	—	A	n. d.
REA	Be išlygų	—	—	A	

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pagrįstą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU MOKSLINIAIS TYRIMAIS IR KITOMIS VIDAUS POLITIKOMIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	<p>Komisija turėtų didinti sertifikuojančių auditorių informuotumą apie išlaidų tinkamumą finansuoti, siekiant didinti jų išduodamų audito sertifikatų patikimumą. (8.32 dalis)</p>	<p>Būdingas tinkamumo kriterijų sudėtingumas daro poveikį išorės auditorių, kuriuos naudos gavėjai įgalioja išduoti audito sertifikatus, atliekamam darbui. Komisija mano, kad į 7BP įdiegus „sutartas procedūras“ turėtų pagerėti sertifikuojančių auditorių informuotumas apie išlaidų tinkamumą finansuoti bei padidėti audito sertifikatų patikimumas. Tai dar turi būti patvirtinta.</p> <p>Išskyrus DG ENTR, Komisija oficialiai nebendruoja su išorės auditoriais – neteikia jiems grįžtamosios informacijos, kai Audito Rūmų ar jos pačios auditų metu įrodoma, kad išduotas sertifikatas yra nepatikimas. Tai veiksmingas būdas gerinti sertifikuojančių auditorių informuotumą apie išlaidų tinkamumo klausimus, apie kuriuos auditoriai galėjo nepagalvoti.</p>	<p>Komisija tikrina audito sertifikatų patikimumą. Tačiau šiame etape vis dar pernebyg anksti daryti išvadą, ar klaidų gerokai sumažėjo.</p> <p>Komisija neseniai patvirtino sprendimą, kuriuo siekiama supaprastinti išlaidų skaičiavimo metodikų vidutinėms personalo išlaidoms deklaruoti priėmimą. Tikimasi, kad šiuo sprendimu mokslinių tyrimų programų valdymas iš tikrųjų bus gerokai supaprastintas ir palengvintas.</p> <p>Nustatytas oficialus grįžtamosios informacijos teikimo procesas siekiant raginti audituotus naudos gavėjus savo tvirtinančiuosius auditorius supažindinti su Komisijos audito metu nustatytais faktais ir nurodyti jiems atitinkamą informaciją, kai tinkamumo reikalavimai ir aiškinymai yra viešai prieinami.</p>	<p>Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą</p>
	<p>Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija ir toliau stiprintų baigiamųjų procedūrų patikras, siekdama užtikrinti, kad būtų nustatomos ir ištaisomos klaidos bei būtų išvengta anksčiau nustatytų klaidų pasikartojimo. (7.20 dalis)</p>	<p>Komisija padarė pažangą šia kryptimi, ypač kai 2007–2013 metų laikotarpiui buvo patvirtinta Mokymosi visą gyvenimą programa. 2009 m. Audito Rūmų nustatytos klaidos buvo susijusios su <i>Socrates II</i> programa, kuri buvo Mokymosi visą gyvenimą programos pirmtakė.</p> <p>Komisija ėmėsi veiksmų visų kiekybiškai įvertinamų klaidų atžvilgiu ir susigrąžino visas neteisėtas išmokas.</p>	<p>Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pastebėtą pažangą.</p>	
2008	<p>Komisija turėtų užtikrinti griežtą kontrolės taikymą, antai prireikus skirti baudas ir vykdyti susigrąžinimus arba pataisymus nepagrįstai kompensavus deklaruotas išlaidas. (7.42 dalis)</p>	<p>Komisija šioje srityje padarė didelę pažangą. Antai ji sustiprino ex post auditus, kurie yra pagrindinis kontrolės strategijos elementas, ir išdavė susigrąžinimo pavedimus ar išskaitė iš būsimų mokėjimų visas neteisėtai naudotas gavėjui išmokėtas sumas.</p> <p>Audito Rūmai nustatė, kad 2010 m. smarkiai išaugo Komisijos surinkta nuostolių dėl naudotos gavėjo perdeklaruotų išlaidų atlyginimo suma.</p>	<p>Komisija toliau deda pastangas, siekdama įgyvendinti audito rezultatus susigrąžindama neteisėtai deklaruotas sumas, reikalaujama atlyginti nuostolius ir nuolat stebėdama šioje srityje daromą pažangą. Be to, Komisija, vadovaudamasi Audito Rūmų rekomendacija, nuosekliai reikalauja atlyginti nuostolius visais atvejais, kuriais deklaruotus pernebyg dideles išlaidas skirti nepagrįsti finansiniai įnašai.</p>	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2008	Komisija turėtų vykdyti atidesnę metinių ex post pareiškimų proceso priežiūrą ir tiesiogiai tikrinti, ar aprašytoji kontrolė yra tinkama ir nuosekliai taikoma. (9.34 dalis)	Apskritai Komisija šioje srityje padarė pažangą. Nors šiek tiek sumažėjo sistemų auditų vizitų ir stebėjimo vizitų, padidėjo finansinių auditų skaičius. 2010 m. DG EAC atliko sistemų audito vizitus 8 šalyse (11 šalių 2009 m.) ir 15-kos susitarimų su nacionalinėmis agentūromis ex post finansinius auditus vietoje (5 finansinius auditus 2009 m.). 2010 m. ji taip pat atliko 47 stebėjimo auditus (palyginti 58 2009 m.)	<i>Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pastebėtą pažangą.</i>	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą

7 SKYRIUS

Administracinės ir kitos išlaidos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	7.1–7.8
Politikos grupės ypatumai	7.4–7.5
Audito apimtis ir metodas	7.6–7.8
Operacijų tvarkingumas	7.9
Sistemų veiksmingumas	7.10
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	7.11
Pastabos dėl konkrečių institucijų ir įstaigų	7.12–7.32
Parlamentas	7.13–7.18
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	7.19–7.20
Komisija	7.21–7.22
Teisingumo Teismas	7.23
Audito Rūmai	7.24
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	7.25–7.27
Regionų komitetas	7.28–7.30
Europos ombudsmenas	7.31
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	7.32
Išvados ir rekomendacijos	7.33–7.36
Išvados	7.33–7.34
Rekomendacijos	7.35–7.36

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje pateikiamas Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų administracinių ir kitų išlaidų specialusis Audito Rūmų įvertinimas. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamas institucijas ir įstaigas bei 2010 m. išlaidas pateikta **7.1 lentelėje**.

7.1 lentelė. Administracinės ir kitos institucijų ir įstaigų išlaidos. Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos grupė	Aprašymas	Mokėjimai	Valdymo būdas
I, II ir IV–IX skirsniai. III skirsnio atveju – visų antraštinių dalių I skyrius ir 14, 24–27 ir 29 antraštinės dalys	Administracinės ir kitos išlaidos	Europos Parlamentas	1 509	Tiesioginis centralizuotas
		Europos Vadovų Taryba ir Taryba	620	Tiesioginis centralizuotas
		Komisija	6 407	Tiesioginis centralizuotas
		Teisingumo Teismas	323	Tiesioginis centralizuotas
		Audito Rūmai	182	Tiesioginis centralizuotas
		Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	121	Tiesioginis centralizuotas
		Regionų komitetas	89	Tiesioginis centralizuotas
		Europos ombudsmenas	8	Tiesioginis centralizuotas
		Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	5	Tiesioginis centralizuotas
Iš viso administracinių išlaidų			9 264	
Iš viso veiklos išlaidų				
Iš viso finansinių metų mokėjimų			9 264	
Iš viso finansinių metų įsipareigojimų			9 428	

Šaltinis: Europos Sąjungos 2010 m. metinės finansinės ataskaitos.

7.2. Šiame skyriuje taip pat nagrinėjamos išlaidos, kurios bendrajame biudžete yra laikomos veiklos išlaidomis, nors daugeliu atvejų jos yra skirtos Komisijos administracijos funkcionavimui, o ne politikos įgyvendinimui. Šios išlaidos apima šias bendrojo biudžeto antraštines dalis: 14-ą antraštinę dalį („Mokesčiai ir maitų sąjunga“), 24-ą antraštinę dalį („Kova su sukčiavimu“), 25-ą antraštinę dalį („Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos“), 26-ą antraštinę dalį („Komisijos vykdomas administravimas“), 27-ą antraštinę dalį („Biudžetas“) ir 29-ą antraštinę dalį („Statistika“).

7.3. Audito Rūmai pateikia atskiras ataskaitas dėl ES agentūrų ir vykdomųjų įstaigų bei Europos mokyklų⁽¹⁾. Audito Rūmų įgaliojimai neapima Europos centrinio banko finansinio audito.

(1) Audito Rūmų specialioji metinė ataskaita dėl Europos mokyklų teikiama Europos mokyklų valdytojų tarybai, o jos kopija – Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Politikos grupės ypatumai

7.4. Administracinės išlaidas iš esmės sudaro išlaidos žmogiškiesiems ištekliams (atlyginimai, išmokos ir pensijos), kurios sudaro 63 % visų administracinių ir kitų išlaidų, bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos.

7.5. Pagrindinės administracinių ir kitų išlaidų politikos grupei kylančios rizikos rūšys yra viešųjų pirkimų nuostatų nesilaikymas, sutarčių vykdymas, įdarbinimo procedūros bei atlyginimų ir išmokų skaičiavimas.

Audito apimtis ir metodas

7.6. Bendras Audito Rūmų audito metodas ir metodika apibūdinti **1.1 priedo 2 dalyje**. Administracinių ir kitų išlaidų audito srityje reikėtų pažymėti, kad:

- audito metu buvo tikrinama 58 operacijų, kurias sudarė 4 avansiniai mokėjimai ir 54 galutiniai mokėjimai, imtis,
- atliekant sistemų įvertinimą buvo tikrinama visų institucijų ir įstaigų taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų ⁽²⁾ atitiktis finansinio reglamento reikalavimams,
- Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros metu buvo tikrinamos keturių Komisijos generalinių direktoratų ir tarnybų, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas, metinės veiklos ataskaitos.

7.7. Audito Rūmai taip pat atliko šių pasirinktų sričių auditą visose institucijose ir įstaigose:

- 7.7.1.1. bazinių atlyginimų, išmokų, pensijų ir komandiruočių išlaidų skaičiavimo ir mokėjimo;
- 7.7.1.2. nuolatinių, laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimo procedūrų;
- 7.7.1.3. viešųjų pirkimų sutarčių.

7.8. Audito Rūmų auditą atlieka išorės audito įmonė ⁽³⁾, kuri pateikė finansinių metų, trukusių nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2010 m. gruodžio 31 d., finansinės atskaitomybės audito ataskaitą ir finansinių metų, trukusių nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2010 m. gruodžio 31 d., Audito Rūmų išteklių panaudojimo tvarkingumo bei taikytų kontrolės procedūrų patikinimo ataskaitą (žr. 7.24 dalį).

⁽²⁾ *Ex ante* ir *ex post* kontrolė, vidaus audito funkcija, ataskaitų apie išimtis teikimas ir vidaus kontrolės standartai.

⁽³⁾ *PricewaterhouseCoopers*, ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių auditorė.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.9. **7.1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus operacijų imties testus, buvo nustatyta, kad iš 58 audito metu tikrintų mokėjimų 7 % buvo paveikti klaidų. Audito Rūmų vertinimu labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 0,4 %.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

7.10. **7.2 priede** pateikta sistemų nagrinėjimo rezultatų santrauka. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą pagal Finansinio reglamento nuostatas sistemos ⁽⁴⁾ buvo veiksmingos (žr. 7.6 dalį).

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PATIKIMUMAS

7.11. **7.3 priede** pateikta Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatų santrauka.

PASTABOS DĖL KONKREČIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ

7.12. Tolesnės konkrečios pastabos yra pateiktos pagal Europos Sąjungos instituciją ar įstaigą ir nekeičia 7.9 ir 7.10 dalyse minėtų įvertinimų esmės. Jos neturi reikšmingos įtakos visoms administracinėms išlaidoms, tačiau yra svarbios nagrinėjant atitinkamas konkrečias institucijas ar įstaigas.

Parlamentas**Lankytojų grupių subsidijavimo schemos valdymas**

7.13. Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. patvirtintas lankytojų grupių priėmimo taisyklės lankytojų grupėms gali būti skirtos subsidijos, kuriomis kompensuojamos kelionės išlaidos. Subsidijų suma apskaičiuojama pagal lankytojų skaičių ir vidutinį grupės kelionės atstumą į priekį ir atgal. Ji įvertinama pagal standartinės kelionės asmeniniu automobiliu išlaidas. Ši suma negali viršyti faktinių kelionės išlaidų. Tačiau pagal galiojančias procedūras nereikalaujama, kad grupės pateiktų įrodymus apie faktines kelionės išlaidas, todėl atsiranda rizika, kad bus sumokėtos per didelės sumos, kadangi didžioji grupių dalis naudojasi už asmeninį transportą pigesniu viešuoju transportu.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.13. *Realių kelionės sąnaudų tikrinimas būtų sudėtingas, atimtu laiko, tam prireiktų daug papildomų žmogiškųjų išteklių atitinkamame skyriuje, taigi Parlamentas šias priemones laiko neproporcingomis, palyginti su pernelyg didelės sumos išmokėjimo rizika. Be to, prieš gaudami bet kokias subsidijas grupių vadovai turi pasirašyti po šiuo teiginiu: „Europos Parlamento išmokėtos subsidijos nėra didesnės negu suma, gauta iš realių kelionės sąnaudų atėmus visą kitą gautą pagalbą. Įsipareigoju deklaruoti visą tokią pagalbą.“*

Parlamentas taip pat išnagrinės, kokios formos patikra būtų tinkama, kad suteiktų pagrįstas garantijas ir nebūtų pernelyg didelė administracinė našta. Parlamentas taip pat išnagrinės, ar įpareigoti grupių vadovus iš anksto nustatytą laikotarpį išsaugoti su kelionės sąnaudomis susijusius dokumentus.

⁽⁴⁾ Visos 7.1 dalyje nurodytos institucijų ir įstaigų sistemos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.14. Be to, kadangi leidžiama kompensaciją mokėti paskirtam grupės vadovui grynaisiais pinigais, o ne banko pervedimu, apribojama galimybė šioms operacijoms taikyti vidaus kontrolės procedūras. Keturi iš šešių tikrintų imties mokėjimų, kurių bendra suma sudarė 55 236 eurus, buvo atlikti sumokėjus grynuosius pinigus. Tai sudaro 78 % visų 2010 m. lankytojų grupėms atliktų mokėjimų.

Sutartininkų įdarbinimas

7.15. Patikrinus sutartininkų įdarbinimo procedūras paaiškėjo, kad keturiais atvejais iš penkių byloje nebuvo pateikti prašymų nagrinėjimą, pokalbių vykdymą ir sprendimą atrinkti atitinkamus kandidatus patvirtinantys dokumentai. Geriausia praktika – užtikrinti vidaus kontrolei būtinus išsamius dokumentus.

Viešieji pirkimai

7.16. Penkių iš 20 viešųjų pirkimų procedūrų atveju audito metu buvo nustatytos sutarties sudarymo kriterijų apibrėžties ir taikymo bei konkurso dokumentų analizės klaidos ir neatitikimai. Šie atvejai taip pat atspindi trūkumus šiose srityse: sutarties sąlygų sudarymo; leidimus duodančių pareigūnų ir vertinimo komitetų atitinkamų funkcijų vykdymo; ir oficialaus pranešimo apie procedūros rezultatus konkurso dalyviams. Tie patys, tik ne tokie dideli trūkumai buvo nustatyti kitais devyniais atvejais.

Politinių grupių organizavimas ir veikimas

7.17. Pagal 2003 m. birželio 30 d. Biuro patvirtintų Parlamento vidaus taisyklių dėl politinių grupių valdomo biudžeto įgyvendinimo 2.1.1 ir 2.5.3 straipsnius metai, kuriais vyksta Europos rinkimai (kaip antai 2009 m.), apima du atskirus biudžetinius ir finansinius laikotarpius. Šių vidaus taisyklių 2.1.6 straipsnyje nurodyta, kad nepanaudoti asignavimai, 50 % viršijantys iš Parlamento biudžeto kiekvienam laikotarpiui skirto finansavimo, turi būti sugrąžinti Parlamentui. Ši taisyklė nebuvo taikoma, todėl 2 355 955 eurų suma turėjo būti išskaičiuota iš 2010 m. Parlamento politinėms grupėms skirtų asignavimų.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.14. 2011 m. gegužės 10 d. rezoliucijoje, pridėtoje prie sprendimo dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo, Parlamentas pageidavo, kad „derėtų atlikti tyrimą, skirtą ištirti, ar oficialių lankytojų grupių patirtų kelionės išlaidų padengimo sistema tinkama“. Šis tyrimas suteiks galimybę įvertinti naują sistemą, pagal kurią kelionės išlaidos būtų suskirstytos į kelionės sąnaudas, priklausančias nuo kelionės trukmės, ir į apgyvendinimo sąnaudas, paremtas lankytojų skaičiumi ir vienam lankytojui nustatyta vienos nakvynės išlaidų viršutine riba. Taip pat bus vertinama galimybė subsidijoms už kelionės išlaidas sistemingai naudoti bankų pervedimus.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.15. Atrenkant sutartininkus pagal taikomas vidaus taisykles nereikalaujama nei sudaryti pokalbių protokolų, nei oficialiai suformuluoti atrankos priežastis, nes atrinkti asmenys praėjo atranką sudarant EPSO CAST duomenų bazę. Taigi byloje nėra oficialių dokumentų, kuriais būtų pagrįžiamos tokios procedūros.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.16. Atlikus individualių minėtų atvejų analizę, nustatyta, kad neiškilo nė viena iš potencialių grėsmių ir kad dėl taikomų taisyklių sudėtingumo gali atsirasti skirtingų aiškinimų, ypač vykdant viešųjų konkursų procedūrų ex-post vertinimus, kuriais Audito Rūmai grindžia savo išvadas.

Be to, siekiant pagerinti viešųjų pirkimų procedūrų organizavimą imtasi įvairių priemonių. Be išteklių direktoratų sukūrimo, patvirtintos Viešųjų pirkimų forumo pasiūlytos priemonės, kurių tikslas – geriau organizuoti viešųjų pirkimų procedūras, Viešųjų pirkimų forumas taip pat turi parengti specialius mokymus viešųjų konkursų dokumentus rengiantiems asmenims ir vertinimo komitetų nariams.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.17. Europos Parlamento rinkimų metų suskirstymas į du laikotarpius, kaip numatyta Biudžeto 400 punkto asignavimų panaudojimo taisyklių 2.1.1 straipsnyje, reikalingas siekiant atsižvelgti į ypatingus frakcijų poreikius tokiais metais. Šis ypatumas į Biudžeto 400 punkto asignavimų panaudojimo taisykles įtrauktas siekiant atsižvelgti į galimą frakcijų iširimą po rinkimų, dėl kurio sąskaitos būtų uždaromos metų viduryje. Tų frakcijų, kurios po rinkimų toliau egzistuoja, atveju jų asignavimų skyrimas persvarstomas atsižvelgiant į EP narių, kurie yra tos frakcijos nariai, skaičių po rinkimų. Taisyklėse pabrėžiamas metinis asignavimų pobūdis, nes jose nustatyta: „Per finansinius metus nepanaudoti asignavimai gali būti perkeliama į kitus finansinius metus, tačiau jie negali viršyti 50 proc. iš Europos Parlamento gautų metinių asignavimų“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Ex ante patikros

7.18. Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklių 47 straipsnyje nustatyta, kad kiekvienai biudžeto įgyvendinimo operacijai taikoma bent viena *ex ante* patikra. Tačiau mokėjimų lankytojų grupėms (žr. 7.13 ir 7.14 dalis) viešųjų pirkimų procedūrų (žr. 7.16 dalį) ir mokėjimų, atliktų pagal Parlamento vidaus taisykles dėl politinių grupių valdomo biudžeto įgyvendinimo (žr. 7.17 dalį), atveju į *ex ante* patikrų programą nėra įtrauktos jokios tikrintų operacijų patikros atsižvelgiant į jų pobūdį ir rizikos profilį. Atliekant įdarbinimo procedūras (žr. 7.15 dalį) taikomos specialios patikros, tačiau jos neapima atrankos etapo. Todėl *ex ante* patikrų veiksmingumas yra ribotas.

Europos Vadovų Taryba ir Taryba**Résidence Palace pastato projekto finansavimas**

7.19. Pagal 2008 m. su Belgijos valstybe pasirašytą *Résidence Palace* pastato Briuselyje statybų sutartį (darbų bendrosios nustatytos išlaidos sudaro 310 milijonų eurų (2013 m. numatytomis kainomis) ir juos planuojama baigti 2013 m.) galima atlikti avansinius mokėjimus. 2008–2010 m. Taryba atliko avansinius mokėjimus. Jų bendra suma buvo 235 milijonai eurų, kurių 30 milijonų eurų buvo įtraukti į biudžeto eilutę, susijusią su pastatų įsigijimu Tarybos pradiniam biudžete. Likę 205 milijonai eurų (t. y. 87 % visų avansinių mokėjimų) yra biudžetiniai perskirstymai, atlikti kiekvienų 2007–2010 finansinių metų pabaigoje (daugiausiai iš biudžeto eilučių, susijusių su vertimo žodžiu išlaidomis ir delegacijų kelionės išlaidomis).

7.20. Pasikartojantis šių biudžeto eilučių nepanaudojimas 2008–2010 m. ir perskirstytų sumų lygis, palyginti su visais avansiniais mokėjimais, prieštarauja biudžeto tikslumo principui. Be to, pirmuosius trejus metus mokėta 235 milijonų eurų suma (bendra sutarties vertė – 310 milijonų eurų) neatitiko atliekamiems statybų darbams skirtų mokėjimų.

Dėl šio tęstinumo laikantis taisyklių esmės ir nuolatinės praktikos manoma, kad tų frakcijų, kurios toliau egzistuoja po rinkimų, atveju abi finansinių metų pusės laikomos vienais finansiniais metais ir šiuo pagrindu taikomos perkėlimų į kitus finansinius metus taisyklės. Siekiant panaikinti Audito Rūmų pastebėtą aiškinimo dviprasmiškumą, ateinantiems rinkimų metams laiku bus pasiūlytas tinkamas taisyklių paaikškinimas.

PARLAMENTO ATSAKYMAI

7.18. *Ex-ante* tikrinimas bus pritaikytas siekiant užtikrinti sistemingą konkrečių nuostatų, taikomų įvairiai Audito Rūmų nurodytai veiklai, kontrolę ir siekiant apimti patikras, kurios atitiktų tiriamų veiksmų pobūdį ir riziką.

Atsižvelgiant į specialias frakcijų finansavimo taisykles, išsami kontrolė prasminga tik užbaigus finansinius metus, t. y. kitais metais, remiantis jų finansinėmis ataskaitomis. Dėl šios priežasties 2009 m. atlikta *ex-post* kontrolė (2008 finansinių metų), taip pat į tarnybos darbo planą įtraukta kita, 2011 m. numatoma *ex-post* kontrolė (2010 finansinių metų).

TARYBOS ATSAKYMAI

7.19. *Asignavimai, kurie atsirado perkėlus lėšas biudžete, buvo perduoti biudžeto valdymo institucijai laikantis Finansinio reglamento 22 ir 24 straipsniuose numatytos tvarkos.*

TARYBOS ATSAKYMAI

7.20. *Tarybos generalinis sekretoriatas pritaria Audito Rūmų analizės išvadoms, kad vertimui žodžiu ir delegacijų kelionės išlaidoms skirtose biudžeto eilutėse nurodytos sumos turėtų geriau atitikti realias sąnaudas. Todėl 2012 m. biudžeto projekte šiose išlaidų kategorijose numatytos sumos buvo iš esmės sumažintos. Be to, buvo sumažinta 2012 m. biudžete avansiniams mokėjimams už pastatų Residence Palace numatyta suma.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisija**Viešieji pirkimai**

7.21. Atrankos kriterijai, taikomi 2008 m. Išorės santykių generalinio direktorato (DG RELEX) organizuotam ir iki 2011 m. balandžio mėn. galiojančiam kvietimui pareikšti susidomėjimą (KPS), susijusį su apsaugos paslaugų viešaisiais pirkimais, nėra pakankamai tikslūs, kad būtų užtikrinta objektyvi ir tinkama įmonių atranka. Pavyzdžiui, nebuvo nustatytos jokios mažiausios metinės apyvartos ribos ar privalomas darbuotojų skaičius, kad kandidatas galėtų būti įtrauktas į KPS sąrašą. Be to, šiame KPS neatsižvelgiama į apsaugos sąlygų įvairovę įvairiuose pasaulio regionuose, kuriuos jis apima (Šiaurės ir Pietų Amerikoje, didžiojoje Afrikos dalyje, Azijoje, Vidurio ir Rytų Europoje bei Okeanijoje).

7.22. Atlikus trijų Išorės santykių generaliniam direktoratui priklausantių delegacijų organizuotų konkursų procedūrų auditą nustatyti netikslumai ir netinkamas taisyklių, susijusių su būtinybe konkurso komitetui pateikti atskirą ataskaitą, sutarties sudarymo kriterijų naudojimu ir prievole vertinimo komitetui parengti oficialią vertinimo ataskaitą, taikymas.

Teisingumo Teismas

7.23. Audito Rūmai pastabų dėl Teisingumo Teismo neturi.

Audito Rūmai

7.24. Savo ataskaitoje⁽⁵⁾ išorės auditorius nurodė, kad, jo nuomone, „finansinė atskaitomybė, atsižvelgiant į 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias minėto Tarybos reglamento įgyvendinimo taisykles, ir Europos Sąjungos apskaitos taisykles, tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2010 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusią finansinių metų pinigų srautus“. Ši ataskaita bus paskelbta Oficialiajame leidinyje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.21–7.22. Europos išorės veiksnių tarnyba (EIVT) atsakinga už finansų valdymą, kiek tai susiję su delegacijų administracinėmis išlaidomis. Remiantis Finansinio reglamento 1 straipsnio 2 dalimi, tai yra tarnyba, kuri šiame reglamente laikoma institucija. Be to, 147a straipsnyje nustatyta, kad EIVT taikomos visos su biudžeto įvykdymo patvirtinimu susijusios procedūros.

⁽⁵⁾ Žr. 7.8 dalyje nurodytą finansinės atskaitomybės audito ataskaitą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas**Kelionės išlaidų kompensavimas Komiteto nariams**

7.25. Pagal kelionės išlaidų kompensavimo taisykles Komiteto nariai gali pasirinkti A galimybę, kai kompensacija grindžiama faktinėmis kelionės išlaidomis pateikus patvirtinamuosius dokumentus, arba B galimybę (60 % komandiruočių 2010 m. sausio–lapkričio mėn.), kai išmokama nustatyto dydžio suma, atsižvelgiant į atstumą kilometrais. Pasirinkus B galimybę posėdis privalo vykti Briuselyje, o kompensacijos suma negali viršyti standartinės traukinio ar lėktuvo bilieto kainos pirma klase, nustatytos pagal A galimybę.

7.26. Pagal B galimybę mokama nustatyto dydžio kompensacijos suma paprastai yra didesnė už faktinę traukinio ar lėktuvo bilieto kainą ekonomine klase, kurią dažniausiai renkasi naudos gavėjai. Todėl pagal B galimybę išmokėta suma gali būti didesnė už faktines kelionės išlaidas. Nors ši procedūra yra teisėta ir tvarkinga, ji neatitinka kitose ES institucijose ir įstaigose taikomos praktikos, pagal kurią kelionės išlaidos kompensuojamos atsižvelgiant į faktines išlaidas.

Viešieji pirkimai

7.27. Vienos iš septynių tikrintų ribotos procedūros atveju į konkurso dalyvius, kurie pateikė savo pasiūlymus dviem skirtingomis dalimis, nebuvo atsižvelgiama vienodai, kai buvo teikiami paaiškinimai dėl jų pasiūlymo. Dviejų derybų procedūrų atveju buvo nustatytos konkurso specifikacijų rengimo, sutarties sudarymo kriterijų, kontaktų su konkurso dalyviais, pasiūlymų vertinimo ir su procedūros rezultatais susijusių taisyklių klaidos ir neatitiktimai.

EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO
ATSAKYMAI

7.25. Kaip nustatyta taisyklėse ir kas yra savime aišku, B galimybė gali būti pasirinkta tik tokiu atveju, jeigu suma neviršija A galimybei apskaičiuotų išlaidų. Buvo patikrinti visi Tarptautinės oro transporto asociacijos (IATA) viso dydžio verslo klasės bilietų tarifai šalims, apie ką kalba Audito Rūmai, ir nustatyta, kad jie visi viršija, o kai kuriais atvejais ir nemažai viršija, B galimybei taikomą nustatyto dydžio sumą.

EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO
ATSAKYMAI

7.26. Atsižvelgdamas į EESRK anksčiau vykusias diskusijas ir į paties Europos Parlamento neseniai pradėtą reformą, EESRK biuras savo 2011 m. birželio 22 d. posėdyje nusprendė, kad EESRK narių finansinis statusas bus iš dalies keičiamas vadovaujantis šiais principais:

- pagarba narių orumui, lygios narių teisės, skaidrumas ir finansinis tvarumas,
- kelionės išlaidų atlyginimas vadovaujantis tik faktinėmis išlaidomis; turi būti sudaryta galimybė kelionę organizuoti lanksčiai, kad ji būtų patogi ir už priimtina kainą,
- dienpinigiai ir kelionpinigiai turi būti suvienodinti su išmokomis Europos Parlamento nariams,
- pakankamos kompensacinės išmokos už Komitetui skirtą laiką ir administraciniams išlaidoms, apskaičiuojamos suderinus su Europos Parlamentu ir Taryba.

EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO
ATSAKYMAI

7.27. EESRK deramai atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas. Priminimai apie svarbius dalykus, kurių reikia laikytis pirkimo procedūrų metu, buvo išsiųsti visiems perigaliojamiems leidimus duodantiems pareigūnams. Be to, bus imtasi dar daugiau priemonių užtikrinti, kad vertinimo komitetuose būtų reikiamos viešųjų pirkimų patirties turinčių asmenų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Regionų komitetas**Nuolatinių darbuotojų įdarbinimas**

7.28. Pranešime apie laisvą darbo vietą siekiant įdarbinti vieną pareigūną vienas nurodytų tinkamumo kriterijų buvo tai, kad Komitete nedirbantys kandidatai turėjo būti pareigūnai arba asmenys, įtraukti į atitinkamo lygio kaip ir įdarbinami pareigūnai Europos personalo atrankos tarnybos (EPSO) laureatų rezervo sąrašą. Atrinktas kandidatas buvo įdarbintas atlikus tarpinstitucinį perkėlimą. Tuo metu jis oficialiai paskyrusios institucijos nebuvo priimtas pareigūnu bandomajam laikotarpiui, o jo asmeninėje byloje nebuvo pateikta jokių įrodymų, kad šis perkėlimas oficialiai būtų patvirtintas paskyrusios institucijos atitinkamame hierarchiniame lygmenyje.

Viešieji pirkimai

7.29. Audito metu buvo nustatyta, kad dviejų iš keturių vykdytų derybų procedūrų, surengtų atsižvelgiant į Įgyvendinimo taisyklių 129 straipsnį, pagal kurį šią procedūrą galima taikyti sutartims, kurių vertė yra mažesnė ar lygi 60 000 eurų, atveju leidimus duodantys pareigūnai neatliko oficialaus sutarties vertės vertinimo, patvirtinančio derybų procedūros taikymo pagrįstumą.

7.30. Tų pačių dviejų derybų procedūrų atveju buvo netinkamai taikomos nuostatos dėl sutarties sudarymo kriterijų taikymo, siūlomos kainos vertinimo, pasiūlymų konfidencialumo ir kontaktų su konkurso dalyviais.

Europos ombudsmenas

7.31. Audito Rūmai pastabų dėl Europos ombudsmeno neturi.

REGIONŲ KOMITETO ATSAKYMAI

7.28. Regionų komitetas patobulino savo procedūrą, kad užtikrintų, jog prieš priimant pareigūną iš kitos institucijos bandomuoju laikotarpiu toks pareigūnas būtų oficialiai paskirtas bandomajam laikotarpiui toje institucijoje ir oficialiai perkeltas į Regionų komitetą. Kalbant apie konkretų atvejį, iš Teisingumo Teismo jau gautas oficialus sprendimas dėl paskyrimo ir perkėlimo, ir sprendimas įtrauktas į pareigūno asmens bylą.

REGIONŲ KOMITETO ATSAKYMAI

7.29. Dvi nedidelės vertės sutartys, kurioms sudaryti buvo pasirinkta derybų procedūra, buvo skirtos įsigyti vertimo žodžiu paslaugas už Belgijos ribų rengiamiems politiniams seminarams. Nors sutarčių vertės vertinimai nebuvo pateikti oficialiame dokumente, tokie vertinimai vis dėlto buvo atlikti atsižvelgus į patirtį, susijusią su konkurais dėl panašių paslaugų Europos Sąjungoje. Siekdamas dar labiau pagerinti sutarties verčių vertinimo priežiūros ir kontrolės sistemą ir užtikrinti savo tarnybų darbo koordinavimą Regionų komitetas parengs ir pradės naudoti standartinius sutarčių vertės nustatymo dokumentus.

REGIONŲ KOMITETO ATSAKYMAI

7.30. Vienos iš vertimo žodžiu sutarčių atveju buvo nustatyta fiksuota paslaugos kaina, kurios nebuvo galima keisti. Tačiau organizuojant seminarą daug ką reikėjo pakeisti. Be to, seminarui reikėjo sudėtingos kalbinės kombinacijos iš 10 kalbų, taigi reikėjo 10 vertimo žodžiu kabinų. Norėdamas gauti paslaugas Regionų komitetas neturėjo kito pasirinkimo, o tik sutikti su nedideliu nustatytos kainos padidėjimu. Dėl sunkumų, kurie iškilo, kai sutartis buvo sudaryta pritaikius geriausio kokybės ir kainos santykio kriterijų, Regionų komitetas savo kriterijus pakeis ir tokiems seminarams rinksis tą pasiūlymą, kurio kaina bus mažiausia. Gavęs Audito Rūmų pastabą dėl pasiūlymų konfidencialumo, Regionų komitetas pagerino pasiūlymų priėmimo priežiūros ir kontrolės sistemą, sukurdamas funkcinę ribotos prieigos pašto dėžutę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas**Vidaus konkurso organizavimas**

7.32. 2009 m. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) tarnyba organizavo vidaus konkursą keturiuose skirtingose srityse (teisės srityje, atsižvelgiant į patirtį duomenų apsaugos srityje, technologijų srityje, atsižvelgiant į patirtį duomenų apsaugos srityje, žmogiškųjų išteklių ir sekretoriato pagalbos srityje). Nors dėl specializuoto EDAPP tarnybos atliekamų funkcijų pobūdžio ir būtų galima pateisinti vidaus konkurso organizavimą, ši politika neturėtų būti laikoma norma. Geriausia išeitis – pasinaudoti Europos personalo atrankos tarnybos (EPSO), kuri nuolat organizuoja atvirus konkursus, paslaugomis.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**Išvados**

7.33. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų su institucijų ir įstaigų administracinėmis ir kitomis išlaidomis susijusiuose mokėjimuose nėra reikšmingų klaidų (žr. 7.9 dalį).

7.34. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad su administracinėmis ir kitomis išlaidomis susijusios priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. 7.13–7.32 dalyse išdėstytų pastabų turinys nekeičia šios išvados. Vis dėlto Audito Rūmai atkreipia dėmesį į klaidas ir trūkumus, nustatytus patikrinus viešųjų pirkimų procedūrų imtį (žr. 7.16, 7.21, 7.22, 7.27, 7.29 ir 7.30 dalis) ir į pasikartojantį kai kurių biudžeto eilučių nepanaudojimą, dėl kurio atliekami su pastatų projektų finansavimu susiję biudžeto perskirstymai (žr. 7.19 ir 7.20 dalis).

Rekomendacijos

7.35. Pagal pastabas, kurios buvo parengtos patikrinus žmogiškųjų išteklių valdymą ir viešųjų pirkimų sutartis (žr. 7.12 dalį), galima pateikti šias rekomendacijas:

- įdarbinimo srityje atitinkamos institucijos ir įstaigos (žr. 7.15 ir 7.28 dalis) turėtų užtikrinti, kad būtų rengiami priimamus sprendimus dėl įdarbinimo pagrindžiantys būtini dokumentai ir kad būtų laikomasi pranešimuose apie laisvas darbo vietas nustatytų tinkamumo reikalavimų,
- atitinkamos institucijos ir įstaigos (žr. 7.16, 7.21, 7.22, 7.27, 7.29 ir 7.30 dalis) turėtų užtikrinti, kad leidimus duodantys pareigūnai galėtų pasitelkti tinkamas patikras ir turėti geresnes gaires, kad būtų patobulintas viešųjų pirkimų procedūrų rengimas, koordinavimas ir vykdymas.

7.36. **7.4 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta vykdant 2009 m. metinėse ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, rezultatai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.35. Žr. Komisijos atsakymą į 7.21–7.22 dalių pastabas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.36. Žr. Komisijos atsakymą į 7.21–7.22 dalių pastabas.

7.1 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2010				2009	2008	2007
	Su darbuotojais susijusios išlaidos	Su pastatais susijusios išlaidos	Kitos išlaidos	Iš viso			
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA							
Iš viso operacijų (iš kurių):	33	7	18	58	57	57	56
Avansai	0	1	3	4	2	0	0
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	33	6	15	54	55	57	56
TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Testuotų operacijų dalis:							
kuri buvo be klaidų	94 % (31)	100 % (7)	89 % (16)	93 % (54)	93 %	91 %	95 %
kuri buvo paveikta vienos ar kelių klaidų	6 % (2)	0 % (0)	11 % (2)	7 % (4)	7 %	9 %	5 %
Klaidų veikiamų operacijų analizė							
Analizė pagal išlaidų rūšį							
Avansai	0 % (0)	0 % (0)	50 % (1)	25 % (1)	n. d.	n. d.	n. d.
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	100 % (2)	0 % (0)	50 % (1)	75 % (3)	n. d.	n. d.	n. d.
Analizė pagal klaidų rūšį							
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	50 % (1)	0 % (0)	100 % (2)	75 % (3)	n. d.	n. d.	n. d.
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	50 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	25 % (1)	n. d.	n. d.	n. d.
tinkamumo	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	n. d.	n. d.	n. d.
tikrumo	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	n. d.	n. d.	n. d.
tikslumo	100 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	100 % (1)	n. d.	n. d.	n. d.
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS							
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis				0,4 %			
Apatinė klaidų riba				0,0 %			
Viršutinė klaidų riba				1,1 %			

(1) Kad būtų galima geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

(2) Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

7.2 PRIEDAS

ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ SISTEMŲ PATIKRINIMO REZULTATAI

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga

7.3 PRIEDAS

SU ADMINISTRACINĖMIS IŠLAIDOMIS SUSIJUSIŲ KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas	
				2010	2009
PMO	Be išlygų	n. d.	—	A	A
OIB	Be išlygų	n. d.	—	A	A
OIL	Be išlygų	n. d.	—	A	A
DIGIT	Be išlygų	n. d.	—	A	A

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU ADMINISTRACINĖMIS IŠLAIDOMIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Institucijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	<p>Parlamentas</p> <p><i>Socialinės išmokos darbuotojams</i></p> <p>Darbuotojų turėtų būti prašoma reguliariai pateikti jų asmeninę padėtį patvirtinančius dokumentus. Be to, Parlamentas turėtų sukurti šių dokumentų savalaikės priežiūros ir kontrolės sistemą.</p>	<p>Parlamentas įgyvendino šias rizikos mažinimo priemones: pradėjo kampaniją, skirtą patikrinti kai kurių išmokų tinkamumą (taigi, buvo susigražinta didesnė nei 70 000 eurų suma); įdiegė automatizuotą kontrolės priemonę („elektroninę bylą“), kuria naudojantis kasmet galima patikrinti administracinius ir asmeninius personalo duomenis; atliko patikras, susijusias su individualių išmokų nustatymu įdarbinimo procedūros metu ar keičiantis darbuotojo kategorijai.</p>	<p><i>Parlamentas toliau atidžiai stebės šias sritis, ypač metinio tikrinimo veiksmingumą.</i></p>	<p>Audito Rūmai atsižvelgia į Parlamento taikytas priemones.</p>
	<p>Komisija – DG Relex</p> <p><i>Socialinės išmokos ir pašalpos darbuotojams</i></p> <p>Darbuotojų turėtų būti prašoma Komisijos tarnyboms reguliariai pateikti jų asmeninę padėtį patvirtinančius dokumentus. Be to, DG RELEX turėtų sukurti šių dokumentų savalaikės priežiūros ir kontrolės sistemą.</p>	<p>Komisijos DG Relex nurodė, kad sukūrus EIVT, atsiras galimybė darbuotojams priminti jų prievolę atnaujinti savo bylas, kai tai gali turėti įtakos jų teisėms. Apie tai buvo pranešta darbuotojams. Bus atliktos kitos patikros ir bus palaikomi ryšiai tarp <i>ex post</i> kontrolės funkcijos ir padalinių, atsakingų už tai, kad neseniai įdiegta ACL programinė įranga leistų atlikti statistinių imčių patikroms, kurias atliktų už darbuotojus delegacijose atsakingi padaliniai, sudarymą.</p>		<p>Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos taikytas priemones.</p>
	<p>Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas</p> <p><i>Socialinės išmokos darbuotojams</i></p> <p>Darbuotojų turėtų būti prašoma reguliariai pateikti jų asmeninę padėtį patvirtinančius dokumentus. Į tai atsižvelgdamas Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas turėtų patobulinti šių dokumentų savalaikės priežiūros ir kontrolės sistemą.</p>	<p>Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas ištaisė 2009 m. DAS nurodytas klaidas bei 2010 ir 2011 m. įgyvendino priemones, skirtas geresniam išmokų valdymui (oficialūs EDAPS ir PMO kontaktai ir metinė informacijos lentelė).</p>	<p><i>Išmokos šeimai be vaikų forma nusiųsta PMO informacijai patikrinti ir atnaujinti. Jos kopija laikoma asmeninėje byloje. EDAPP toliau tobulins šių išmokų administravimo procesus.</i></p>	<p>Audito Rūmai atsižvelgia į Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno taikytas priemones.</p>

8 SKYRIUS

Siekiant ES biudžeto rezultatų

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	8.1–8.2
Komisijos atliktas savo veiklos vertinimas	8.3–8.29
Įvadas	8.3–8.4
Generalinių direktoratų metų ataskaitos dėl metų pasiekimų	8.5–8.14
Žemės ūkis ir kaimo plėtra	8.5–8.7
Regioninė politika	8.8–8.10
Moksliniai tyrimai ir inovacijos	8.11–8.14
Audito Rūmų pastabos dėl generalinių direktoratų ataskaitų	8.15–8.29
Informacijos apie veiklos rezultatus svarba	8.15–8.23
Informacijos apie veiklos rezultatus palyginamumas	8.24–8.25
Informacijos apie veiklos rezultatus patikimumas	8.26–8.29
Audito Rūmų specialiosios ataskaitos dėl veiklos	8.30–8.52
Įvadas	8.30–8.32
Audito Rūmų pastabos dėl rezultatų gavimo proceso	8.33–8.48
Strateginis planavimas	8.33–8.35
Poreikių nustatymas	8.36–8.38
Tikslų ir priemonių sąsaja	8.39–8.40
Tinkamos, pakankamos ir proporcingos priemonės	8.41–8.42
Biudžetas ir laiko matmenys	8.43–8.44
Kontrolės priemonės ir veiklos stebėjimas	8.45–8.48
Audito Rūmų pastabos dėl pasiekimų ir ataskaitų teikimo	8.49–8.52
Nustatytų tikslų pasiekimas	8.49–8.50
Veiklos ataskaitos	8.51–8.52
Išvados ir rekomendacijos	8.53–8.59

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

I V A D A S

8.1. Šiame skyriuje pateikiamos Audito Rūmų pastabos dėl Komisijos savo veiklos vertinimo, kaip nurodyta Komisijos generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose ⁽¹⁾ ⁽²⁾, ir pagrindiniai paskutinių finansinių metų veiklos audito rezultatai, išdėstyti Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose ⁽³⁾.

8.2. Veikla vertinama remiantis patikimo finansų valdymo principais (ekonomiškumas, efektyvumas ir rezultatyvumas) ⁽⁴⁾. Jos vertinimas yra itin svarbus visam viešosios intervencijos procesui, aprėpiančiam išteklius (finansų, personalo, materialiąsias, organizacines arba reguliavimo priemones, reikalingas programai įgyvendinti), išdirbius (programos siekinius), rezultatus (tiesioginį programos poveikį adresatams arba gavėjams) ir poveikį (ilgalaikius pokyčius visuomenėje, kurie bent iš dalies įvyksta dėl ES veiksmų).

KOMISIJOS ATLIKTAS SAVO VEIKLOS VERTINIMAS**I v a d a s**

8.3. Komisijos generaliniai direktoriai nustato veiklos tikslus metiniuose generalinio direktorato valdymo planuose ir vėliau praneša apie pasiekimus metinėse veiklos ataskaitose.

8.1. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų atliktą veiklos rezultatų auditą tuo metu, kai daugiau dėmesio skiriama poreikiui parodyti papildomą naudą ir ES išlaidų poveikį.

8.2. Dėl įvairių papildomų veiksnių ir bendro integruotų programų poveikio ne visada lengva nustatyti sudėtingų politikos priemonių poveikį. Stebint galima užfiksuoti pastebimus dalykus (ir, be kita ko, pranešti apie juos metinėse veiklos ataskaitose), o siekiant nustatyti įgyvendinamos politikos poveikį reikia atlikti vertinimą.

⁽¹⁾ Įskaitant 8.5–8.14 dalyse generalinių direktorių pranešimo dėl atrinktos imties metinėse veiklos ataskaitose santrauką.

⁽²⁾ Finansinio reglamento 60 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad metinėse veiklos ataskaitose „nurodomi veiklos rezultatai remiantis nustatytais tikslais, su veikla susijusi rizika, suteiktų išteklių panaudojimas ir vidaus kontrolės sistemos veiksmingumas bei efektyvumas“.

⁽³⁾ Audito Rūmų specialiosios ataskaitos apima ES biudžetą ir Europos plėtros fondus.

⁽⁴⁾ Finansų reglamento 27 straipsnyje nustatyta:

„1. Biudžeto asignavimai naudojami laikantis gero finansų valdymo principo, tai yra, laikantis ekonomiškumo, našumo ir efektyvumo principų.

2. Ekonomiškumo principas reikalauja, kad institucijoms jų veiklos vykdymui reikalingi ištekliai būtų prieinami reikiamu laiku, pakankamo dydžio ir kokybės bei geriausia kaina.

Našumo principas reiškia siekti geriausio panaudotų išteklių ir pasiektų rezultatų santykio.

Efektyvumo principas – tai konkrečių nustatytų tikslų įvykdymas ir planuotų rezultatų pasiekimas.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.4. Audito Rūmai įvertino veiklos rezultatų informaciją, pateiktą Žemės ūkio ir kaimo plėtros (DG AGRI), Regionų politikos (DG REGIO) bei Mokslinių tyrimų ir inovacijų (DG RTD) generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose⁽⁵⁾. Tai atitinkamai yra dvi didžiausios pasidalijamojo išlaidų valdymo sritys ir didžiausia tiesiogiai Komisijos valdomų išlaidų sritis. Audito Rūmai ypatingą dėmesį skyrė tikslams ir su jais susijusiems veiklos rodikliams ir įvertino jų svarbą⁽⁶⁾, palyginamumą⁽⁷⁾ ir patikimumą⁽⁸⁾.

Generalinių direktoratų ataskaitos dėl metų pasiekimų

Žemės ūkis ir kaimo plėtra

8.5. Savo metinėje veiklos ataskaitoje DG AGRI pateikė lenteles kiekvienam „bendrajam tikslui“, kuriose skaičiais įvertino dabartinį „poveikio rodiklių“ vykdymą, atsižvelgiant į nustatytus tikslus. DG AGRI pranešė apie teigiamus rezultatus patikimo finansų valdymo srityje. Generalinis direktoratas nurodė naują valstybių narių išipareigojimą įvertinti savo žemės sklypų identifikavimo sistemas ir galimybę valstybėms narėms kreiptis į sertifikavimo įstaigas, kad jos, įvykdžiusios pakartotinio atlikimo patikras, patvirtintų kontrolės statistinių duomenų patikimumą. Šiuo atveju Komisija atliekamus finansinius pataisymus apriboja atsižvelgdama į klaidų lygį, apskaičiuotą pagal kontrolės statistinius duomenis.

8.6. Kaimo plėtros srityje DG AGRI pranešė apie pažangą įgyvendinant 94 programas, kuriose jau panaudota 33,9 milijardo eurų iš viso 96,2 milijardo eurų biudžeto, nors įvairiose valstybėse narėse įgyvendinant įvairias priemones pažangos tempai skiriasi. Kadangi 2010 m. buvo programavimo laikotarpio vidurys, DG AGRI paminėjo, kad padėties analizė padėjo apmąstyti kaimo plėtros politikos ateitį, įskaitant 90 tarpinių kaimo plėtros programų vertinimų, kurie iki metų pabaigos buvo pateikti Komisijai.

8.7. „Konkretūs tikslai“, su jais susiję „rezultatų rodikliai“ ir pagrindiniai politikos išdirbiai pagal kiekvieną biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis (BSVS) veiklos sritį yra įtraukti į metinės veiklos ataskaitos 6 priedą.

⁽⁵⁾ Trijų generalinių direktoratų imtis aprėpė daugiau nei 70 % 2010 m. ES atliktų mokėjimų (DG AGRI – 55,5 milijardo eurų, DG REGIO – 30,6 milijardo eurų, DG RTD – 3,5 milijardo eurų).

⁽⁶⁾ Ar rodikliai atitinka politikos tikslus ir valdymo būdą ir yra susieti su kiekybiniu tikslu.

⁽⁷⁾ Ar planavimo etape pasirinkti rodikliai vėliau naudojami rengiant ataskaitą ir ar paaiškinami pakeitimai.

⁽⁸⁾ Ar generalinis direktorius galėtų tinkamai patvirtinti pateikiamą informaciją.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.4. Metinė veiklos ataskaita yra tik viena iš pranešimo apie veiklos rezultatus priemonių. Komisija sustiprino savo vertinimo gebėjimus, o vertinimo ataskaitose, kurias atlieka visi susiję subjektai, pavyzdžiui, valstybės narės pagal pasidalijamojo valdymo susitarimus, išorės vertintojai ir kt., pateikiamos ir aiškinamos naudingos išvados (žr. atsakymą į 8.23 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Regionų politika

8.8. Metinėje veiklos ataskaitoje generalinis direktorius nurodė, kad DG REGIO įgyvendino metų valdymo plane nustatytus veiklos prioritetus ir toliau darė didelę pažangą siekdamas savo ilgalaikių ir daugiamečių tikslų. DG REGIO nurodė, kad apskritai sanglaudos politiką⁽⁹⁾ pagrįstai galima vertinti kaip rezultatyvią ir kad surinkti įrodymai rodo, kad ją vykdančiam yra kuriama pridėtinė vertė.

8.9. DG REGIO pateikė papildomą informaciją apie įgyvendintas kontrolės priemones užtikrinant ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. Dėl veiklos programų įgyvendinimo, DG REGIO vertinimais, 73 % 2007–2013 m. skirtų lėšų panaudota patenkinamai remiantis keturiais kriterijais (pažanga projektų atrankos procedūrų srityje, svarbiausių projektų rengimas ir įgyvendinimas, finansų inžinerijos priemonės: steigimas ir investicijos, mokėjimai naudos gavėjams). Be to, DG REGIO pristatė naujausių sanglaudos politikos pridėtinės vertės įrodymų, cituodamas 2000–2006 m. ERPF programų *ex post* vertinimus, Ekspertų vertinimo tinklo išvadas dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ir penktąją sanglaudos ataskaitą⁽¹⁰⁾.

8.10. DG REGIO aprašė paskutinius pokyčius įgyvendinant tam tikrus programavimo laikotarpius atskirai aptardamas Europos regioninės plėtros fondą (ERPF), Sanglaudos fondą, intervencijas prieš stojimą ir Europos Sąjungos solidarumo fondą ir metinės veiklos ataskaitos 7 priede pateikė su tuo susijusių veiklos rodiklių.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

8.11. Metinėje veiklos ataskaitoje generalinis direktorius priminė Komisijos ir valstybių narių tikslą skatinti integruotą pasaulinio lygmens mokslinių tyrimų sistemą Europoje. Pristatyta dabartinė padėtis: bendrasis ES mokslinis ir technologinis konkurencingumas tebėra tvirtas, nes ES dalis sudaro 23,4 % visų pasaulio investicijų į mokslinius tyrimus, 22 % mokslo tyrėjų, 32,4 % visų didelį poveikį darančių publikacijų ir 31,3 % visų patentų. Tačiau didėjant besiformuojančios ekonomikos šalių investicijoms į mokslinius tyrimus, ES dalis mažėja.

8.8. Metinėje veiklos ataskaitoje Regioninės politikos generalinis direktoratas praneša apie keletą sričių veiklos rezultatus: biudžeto vykdymo, politikos plėtros, veiklos rezultatus, susijusius su intervencijos kokybe, ekonomikos atgaivinimo priemonių paketo įgyvendinimu, patikimu finansų valdymu ir t. t. Valdymo plane nustatyti veiklos prioritetai yra vieni iš veiklos rezultatų vertinimo kriterijų.

⁽⁹⁾ Sanglaudos politika apima regioninę politiką, už kurią yra atsakingas DG REGIO, ir Europos socialinį fondą, kuriam vadovauja Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_en.cfm

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.12. Dėl Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programos (BP7), pagrindinės ES priemonės įgyvendinant ir remiant ES mokslinių tyrimų politiką, DG RTD nurodė, kad 2010 m. buvo įvykdyti iš viso 38 ⁽¹¹⁾ kvietimai teikti pasiūlymus ir prisiimti įsipareigojimai dėl daugiau nei 5,2 milijardo eurų.

8.13. 2010 m. tarpiniame Septintosios bendrosios programos vertinime prieita prie išvados, kad ji padėjo kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę, o dėl programos geografinės aprėpties tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje bei mokslinių tyrimų kompetencijos skatinimo jos poveikis Europos moksliniams tyrimams ir toliau buvo juntamas.

8.14. Metinėje veiklos ataskaitoje taip pat pristatyti svarbiausi pasiekimai pagal kiekvieną veiklos rūšį ir 8 priede pateikta informacija apie tikslus bei su jais susijusius rodiklius.

Audito Rūmų pastabos dėl generalinių direktoratų ataskaitų

Informacijos apie veiklos rezultatus svarba

Suderinti tikslai, rodikliai ir užduotys suformuluoti orientuojantis į rezultatyvumą, bet rezultatai turi būti nuodugniau analizuojami

8.15. Tikrinti generaliniai direktoratai savo valdymo planuose nustatė tikslus, rodiklius ir užduotis, kurie buvo iš esmės suformuluoti orientuojantis į rezultatyvumą. Bendrieji tikslai buvo suformuluoti strateginės politikos lygmeniu. Jų įgyvendinimas buvo įvertintas taikant poveikio rodiklius ir su jais susijusias užduotis. Veiklos lygmeniu nustatyti konkretūs tikslai buvo susieti su rezultatų rodikliais ir užduotimis.

8.15. Komisija mano, kad metinės veiklos ataskaitos, kurias išnagrinoje Audito Rūmai, atitinka Finansinio reglamento 60 straipsnio 7 dalies reikalavimus.

Siekiant daugiausia dėmesio skirti veiksmingam politikos arba programų įgyvendinimui, valdymo plane nustatyti tikslai, rodikliai ir užduotys.

⁽¹¹⁾ Šis skaičius yra susijęs su laikotarpiu nuo 2010 m. sausio iki spalio mėn. (žr. metinės veiklos ataskaitos 4 išnašą).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.16. Tačiau metinėje veiklos ataskaitoje neišanalizuoti (DG REGIO, DG RTD) arba išanalizuoti tik iš dalies (DG AGRI) užduočių ir pasiektų rezultatų skirtumai. Taigi, metinėse veiklos ataskaitose nepakanka informacijos, kad būtų galima suprasti, kodėl užduotis neįvykdyta arba norma gerokai viršyta.

Šiuo metu valdymo plane nėra nustatyti tikslai ir rodikliai ekonomiškumui ir efektyvumui įvertinti

8.17. Generaliniai direktoratai valdymo plane nenustatė tikslų ir su jais susijusių rodiklių ekonomiškumui (naudojamų išteklių sąnaudoms) arba efektyvumui (išteklių, išdirbių ir rezultatų santykiui) įvertinti ES politikos lygmeniu arba generalinio direktorato tiesiogiai valdomų išlaidų lygmeniu. Taigi, metinėje veiklos ataskaitoje nebuvo įmanoma įvertinti, ar nurodyti pasiekimai buvo įgyvendinti dėl ekonomiško ir efektyvaus išteklių valdymo ir ar šioje srityje nustatyta kokia nors pažanga.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.16. *Metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymuose reikalaujama, kad Komisijos tarnybos pagrįstų visus pasiektų ir planuotų rezultatų neatitikimus.*

Kai kuriais atvejais, nors užduočių ir pasiektų rezultatų skirtumai išsamiai neįvertinti, dabartinės padėties duomenys teikiami kasmet ir akivaizdžiai parodoma, kaip siekiama užsibrėžtų tikslų.

Komisija sutinka, kad faktinių laimėjimų ir nustatytų užduočių skirtumai būsimose metinėse veiklos ataskaitose galėtų būti geriau paaiškinti, ir teigia, kad ateityje bus visų pirma siekiama toliau tobulinti laimėjimų ir nustatytų užduočių analizę.

8.17. *Įgyvendindama veikla grindžiamą valdymą Komisija pasirinko valdymo planą, kad į ilgalaikę Komisijos strategiją Komisijos tarnybos galėtų įtraukti bendruosius ir konkrečius tikslus.*

Kalbant apie bendruosius tikslus, pasakytina, kad metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymuose tarnybos raginamos riboti jų skaičių, ypač derinti juos su strategija „Europa 2020“ ir nustatyti jų prioritetus.

Kalbant apie konkrečius tikslus, pažymėtina, kad tarnyboms nurodyta nustatyti tikslus, kurie būtų suderinti su bendraisiais tikslais ir susiję su tiesioginiu ES veiksmų poveikiu tikslinei gyventojų grupei.

Taigi valdymo plane pagrindinis dėmesys skiriamas politikos veiksmingumui (tikslų pasiekimo lygiui).

Kalbant apie ataskaitų teikimą, pasakytina, kad Komisijos tarnybos, atsižvelgdamos į Finansinio reglamento 60 straipsnio 7 dalį, savo metinėse veiklos ataskaitose praneša apie taikomų kontrolės sistemų veiksmingumą, efektyvumą ir ekonominius aspektus. Metinės veiklos ataskaitos 2 dalyje daugiausia dėmesio skiriama vidaus kontrolės sistemos veiksmingumui, o 3 dalyje nustatyti pagrindiniai teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai pagal išteklių, išdirbių, rezultatų ir poveikio modelį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kai kuriose srityse užduotims trūko konkretumo arba kiekybinio aspekto

8.18. DG AGRI kiekybinio požiūriu neapibrėžė keturių iš dešimties, o DG RTD – trijų iš dešimties poveikio rodiklių užduočių, nurodydami tik tendenciją. DG AGRI nebuvo pateikta paaiškinimų, koku pagrindu buvo nustatytos užduotys penkiems iš dešimties poveikio rodiklių, o DG RTD paaiškinimų nepateikta dėl keturių iš dešimties poveikio rodiklių ir dėl visų rezultatų rodiklių, susijusių su bendradarbiavimu įvairiose mokslinių tyrimų srityse. DG REGIO atveju, nors poveikio užduotys ir rezultatų rodikliai buvo kiekybiškai įvertinti, dauguma 2010 m. valdymo plane nustatytų veiklos prioritetų ir išdirbių buvo nekonkretūs⁽¹²⁾ arba jų nebuvo įmanoma pamatuoti.

8.19. DG RTD taikė panašius rodiklius septyniose skirtingose finansuojamose biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis srityse ir nekonsolidavo jų rezultatų. Todėl buvo sunku atlikti bendrą įvertinimą. DG RTD metinėje veiklos ataskaitoje pagal Bendrąją programą finansuojamų projektų, už kuriuos direktoratas atsako tiesiogiai, poveikis nėra aiškiai atskirtas nuo direktorato veiklos poveikio koordinuojant valstybių narių veiklą mokslinių tyrimų srityje pagal bendrą ir nuoseklią ES mokslinių tyrimų politiką, kurioje Komisijos įtaka yra tik netiesioginė.

Kai kuriose srityse nenustatyti tarpiniai riboženkliai daugiamečiams užduotims

8.20. Regioninės politikos, mokslinių tyrimų ir mažesne apimtimi žemės ūkio srityse generaliniai direktoratai buvo nustatę daugiamečių programavimo laikotarpių tikslus ir užduotis, bet netaikė tinkamų tarpinių riboženklių.

8.18. Komisijos metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymuose nereikalaujama, kad visi rodikliai būtų kiekybiniai ar kad būtų paaiškinti uždaviniai, nes valdymo planas pirmiausia yra valdymo priemonė. Rodikliai turi būti išmatuojami, kad būtų galima stebėti pažangą siekiant nustatytų tikslų, o tendencijos šiam tikslui tinkamos.

Bendrieji ir konkretūs Regioninės politikos GD tikslai, susiję su biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis veikla, yra konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda (SMART) tikslai, o politikos išdirbiai taip pat aiškiai apibrėžiami. Regioninės politikos GD nustatė vadinamuosius veiklos prioritetus. Taip siekiama įvesti sistemos požiūriu pagrįstą valdymo metodą, daugiausia dėmesio skiriant kokybės gerinimui. Todėl atitinkamai daugiau dėmesio skiriama vykdomiems procesams ir pažangai, o ne pasiektiems konkretiems rezultatams ir tikslams.

8.19. Net jei kelių rūšių veiklai taikomi tokie patys rodikliai, metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymuose reikalaujama, kad Komisijos tarnybos pristatytų savo tikslus ir rodiklius atsižvelgdamos į biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis veiklą, o ne pateiktų informacijos apie visas veiklos sritis santrauką.

Labai sunku atskirti poveikį pagal Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato intervencijos pobūdį, nes poveikis susijęs su galutiniais ES visuomenės pokyčiais. Šie visuomenės pokyčiai iš esmės priklauso nuo kitų subjektų (valstybių narių, regionų, įmonių ir kt.) veiksmų.

8.20. Ne visada prasminga nustatyti daugiamečių programų tarpinius riboženklis, nes poveikis vis tiek bus pasiektas ne linijiniu būdu programavimo laikotarpio pabaigoje. Komisijos metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymuose teigiama, kad riboženkliai reikalingi tik bendriesiems tikslams. Teikiant metines išteklių, išdirbių ir rezultatų ataskaitas, t. y. stebint programų įgyvendinimo pažangą, galima reguliariai vertinti pažangą siekiant tikslų.

Be to, kaimo plėtros srityje atliekant kaimo plėtros programų (KPP) laikotarpio vidurio vertinimą nepriklausomu kiekybinio ir kokybinio požiūriu išsamiau parodoma, ar programos tinkamai vykdomos siekiant jose nustatytų tikslų ir kaip gali prireikti jas pakeisti.

⁽¹²⁾ Kaip antai 2010 m. veiklos prioritetai: „1.1. Imtis veiksmų siekiant paskatinti geros kokybės nacionalinių ir regioninių institucijų programų įgyvendinimą“ arba „1.2. Imtis veiksmų kartu su valstybėmis narėmis ir valstybėmis kandidatėmis siekiant užtikrinti gerą išteklių įsisavinimą ir naudojimą.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.21. Daugiamečių programų atveju pažanga paprastai gali būti palyginti lėta, taigi mažiau nei 10 % tikslo pasiekimas per kelerius metus tam tikrais atvejais gali būti laikomas normaliu, o kitais atvejais tai būtų vėlavimo ženklas. Pavyzdžiui, ERPF srityje šešiose valstybėse narėse 2007–2013 m. buvo nustatytas tikslas užtikrinti, kad plačiajuostį interneto ryšį įsigytų papildomai 10 mln. gyventojų. Paskutinis žinomas rezultatas 2007–2009 m. buvo 550 000, t. y. 5,5 % viso tikslo praėjus trejiems metams iš septynerių. Nenurodyta, ar šis lygis laikomas pakankamu norint įgyvendinti daugiametį tikslą. Tokiais atvejais iki pat laikotarpio pabaigos bus neįmanoma patikrinti, ar generaliniai direktoratai vis dar sėkmingai vykdo daugiamečius tikslus.

Politikos pasiekimų aprašyme pateikta mažai informacijos apie rezultatus ir poveikį

8.22. Be veiklos rodiklių generaliniai direktoriai metinėse veiklos ataskaitose aprašė metų „politikos pasiekimus“. Tekste daugiau dėmesio buvo skiriama išdirbiams (ką generalinis direktoratas nuveikė, nurodant įgyvendintus veiksmus, jų tikslą, sukurtus produktus) ir indėliams (bendriesiems panaudotų išteklių kiekiams), o ne veiksmų išdavų (rezultatų, kurie daro poveikį tiesioginiams adresatams, ir (arba) programų poveikio) vertinimui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Duomenys apie ES lygmens mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos galutinių tikslų rodiklius ir Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtros rodiklius paprastai atnaujinami kasmet, tačiau atsižvelgiant į rodiklį daroma dvejų metų arba ilgesnė pertrauka. Ateityje galėtų būti nagrinėjamas Audito Rūmų pasiūlymas tiksliau paaiškinti, ar siekiant tikslų imamasi tinkamų veiksmų.

Taip pat žr. atsakymą į 8.21 dalį.

8.21. Daugiamečių programų įgyvendinimo pažanga iš tiesų gali būti daroma gana lėta. Priežastys yra dvejopos: įgyvendinant programas iš pradžių reikia ugdyti gebėjimus, todėl praeina keleri metai, kol pasiekiami tinkama sparta ir reikiamas poveikis.

Kalbant apie Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paramą plačiajuostei prieigai, pasakytina, kad 2007–2013 m. tikslai, nurodyti nustatant įvairių rezultatų rodiklius, bus pasiekti ne po septynerių, o po dvejų metų, t. y. tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigoje. Visuose metinės veiklos ataskaitoje paminėtuose pagrindiniuose dokumentuose Regioninės politikos GD pabrėžė, kad valstybėms narėms reikia stengtis kuo greičiau pasiekti strategijos „Europa 2020“ plačiajuostės prieigos tikslus. ⁽¹⁾

Taip pat žr. atsakymą į 8.20 dalį.

8.22. Metinių veiklos ataskaitų rengimo ciklui būdinga tai, kad per kelerių metų laikotarpį, per kurį įgyvendinama politika ir (arba) programa, metinės veiklos ataskaitos valdymo dalyje įgaliojasis leidimus duodantis pareigūnas daugiausia dėmesio skiria į jo valdymo sritį patenkantiems ištekliams ir išdirbiams, o ne ilgalaikiams politikos ir programų rezultatams bei poveikiui, kurie gali būti žinomi tik programos įgyvendinimo pabaigoje ir kuriems įtakos gali turėti ir kiti, į jo valdymo sritį nepatenkantys veiksniai.

Taip pat žr. atsakymą į 8.23 dalį.

⁽¹⁾ Komunikatas „Sanglaudos politika. 2010 m. strateginė ataskaita dėl 2007–2013 m. programų įgyvendinimo“ (COM(2010) 110, p. 13), Komunikatas „Regioninės politikos įnašas į pažangų augimą 2020 m. Europoje“ (COM(2010) 553, p. 7).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.23. Tai ypač pasakytina apie DG AGRI, kuris politikos pasiekimų aprašyme beveik visai nemini savo veiksmų išdavų⁽¹³⁾. Kita vertus, DG REGIO pateikė kiek daugiau svarbios informacijos apie rezultatus ir poveikį (kokybinį veiklos programų įgyvendinimo vertinimą). Kiek mažesne apimtimi tą patį padarė ir DG RTD (pristatė svarbiausius 7BP tarpinio vertinimo rezultatus).

*Informacijos apie veiklos rezultatus palyginamumas***DG AGRI ir DG RTD atveju teikiant ataskaitas paprastai remiamasi valdymo plane suformuluotais tikslais, rodikliais ir užduotimis**

8.24. DG AGRI ir DG RTD atveju teikiant informaciją apie veiklą metinėje veiklos ataskaitoje paprastai buvo remiamasi metiniame valdymo plane nustatytais tikslais, rodikliais ir užduotimis. Tačiau pasitaikė ir atvejų⁽¹⁴⁾, kai nebuvo pateiktas joks paaiškinimas dėl rodiklių ar užduočių keitimo, kuris buvo atliekamas dėl įvairių priežasčių, kaip antai konkretesnio ir geriau pamatuojamo rodiklio pasirinkimas, nauji politikos prioritetai arba nauja informacija.

⁽¹³⁾ Išskyrus išlaidų teisėtumo srityje, kurioje kaip pasiekimas buvo paminėta, tai, kad įdiegus sistemas buvo pasiektas apie 2 % svyruojantis klaidų lygis.

⁽¹⁴⁾ Iš 11 poveikio rodiklių DG AGRI valdymo plane, metinėje veiklos ataskaitoje du rodikliai buvo pakeisti kitu ir buvo pakeista viena užduotis. DG RTD pakeitė du rezultatų rodiklius ir vieno atsisakė. Visi šie pakeitimai nebuvo paaiškinti atitinkamose metinėse veiklos ataskaitose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.23. Išsamus vertinimas tinkamiau atliekamas rengiant specialias vertinimo ataskaitas: jos rengiamos generaliniuose direktoratuose, dalyvaujant daugiau nei vienam įgaliotajam leidimus duodančiam pareigūnui. Metinės veiklos ataskaitos, kurios pagal savo pobūdį panašios į valdymo ataskaitas, nepritaikytos išsamaus veiklos vertinimo rezultatams teikti. Vis dėlto, jei atliekant šiuos vertinimus nors kartą būtų įrodyta, kad reikia persvarstyti politikos ir (arba) valdymo aspektus, tuomet veiksmų būtų imtasi. Tik tokiais atvejais apie tai būtų pranešta ir metinėse veiklos ataskaitose (plg. išimtimis pagrįstą ataskaitų teikimą).

Apibūdinant Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato politikos laimėjimus daugiausia dėmesio buvo skiriama laimėjimams prioritetinėse srityse, kartu pateikti kai kurie kiekybiniai duomenys ir atitinkami kokybiniai pavyzdžiai, kuriais šie laimėjimai parodyti kiekvienoje biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis veiklos srityje. Tačiau informacija pateikta atsižvelgiant į tikslinę auditoriją, t. y. plačiąją visuomenę, todėl padarytos tam tikros nuolaidos, kad būtų lengviau suprasti, o didžioji informacijos apie veiklos rezultatus dalis pateikta metinės veiklos ataskaitos 6 priede.

8.24. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD mano, kad apskritai per kelerius metus rodikliai ir uždaviniai išliko beveik tokie patys. Kaip Audito Rūmai pabrėžė, rodikliai ir uždaviniai pakeisti pagal dėl įvairių priežasčių padarytą išimtį, pavyzdžiui, dėl sprendimo pasirinkti konkretesnę ir geriau išmatuojamą rodiklį ir (arba) atnaujinti informaciją. Ateityje ypač daug dėmesio bus skiriama siekiui išsamiau pagrįsti sprendimą pakeisti rodiklius ir (arba) persvarstyti uždavinius.

Visi tikslų, rodiklių ir uždavinių pokyčiai Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD valdymo plane ir metinėje veiklos ataskaitoje yra pagrįsti. Tačiau būsimose metinėse veiklos ataskaitose jie tikrai galėtų būti aiškiau pagrįsti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DG REGIO atveju metinėje veiklos ataskaitoje dažnai nebuvo pateikti paaiškinimai dėl rodiklių ir užduočių pakeitimų

8.25. Teikiant informaciją apie veiklos rezultatus metinėje veiklos ataskaitoje buvo remtasi 2010 m. valdymo plane paskelbtais tikslais. Tačiau kai atsižvelgdamas į politikos raidą DG REGIO pakoregavo rodiklius ir užduotis, susiję paaiškinimai nebuvo pateikti dėl šių 14 iš 16 tikrintų pakeitimų:

- septynių poveikio rodiklių lygmeniu metinėje veiklos ataskaitoje palyginti su valdymo planu pasikeitė viena užduotis ir dėl šio skirtumo nebuvo pateikta paaiškinimų,
- pavyzdžiui, ERPF rezultatų rodiklių atveju šeši⁽¹⁵⁾ buvo įtraukti papildomai, o vieno⁽¹⁶⁾ buvo atsisakyta nepaaiškinant šių pakeitimų priežasčių,

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.25. Apskritai per kelerius metus Regioninės politikos GD rodikliai ir uždaviniai išliko beveik tokie patys. 2010 m. metinėje veiklos ataskaitoje stengtasi parodyti žinomų rezultatų raidą laipsniškai siekiant įvykdyti daugiamečius uždavinius.

Persvarsčius rodiklius ir uždavinius matyti nuolat daroma pažanga ataskaitų teikimo ir naujausios informacijos, pateiktos oficialiuose dokumentuose, naudojimo srityse; šie rodikliai ir uždaviniai nurodyti atitinkamose išnašose, pateikiant visą reikiamą informaciją. Šis procesas paaiškintas 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje (p. 21), kurioje nurodyta, kad pagrindiniai rodikliai bus laipsniškai taikomi siekiant stebėti tolesnius sanglaudos politikos laimėjimus.

Dėl krizės kai kurių programų strategijos ir joms skirtos lėšos buvo pritaikytos pagal prioritetus, o tai turėjo įtakos susijusiems uždaviniams, kaip paaiškinta metinės veiklos ataskaitos 7 puslapyje. Regioninės politikos GD sieks užtikrinti, kad metinėje veiklos ataskaitoje tokie pakeitimai būtų nurodyti.

- *prie ERPF veiklos pridėta keletas aplinkosaugos rezultatų rodiklių (šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, apsaugos nuo potvynių ir kt.). Tai teigiamas patikslinimas, atitinkantis 8.18 dalį.*

⁽¹⁵⁾ Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų mažinimas, papildomi atsinaujinančiųjų energijos šaltinių pajėgumai, apsaugos nuo potvynių priemonėmis besinaudojančių žmonių skaičius, apsaugos nuo miškų gaisrų priemonėmis besinaudojančių žmonių skaičius, papildomas plačiajuosčio interneto ryšį išsigijusių gyventojų skaičius, projektų, atitinkančių du iš tarpvalstybinių kriterijų, skaičius.

⁽¹⁶⁾ Rekonstruotų mokyklų skaičius.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

— šešios ERPF užduotys buvo pakeistos be paaiškinimų. Viena iš papildomai įtrauktų užduočių buvo 2007–2013 m. 170 000 MVĮ paramos projektų bendro finansavimo užduotis, kitų penkių pakeistų ERPF rodiklių ⁽¹⁷⁾ užduočių atveju buvo įtrauktos kitos valstybės narės, nei numatyta planavimo etape. Pavyzdžiui, valdymo plane nustatytas tikslas, kad „papildomų gyventojų, kuriems tarnauja naujų ir (arba) renovuotų nuotekų sistemų projektai, skaičius“ būtų 31,5 milijono 16 valstybių narių, o metinėje veiklos ataskaitoje tas skaičius virto 12,5 milijono gyventojų 13 valstybių narių. Ataskaitoje skirtumai nebuvo paaiškinti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— valdymo plane nurodyti duomenys – tai duomenys, dėl kurių susitarta per derybas, o metinėje veiklos ataskaitoje Regioninės politikos GD galėjo pranešti apie uždavinius ir faktinius laimėjimus, kaip pranešta 2009 m. metinėse įgyvendinimo ataskaitose. Ten, kur reikia, įtrauktos išnašos siekiant pateikti papildomų duomenų ir atsižvelgti į 2010 m. veiklos plane nustatytą išorinę ribą.

Nustatyta naujoji 170 000 MVĮ paramos projektų bendro finansavimo užduotis reiškia, kad ataskaitų teikimo procesas patobulintas, nes iš pradžių, kai buvo parengtas valdymo planas, užduoties nustatyti nebuvo įmanoma.

Kai ES lygmeniu nėra visiškai nustatytų rodiklių, juos nustatyti priimtina kai kurioms valstybėms narėms tik vadovaujantis Komisijos nurodymais, ir tokiam atvejui biudžeto valdymo institucija anksčiau jau pritarė.

Nustatyti atvejai, kai valdymo plane pateikti dviejų skirtingų valstybių narių grupių uždaviniai ir naujausi žinomi rezultatai. Siekdamas geriau palyginti naujausius žinomus rezultatus ir uždavinius, Regioninės politikos GD pateikė tos pačios grupės valstybių narių duomenis.

*Informacijos apie veiklos rezultatus patikimumas***17 rodiklių iš 31 atsekami iki patikimo informacijos šaltinio**

8.26. Audito Rūmai išnagrinėjo visų trijų generalinių direktoratų 31 rinktinio rodiklio imtį ⁽¹⁸⁾. 17 iš jų informaciją apie pasiektus rezultatus buvo galima atsekti iki patikimo šaltinio. Dažniausiai tai buvo duomenys, gauti iš išorės ir pripažintų statistikos duomenų teikėjų arba vidaus duomenų bazių, įskaitant apskaitos informaciją.

8.26.–8.27. 19 išnaša. Audito Rūmų nurodytas rodiklis iš tiesų yra „pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūrų, kurios ES lygmeniu kartu pradėtos kurti, skaičius“, kuris bus atitinkamai pakeistas.

⁽¹⁷⁾ Įmonių steigimas, didėjantis prieinamumas (km rekonstruotų geležinkelių ir kelių), papildomų gyventojų, kuriems tarnauja naujų ir (arba) renovuotų nuotekų sistemų projektai, skaičius, mokslinių tyrimų srityje sukurtų darbo vietų skaičius ir pagerinta švietimo infrastruktūra besinaudojančių moksleivių skaičius.

⁽¹⁸⁾ Rodikliai atrinkti taip, kad būtų užtikrinta gera kiekvieno generalinio direktorato pagrindinių tikslų aprėptis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kontrolės sistemos trūkumai pakenkė patikimumui regioninės politikos ir kaimo plėtros srityse

8.27. Iš 14 kitų rodiklių atitinkami generaliniai direktoratai konsolidavo aštuonis rezultatų rodiklius, susijusius su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF), ir keturis poveikio rodiklius, susijusius su kaimo plėtra,⁽¹⁹⁾ remiantis informacija, kurią pateikė valstybės narės apie programų įgyvendinimą. Komisijos galimybės užtikrinti, kad teikiama informacija būtų patikima ir palygintina, buvo ribotos dėl teisinių apribojimų (žr. 8.28 dalį) ir praktinių suvaržymų (žr. 8.29 dalį).

8.28. ERPF srityje nebuvo teisinio reikalavimo įgyvendinti *bendrąjį* veiklos rodiklių rinkinį, taigi valdymo institucijos neprivalėjo taikyti „ERPF ir Sanglaudos fondo pagrindinių rodiklių“, apibrėžtų 2006 m. Komisijos dokumente „Orientacinės vertinimo metodų gairės: stebėjimo ir vertinimo rodikliai“. Todėl kilo didelė rizika, kad surinkti ir metinės veiklos ataskaitos 7 priede panaudoti pagrindinių rodiklių duomenys galėjo būti neišsamūs arba nepalyginami⁽²⁰⁾.

8.29. Ir ERPF, ir kaimo plėtros duomenų atveju Komisija netikrino valstybių narių atsakingų institucijų pateiktų duomenų patikimumo ir atliko tik tikėtinumo patikras⁽²¹⁾. Per informacinių technologijų sistemas gauta informacija, kurią valstybės narės naudojo teikdamos ataskaitas Komisijai, buvo agreguojama programos ar priemonės lygmeniu. Komisija neturėjo galimybės tiesiogiai prieiti prie duomenų projektų lygmeniu ir todėl negalėjo atlikti sistemingesnių išsamių patikrų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.27. Žr. atsakymą į 8.29 dalį.

8.28. Audito Rūmų nustatyti apribojimai yra susiję su klausimais, kurie turėtų būti svarstomi objektyviai. Regioninės politikos GD nuolat kūrė ir tobulino veiklos rezultatų ataskaitų teikimo tvarką. Teisės aktų leidėjo nustatytų reguliavimo reikalavimų, ypač tų, kurie susiję su pagrindiniais rodikliais, buvo nepaisoma. Tačiau Regioninės politikos GD visiškai supranta tuos trūkumus ir, bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis, stengėsi pagerinti rekomenduojamų pagrindinių rodiklių ataskaitų teikimo tvarką. Ateityje bus pateiktas teisinis patikslinimų pagrindas.

8.29. Regioninės politikos GD tikrina valstybių narių pateiktus duomenis ir, naudodamasis tvirta partneryste su šiomis valstybėmis narėmis ir regionais, stengiasi jas įtikinti skelbti patikimesnius duomenis. Nepaisant to, teisiškai reikalaujama, kad vadovaujančios institucijos būtų labiausiai atsakingos už projektų atranką, tikslų nustatymą ir išsamius stebėjimo duomenis. Siekiant nustatyti ES lėšų panaudojimą pagal sritis, 2009 m. metinės programos ataskaitų teikimo rezultatai buvo aptarti įvairiuose forumuose, kuriuose dalyvavo nacionalinės valdžios institucijos (Fondų koordinavimo komitetas (COCOF), techninių ir metinių susitikimų rengimo arba stebėjimo komitetai), ir duomenys buvo pataisyti. Komisija intensyviau tikrins ataskaitų teikimo pagal šią informacijos sistemą kokybę.

Siekdama remti kaimo plėtrą, Komisija 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui nustatė bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą (BSVS). Tai pirmą kartą nustatyta viena bendra sistema, taikoma visoms kaimo plėtros priemonėms stebėti ir vertinti remiantis bendrais rodikliais.

⁽¹⁹⁾ Kiti du rodikliai buvo konvergencijos rodiklis siekiant Lisabonos strategijos tikslų regionuose remiantis Eurostato duomenimis, kuris per metus buvo gerokai peržiūrėtas, ir ES lygmeniu bendrai sukurtos ir naudojamos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų skaičiaus rodiklis, kuris aprėpė taip pat duomenis apie dar nesukurtą infrastruktūrą.

⁽²⁰⁾ Šis klausimas nebuvo susijęs su kaimo plėtros rodikliais, kuriai nustatytas bendrasis rodiklių rinkinys Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 (OL L 368, 2006 12 23, p. 15) 62 straipsnyje.

⁽²¹⁾ Vientų mastelių tikrinimas, spausdinimo klaidų suradimas, duomenų programos ar priemonės lygmeniu lyginimas su kita ataskaitoje teikiama informacija.

Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis Komisija labai stengėsi suderinti pagal šią sistemą teikiamos informacijos kokybę ir patikimumą. Kaimo plėtros programų laikotarpio vidurio vertinimas rodo, kad skaičiuojant keleto programų poveikio rodiklius patiriama sunkumų. Glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis šioje srityje veikla toliau tęsiama atsižvelgiant į dabartinį programavimo laikotarpį ir kartu rengiantis ateities darbams.

Atsižvelgiant į kompetencijų paskirstymą pagal pasidalijamojo valdymo principą, pagal šią sistemą už patikimų stebėjimo duomenų teikimą atsakingos valstybės narės. Dėl didelio projektų skaičiaus ir įvairių valstybių narių projektų ypatumų Komisijai tikrinti valstybių narių pateiktus projektų lygmens duomenis nėra nei pagrįsta, nei ekonomiškai veiksminga.

AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS ATASKAITOS DĖL VEIKLOS

Įvadas

8.30. Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose nagrinėjama, ar ES intervencija buvo valdoma vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu. Rinkdamiesi specialiųjų ataskaitų temas, Audito Rūmai atsižvelgia į audituojamos srities svarbą, patikimam finansų valdymui kylančią riziką, kiek plačiai su šia sritimi susijusios temos yra apsvaistytos ankstesnėse Audito Rūmų ataskaitose ir kituose vertinimo dokumentuose bei į temos svarbą, t. y. kiek audito rezultatai padės padidinti ES išlaidų rezultatyvumą, efektyvumą ir (arba) ekonomiškumą.

8.31. 2010 m. Audito Rūmai patvirtino šias specialiąsias ataskaitas:

2010 m. Audito Rūmų patvirtintos specialiosios ataskaitos ⁽²²⁾

- Nr. 1/2010 „Ar veiksmingai kontroliuojamos importui taikomos supaprastintos muitinės procedūros?“
- Nr. 2/2010 „Parengiamųjų tyrimų ir naujos infrastruktūros kūrimo paramos priemonių, įgyvendinant šeštąją bendrąją mokslinių tyrimų programą, veiksmingumas“
- Nr. 3/2010 „Poveikio įvertinimai ES institucijose: ar jie prisideda prie sprendimų priėmimo proceso?“

⁽²²⁾ Specialiosios ataskaitos paskelbtos Audito Rūmų tinklalapyje <http://eca.europa.eu/portal/page/portal/publications/auditreportsandopinions/specialreports>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- Nr. 4/2010 „Ar Leonardo da Vinči mobilumo programos koncepcija ir valdymas gali duoti gerų rezultatų?“
- Nr. 5/2010 „Kaimo plėtros Leader metodo taikymas“
- Nr. 6/2010 „Ar pasiekti cukraus rinkos reformos pagrindiniai tikslai?“
- Nr. 7/2010 „Sąskaitų patvirtinimo procedūros auditas“
- Nr. 8/2010 „Transporto veiklos rezultatų gerinimas transeuropinių geležinkelių ašyse: ar ES geležinkelių infrastruktūros investicijos buvo veiksmingos?“
- Nr. 9/2010 „Ar ES struktūrinių priemonių lėšos namų ūkių reikmėms skirtam vandeniui tiekti naudojamos tinkamiausiai?“
- Nr. 10/2010 „Specialios priemonės, skirtos atokiausių regionų ir mažųjų Egėjo jūros salų žemės ūkiui“
- Nr. 11/2010 „Komisijos bendros paramos biudžetui valdymas AKR, Lotynų Amerikos ir Azijos šalyse“
- Nr. 12/2010 „Pagrindiniam ugdymui Užsachario Afrikoje ir Pietų Azijoje skirta ES vystomoji pagalba“
- Nr. 13/2010 „Ar naujoji Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė Pietų Kaukaze (Armėnijoje, Azerbaidžane ir Gruzijoje) pradėta taikyti sėkmingai ir rezultatyviai?“
- Nr. 14/2010 „Komisijos vykdomas mėsos importo veterinarinių patikrų sistemos valdymas po 2004 m. higienos teisės aktų reformų“

8.32. 2010 m. Audito Rūmų patvirtintose 14 specialiųjų ataskaitų pareikštos pastabos dėl pasiektų rezultatų ir jų gavimo proceso panaudojant ES lėšas nuo pirminio planavimo iki veiklos rezultatų ataskaitos teikimo yra pateiktos toliau.

Audito Rūmų pastabos dėl rezultatų gavimo proceso

Strateginis planavimas

8.33. Keliose specialiosiose ataskaitose (SA) ⁽²³⁾ Audito Rūmai pabrėžė pagrindinius gero planavimo principus: iniciatyvos turi būti kuriamos atsižvelgiant į strategiją ir nustatant prioritetus; turi būti formuluojami konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda (SMART) tikslai, ir jie turi būti sistemingai įtraukiami į įvairius planavimo dokumentus; sprendimų priėmimo procese svarbų vaidmenį gali vaidinti geras *ex ante* poveikio vertinimas.

8.34. Šiuo požiūriu Audito Rūmai pastebėjo, kad pagrindiniam ugdymui skirtos pagalbos vystymuisi srityje strateginis planavimas, susijęs su pajėgumų stiprinimo iniciatyvomis (SA 12/2010, 69 dalis), ir prioritetų bei tikslų nustatymas kaimynystės politikos srityje (SA 13/2010, 68 dalis) yra nepakankamas, o kalbant apie Leader metodą, pastebėta, kad trūksta konkrečių, pamatuojamų tikslų, kuriuos būtų įmanoma įgyvendinti per nustatytą laiką (SA 5/2010, 26 dalis). Ataskaitoje dėl Leonardo da Vinči mobilumo programos Audito Rūmai nustatė, kad Komisija nebuvo baigusi formuluoti SMART uždavinių ir poveikio rodiklių programos sėkmei vertinti pagal tikslus, todėl Komisija negalėjo įvertinti, kaip praėjus trejiems programos metams buvo įgyvendinami tikslai (SA 4/2010, 48, 50, 61 ir 62 dalys).

8.35. Tačiau Audito Rūmai nurodė, kad buvo pradėti geriau formuluoti tikslai biudžeto paramos besivystančioms šalims srityje (SA 11/2010, 56 ir 96 dalys), ir pateikė gerosios praktikos pavyzdį „geresnio reguliavimo“ srityje, kurioje poveikio vertinimais veiksmingai pasinaudota priimant sprendimus ES (SA 3/2010, 87 dalis).

Poreikių nustatymas

8.36. Kai kuriose savo pastabose ⁽²⁴⁾ Audito Rūmai taip pat parodė, kad norint pasiekti gerų rezultatų svarbu aiškiai nustatyti poreikius, kuriuos programos turėtų patenkinti.

8.34. *Strateginis planavimas, susijęs su pajėgumų stiprinimu, priklauso nuo aiškių šalies partnerės poreikių ir vyriausybės vadovavimo. Šioje srityje įgyta patirtis rodo, kad be šios atsakomybės išorės institucijų parama greičiausiai nebūtų veiksmingai naudojama pajėgumams stiprinti.*

Kalbant apie Leonardo da Vinči mobilumo programą, pasakytina, kad 2010 m. birželio 17 d. posėdyje Mokymosi visą gyvenimą programos komitetas nustatė rodiklius. 2011 m. Komisija pateiks Komitetui pirmąją ataskaitą dėl šių rodiklių.

Kalbant apie Leader metodą, pažymėtina, jog Komisija sutinka, kad atskirų vietos plėtros strategijų tikslai būtų nustatyti kuo labiau atsižvelgiant į SMART kriterijus. Siekiant padėti vietos veiksmų grupėms atlikti šią užduotį, kaimo plėtrai skirtomis lėšomis ir taikant priemonės dalį „įgūdžių įgijimas“ teikiama parama ir vykdoma mokomoji veikla.

8.35. *Komisija palankiai vertina, kad pripažintos patobulintos biudžeto paramos tikslų apibrėžtys. EPF metinėje ataskaitoje taip pat patvirtinta, kad Komisija padarė didelę pažangą, nes sugebėjo įrodyti, jog laikomasi Kotonu susitarime nustatytų atitikties kriterijų, ir nustatė oficialias sistemas viešųjų finansų valdymui vertinti.*

⁽²³⁾ SA 12/2010, 69 dalis; SA 13/2010, 68 dalis; SA 5/2010, 26 dalis; SA 11/2010, 56 ir 96 dalys; SA 3/2010, 87 dalis; SA 4/2010, 48, 50, 61 ir 62 dalys.

⁽²⁴⁾ SA 8/2010, 63 dalis; SA 9/2010, 72 dalis; SA 13/2010, 70 dalis; SA 5/2010, 48 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.37. Antai Audito Rūmai pažymėjo, kad apibrėžiant prioritetinius projektus transeuropinėms geležinkelių ašims turėtų būti atsižvelgiama į esamus ir numatomus poreikius (SA 8/2010, 63 dalis).

8.38. Audito Rūmai taip pat nurodė, kad gerai išanalizavus poreikius yra išvengiama nereikalingų tikslų ir kartu skatinami alternatyvūs ekonomiškesni sprendimai (SA 9/2010, 72 dalis).

Tikslų ir priemonių sąsaja

8.39. Keliose ataskaitose ⁽²⁵⁾ Audito Rūmai pabrėžė, kad turi būti aiški sąsaja tarp siekiamų tikslų ir jiems įgyvendinti pasirinktų priemonių.

8.40. Kai sąsaja nėra aiški, mažai tikėtina, kad pasirinktomis priemonėmis pavyks įgyvendinti siekiamus tikslus (žr. SA 10/2010 34 dalį dėl konkretaus mažųjų Egėjo jūros salų atvejo). „Geresnio reguliavimo“ srityje Audito Rūmai pažymėjo, kad poveikio vertinimo ataskaitose nėra standartizuoto pateikimo, kaip galima pasiekti i pasiūlytosios intervencijos tikslus ir numatytus rezultatus, panaudojant siūlomus įgyvendinimo mechanizmus, o išlaidų programų atveju – numatytas lėšas. (SA 3/2010, 60 dalis).

Tinkamos, pakankamos ir proporcingos priemonės

8.41. Kai kuriose Audito Rūmų pastabose ⁽²⁶⁾ pabrėžiama, kaip svarbu tinkamai atrinkti priemones nustatytiems tikslams pasiekti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.37. Kalbant apie prioritetinių projektų transeuropinėms geležinkelių ašims apibrėžtį, pažymėtina, kad patirtis rodo, jog galutinai apibrėžti pagrindines transeuropines geležinkelių ašis yra labai sunku (nors šis siekis tinkamas), nes jų padėtis nuolat keičiasi atsižvelgiant į migraciją, prekybos modelius ir geopolitines aplinkybes. Esamiems ir numatomiems eismo srautams nagrinėti buvo atliekami ir konkrečių projektų, ir tinklo tyrimai, tačiau galutinių rezultatų nėra. Todėl apibrėžti prioritetinius projektus šiuo metu neįmanoma – jie toliau turėtų būti grindžiami politiniais Tarybos ir Europos Parlamento susitarimais, remiantis geriausiais turimais duomenimis.

8.40. Komisija sutinka, kad paramos programa mažosioms Egėjo jūros saloms galėtų būti pagerinta, todėl šiuo tikslu bendradarbiauja su Graikijos valdžios institucijomis.

⁽²⁵⁾ SA 10/2010, 34 dalis; SA 3/2010, 60 dalis; SA 6/2010, 94 ir 96 dalys.

⁽²⁶⁾ SA 12/2010, 66 dalis; SA 7/2010, 90 dalis; SA 9/2010, 53 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.42. Pagrindiniam ugdymui skirtos vystomosios pagalbos srityje Užsachario Afrikos šalyse Audito Rūmai pabrėžė sunkumą, kurį patyrė Komisija priskirdama delegacijoms tam tikrų kvalifikacijų darbuotojus, taip ribodama jų galimybes veiksmingai valdyti programas (SA 12/2010, 66 dalis). Kitoje, sąskaitų patvirtinimo procedūros, srityje Audito Rūmai atkreipė dėmesį į tai, kad tam, kad taikomos korekcijos būtų tikrai veiksmingos, jos turi turėti tiesioginių prevencinio arba atgrasomojo pobūdžio pasekmių už pažeidimą atsakingiems asmenims (SA 7/2010, 90 dalis).

Biudžetas ir laiko matmenys

8.43. Savo ataskaitose ⁽²⁷⁾ Audito Rūmai pabrėžė planavimo įgyvendinant projektus svarbą, kad būtų išvengta pernelyg didelių išlaidų arba vėlavimo.

8.44. Šiuo požiūriu Audito Rūmai pastebėjo, kad, kalbant apie ES geležinkelių infrastruktūros investicijas, mažiau kruopščiai ir detalai parengtiems projektams kyla didesnė rizika, kad bus patirtos didesnės sąnaudos (SA 8/2010, 46 dalis). Audito Rūmai taip pat pabrėžė, kad geresnis planavimas įgyvendinant namų ūkių reikmėms skirto vandens tiekimo projektus gali iš dalies padėti išvengti vėlavimo dėl papildomų prašymų, susijusių su poveikio aplinkai vertinimais, dėl sunkumų gaunant administracinius leidimus, dėl netikslių sąmatų arba skaičiavimų (SA 9/2010, 51 dalis).

⁽²⁷⁾ SA 8/2010, 46 dalis; SA 9/2010, 51 dalis; SA 5/2010, 71 dalis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.42. Komisija pripažįsta, kad švietimo srityje labai svarbi tinkama kvalifikacija ir kompetencija. Kai švietimas yra teisių perdavimo prioritetas, Komisija imasi priemonių tinkamai kompetencijai užtikrinti, pavyzdžiui, pagal ES darbo pasidalijimo politiką perduodama atsakomybę valstybei narei, kuri konkrečiame sektoriuje turi atitinkamos patirties, arba iš centrinės būstinės suteikdama geografiniams direktoratų padaliniais atitinkamų žinių bei patirties, taip pat teikdama paramą teminiams skyriams. Be to, siekiant centriniu ir delegacijų lygmeniu geriau susieti teminių skyrių ir geografinių direktoratų padalinių kompetenciją, planuojama kurti teminius tinklus.

Atitikties patvirtinimas – tai priemonė, skirta išlaidų, padarytų nesilaikant ES taisyklių, sumai iš ES finansavimo lėšų išskaiciuoti. Tai nėra mechanizmas, kuriuo siekiama susigrąžinti sumas, neteisėtai išmokėtas naudos gavėjui: pagal pasidalijamojo valdymo principą šią operaciją atlieka tik valstybės narės.

Jeigu neteisėtos išmokos naudos gavėjams nustatomos atlikus atitikties patvirtinimą, valstybės narės privalo imtis veiksmų, kad susigrąžintų jas iš tokių naudos gavėjų. Tais atvejais, kai nieko nereikia susigrąžinti iš naudos gavėjų, nes finansiniai pataisymai susiję su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais, tokie pataisymai yra svarbi priemonė valstybių narių sistemoms tobulinti, taigi, siekiant išvengti neteisėtų išmokų naudos gavėjams arba tokias išmokas nustatyti ir susigrąžinti.

Be to, žemės ūkio teisės aktuose nustatytos veiksmingos, atgrasomosios ir proporcingos sankcijos, taikomos neteisėtų išmokų naudos gavėjams.

8.44. Atsižvelgdama į Sanglaudos fondo projektus ir didžiausius struktūrinių fondų projektus, Komisija keletą kartų pabrėžė nacionalinių ir regionų valdžios institucijų projektų planavimo svarbą. 2007–2013 m. struktūrinių fondų programavimo laikotarpiu sukurta techninės pagalbos priemonė JASPERS, konkrečiai skirta geresniam projektų kūrimui ir planavimui remti, daugiausia 12 ES valstybių narių.

Tačiau planavimas yra tik vienas iš aspektų, turinčių įtakos pereikvojimui ir vėlavimui. Audito Rūmai specialiosios ataskaitos dėl ES geležinkelių infrastruktūros investicijų 45 punkte padarė išvadą, kad „beveik visais atvejais, šis [sąnaudų] padidėjimas atsirado dėl priežasčių, susijusių su nenumatytais veiksniais, kurie paaiškėjo kūrimo etapu, pavyzdžiui, netikėtai sunkios geografinės sąlygos, aplinkos apsaugos reikalavimai, saugos reikalavimai ir didesnės nei tikėtasi rangovų siūlomos kainos“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kontrolės priemonės ir veiklos stebėjimas

8.45. Kai kuriose Audito Rūmų pastabose ⁽²⁸⁾ vadovai skatinami tobulinti vidaus kontrolės sistemas ir stebėti veiklą diegiant tinkamus pasiektų rezultatų arba veiklos informacijos ir duomenų registravimo mechanizmus.

8.46. Pavyzdžiui, Audito Rūmai pažymėjo, kad atliekant peržiūras, skirtas stebėti ES finansuojamas intervencijas į pagrindinį ugdymą Užsachario Afrikos šalyse, dėmesys buvo paprastai skiriamas su konkrečiomis mokėjimo sąlygomis susijusiems procesams ir finansiniams klausimams, o ne švietimo rezultatams. (SA 12/2010, 62 dalis). Panašiai Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad vietos veiksmų grupės, atsakingos už programos „Leader“ įgyvendinimą, nerinko duomenų arba nevertino, ar įgyvendinami vietos strateginiai uždaviniai (SA 5/2010, 31 dalis).

8.47. Tačiau Audito Rūmai taip pat atkreipė dėmesį ir į veiksmingus priežiūros ir kontrolės sistemų aspektus, kaip antai Maisto ir veterinarijos tarnybos vykdomų patikrų vaidmuo išlaikant būtiną kontrolės lygį (SA 14/2010, 67 dalis) arba Komisijos sukurtas patikimas metodas, susijęs su supaprastintų muitinės procedūrų kontrolės priemonėmis (SA 1/2010, 81 dalis).

8.48. Vienoje iš ataskaitų (SA 10/2010, 40 dalis) Audito Rūmai pabrėžė, koks naudingas yra kasmetinis programų įgyvendinimo įvertinimas, nurodydami, kad šis įvertinimas leido vadovams veiksmingai pakoreguoti vykdomas programas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.46. Įgyvendinant švietimo sektoriaus politikos paramos programas, finansuojamas iš sektoriaus biudžeto, padaryta pažanga vertinama kartu su kitais paramos teikėjais atliekant bendrą peržiūrą, kuriai vadovauja šalis partnerė, ir atsižvelgiant į rezultatų rodiklius (dalyvavimo, užbaigimo, išlikimo ir kai kuriais atvejais mokymosi laimėjimų). Kartu su partneriais tvirtinama veiklos stebėjimo priemonės, Komisija mano, kad, norint išsamiai įvertinti padėtį, susijusią su šalies pažanga įgyvendinant sektoriaus politiką, būtina derinti rezultatų ir proceso rodiklius.

Kalbant apie Leader metodą, pažymėtina, kad Komisija pateikė valstybėms narėms tolesnes rekomendacijas, kaip geriau stebėti, vertinti ir tobulinti vietos veiksmų grupių (VVG) strategijas ir atitinkamus jų laimėjimus. Be to, 2011 m. pradžioje ji įsteigė Europos kaimo plėtros tinklo tikslinę grupę vietos plėtros strategijų, įskaitant stebėjimo ir vertinimo klausimus, kokybei vertinti. Iki šių metų pabaigos gauti rezultatai pravers siūlant tolesnes priemones ir skleidžiant gerą patirtį tiek valstybėms narėms, tiek VVG.

8.47. Maisto ir veterinarijos tarnyba nuolat vertina savo vykdomos kontrolės veiksmingumą ir efektyvumą, siekdama užtikrinti, kad ištekliai būtų kuo geriau panaudojami.

8.48. Komisija nustatė bendrus veiklos rodiklius, kuriuos įvertinus bus lengviau toliau tobulinti POSEI programą ir mažosioms Egėjo jūros saloms skirtas programas.

⁽²⁸⁾ SA 12/2010, 62 dalis; SA 5/2010, 31 dalis; SA 10/2010, 79 dalis; SA 10/2010 40 dalis.

Audito Rūmų pastabos dėl pasiekimų ir ataskaitų teikimo

Nustatytų tikslų pasiekimas

8.49. Dviejose Audito Rūmų ataskaitose yra pateikiamos teigiamos išvados dėl iš ES biudžeto finansuojamų intervencijų (SA 8/2010 ir 10/2010). Audito Rūmai nustatė, kad įgyvendinus ES bendrai finansuojamus infrastruktūros projektus buvo sukurta specifikacijoje numatyta infrastruktūra ir jiems pasibaigus sudarytos naujos ir geresnės geležinkelių transporto galimybės pagrindinėse prioritetinių projektų atkarpose (SA 8/2010, 65 dalis). Kalbant apie konkrečias žemės ūkio priemones, skirtas padėti atokiausiems ES regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms, programos apskritai įgyvendintos veiksmingai ir patenkino šių regionų poreikius (SA 10/2010, 82 dalis).

8.50. Kitose specialiosiose ataskaitose rezultatai yra įvairūs, nes kai kurie svarbūs tikslai nebuvo įgyvendinti (SA 6/2010, 9/2010, 12/2010 ir 13/2010). Audito Rūmai pažymėjo, kad jeigu yra vienas kitam prieštaraujančių tikslų, juos sunku įgyvendinti vienu metu (SA 6/2010, 93 ir 99 dalys). Nors struktūrinių priemonių lėšos padėjo pagerinti namų ūkių reikmėms skirto vandens tiekimą, geresnių rezultatų buvo galima pasiekti mažesnėmis ES biudžeto išlaidomis (SA 9/2010, 71 dalis).

Veiklos ataskaitos

8.51. Savo ataskaitose Audito Rūmai atkreipė dėmesį⁽²⁹⁾ į tai, kad reikalingos tinkamos ataskaitų teikimo struktūros bei svarbūs, palyginami ir patikimi duomenys, kad būtų galima vertinti nustatytų tikslų ir gaunamų rezultatų santykį.

8.52. Ataskaitoje dėl Leonardo da Vinči mobilumo programos Audito Rūmai pažymėjo, kad dėl to, kad metinės darbo programos struktūra skyrėsi nuo metinės veiklos ataskaitos struktūros, buvo neįmanoma atlikti prasmingo rezultatų palyginimo su planuotais siekiniais (SA 4/2010, 41 dalis). Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad Komisija ir valstybės narės, neturėdamos duomenų arba turėdamos nepatikimų duomenų, negalėjo nustatyti, kiek rezultatų absoliutiniu dydžiu arba palyginti su kitų rezultatų įgyvendinimo metodų veiksmingumu buvo Leader programos įgyvendinant kaimo plėtros tikslus (SA 5/2010, 100 dalis).

8.50. 2006 m. ES cukraus rinkos reformos tikslai yra tiesiogiai susiję su Sutartyse įtvirtintais bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslais. Iš dalies skirtingi tikslai nėra reformos trūkumas, veikiau – jos visapusiško taikymo rezultatas. Komisija mano, kad įgyvendinus cukraus rinkos reformą sėkmingai pavyko pertvarkyti šį sektorių, suteikti jam ilgalaikę politikos pagrindą ir gerokai pagerinti jo konkurencingumą.

8.52. Kalbant apie Leonardo da Vinči mobilumo programą, pasakytina, kad, kaip nurodyta veiksmų plane pateiktuose atsakymuose į Audito Rūmų ataskaitą, Švietimo ir kultūros GD vidaus darbo grupė persvarstė 2011 m. antrojo ketvirčio Nacionalinės agentūros metinės ataskaitos formą ir reikalavimus. Patikslinta ataskaitos forma dabar atitinka 2011 m. persvarstytą Nacionalinės agentūros darbo programos struktūrą ir turinį. Todėl gavus 2011 m. Nacionalinės agentūros metinę ataskaitą (Komisija ją gaus 2012 m.) reikėtų palyginti rezultatus ir planuotą veiklą.

⁽²⁹⁾ SA 4/2010, 41 dalis; SA 5/2010, 100 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

8.53. Kaip pažymėta šio skyriaus pradžioje, Finansiniame reglamente yra nustatyta, kad metinėse veiklos ataskaitose yra nurodomi veiklos rezultatai remiantis nustatytais tikslais, su veikla susijusi rizika, suteiktų išteklių panaudojimas bei vidaus kontrolės sistemos veiksmingumas ir efektyvumas⁽³⁰⁾. Audito Rūmai pažymėjo, kad planuotų užduočių ir pasiekimų skirtumai dažnai nėra analizuojami (žr. 8.16 dalį) ir kad rezultatyvumo ataskaitų teikimo sistema neapima išlaidų ekonomiško ir efektyvumo (žr. 8.17 dalį).

8.54. Dėl to, kad nėra tinkamų tarpinių riboženklų, sunkiau vertinti, ar padarytą pažangą galima laikyti pakankama siekiant daugiamečių tikslų įgyvendinimo (žr. 8.20 ir 8.21 dalis).

8.55. Audito Rūmai pažymėjo, kad rengiant metines veiklos ataskaitas paprastai buvo remiamasi metiniame valdymo plane nustatytais tikslais, rodikliais ir užduotimis (žr. 8.24 ir 8.25 dalis).

8.56. Teisiniai apribojimai ir praktiniai suvaržymai pakenkė generalinių direktoratų iš valstybių narių surinktos informacijos, susijusios su pasidalijamuoju būdu valdomų programų planavimu ir ataskaitų teikimu, patikimumui (žr. 8.27–8.29 dalis).

Leader + metodo laikotarpio vidurio vertinimas atliktas ankstyvuojų VVG strategijos įgyvendinimo etapu. Tačiau atlikus Leader + metodo ex post vertinimą, kuris buvo baigtas 2010 m. gruodžio mėn., gauta naudingos informacijos apie Leader metodo taikymo veiksmingumą ir efektyvumą. Ši informacija padės toliau vykdyti veiklą, susijusią su BŽŪP sistema po 2013 m.

8.53. Komisija sutinka, kad faktinių laimėjimų ir nustatytų užduočių skirtumai būsimoje metinėse veiklos ataskaitose galėtų būti geriau paaiškinti.

Pagal Finansinio reglamento 60 straipsnio 7 dalį metinėse veiklos ataskaitose turi būti pranešama ne apie ES veiksmų, o apie taikomų vidaus kontrolės sistemų veiksmingumą ir efektyvumą. Metinės veiklos ataskaitos turinys apibrėžiamas pagal šios nuostatos reikalavimus. Bet koku atveju dėl metinių veiklos ataskaitų terminijos nuoseklumo žmogiškieji ir finansiniai ištekliai (kaip nurodyta 2 ir 3 prieduose), skirti kiekvienai biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis veiklos rūšiai, yra aiškiai nustatyti ir gali būti susieti su atitinkamo priedo rodikliais, todėl galima įvertinti turimų išteklių valdymo efektyvumą ir ekonominius aspektus.

8.54. Ne visada prasminga nustatyti daugiamečių programų tarpinius riboženklus, nes poveikis vis tiek bus pasiektas ne linijiniu būdu programavimo laikotarpio pabaigoje. Teikiant metines išteklių, išdirbių ir rezultatų ataskaitas, t. y. stebint programų įgyvendinimo pažangą, galima reguliariai vertinti pažangą siekiant tikslų.

8.56. Siekdama remti kaimo plėtrą, Komisija 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui nustatė bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą (BSVS). Tai pirmą kartą nustatyta viena bendra sistema, taikoma visoms kaimo plėtros priemonėms stebėti ir vertinti remiantis bendrais rodikliais.

Atsižvelgiant į kompetencijų paskirstymą pagal pasidalijamojo valdymo principą, pagal šią sistemą už patikimų stebėjimo duomenų teikimą atsakingos valstybės narės. Dėl didelio projektų skaičiaus ir įvairių valstybių narių projektų ypatumų Komisijai tikrinti valstybių narių pateiktus projektų lygmens duomenis nėra nei pagrįsta, nei ekonomiškai veiksminga.

Žr. atsakymą į 8.29 dalį.

⁽³⁰⁾ Finansinio reglamento 60 straipsnio 7 dalies antra pastraipa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.57. Audito Rūmai daro išvadą, kad kokybiškas planavimo etapas yra svarbus nustatant, kaip galima įgyvendinti numatytus rezultatus. Dėl nepakankamo arba silpno planavimo, įskaitant ir tuos atvejus, kai nėra nustatyti SMART tikslai, gali vėluoti įgyvendinimas, gali atsirasti papildomų išlaidų ir gali būti daromas poveikis pasiektiems rezultatams (žr. 8.33–8.44 dalis).

8.58. Siekiant užtikrinti vadovybės atskaitomybę, svarbu, kad ataskaitoje pateikiami rezultatai atitiktų valdymo plane nustatytus tikslus ir rodiklius ir kad būtų įdiegtos tinkamos stebėjimo ir kontrolės sistemos, kad būtų galima gauti patikimą informaciją ataskaitai apie rezultatus pateikti (žr. 8.45–8.48 ir 8.51–8.52 dalis).

8.59. Audito Rūmai teikia šias rekomendacijas:

— **1 rekomendacija:** Generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose daugiau dėmesio turėtų būti skiriama veiklos rezultatams, visų pirma analizuojant planuotų užduočių bei pasiekimų skirtumus ir teikiant informaciją apie ES lėšų panaudojimo ekonomiškumą ir efektyvumą (žr. 8.53 dalį).

— **2 rekomendacija:** Komisijos tarnybos turėtų nustatyti tinkamus tarpinius riboženklis daugiametėms užduotims, kad būtų galima tinkamai įvertinti pažangą (žr. 8.54 dalį).

— **3 rekomendacija:** Komisija ir valstybės narės, vykdydamos pagal pasidalijamąjį valdymą prisiimtus savo išpareigojimus, turėtų susitarti dėl nuoseklių veiklos rodiklių ir užtikrinti informacijos apie planuotas užduotis ir pasiektus rezultatus patikimumą (žr. 8.56 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.57. Komisija pritaria, kad planavimo etapas svarbus ir kad veiklą reikia pagrįsti SMART tikslais.

8.58. Komisija sutinka, jog siekiant užtikrinti vadovybės atskaitomybę svarbu, kad ataskaitoje pateikiami rezultatai atitiktų valdymo plane nustatytus tikslus ir rodiklius ir kad būtų įdiegtos tinkamos tolesnės priežiūros ir kontrolės sistemos, kad būtų galima gauti patikimą informaciją rezultatų ataskaitai pateikti.

Komisija stengiasi nuolat gerinti savo stebėjimo ir kontrolės sistemas, siekdama užtikrinti, kad jos būtų pakankamai patikimos ir tinkamos reikiamai informacijai teikti.

8.59.

— Nustatytų užduočių ir faktinių laimėjimų skirtumai iš tiesų galėtų būti geriau paaiškinti.

Tačiau valdymo planas ir metinė veiklos ataskaita neskirti išsamiai informacijai apie ekonominius aspektus ir veiksmingumą teikti (žr. atsakymus į 8.17 ir 8.53 dalis).

Kalbant apie struktūrinių fondų srityje taikomas programas, pasakytina, kad finansavimo sistemų ekonominių aspektų ir efektyvumo vertinimas labai priklauso nuo valstybių narių noro ir galimybių pranešti apie tam tikrus klausimus, pavyzdžiui, padalinių sąnaudas arba išdirbių ir išlaidų kategorijų ryšius. Pagal dabartinę teisinę sistemą sintetiniu būdu jokia programa to padaryti neįmanoma.

— Išdirbių, rezultatų ir pririnkus poveikio rodikliams iš tiesų galėtų būti nustatyti tarpiniai riboženkliai.

Kalbant apie išdirbius, pasakytina, kad bent jau programų lygmeniu galima nustatyti daugiamečių uždavinių riboženklis. Tačiau atsižvelgiant į įvairius papildomus veiksnius atrodo, kad nustatyti rezultatų rodiklių riboženklis būtų nelabai natūralu. Nepaisant to, į būsimus reglamentus Komisija nori įtraukti keletą papildomų reikalavimų, t. y. teikti pažangos ataskaitas dėl naujai siūlomų partnerystės susitarimų, ypač dėl nustatytų veiklos riboženklių.

— Pagal pasidalijamojo valdymo principą Komisija atlieka priežiūros institucijos vaidmenį: ji gali įsitikinti, kad laikomasi susitarimų, kuriais reglamentuojamos valdymo ir kontrolės sistemos, ir patikrinti, ar sistemos veikia veiksmingai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- **4 rekomendacija:** Planuodamos ES išlaidų programas, Komisija ir valstybės narės turėtų skirti daugiau dėmesio tam, kad būtų formuluojami SMART tikslai ir kad būtų nustatoma ir sumažinama įgyvendinimo metu galinti kilti rizika (žr. 8.57 dalį).
- **5 rekomendacija:** Vadovybės atskaitomybė taip pat turėtų apimti pareigą atsiskaityti už rezultatus taip, kad būtų išlaikyta pasiekimų, nustatytų valdymo plane, ir pasiekimų, skelbiamų metinėje veiklos ataskaitoje, sąsaja. (žr. 8.58 dalį).
- **6 rekomendacija:** Komisija kartu su valstybėmis narėmis, kai tai yra taikytina pasidalijamojo valdymo kontekste, turėtų sukurti ir įdiegti stebėjimo ir kontrolės sistemas, leidžiančias gauti išsamią ir tikslią informaciją apie rezultatus (žr. 8.58 dalį).

Šiuo atžvilgiu Komisija jau pradėjo su valstybėmis narėmis vykdyti šį procesą.

Siekdama remti kaimo plėtrą, Komisija 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui jau nustatė bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą (BSVS). Tai pirmą kartą nustatyta viena bendra sistema, taikoma visoms kaimo plėtros priemonėms stebėti ir vertinti remiantis bendrais rodikliais.

Komisija ketina glaudžiau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, kad kitam programavimo laikotarpiui galėtų dar labiau patobulinti BSVS. Pirmasis seminaras dėl BŽŪP stebėjimo ir vertinimo jau numatytas 2011 m. rugsėjo mėn.

Kalbant apie struktūrinius fondus, pažymėtina, kad Komisija siūlys susitarti dėl bendrų išdirbių rodiklių, kurie bus nustatyti būsimajame reglamente po 2013 m., ir, atsižvelgdama į konkrečias aplinkybes, patvirtins metodus tinkamiems rezultatų rodikliams nustatyti. Valstybės narės liks atsakingos už numatytų užduočių vykdymo patikrą ir pasiektų rezultatų ataskaitų teikimą (žr. atsakymą į 6 rekomendaciją).

- Komisija visada stengiasi nustatyti SMART tikslus ir stebėti, kaip nustatoma ir mažinama rizika, kuri gali atsirasti įgyvendinant šiuos tikslus. Šioje srityje ateityje turėtų būti dedama daugiau pastangų.
- Komisija sutinka, jog siekiant užtikrinti vadovybės atskaitomybę svarbu, kad ataskaitoje pateikiami rezultatai atitiktų valdymo plane nustatytus tikslus ir rodiklius, kaip dauguma jų jau atitinka, ir kad būtų įdiegtos tinkamos tolesnės priežiūros ir kontrolės sistemos, kad būtų galima gauti patikimą informaciją rezultatų ataskaitai pateikti.

Komisija turėtų taikyti lankstų požiūrį, kad metinėje veiklos ataskaitoje galėtų pateikti naujausius duomenis, net jei jie nebuvo numatyti valdymo plane. Tačiau ji pateiks duomenis, kad būtų galima palyginti šiuos du metodus.

- Kalbant apie pasidalijamuoju būdu valdomas programas, pažymėtina, kad Komisija siūlys nustatyti keletą pagrindinių sistemų kūrimo reikalavimų, kad būtų galima teikti informaciją apie rezultatus ir atsižvelgti į būsimus reglamentus po 2013 m. Siekiant teikti išsamią ir tikslią informaciją apie rezultatus, atsakomybė už šių sistemų veikimą tenka valstybėms narėms, atsižvelgiant į kompetencijų paskirstymą pagal pasidalijamąjį valdymą.

PRIEDAS

Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą

TURINYS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. Biudžeto sudarymas
2. Teisinis pagrindas
3. Sutartyse ir Finansiniame reglamente nustatyti biudžeto principai
4. Biudžeto turinys ir struktūra
5. Biudžeto finansavimas (biudžeto pajamos)
6. Biudžeto asignavimų tipai
7. Biudžeto vykdymas
  - 7.1. Atsakomybė už vykdymą
  - 7.2. Pajamų vykdymas
  - 7.3. Išlaidų vykdymas
  - 7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas
8. Finansinių ataskaitų pateikimas
9. Išorės auditas
10. Biudžeto įvykdymo patvirtinimas ir tolesnės priemonės

PAAIŠKINIMAI

Finansinių duomenų šaltiniai

Piniginis vienetas

Santrumpos ir simboliai

DIAGRAMOS, SUSIJUSIOS SU 2010 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETU IR KONSOLIDUOTOMIS FINANSINĖMIS ATASKAITOMIS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. BIUDŽETO SUDARYMAS

Biudžetą sudaro Europos Sąjungos pajamos ir išlaidos, kurias tvirtina Taryba ir Europos Parlamentas. Jį taip pat sudaro Bendros užsienio ir saugumo politikos ir kitų sričių išlaidos, kurios, Tarybos nuomone, turėtų būti finansuojamos iš biudžeto, kad būtų galima vykdyti šias politikos sritis.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Biudžetas yra vykdomas vadovaujantis Sutarčių finansinėmis nuostatomis (SESV 310–325 straipsniais ir EAEB 106a straipsniu) ⁽¹⁾ ir finansiniais reglamentais ⁽²⁾.

3. SUTARTYSE IR FINANSINIAME REGLAMENTE NUSTATYTI BIUDŽETO PRINCIPAI

Visos Europos Sąjungos pajamos ir išlaidos turi būti įtrauktos į vieną biudžetą (vieningumas ir tikslumas). Biudžetas yra patvirtinamas tik vieneriems finansiniams metams (metinis periodiškumas). Jo išlaidos negali viršyti pajamų (subalansuotumas). Sąskaitos parengiamos, vykdomos ir pateikiamos eurais (apskaitos vienetas). Pajamos turi būti skirtos visoms išlaidoms finansuoti neišskiriant tam tikrų išlaidų punktų, ir, kaip ir visos išlaidos, turi būti įtrauktos į biudžetą, vėliau į finansinę atskaitomybę, vienų punktų nekompensuojant kitais (universalumas). Asignavimai yra klasifikuojami pagal konkrečius tikslams numatytas antraštines dalis ir skyrius; skyrius sudaro straipsniai ir punktai (konkretumas). Biudžeto asignavimai naudojami vadovaujantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais (patikimas finansų valdymas). Biudžetas sudaromas ir vykdomas, o finansinės atskaitos pateikiamos laikantis skaidrumo principo (skaidrumas). Tačiau yra keletas šių pagrindinių principų išimčių.

4. BIUDŽETO TURINYS IR STRUKTŪRA

Biudžetą sudaro „Bendroji pajamų ir išlaidų suvestinė“ ir „Pajamų ir išlaidų suvestinių“ skirsniai pagal kiekvieną instituciją. Yra devyni skirsniai: I – Parlamentas; II – Taryba; III – Komisija; IV – Teisingumo Teismas; V – Audito Rūmai; VI – Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas; VII – Regionų komitetas; VIII – Europos ombudsmenas ir IX – Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

Kiekviename skirsnyje pajamos ir išlaidos yra klasifikuojamos biudžeto eilutėse (antraštines dalis, skyrius, straipsnius ir, tam tikrais atvejais, punktus) pagal jų tipą ar paskirtį.

5. BIUDŽETO FINANSAVIMAS (BIUDŽETO PAJAMOS)

Iš esmės biudžetas finansuojamas iš Europos Sąjungos nuosavų išteklių: BNPj pagrįstų nuosavų išteklių; PVM pagrįstų nuosavų išteklių; muitų; žemės ūkio mokesčių bei cukraus ir izogliukozės mokesčių ⁽³⁾.

Be nuosavų išteklių, yra ir kitų pajamų (žr. **I diagramą**).

6. BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ TIPAI

Numatytiems išlaidoms padengti biudžete išskiriami šie biudžeto asignavimų tipai:

a) diferencijuoti asignavimai (DA) skirti finansuoti daugiamečius veiksmus tam tikrose biudžeto srityse. Juos sudaro įsipareigojimų asignavimai (IA) ir mokėjimų asignavimai (MA):

— įsipareigojimų asignavimai leidžia vieneriais finansiniais metais prisiimti teisinius įsipareigojimus dėl veiksmų, vykdomų kelerius finansinius metus,

— mokėjimų asignavimai leidžia finansuoti išlaidas, susijusias su įsipareigojimais, prisiimtais einamaisiais ir ankstesniais finansiniais metais;

⁽¹⁾ Žr. paaiškinimuose pateiktą santrumpų sąrašą.

⁽²⁾ Iš esmės 2002 m. birželio 25 d. Finansinis reglamentas (FNR) (OL L 248, 2002 9 16).

⁽³⁾ Pagrindiniai teisės aktai, susiję su nuosavais ištekliais: Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas (OL L 163, 2007 6 23, p. 17); Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas (OL L 253, 2000 10 7, p. 42); Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (OL L 130, 2000 5 31, p. 1).

b) nediferencijuoti asignavimai (NDA) užtikrina išlaidų, susijusių su kiekvienu finansinių metų metiniais veiksmis, įsipareigojimus ir mokėjimus.

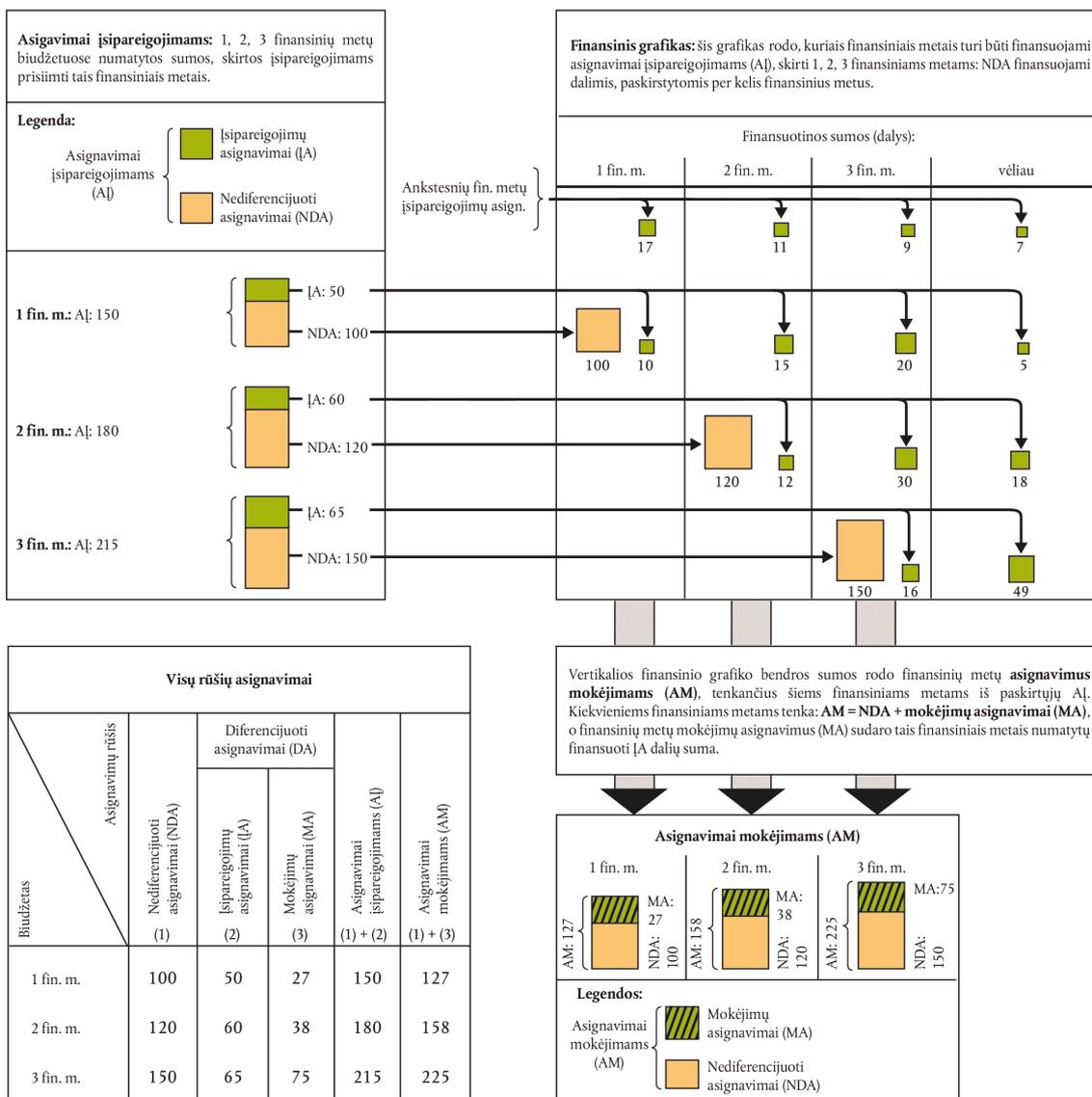
Pagal tai svarbu nustatyti šias dvi kiekvienu finansinių metų bendrąsias sumas:

a) visi asignavimai įsipareigojimams (AI) ⁽⁴⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + įsipareigojimų asignavimai (IA) ⁽⁴⁾;

b) visi asignavimai mokėjimams (AM) ⁽⁴⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + mokėjimų asignavimai (MA) ⁽⁴⁾.

Budžeto pajamos yra skirtos padengti visus asignavimus mokėjimams. Įsipareigojimų asignavimų nebūtina padengti pajamomis.

Toliau pateikta supaprastinta schema (su fiktyviomis sumomis), kurioje parodytas šių rūšių asignavimų poveikis kiekvienu biudžetiniams metams.

⁽⁴⁾ Svarbu skirti „asignavimų įsipareigojimams“ ir „įsipareigojimų asignavimų“ bei „asignavimų mokėjimams“ ir „mokėjimų asignavimų“ sąvokas. Sąvokos „įsipareigojimų asignavimai“ ir „mokėjimų asignavimai“ yra vartojamos tik diferencijuotų asignavimų kontekste.

7. BIUDŽETO VYKDYMAS

7.1. Atsakomybė už vykdymą

Komisija vykdo biudžetą savo pačios atsakomybe, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu ir neviršydamas paskirtųjų asignavimų; ji taip pat suteikia kitoms institucijoms įgaliojimus vykdyti su jomis susijusius biudžeto skirsnius ⁽⁵⁾. Finansiniame reglamente nustatytos biudžeto vykdymo procedūros bei leidimus duodančių pareigūnų, apskaitos pareigūnų, avansinių sąskaitų valdytojų ir institucijų vidaus auditorių pareigos. Dviejose pagrindinėse išlaidų srityse (EŽŪGF ir sanglaudos) Europos Sąjungos lėšos valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

7.2. Pajamų vykdymas

Numatytosios pajamos įrašomos į biudžetą, atsižvelgiant į pataisas, išplaukiančias iš taisomųjų biudžetų.

Biudžeto pajamų vykdymą sudaro gautinų sumų nustatymas ir Europos Sąjungai grąžintinų sumų (nuosavų išteklių ir kitų pajamų) susigrąžinimas. Jį reglamentuoja tam tikros specialios nuostatos ⁽⁶⁾. Faktinės finansinių metų pajamos yra apibrėžiamos kaip bendra suma lėšų, surenkamų pagal einamųjų finansinių metų gautinas sumas, ir susigrąžinimų, atliktų pagal ankstesnių finansinių metų nesusigrąžintas gautinas sumas.

7.3. Išlaidų vykdymas

Numatytos išlaidos yra įtraukiamos į biudžetą.

Biudžeto išlaidų vykdymas, t. y. asignavimų kaita ir panaudojimas, gali būti taip apibendrintas:

a) asignavimai įsipareigojimams:

- i) *asignavimų kaita*: visus asignavimus įsipareigojimams, kuriais yra disponuojama finansiniais metais, sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir IA) + taisomieji biudžetai + asignuotosios pajamos + perskirstymai + iš ankstesnių finansinių metų perkelti asignavimai įsipareigojimams + iš ankstesnių finansinių metų likę ir vėl paskirti įsipareigojimų asignavimai;
- ii) *asignavimų panaudojimas*: per finansinius metus galutinius asignavimus įsipareigojimams galima naudoti įsipareigojimams prisiimti (panaudoti asignavimai įsipareigojimams = prisiimtų įsipareigojimų suma);
- iii) *asignavimų perkėlimas iš vieno finansinių metų į kitus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į kitus finansinius metus atitinkamos institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip asignuotosios pajamos, perkeliama automatiškai;
- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;

b) asignavimai mokėjimams:

- i) *asignavimų kaita*: visus asignavimus mokėjimams, kuriais yra disponuojama finansiniais metais, sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir MA) + taisomieji biudžetai + asignuotosios pajamos + perskirstymai + asignavimai, atkelti iš ankstesnių finansinių metų kaip automatiški arba kaip neautomatiški perkėlimai;
- ii) *finansinių metų asignavimų panaudojimas*: finansinių metų asignavimai mokėjimams yra skirti mokėjimams atlikti tais finansiniais metais. Jiems nepriklauso asignavimai, perkelti iš ankstesnių finansinių metų (panaudoti asignavimai mokėjimams = mokėjimai, įvykdyti pagal tų finansinių metų asignavimus);
- iii) *asignavimų perkėlimas iš vieno finansinių metų į kitus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į sekančius finansinius metus pačios institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip asignuotosios pajamos, perkeliama automatiškai;

⁽⁵⁾ Žr. SESV 317 straipsnį, EAEB 106a straipsnį ir FNR 50 straipsnį.

⁽⁶⁾ Žr. FNR 69–74 straipsnius ir Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000.

- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;
- v) *visi per finansinius metus įvykdyti mokėjimai*: mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + mokėjimai pagal asignavimus mokėjimams, atkeltus iš praėjusių finansinių metų;
- vi) *tikrosios vienerių finansinių metų išlaidos*: išlaidos konsoliduotose biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. 7.4 dalį) = mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + finansinių metų asignavimai mokėjimams, perkelti į sekančius finansinius metus.

7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas

Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos parengiamos kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jose yra apskaičiuotas finansinių metų likutis, kuris įskaitomas į sekančių finansinių metų biudžetą, naudojantis taisomuoju biudžetu.

8. FINANSINIŲ ATASKAITŲ PATEIKIMAS

Atitinkamų finansinių metų finansinės ataskaitos pateikiamos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams; šias finansines ataskaitas sudaro finansinė atskaitomybė ir biudžeto vykdymo ataskaitos, pateikiamos kartu su biudžeto ir finansų valdymo ataskaita. Negalutinės finansinės ataskaitos pateikiamos ne vėliau kaip iki sekančių finansinių metų kovo 31 d.; galutinės finansinės ataskaitos – iki tų pačių metų liepos 31 d.

9. IŠORĖS AUDITAS

Nuo 1977 m. biudžeto išorės auditą atlieka Europos Sąjungos Audito Rūmai⁽⁷⁾. Audito Rūmai tikrina visų biudžeto pajamų ir išlaidų finansines ataskaitas. Jie pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Jie taip pat tikrina, ar pajamos buvo gautos ir išlaidos buvo įvykdytos teisėtai ir tvarkingai, ir įsitikina, ar lėšos buvo patikimai valdomos. Auditai gali būti atlikti prieš uždarant aptariamų finansinių metų sąskaitas; jie atliekami remiantis įrašais ir, jei reikia, vietoje – Sąjungos institucijose, valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse. Audito Rūmai parengia kiekvienų finansinių metų metinę ataskaitą ir taip pat gali bet kuriuo metu pateikti savo pastabas dėl konkrečių klausimų ir, bet kuriai Sąjungos institucijai prašant, pareikšti nuomones.

10. BIUDŽETO ĮVYKDYMO TVIRTINIMAS IR TOLESNĖS PRIEMONĖS

Nuo 1977 m. yra taikomos tokios nuostatos⁽⁸⁾: iki antrųjų metų, einančių po aptariamų finansinių metų, balandžio 30 d. Parlamentas, Tarybai rekomenduojant, patvirtina, kad Komisija įvykdė biudžetą. Tuo tikslu Taryba ir Parlamentas išnagrinėja Komisijos pateiktas finansines ataskaitas, Audito Rūmų metinę ataskaitą ir jų specialiąsias ataskaitas. Institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų atsižvelgta į sprendimuose dėl biudžeto įvykdymo pareikštas pastabas, ir atsiskaityti už taikytas priemones.

⁽⁷⁾ Žr. SESV 285–287 straipsnius, EAEB 106a straipsnį ir FNR 139–147 straipsnius.

⁽⁸⁾ Žr. SESV 319 straipsnį ir EAEB 106a straipsnį.

PAAIŠKINIMAI

FINANSINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI

Šiame priede pateikiami finansiniai duomenys yra paimti iš Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų ir kitų įvairių Komisijos pateiktų finansinių dokumentų. Geografinis paskirstymas yra nustatytas pagal Komisijos informacinės apskaitos sistemos (ABAC) šalių kodus. Komisija pabrėžia, jog visi duomenys, kuriuos pateikė valstybė narė – tiek duomenys apie pajamas, tiek apie išlaidas – yra aritmetinių operacijų rezultatas, kuriuo nepakankamai perteikiama informacija apie naudą, kurią kiekviena valstybė narė gauna iš Sąjungos. Todėl šie duomenys turėtų būti interpretuojami apdairiai.

PINIGINIS VIENETAS

Visi finansiniai duomenys pateikiami milijonais eurų. Sumos apvalinamos pagal kiekvieną atskirą tikslią vertę, todėl nebūtinai turi atspindėti suapvalintų skaičių sumą.

SANTRUMPOS IR SIMBOLIAI

AĮ	Asignavimai įsipareigojimams
AM	Asignavimai mokėjimams
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bulgarija
ĮA	Įsipareigojimų asignavimai
CY	Kipras
CZ	Čekijos Respublika
DA	Diferencijuoti asignavimai
DE	Vokietija
DIA	Diagrama, į kurią nurodoma kitose diagramose (pvz., III diagr.)
DK	Danija
EAEB arba Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EB	Europos bendrija (Bendrijos)
EE	Estija
ELPA	Europos laisvos prekybos asociacija
EL	Graikija
ES	Ispanija
ES	Europos Sąjunga
ES-27	27 Europos Sąjungos valstybės narės
FI	Suomija
FR	Prancūzija
FNR	2002 m. birželio 25 d. Finansinis reglamentas
BNPj	Bendrosios nacionalinės pajamos
HU	Vengrija
IE	Airija

IT	Italija
LT	Lietuva
LU	Liuksemburgas
LV	Latvija
MT	Malta
NDA	Nediferencijuoti asignavimai
NL	Nyderlandai
OL	<i>Europos Sąjungos oficialusis leidinys</i>
MA	Mokėjimų asignavimai
PL	Lenkija
PT	Portugalija
RO	Rumunija
S	Biudžeto skirsnis
SE	Švedija
SI	Slovėnija
SK	Slovakija
A	Biudžeto antraštinė dalis
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
UK	Jungtinė Karalystė
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
0,0	Duomenys tarp nulio ir 0,05
—	Nėra duomenų

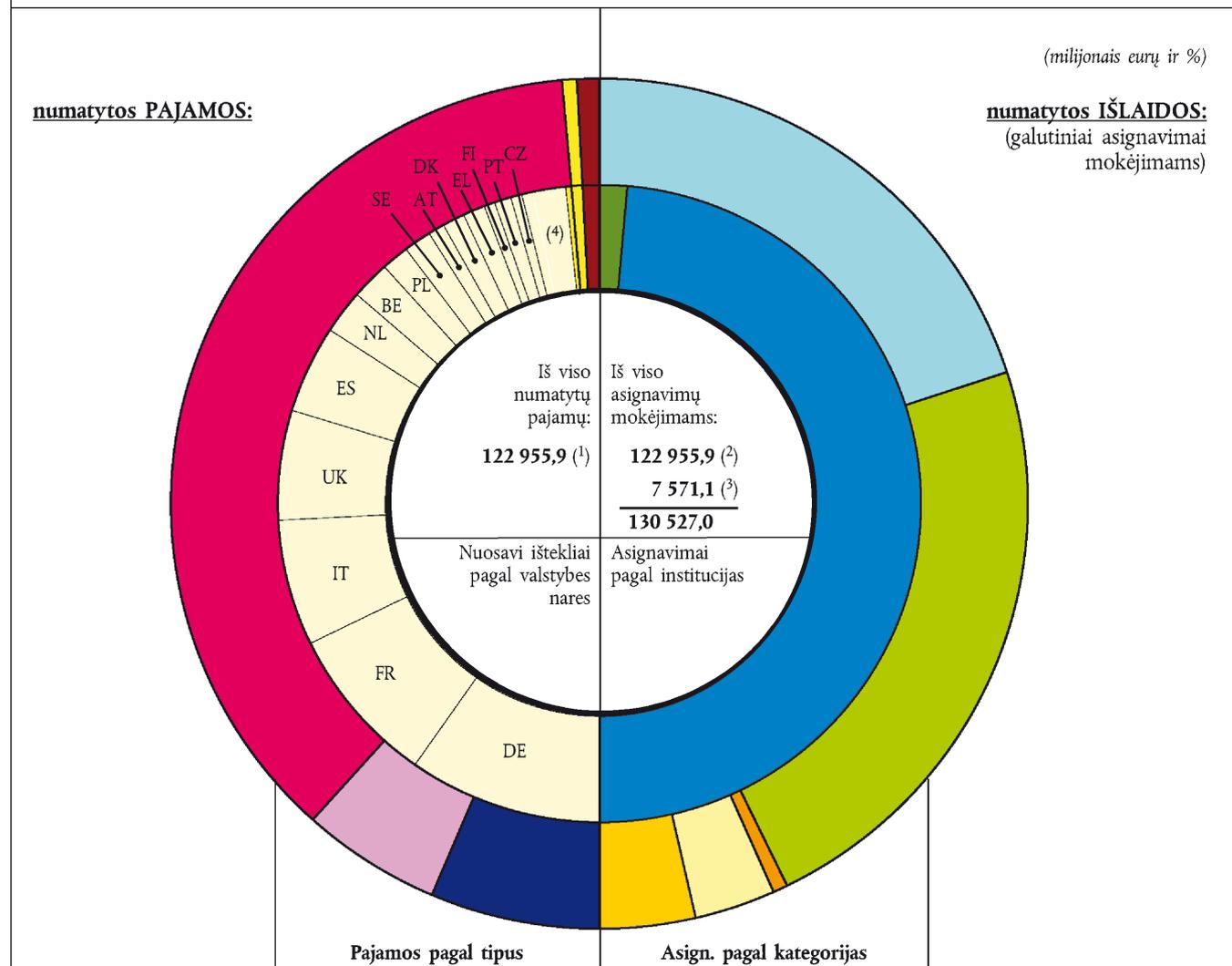
DIAGRAMOS, SUSIJUSIOS SU 2010 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETU IR KONSOLIDUOTOMIS FINANSINĖMS ATASKAITOMIS

I diagr.	2010 m. biudžetas – Numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams
II diagr.	2010 m. biudžetas – Asignavimai įsipareigojimams
III diagr.	2010 m. asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas
IV diagr.	2010 m. asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas
V diagr.	2010 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares
VI diagr.	2010 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai
VII diagr.	Konsoliduotas balansas
VIII diagr.	Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

I diagrama

2010 m. biudžetas – Numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams

(dėl pajamų kriterijų žr. „Pagrindinės informacijos apie biudžetą“ 7.2 dalį; dėl išlaidų kriterijų žr. „Pagrindinės informacijos apie bendrąjį biudžetą“ 7.3 dalį; išsamesnė informacija pateikta IV diagramos a stulpelyje)

Pagrindinės pajamos:

Visi nuosavi ištekliai (pagal valstybes nares)		
Žemės ūkio mokesčiai	—	(0 %)
„Cukraus“ ir „izogliukozės“ mokesčiai	123,4	(0,1 %)
Muitai	15 595,8	(12,7 %)
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	13 277,3	(10,8 %)
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	90 273,5	(73,4 %)
Kitos pajamos	1 432,3	(1,2 %)
Ankstesnių finansinių metų perteklius	2 253,6	(1,8 %)

Pagrindinės išlaidos

Finansinės programos kategorijos

1. Tvarus augimas	52 103,0	(39,9 %)
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	59 630,4	(45,7 %)
3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 616,6	(1,2 %)
4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	8 101,2	(6,2 %)
5. Administravimas	9 075,8	(7 %)
6. Kompensavimas	—	(0 %)
Asignavimai, skirti kitoms institucijoms	3 495,9	(2,7 %)
Asignavimai, skirti Komisijai	127 031,1	(97,3 %)
iš kurių – asignavimai pagrindinei veiklai	121 451,2	(93 %)

(1) Po taisomųjų biudžetų.

(4) IE, RO, HU, SK, SI, BG, LT, LU, CY, LV, EE, MT pajamų įmokos kartu.

(2) Po taisomųjų biudžetų ir perskirstymų tarp biudžeto kategorijų.

(3) Asignuotosios pajamos ir perkelti asignavimai.

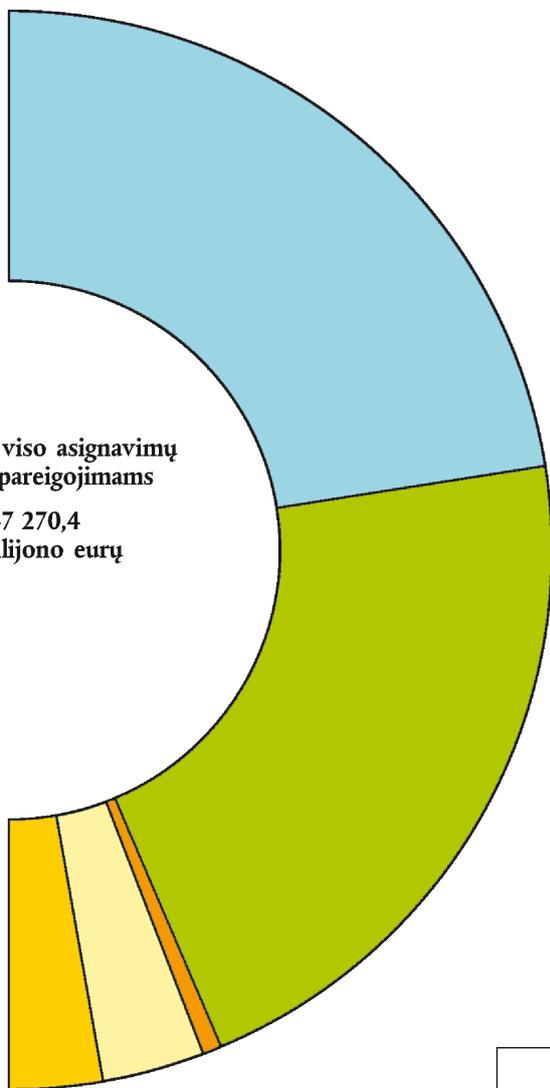
II diagrama 2010 m. biudžetas – Asignavimai įsipareigojimams

(po taisomųjų biudžetų; išsamesnė informacija pateikta III diagramos a stulpelyje)

(milijonais eurų ir %)

Asignavimai pagal kategorijas

Iš viso asignavimų
įsipareigojimams
147 270,4
milijono eurų

Pastaba:

Visų asignavimų įsipareigojimams neatsveria 2010 m. biudžeto pajamos, kadangi į įsipareigojimų asignavimus įeina sumos, kurios bus finansuojamos iš vėlesnių metų biudžeto pajamų.

Pagrindinės išlaidos

Finansinės programos kategorijos

	1. Tvarus augimas	66 243,2	(45 %)
	2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	62 311,6	(42,3 %)
	3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 905,8	(1,3 %)
	4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	8 417,9	(5,7 %)
	5. Administravimas	8 391,9	(5,7 %)
	6. Kompensavimas	—	(0 %)

III diagrama							
2010 m. asignavimai išpareigojimams ir jų panaudojimas							
(milijonais eurų ir %)							
Skirsniai (S) ir antraštinės dalys (A), atitinkantys 2010 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos kategorijas	Galutiniai asignavimai	Asignavimų panaudojimas					
	Suma (1)	Prisimti išpareigojimams	Panaudojimo lygis (%)	Perkėlimai į 2011	Dalis (%)	Anuliuojami	Dalis (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Biudžeto nomenklatūra							
I. Parlamentas (S.I)	1 752,4	1 585,8	90,5	110,6	6,3	55,9	3,2
II. Taryba (S.II)	703,3	633,5	90,1	29,1	4,1	40,7	5,8
III. Komisija (S.III)	144 100,2	139 832,5	97,0	3 645,3	2,5	622,4	0,4
III.1. Ekonomikos ir finansų reikalai (A.01)	455,0	450,8	99,1	1,5	0,3	2,7	0,6
III.2. Įmonės (A.02)	907,0	844,7	93,1	51,5	5,7	10,7	1,2
III.3. Konkurencija (A.03)	95,3	92,3	96,9	2,1	2,2	0,9	1,0
III.4. Užimtumas ir socialiniai reikalai (A.04)	11 414,0	11 378,1	99,7	25,9	0,2	10,0	0,1
III.5. Žemės ūkis ir kaimo plėtra (A.05)	60 878,5	58 880,4	96,7	1 967,2	3,2	30,8	0,1
III.6. Energetika ir transportas (A.06)	5 089,4	4 863,9	95,6	215,3	4,2	10,1	0,2
III.7. Aplinka (A.07)	494,3	458,7	92,8	12,9	2,6	22,8	4,6
III.8. Moksliniai tyrimai (A.08)	5 911,7	5 544,6	93,8	366,0	6,2	1,1	0,0
III.9. Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (A.09)	1 816,9	1 692,0	93,1	121,0	6,7	4,0	0,2
III.10. Tiesioginiai moksliniai tyrimai (A.10)	847,2	461,7	54,5	385,2	45,5	0,4	0,0
III.11. Žuvininkystė ir jūrininkystės reikalai (A.11)	1 005,2	977,1	97,2	3,2	0,3	25,0	2,5
III.12. Vidaus rinka (A.12)	77,6	76,2	98,2	1,3	1,6	0,1	0,1
III.13. Regioninė politika (A.13)	39 020,1	38 980,7	99,9	23,4	0,1	16,0	0,0
III.14. Mokesčiai ir muitų sąjunga (A.14)	139,0	132,8	95,5	1,6	1,1	4,6	3,3
III.15. Švietimas ir kultūra (A.15)	1 816,7	1 641,0	90,3	173,0	9,5	2,7	0,2
III.16. Komunikacija (A.16)	222,8	217,3	97,5	1,8	0,8	3,7	1,7
III.17. Sveikata ir vartotojų apsauga (A.17)	703,5	676,0	96,1	8,7	1,2	18,7	2,7
III.18. Laisvė, saugumas ir teisingumas (A.18)	1 128,1	1 070,0	94,8	53,1	4,7	5,0	0,4
III.19. Išorės santykiai (A.19)	4 449,7	4 358,8	98,0	85,8	1,9	5,0	0,1
III.20. Prekyba (A.20)	80,5	78,2	97,1	1,3	1,6	1,1	1,4
III.21. Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (A.21)	1 737,1	1 686,2	97,1	49,1	2,8	1,8	0,1
III.22. Plėtra (A.22)	1 035,2	1 023,4	98,9	10,1	1,0	1,6	0,2
III.23. Humanitarinė pagalba (A.23)	1 069,7	1 058,0	98,9	2,1	0,2	9,6	0,9
III.24. Kova su sukčiavimu (A.24)	77,7	76,7	98,8	0,0	0,0	0,9	1,2
III.25. Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (A.25)	198,6	192,9	97,1	4,4	2,2	1,4	0,7
III.26. Komisijos administravimas (A.26)	1 111,3	1 070,4	96,3	38,2	3,4	2,6	0,2
III.27. Biudžetas (A.27)	67,0	63,5	94,7	2,7	4,0	0,9	1,3
III.28. Auditas (A.28)	11,6	11,2	96,3	0,3	2,6	0,1	1,2
III.29. Statistika (A.29)	152,9	138,7	90,7	7,8	5,1	6,4	4,2
III.30. Pensijos ir susijusios išlaidos (A.30)	1 209,6	1 205,2	99,6	0,0	0,0	4,5	0,4
III.31. Lingvistinės tarnybos (A.31)	461,7	431,2	93,4	28,8	6,2	1,7	0,4
III.40. Rezervai (A.40)	415,3	—	—	—	—	415,3	100,0
IV. Teisingumo Teismas (S.IV)	331,5	324,5	97,9	1,5	0,4	5,5	1,7
V. Audito Rūmai (S.V)	148,6	138,2	93,0	0,4	0,3	10,0	6,7
VI. Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (S.VI)	127,2	124,7	98,0	0,2	0,1	2,4	1,9
VII. Regionų komitetas (S.VII)	90,8	90,3	99,4	0,0	0,0	0,5	0,6
VIII. Europos ombudsmenas (S.VIII)	9,3	8,4	89,7	—	—	1,0	10,3
IX. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (S.IX)	7,1	5,9	82,7	—	—	1,2	17,3
Iš viso asignavimų išpareigojimams	147 270,4	142 743,8	96,9	3 787,0	2,6	739,6	0,5
Finansinė programa							
1. Tvarus augimas	66 243,2	64 453,3	97,3	1 311,9	2,0	478,0	0,7
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	62 311,6	60 250,8	96,7	1 969,9	3,2	91,0	0,1
3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 905,8	1 795,2	94,2	97,5	5,1	13,1	0,7
4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	8 417,9	8 247,2	98,0	154,2	1,8	16,5	0,2
5. Administravimas	8 391,9	7 997,3	95,3	253,7	3,0	141,0	1,7
6. Kompensavimas	—	—	—	—	—	—	—
Iš viso asignavimų išpareigojimams	147 270,4	142 743,8	96,9	3 787,0	2,6	739,6	0,5
Iš viso asignavimų mokėjimams	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1

(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į persikirstymus tarp biudžeto kategorijų, asignavimai, susiję su asignuotomis ir panašiomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praėjusių finansinių metų.

IV diagrama							
2010 m. asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas							
(milijonais eurų ir %)							
Skirsniai (S) ir antraštinės dalys (A), atitinkantys 2010 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos kategorijas	Galutiniai asignavimai (1)	Asignavimų panaudojimas					
		Mokėjimai, įvykdyti 2010 m.	Panaudojimo lygis (%)	Perkėlimai į 2011 m.	Dalis (%)	Anuliavimai	Dalis (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Biudžeto nomenklatūra							
I. Parlamentas (S.I)	1 938,1	1 506,6	77,7	350,9	18,1	80,7	4,2
II. Taryba (S.II)	748,4	620,3	82,9	80,5	10,8	47,5	6,3
III. Komisija (S.III)	127 031,1	119 373,9	94,0	5 073,0	4,0	2 584,2	2,0
III.1. Ekonomikos ir finansų reikalai (A.01)	400,5	288,8	72,1	67,4	16,8	44,3	11,1
III.2. Įmonės (A.02)	770,9	658,0	85,4	98,7	12,8	14,2	1,8
III.3. Konkurencija (A.03)	103,5	91,9	88,8	9,8	9,5	1,8	1,7
III.4. Užimtumas ir socialiniai reikalai (A.04)	8 543,3	7 481,1	87,6	43,4	0,5	1 018,9	11,9
III.5. Žemės ūkis ir kaimo plėtra (A.05)	58 421,2	55 611,3	95,2	2 324,8	4,0	485,1	0,8
III.6. Energetika ir transportas (A.06)	3 369,2	2 858,9	84,9	187,2	5,6	323,1	9,6
III.7. Aplinka (A.07)	438,0	358,2	81,8	23,8	5,4	56,0	12,8
III.8. Moksliniai tyrimai (A.08)	5 369,2	4 506,5	83,9	848,2	15,8	14,5	0,3
III.9. Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (A.09)	1 986,3	1 786,3	89,9	196,9	9,9	3,1	0,2
III.10. Tiesioginiai moksliniai tyrimai (A.10)	789,3	438,2	55,5	344,0	43,6	7,2	0,9
III.11. Žuvininkystė ir jūrinių kystės reikalai (A.11)	827,4	655,6	79,2	39,2	4,7	132,6	16,0
III.12. Vidaus rinka (A.12)	79,9	70,8	88,7	7,0	8,8	2,0	2,5
III.13. Regioninė politika (A.13)	30 709,4	30 622,6	99,7	79,1	0,3	7,7	0,0
III.14. Mokesčiai ir muitų sąjunga (A.14)	135,7	125,6	92,5	9,5	7,0	0,7	0,5
III.15. Švietimas ir kultūra (A.15)	1 782,8	1 571,7	88,2	205,3	11,5	5,9	0,3
III.16. Komunikacija (A.16)	230,8	206,0	89,2	14,1	6,1	10,8	4,7
III.17. Sveikata ir vartotojų apsauga (A.17)	664,5	590,4	88,8	44,5	6,7	29,6	4,5
III.18. Laisvė, saugumas ir teisingumas (A.18)	839,8	744,9	88,7	71,2	8,5	23,7	2,8
III.19. Išorės santykiai (A.19)	3 867,5	3 683,0	95,2	83,5	2,2	101,0	2,6
III.20. Prekyba (A.20)	90,4	76,9	85,1	6,3	7,0	7,2	7,9
III.21. Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (A.21)	1 818,8	1 707,8	93,9	55,2	3,0	55,8	3,1
III.22. Plėtra (A.22)	1 152,5	1 130,2	98,1	16,0	1,4	6,3	0,5
III.23. Humanitarinė pagalba (A.23)	977,8	970,9	99,3	5,9	0,6	0,9	0,1
III.24. Kova su sukčiavimu (A.24)	82,3	72,7	88,3	7,0	8,5	2,6	3,1
III.25. Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (A.25)	214,5	188,7	87,9	22,3	10,4	3,6	1,7
III.26. Komisijos administravimas (A.26)	1 239,4	1 044,0	84,2	176,8	14,3	18,5	1,5
III.27. Biudžetas (A.27)	77,2	64,7	83,8	11,2	14,5	1,3	1,7
III.28. Auditas (A.28)	12,3	10,6	86,6	1,4	11,8	0,2	1,6
III.29. Statistika (A.29)	148,0	125,8	85,0	16,6	11,2	5,6	3,8
III.30. Pensijos ir susijusios išlaidos (A.30)	1 209,6	1 205,2	99,6	0,0	0,0	4,5	0,4
III.31. Lingvistinės tarnybos (A.31)	486,1	426,5	87,7	56,6	11,6	2,9	0,6
III.40. Rezervai (A.40)	192,9	—	—	—	—	192,9	100,0
IV. Teisingumo Teismas (S.IV)	349,7	323,1	92,4	18,3	5,2	8,3	2,4
V. Audito Rūmai (S.V)	209,8	182,4	86,9	16,7	7,9	10,8	5,2
VI. Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (S.VI)	134,4	121,5	90,4	9,3	7,0	3,6	2,7
VII. Regionų komitetas (S.VII)	97,2	89,4	92,0	6,7	6,9	1,0	1,1
VIII. Europos ombudsmenas (S.VIII)	10,1	8,5	84,3	0,5	5,2	1,1	10,5
IX. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (S.IX)	8,2	5,0	61,1	1,4	16,8	1,8	22,1
Iš viso asignavimų mokėjimams	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1
Finansinė programa							
1. Tvarus augimas	52 103,0	48 828,0	93,7	1 905,3	3,7	1 369,7	2,6
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	59 630,4	56 647,3	95,0	2 381,9	4,0	601,2	1,0
3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 616,6	1 373,0	84,9	199,3	12,3	44,4	2,7
4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	8 101,2	7 486,5	92,4	114,1	1,4	500,6	6,2
5. Administravimas	9 075,8	7 895,8	87,0	956,8	10,5	223,1	2,5
6. Kompensavimas	—	—	—	—	—	—	—
Iš viso asignavimų mokėjimams	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1

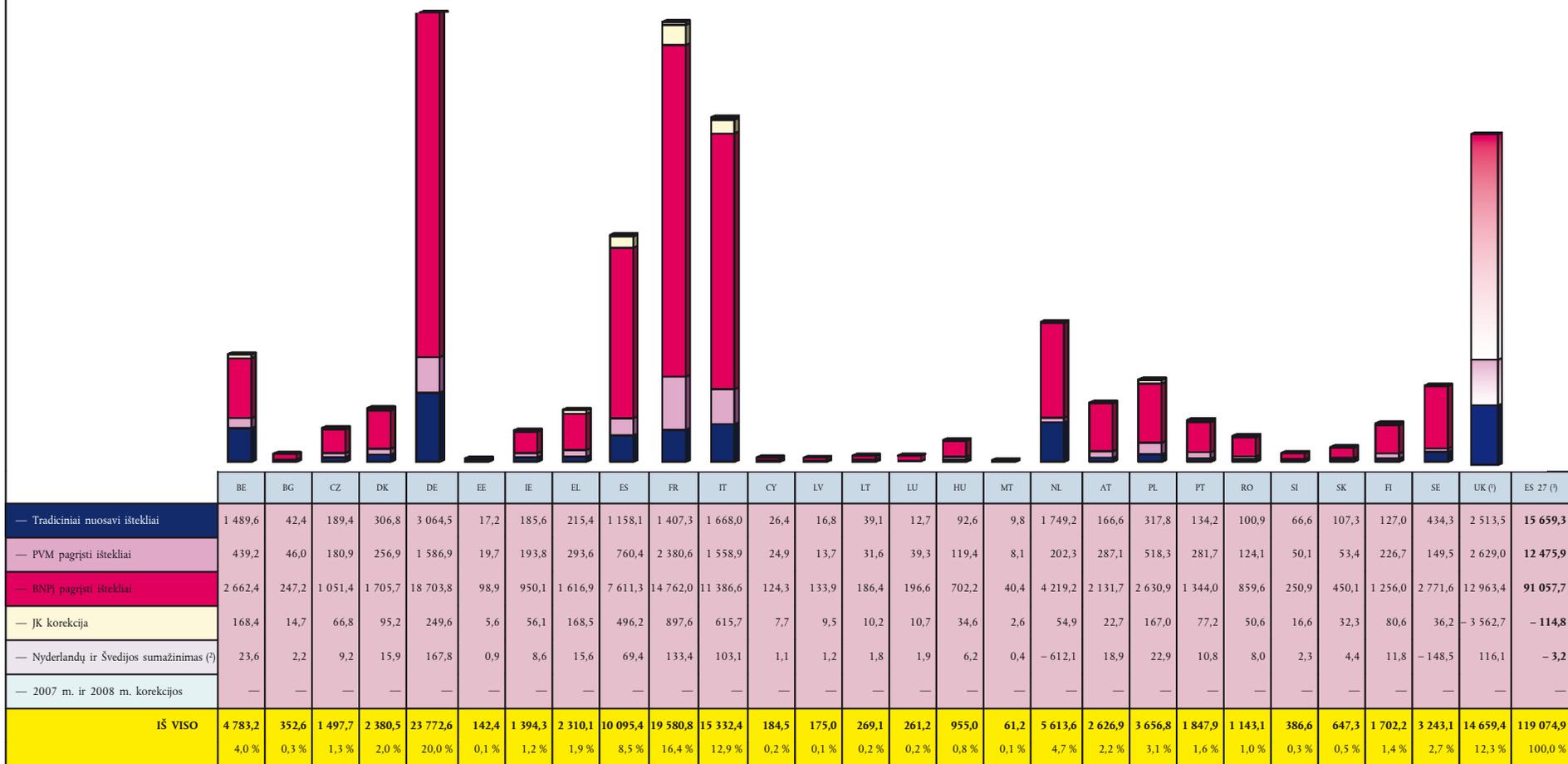
(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto kategorijų, asignavimai susiję su asignuotosiomis ar panašiomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praėjusių finansinių metų.

V diagrama
2010 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares

Faktinės pajamos

(milijonais eurų ir %)

(*) Jungtinės Karalystės bendriesiems nuosaviems ištekliams (18 222 milijonai eurų) taikoma (3 562,7 milijono eurų) korekcija. Šios korekcijos finansavimo našta tenka kitoms valstybėms narėms.

(*) Nyderlandams bei Švedijai 2007–2013 m. taikomas jų BNP pagrįstų metinių įmokų bendras sumažinimas. 2010 m. jų sumos yra atitinkamai 612,1 milijono eurų ir 148,5 milijono eurų.

(*) Diagramoje ir 2 skyriaus 2.1 lentelėje pateiktos sumos skiriamos dėl PVM likučių, BNP likučių ir JK korekcijos patikslinimų, priskirtų atitinkamoms antraštinėms dalims ir šalims.

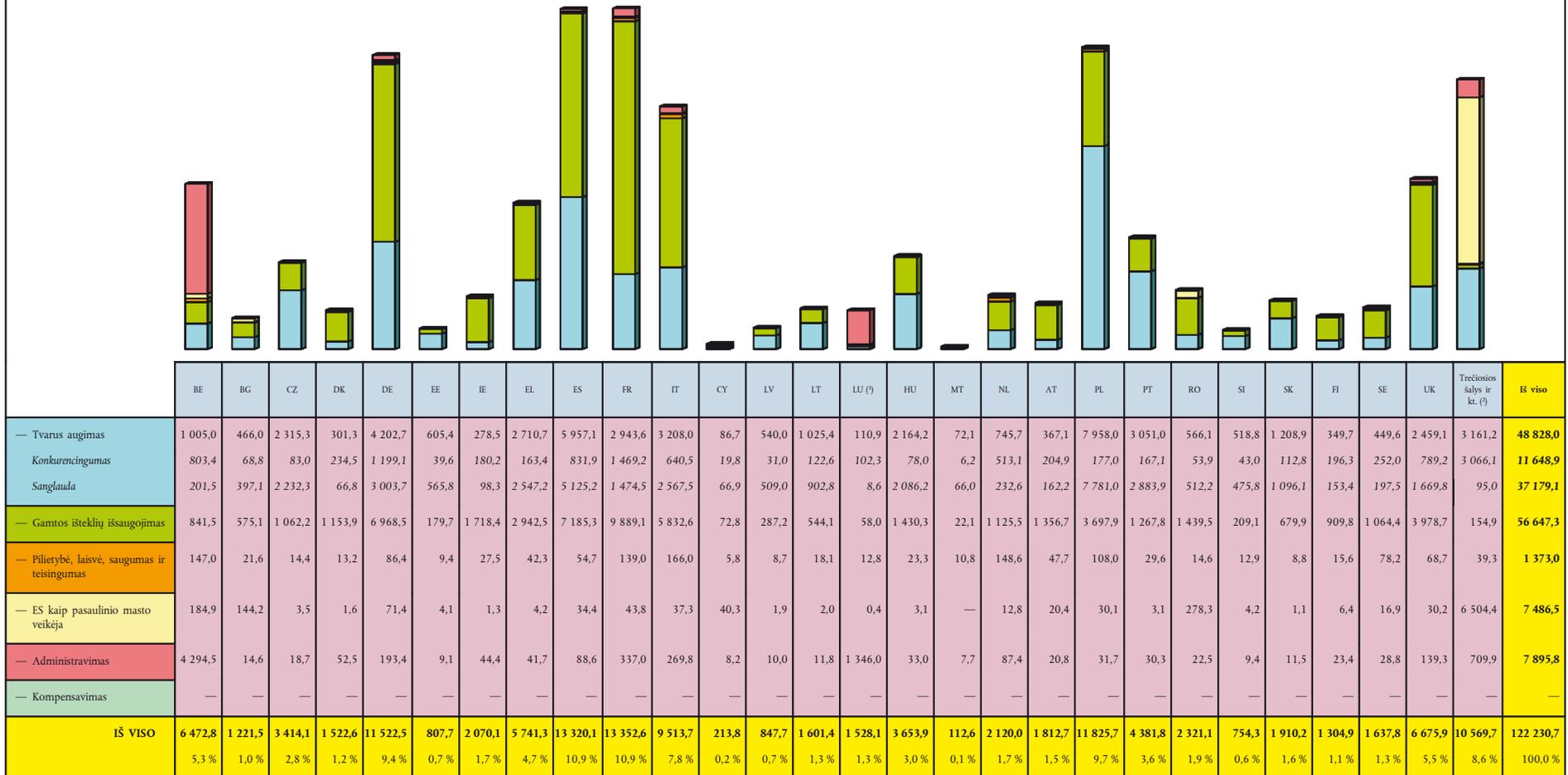
VI diagrama

2010 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai ⁽¹⁾

Pastaba: 2010 m. atlikti mokėjimai = mokėjimai pagal 2010 m. asignavimus pagrindinei veiklai su iš 2009 m. perkeltais mokėjimais.

Finansinės programos kategorijos

(milijonais eurų ir %)

(1) Geografinis suskirstymas yra ne pagal mokėjimų valstybės narės, bet pagal išlaidų priskyrimą atsizvelgiant į Komisijos informacinės apskaitos sistemos ABAC duomenis (išskyrus Administravimo antraštinę dalį, kurios duomenis teikia Biudžeto generalinis direktoratas).

(2) Sumas stulpelyje „Trečiosios šalys ir kt.“ iš esmės sudaro išlaidas, susijusias su projektais, įgyvendintais už Sąjungos ribų ir prisidedant trečiosioms šalims. Taip pat čia įeina išlaidos, kurių negalima geografiškai priskirti.

(3) Liuksemburgo suma apima neigiamą 136 milijonų eurų korekciją, susijusią su pagrindinei veiklai skirtais mokėjimais, kurių faktinis naudos gavėjas nėra Liuksemburgas.

VII diagrama		
Konsoliduotas balansas ⁽¹⁾		
	(milijonais eurų)	
	2010 12 31	2009 12 31
Ilgalaikis turtas:		
Nematerialus turtas	108	72
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai	4 813	4 859
Ilgalaikės investicijos	2 555	2 379
Paskolos	11 640	10 764
Ilgalaikis išankstinis finansavimas	44 118	41 544
Ilgalaikės gautinos sumos	40	55
	63 274	59 673
Trumpalaikis turtas:		
Atsargos	91	77
Trumpalaikės investicijos	2 331	1 791
Trumpalaikis išankstinis finansavimas	10 078	9 436
Trumpalaikės gautinos sumos	13 501	8 958
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	22 063	23 372
	48 064	43 634
Iš viso turto	111 338	103 307
Ilgalaikiai įsipareigojimai:		
Išmokos darbuotojams	(37 172)	(37 242)
Ilgalaikiai atidėjiniai	(1 317)	(1 469)
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	(11 445)	(10 559)
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	(2 104)	(2 178)
	(52 038)	(51 448)
Trumpalaikiai įsipareigojimai:		
Trumpalaikiai atidėjiniai	(214)	(213)
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	(2 004)	(40)
Mokėtinos sumos	(84 529)	(93 884)
	(86 747)	(94 137)
Iš viso įsipareigojimų	(138 785)	(145 585)
Grynasis turtas	(27 447)	(42 278)
Rezervai	3 484	3 323
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos	(30 931)	(45 601)
Grynasis turtas	(27 447)	(42 278)

(¹) Balansas pateiktas remiantis Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų išdėstymu.

VIII diagrama		
Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita ⁽¹⁾		
	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2010	2009
Veiklos pajamos		
Pajamos iš nuosavų išteklių ir įnašų	122 328	110 537
Pajamos iš kitos veiklos	8 188	7 532
	130 516	118 069
Veiklos išlaidos		
Administracinės išlaidos	(8 614)	(8 133)
Veiklos išlaidos	(103 764)	(102 504)
	(112 378)	(110 637)
Perviršis iš pagrindinės veiklos	18 138	7 432
Finansinės pajamos	1 178	835
Finansinės išlaidos	(661)	(594)
Išmokų darbuotojams išsipareigojimų pokyčiai	(1 003)	(683)
Asocijuotosioms įstaigoms ir bendrosioms įmonėms tenkanti grynojo perviršio (deficito) dalis	(420)	(103)
Finansinių metų ekonominis rezultatas	17 232	6 887

(¹) Ekonominių rezultatų ataskaita pateikta remiantis Europos Sąjungos metinių finansinių ataskaitų išdėstymu.

